

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการศึกษาแนวทางการอนุรักษ์สายพันธุ์ การขยายพันธุ์และส่งเสริมการค้าเลี้ยง
เปิดบ้านนา ตำบลบ้านนา อำเภอเกาะเปอร จังหวัดระนอง

โดย

นางยุพา คงกระพันธ์และคณะ

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

23 กรกฎาคม 2558

สัญญาเลขที่ RDG56S0003

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการศึกษาแนวทางการอนุรักษ์สายพันธุ์ การขยายพันธุ์และส่งเสริมการเลี้ยง
เปิดบ้านนา ตำบลบ้านนา อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง

โดย

นางยุพา กองกระพันธ์และคณะ

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

23 กรกฎาคม 2558

คำนำ

โครงการแนวทางการอนุรักษ์สายพันธุ์ การขยายพันธุ์และส่งเสริมการเลี้ยงเปิดบ้านนา ตำบล บ้านนา อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อการศึกษาความเป็นมาของการเลี้ยงเปิดบ้านนาและความสำคัญของเปิดต่อครัวเรือนและชุมชน 2) เพื่อศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโต พฤติกรรมแต่ละช่วงวัยของเปิดบ้านนา 3) เพื่อศึกษาสาเหตุการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนาและวิธีการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา 4) เพื่อศึกษาการส่งเสริมการขยายพันธุ์และเลี้ยงเปิดบ้านนา

ผลจากการดำเนินงาน พบว่า ตำบลบ้านนาในอดีต มีอาชีพทำนาข้าวและทำเหมืองแร่ดีบุก ตามคำบอกเล่าของคนรุ่นก่อนว่า มีคนจีนเข้ามาอาศัยทำเหมืองแร่ดีบุกและแต่งงานมีครอบครัวและมีกรเลี้ยงเปิดบ้านนามาต่อเนื่องเพราะคนจีนมีความจำเป็นต้องใช้เปิดในการไถเจ้าทุกปีได้ทราบว่ที่มาของเปิดบ้านนาจะมีคนจีนนำมาเลี้ยงแล้วผสมกับเปิดป่าในท้องถิ่นจึงทำให้เปิดบ้านนามีคุณลักษณะพิเศษคือมีความทนต่อโรค มีลักษณะประจำพันธุ์ที่โดดเด่นสวยงาม มีคุณภาพเนื้อที่มีรสชาติแตกต่างจากเปิดพันธุ์อื่น และการให้ผลผลิตไข่เทียบเท่ากับเปิดพันธุ์ไข่ทั่วไป การซื้อขายมักเป็นของฝากและรับแขกคนสำคัญหรือผู้ที่มาเยี่ยมเยือนสภาพพื้นที่ที่ชาวบ้านอาศัยอยู่ของตำบลบ้านนาส่วนมากเป็นริมคลองบ้านนาซึ่งเป็นที่ราบลุ่มติดภูเขาที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำนาข้าว และสร้างบ้านเรือนเพื่ออยู่อาศัย เปิดบ้านนามีค่านิยมที่สูงมากจนถึงปัจจุบัน แต่ในปัจจุบันเกิดวิกฤตอย่างหนัก เนื่องจากพื้นที่นาข้าวกลายเป็นสวนยางและสวนปาล์มหมดแล้ว ทำให้ไม่สามารถปล่อยให้เปิดหากินเองตามธรรมชาติ จึงมีความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์สูง ทางกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่นเปิดบ้านนา จึงมีความตระหนักและเห็นความสำคัญที่จะต้องอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนาเอาไว้เพื่อให้คงอยู่คู่กับคนบ้านนาสืบไป

จากการดำเนินงานวิจัยทางกลุ่มได้อาศัยความรู้เรื่องความเป็นมาของการเลี้ยงเปิดบ้านนาและความสำคัญของเปิดต่อครัวเรือนและชุมชน ได้อาศัยความรู้เรื่องลักษณะประจำพันธุ์การเจริญเติบโต พฤติกรรมแต่ละช่วงวัยของเปิดบ้านนา การส่งเสริมการขยายพันธุ์และเลี้ยงเปิดบ้านนามีเป้าหมายอนาคต โดยการสร้างศูนย์เรียนรู้เพื่อถ่ายทอดผลงานที่เป็นข้อมูลที่ได้ให้กับเด็กในโรงเรียนบ้านนาและเยาวชนในท้องถิ่นและชาวบ้านทั่วไปที่ต้องการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกรักและช่วยกันอนุรักษ์ให้เพิ่มมากขึ้น รับสมัครสมาชิกกลุ่มเพิ่มเพื่อส่งเสริมการขยายพันธุ์และการเลี้ยงครบวงจรสร้างการตลาดให้มีการซื้อขายและแปรรูปเป็นเมนูอาหารท้องถิ่นสามารถจำหน่ายให้ผู้บริโภคได้ตลอด.

ยุพา คงกระพันธ์และคณะ

23 กรกฎาคม 2558

สารบัญ

บทที่	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
บทสรุปผู้บริหาร	
1 บทนำ	1
- ความสำคัญของปัญหา	1
- โจทย์วิจัย	4
- วัตถุประสงค์	4
- ขั้นตอนกระบวนการ	4
- พื้นที่ศึกษา	7
- ระยะเวลา	7
- ผลที่คาดว่าจะได้รับ	8
2 ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง	9
- การเลี้ยงเปิด	9
- พันธุ์เปิดพื้นเมือง (เปิดบ้านนา) 1 ในสายพันธุ์พระนโยบายทรงให้อนุรักษ์	12
- แนวทางการพัฒนาพันธุ์เปิดพื้นบ้าน(เปิดบ้านนา)	13
3 กระบวนการวิจัย	14
- ขอบเขตการศึกษา	14
- วิธีการเก็บข้อมูล	14
- กิจกรรมวิจัย	16
■ กิจกรรมที่ 1 เวทีนำเสนอโครงการต่อชุมชน	16
■ กิจกรรมที่ 2 ประชุมทีมวิจัยชี้แจงโครงการ การบริหารจัดการโครงการ และวางแผนออกแบบสำรวจข้อมูลภูมิหลังเปิดบ้านนา	18
■ กิจกรรมที่ 3 ประชุมทำความเข้าใจแบบสำรวจข้อมูลภูมิหลังเปิดบ้านนา	23
■ กิจกรรมที่ 4 สรุปวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังของเปิดบ้านนา	25
■ กิจกรรมที่ 5 ประชุมประจำเดือน	28
■ กิจกรรมที่ 6 สรุปข้อมูลผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาและจำนวนประชากรเปิดบ้านนา	35
■ กิจกรรมที่ 7 สรุปข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโตและพฤติกรรมของเปิดบ้านนาแต่ละช่วงวัย	40

สารบัญ (ต่อ 1)

บทที่	เรื่อง	หน้า
	■ กิจกรรมที่ 8 ประชุมทีมนักวิจัยประจำเดือน	51
	■ กิจกรรมที่ 9 เวทีชี้แจงงานวิจัยต่อชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง	54
	■ กิจกรรมที่ 10 เวทีเสวนาค้นเก่าเล่าความหลังวิถีชีวิตเปิดบ้านนา	58
	■ กิจกรรมที่ 11 เวทีสรุปรายงานความก้าวหน้า	64
	■ กิจกรรมที่ 12 ประชุมทีมวิจัยเพื่อเขียนรายงานความก้าวหน้า	67
	■ กิจกรรมที่ 13 ประชุมประจำเดือนธันวาคม	69
	■ กิจกรรมที่ 14 ประจำเดือนมกราคม	70
	■ กิจกรรมที่ 15 ประชุมประจำเดือนกุมภาพันธ์	71
	■ กิจกรรมที่ 16 ประชุมประจำเดือนมีนาคม	74
	■ กิจกรรมที่ 17 ศึกษาดูงาน ต.ไม้เรียง อ.ฉวาง จ.นครศรีธรรมราช	75
	■ กิจกรรมที่ 18 ประชุมวางแผนออกแบบการนำเสนอกระบวนการทำงาน	77
	■ กิจกรรมที่ 19 เวทีรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะสกว.	78
	■ กิจกรรมที่ 20 ประชุมประจำเดือนและสรุปเวทีรายงานผลการดำเนินงาน	81
	■ กิจกรรมที่ 21 ประชุมประจำเดือนกรกฎาคม	86
	■ กิจกรรมที่ 22 ประชุมประจำเดือนสิงหาคม สรุปข้อมูลต้นทุนการเลี้ยงเปิดบ้านนา	87
	■ กิจกรรมที่ 23 ออกแบบโมเดลวงจรชีวิตเปิดบ้านนาและคนบ้านนา	91
	■ กิจกรรมที่ 24 ได้รับการสนับสนุนอบรมที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระนอง	93
	■ กิจกรรมที่ 25 ได้รับการสนับสนุนการอบรมอบรมที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระนอง	96
	■ กิจกรรมที่ 26 ประชุมวางแผนกิจกรรมเฉลิมชนชม	99
	■ กิจกรรมที่ 27 ประชุมประจำเดือนตุลาคม	100
	■ กิจกรรมที่ 28 ประชุมประจำเดือนพฤศจิกายน	103
	■ กิจกรรมที่ 29 เวทีเฉลิมชนชม	105
	■ กิจกรรมที่ 30 ประชุมประจำเดือนธันวาคม	112
	■ กิจกรรมที่ 31 วิเคราะห์การศึกษาต้นทุนการเลี้ยงเปิดบ้านนา	114
	■ กิจกรรมที่ 32 ประชุมประจำเดือนกุมภาพันธ์	116
	■ กิจกรรมที่ 33 ประชุมวางแผนกิจกรรมเวทีนำเสนอผลงานวิจัย	116

สารบัญ (ต่อ 2)

▪ กิจกรรมที่ 34 เวทีนำเสนอผลการดำเนินงานวิจัย	117
▪ กิจกรรมที่ 35 ประชุมประจำเดือนมีนาคม	125
4 ผลการศึกษา	128
- กระบวนการเรียนรู้จากงานวิจัย	128
▪ ความเป็นมาของการเลี้ยงเปิดบ้านนาและความสำคัญของการเปิดต่อครัวเรือนและชุมชน	128
▪ ศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโต พฤติกรรมแต่ละช่วงวัยของเปิดบ้านนา	134
▪ สาเหตุการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนาและวิธีการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา	138
▪ การส่งเสริมการขายพันธุ์และการส่งเสริมการเลี้ยงเปิดบ้านนา	140
▪ การมีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่ส่งเสริมการขายพันธุ์และการเลี้ยงเปิดบ้านนา	141
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	143
- สรุป อภิปรายผล	143
▪ เรียนรู้ความเป็นมาของการเลี้ยงเปิดบ้านนาและความสำคัญของการเปิดต่อครัวเรือนและชุมชน	143
▪ องค์ความรู้ลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโต พฤติกรรมแต่ละช่วงวัยของเปิดบ้านนา	144
▪ เรียนรู้สาเหตุการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนาและวิธีการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา	145
▪ แนวทางการส่งเสริมการขายพันธุ์และการเลี้ยงเปิดบ้านนา	146
- ข้อเสนอแนะ	146
▪ ข้อเสนอแนะต่อทีมวิจัย	146
▪ ข้อเสนอแนะต่อพี่เลี้ยงนักวิจัย	147
▪ ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน / ชุมชน	147

สารบัญ (ต่อ 3)

ภาคผนวก

- บรรณานุกรม
- ตัวอย่างแบบบันทึกข้อมูลจำนวนเปิดบ้านนา
- ตัวอย่างแบบฟอร์มตารางแสดงจำนวนเปิดบ้านนา ของสมาชิกกลุ่ม
อนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่น(เปิดบ้านนา)
- เสี่ยงสะท้อนจากทีมวิจัย
- ประมวลภาพกิจกรรม
- รายชื่อทีมวิจัย

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

เรื่อง	:	โครงการศึกษาแนวทางการอนุรักษ์สายพันธุ์ การขยายพันธุ์และส่งเสริมการเลี้ยงเปิดบ้านนา ตำบลบ้านนา อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง
ผู้รับทุนวิจัย	:	นางยุพา คงกระพันธ์
ปี พ.ศ.	:	2556
สนับสนุนโดย	:	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

ศึกษาแนวทางการอนุรักษ์สายพันธุ์ การขยายพันธุ์และส่งเสริมการเลี้ยงเปิดบ้านนา ตำบลบ้านนา อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง มีเป้าหมายในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานทรัพยากรและภูมิปัญญาเดิมของคนบ้านนา อย่างมีส่วนร่วมของชุมชนที่สำคัญ คือ 1) เพื่อการศึกษาความเป็นมาของการเลี้ยงเปิดบ้านนาและความสำคัญของการเปิดต่อครัวเรือนและชุมชน 2) เพื่อศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโต พฤติกรรมแต่ละช่วงวัยของเปิดบ้านนา 3) เพื่อศึกษาสาเหตุการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนาและวิธีการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา และ 4) เพื่อศึกษาการส่งเสริมการขยายพันธุ์และเลี้ยงเปิดบ้านนา

สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1.ความเป็นมาของการเลี้ยงเปิดบ้านนา

คนในชุมชนมีความตระหนักรู้ถึงประวัติความเป็นมาของเปิดบ้านนาที่เกี่ยวข้องกับคนบ้านนา เกี่ยวข้องกับอาชีพในอดีต เช่น การทำเหมืองแร่ อาชีพทำไร่ทำนาของคนบ้านนาในอดีต วิถีชีวิตของคนบ้านนาที่พึ่งพาทรัพยากรในท้องถิ่น ที่มีความอุดมสมบูรณ์และเป็นอยู่อย่างพอเพียงและเข้มแข็ง เกิดการขยายตัวของชุมชนเป็นชุมชนใหญ่ขึ้น เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีการประกอบอาชีพเป็นยุคของการทำการเกษตรเปลี่ยนมาเป็นสวนปาล์มและเป็นสวนยางพาราจนถึงปัจจุบัน

จากการสืบนิฐานของคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชนที่ยังมีชีวิตอยู่ ว่าในอดีตมีเจ้าแก้วชาวจีนทำเหมืองแร่เองและมีลูกจ้างที่เป็นชาวจีนมาสร้างถิ่นฐานมีลูกหลานสืบทอดสกุลจนถึงปัจจุบัน ประเพณีที่สำคัญและยิ่งใหญ่ของชาวจีนคือการไหว้เจ้า ไหว้บรรพบุรุษและทุกครั้งที่ทำพิธีกรรมนั้น

จะต้องประกอบด้วยไก่ และเปิดบ้านนาร่วมด้วยทุกครั้งอาจเป็นไปได้ว่าเปิดบ้านนาในปัจจุบันน่าจะมีชาว
จีนนำมาเลี้ยงไว้เพื่อประกอบพิธีกรรมนั้นๆ จากนั้นเกิดการผสมพันธุ์กับเปิดป่า และขยายพันธุ์ต่อเนื่อง

2.ความสำคัญของเปิดต่อครัวเรือนและชุมชน

ความสำคัญของเปิดบ้านนาต่อครัวเรือนและชุมชน เป็นสัตว์ประจำถิ่นที่มีคุณลักษณะพิเศษ
ที่มีถิ่นกำเนิดในท้องถิ่นและเป็นสัญลักษณ์บอกท้องถิ่นเป็นสัตว์ประจำถิ่นที่มีคุณลักษณะพิเศษที่ให้
ผลประโยชน์หลายด้าน เช่น ให้ความสวยงาม ให้อาหารเนื้อถึงแม้ปลดกระวางแล้วก็ยังให้อาหารเนื้อที่ดี
อยู่ เป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่นโดยมีชื่อเรียกเป็นชื่อเดียวกันกับท้องถิ่นซึ่งมีความเกี่ยวข้องกันอย่าง
หลีกเลี่ยงไม่ได้คือเปิดบ้านนากับตำบลบ้านนา ทำให้ชุมชนบ้านนาเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางของคนระนอง
และต่างจังหวัด (มีชื่อเสียงมานานตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน) และเปิดบ้านนายังมีความสำคัญในการเชื่อมโยง
อาชีพของเกษตรกร เช่น เป็นโอกาสที่เกษตรกรสามารถสร้างเป็นอาชีพหลักโดยบริหารจัดการแบบครบ
วงจรไม่ต้องการพึ่งพาภายนอกมากสามารถเชื่อมโยงอาชีพภายในชุมชนได้เป็นอย่างดีด้วยการนำผลผลิต
ทางด้านพืชซึ่งเป็นเศรษฐกิจหลักมาแปรรูปเป็นอาหารเปิดบ้านนาและนำผลผลิตที่ได้จากเปิดบ้านนามาเป็น
อาหารในครัวเรือนในชุมชนและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการแปรรูปเพื่อจำหน่ายสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกร
ลดภาระต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ดีในอนาคต ปรับเป็นผลประโยชน์ที่เชื่อมโยง
กับธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นอาหารชวนชิมที่เป็นเมนูหลักรสชาติดีมีชื่อเสียงรับทำอาหารต้อนรับแขกผู้มา
เยือนบ้านนาตามความต้องการของลูกค้าและโซ่วลักษณะรูปร่างสีสันที่สวยงามและทำเป็นผลิตภัณฑ์ของ
ฝากที่เป็นรูปเปิดบ้านนาได้อีกด้วย

3. ลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโต พฤติกรรมแต่ละช่วงวัยของเปิดบ้านนา

ลักษณะเด่นของเปิดบ้านนาปากมีสีส้ม ปีกมีสีแกมน้ำเงิน หางงอนขึ้น ตัวเมียจะเป็นสีาก
คล้ายเปิดป่า ส่วนตัวผู้ส่วนหัวจะมีสีเขียวแพรวสวยงาม ทั้งนี้ ยังมีสร้อยวงแหวนรอบคอเป็นสีขาว เปิดบ้านนา
สามารถบริโภคได้ทั้งเนื้อ และไข่ โดยเนื้อจะมีจุดเด่นคือ คุณสมบัติ เนื้อนุ่ม มัน มีกลิ่นหอม คุณสมบัติของ
ไข่สามารถให้ผลผลิตไข่ไม่แตกต่างจากเปิดพันธุ์ไข่และมีรสชาติของไข่ที่มีความมันมากกว่าเปิดพันธุ์อื่นๆ
เมื่อทำไข่เค็มหรือขนมให้รสชาติดี รูปร่างลักษณะภายนอกมีสีส้มสวยงามหลากหลายสีตามลักษณะที่โคเค่น
ของแต่ละชนิดและคุณสมบัติเนื้อเหมือนกันทุกชนิดคือเนื้อนุ่ม มัน มีกลิ่นหอม คุณสมบัติของไข่สามารถให้
ผลผลิตไข่ไม่แตกต่างจากเปิดพันธุ์ไข่และมีรสชาติของไข่ที่มีความมันมากกว่าเปิดพันธุ์อื่นๆเมื่อทำไข่เค็ม
หรือขนมให้รสชาติดี ดังนั้น ราคาซื้อขายจะแพงคกตัวละ 350-400 บาทต่อตัว

หากต้องการเลี้ยงเปิดบ้านนา จะต้องเลี้ยงไก่ควบคู่กันด้วย เพราะเปิดบ้านนาจะไม่ฟักไข่เอง ผู้เลี้ยงเป็นบ้านนาจะต้องนำไข่เปิดบ้านนามาให้แม่ไก่ฟัก ไข่เวลาฟัก 30 วัน จึงออกเป็นตัวลูกเปิดบ้านนา เริ่มผลิตครั้งแรกตั้งแต่วันที่แรกเมื่อออกจากไข่เป็นตัวลูกเปิด ช่วง 1-2 เดือนเริ่มจอกขนแต่ทั้งตัวผู้และตัวเมีย ช่วง 2 เดือนสามารถแยกเพศด้วยการดูและการสังเกต ช่วง 3 เดือนขนจะมีขนงอนมันขึ้น 2 เส้นที่ปลายหาง (เฉพาะเพศผู้เท่านั้น) ช่วง 4 เดือนโตเต็มวัย สมบูรณ์ ช่วง 5 เดือนเริ่มผสมพันธุ์ และวางไข่ ช่วงอายุ 6 เดือน - 3 ปี ช่วงนี้เป็นช่วงที่เปิดบ้านนา ไข่เต็มที่ได้ เพราะฉะนั้นอาหารที่ให้อาจต้องเพียงพอต่อความต้องการของเปิดบ้านนา และจะออกไข่ตลอดระยะเวลา 3 ปี โดยที่ไม่สูญเสียคุณภาพเนื้อเลย และยังขายได้ราคาเท่ากับเปิดรุ่นอีกด้วย

เปิดบ้านนาจึง เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางของคนระนอง เวลานั้นแสนจะได้ความสนใจเป็นพิเศษเปิดบ้านนาแต่ละชนิดมี ปัจจุบันเปิดบ้านนาได้รับความนิยมจากบุคคลภายในและภายนอกท้องถิ่นมาก มีผู้นำออกไปเลี้ยงต่างจังหวัดใกล้เคียงและไปไกลถึงภาคอีสานจังหวัดสุรินทร์และจังหวัดอื่นอีกมาก ทำให้ทางกลุ่มอนุรักษ์ฯ มีความเป็นห่วงเรื่องการกลายพันธุ์

เกิดการเรียนรู้และนำข้อมูลองค์ความรู้เรื่องวงจรชีวิต มาถ่ายทอดให้คนทั่วไปได้เรียนรู้และนำไปขยายผลให้โรงเรียนบ้านนานำไปใช้เป็นหลักสูตรท้องถิ่นสอนเด็กในโรงเรียนบ้านนาเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกให้เด็กในชุมชนได้ตระหนักถึงคุณค่าของเปิดบ้านนา วงจรชีวิตเปิดบ้านนา ลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโตแต่ละช่วงวัย สามารถสร้างงาน สร้างเป็นอาชีพที่เชื่อมโยงภายในชุมชนโดยนำผลผลิตทางด้านพืชแปรรูปเป็นอาหารเปิดบ้านนาและเปิดบ้านนาเป็นอาหารในครัวเรือน แปรรูปเพื่อจำหน่ายเป็นเมนูหลักเชื่อมกับการท่องเที่ยวชุมชนสร้างรายได้ให้กับผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาได้

4.สาเหตุการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา

ผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาในปัจจุบัน มีความต้องการที่หลากหลาย เป็นเกษตรกรที่มีการเลี้ยงอยู่แล้วแต่ไม่ประสงค์เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์เปิดบ้านนา จากการประชาสัมพันธ์ที่กว้างขวางและหลากหลายมีคนรู้จักและสนใจที่จะนำไปเลี้ยงเชิงธุรกิจการค้าและไว้โชว์ในเชิงธุรกิจท่องเที่ยว แต่การขยายพันธุ์ของเปิดบ้านนามีปัญหาและอุปสรรค เนื่องจากเปิดบ้านนามีนิสัยไม่ฟักไข่เพื่อผลิตลูกเองซึ่งเป็นธรรมชาติที่แสดงออกทางพันธุกรรมของเปิดบ้านนาต้องอาศัยแม่ไก่หรือแม่เปิดเทศฟักแทน ซึ่งต้องใช้เวลาและช่วงจังหวะที่แม่ไก่หรือแม่เปิดเทศไข่เพื่อฟักไข่ โดยการสับเปลี่ยนไข่ออกแล้วนำไข่เปิดบ้านนาเข้าฟักแทน ทำให้การผลิตลูกเปิดบ้านนาเพื่อขยายพันธุ์ล่าช้าและไม่มากพอตามความต้องการ ซึ่งอาจทำให้มีผู้เลี้ยงนำเปิดพันธุ์อื่นมาผสมข้ามสายพันธุ์ ทำให้ขาดแคลนเปิดบ้านนาพันธุ์แท้ เพราะปัจจุบันมีกระแสค่านิยมที่สูงมากแต่การผลิตลูกเปิดบ้านนามีความล่าช้าเพราะเปิดบ้านนามีนิสัยไม่ฟักไข่เพื่อผลิตลูกเองต้องอาศัย เครื่องฟักไฟฟ้า ซึ่งที่ผ่านมาไม่เคยประสบความสำเร็จกับการฟักด้วยเครื่องฟักไฟฟ้า ต้องอาศัยแม่ไก่หรือแม่เปิดเทศช่วยฟักซึ่งจะต้องรอจังหวะและ โอกาสที่มีความพร้อมของแม่ไก่และแม่เปิดเทศประสบ

ความสำเร็จในการฝึกแต่มีความล่าช้า กระแสการบริโภคเปิดบ้านนามีมากขึ้นกว่าผู้เลี้ยง และไม่เกี่ยงราคา แม้ปัจจุบัน ราคาขาย ตัวละ 300-400 บาท มีตลาดกว้างขวางทั้งเนื้อและไข่ แต่การผลิตลูกเปิดบ้านนาออกสู่ตลาดยังมีจำนวนน้อยกว่าความต้องการ ทางกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่น เปิดบ้านนา เคยได้ทดลองเครื่องฟักไฟฟ้า แต่ที่ผ่านมาไม่เคยประสบความสำเร็จในการฟักด้วยเครื่องฟักไฟฟ้า เปอร์เซ็นต์การแตกของตัวลูกมีน้อยมาก เพียง 10 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ทางกลุ่มฯ เกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนา จึงยังต้องอาศัยแม่ไก่หรือแม่เปิดเทศช่วยในการฟักไข่ ซึ่งจะต้องรอจังหวะและโอกาสที่มีความพร้อมของแม่ไก่และแม่เปิดเทศในการฟักไข่ด้วย

5. วิธีการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา

วิธีการอนุรักษ์ ทางกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา ได้พยายามทำความเข้าใจกับทางเกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนา ในการสร้างความร่วมมือในการอนุรักษ์สายพันธุ์แท้เปิดบ้านนาเอาไว้ให้คงอยู่กับคนบ้านตลอดไป เพื่อเป็นการยืนยันแหล่งพันธุ์กรรม โดยมีกฎระเบียบกลุ่มห้ามไม่ให้ นำไปเปิดสายพันธุ์อื่นๆมาเลี้ยงรวมกันกับเปิดบ้านนา เพื่อป้องกันการผสมข้ามสายพันธุ์ และพยายามการขยายสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์เปิดบ้านนาพันธุ์แท้เพิ่มขึ้นพร้อมให้คำแนะนำแต่สมาชิกใหม่ต้องยึดถือกฎระเบียบกลุ่มให้เคร่งครัดเพื่อขยายพันธุ์ให้มีพันธุ์แท้ครอบคลุมเต็มพื้นที่ทั้งในตำบลบ้านนาและพื้นที่ใกล้เคียง มอบพ่อแม่พันธุ์ให้โรงเรียนบ้านนาได้ขยายพันธุ์พร้อมกับติดตามดูแลและให้คำแนะนำในการเลี้ยงและการขายพันธุ์อีกด้วย

จากการพยายามของสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ฯ ที่ปัจจุบันมีกว่า 25 ราย ที่ลงพื้นที่สร้างความเข้าใจให้เห็นถึงความสำคัญของสายพันธุ์เปิดบ้านนา รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปาก การจัดประชุมแจ้งรายละเอียดถึงผลดี ผลเสียอยู่เป็นประจำ ทำให้ชาวบ้านเริ่มให้การยอมรับทีละคนสองคน จนสามารถขยายพันธุ์เปิดบ้านนาได้เพิ่มขึ้น ลดความเสี่ยงที่จะสูญพันธุ์ได้อย่างมากในปัจจุบัน

6. แนวทางการส่งเสริมการขายพันธุ์และการเลี้ยงเปิดบ้านนา

1. โรงเรียนบ้านนาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และพร้อมให้การสนับสนุนและพร้อมขยายความรู้เข้าร่วมหลักสูตรการศึกษาต่อไป

2. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา เข้าร่วมประชุมและเสนอการเลี้ยงเปิดบ้านนาเป็นกิจกรรมบ้านนาโมเดล และผลักดันเข้าสู่แผนการส่งเสริมอาชีพ การอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา

3. เสนอให้สำนักกองทุนฟื้นฟูเกษตรกรจังหวัดระนอง เข้ามีสนับสนุนกลุ่มการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา ให้ความรู้ในการพัฒนาเป็นอาชีพ สร้างรายได้ให้กับเกษตรกร

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน ส่งเสริมการเลี้ยงอาชีพเปิดบ้านนาให้ครบวงจร สามารถเป็นอาชีพของเกษตรกรและเชื่อมโยงกับอาชีพทางการเกษตร เพื่อเอื้อต่อเศรษฐกิจชุมชน

1.1 ความสำคัญของปัญหา

เป็ด เป็นสัตว์ปีกในวงศ์ Anatidae (วงศ์นกเป็ดน้ำ) ปากแบน ดินแบน ระหว่างนิ้วมีพังผืดติดกันเพื่อสะดวกในการว่ายน้ำ ตัวมีหลายสี เช่น น้ำตาล ขาว เขียว ชมพู ขนาดเล็กกว่าห่าน ว่ายน้ำเก่ง กิน ปลา พืชน้ำและสัตว์เล็กๆ มีถิ่นตระกูลมาจากเป็ดมัลลาร์ด (*Anas platyrhynchos*) เป็นนกน้ำที่มีขนาดเล็กกว่าหงส์และห่าน และสามารถพบได้ทั้งในน้ำจืดและน้ำเค็ม เป็ดมีแหล่งอาหารที่หลากหลาย เช่น หญ้า เมล็ดข้าว พืชน้ำ ปลา แมลง การเลี้ยงเป็ดมี 2 ประเภท คือ การเลี้ยงเพื่อเป็นแหล่งอาหารและการเลี้ยงเพื่อสวลงาม การเลี้ยงเป็ดเพื่อใช้เป็นอาหาร (ทั้งเนื้อและไข่) ซึ่งมีอยู่ไม่กี่พันธุ์ เช่น เป็ดปักกิ่ง การเลี้ยงเป็ดเพื่อความสวยงามพบได้น้อย เนื่องจากราคาค่อนข้างแพง หายาก ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ดังนั้นจึงพบได้ในสวนสัตว์ หรือได้รับเลี้ยงดูโดยคนมีฐานะ

ตำบลบ้านนา อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง มีเป็ดสายพันธุ์ประจำถิ่นเรียกว่า “เป็ดบ้านนา” มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่มีชื่อเสียงมานาน เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไป เป็นเป็ดกึ่งเนื้อกึ่งไข่ ลักษณะประจำพันธุ์เพศผู้ ขนที่หัวถึงคอ มีสีเขียวอมน้ำเงิน คอ ม่วง จะเปลี่ยนสีตามแสงที่กระทบตัวเป็ดเหมือน 3 มิติ ตั้งแต่หัวจนถึงกลางคอและมีวงแหวนรอบคอ ขนปีกมีสีเทา กลางปีกเป็นรูปสี่เหลี่ยมจะมีสีเขียวครามบริเวณขอบสี่เหลี่ยม มีสีน้ำตาลรอบสี่เหลี่ยม ลำตัวสีเทาเข้มหรือสีดำด้านบนตัวและด้านล่างช่วงท้องมีสีเทาออกขาว หน้าอกมีสีน้ำตาล หางมีสีดำออกสีน้ำตาล ปลายหางมีสีขาวแถบออกมาและมีขนม้วนโค้งขึ้น จำนวน 2 เส้น ปากสีเหลืองส้มหรือเหลืองทอง ขาสีส้มสด หนังสีเหลือง อายุ 5-6 เดือน สามารถใช้เป็นพ่อพันธุ์ น้ำหนักโตเต็มวัย 1.8 - 2.00 กิโลกรัม ส่วนเพศเมีย ขนที่หัว คอ ปีก ลำตัวและหางมีสีน้ำตาลเข้ม หรือสีลายนกกระจอกหรือสีขาวทั้งตัว ปากและขาสีเหลืองส้ม เหลืองทอง เริ่มไข่เมื่ออายุ 5-6 เดือน น้ำหนักโตเต็มวัย 1.8 กิโลกรัม ให้ไข่ปีละ 2-3 ชุด ชุดละประมาณ 60 - 100 ฟอง แม่พันธุ์เป็ดจะไม่ฟักไข่ เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดบ้านนา จะต้องเลี้ยงแม่ไก่ไว้ด้วยเพื่อเวลาแม่พันธุ์เป็ดไข่ ต้องนำมาให้แม่ไก่ฟัก จากคำบอกเล่าของคนเฒ่าคนแก่ถึงแหล่งที่มาของเป็ดบ้านนา มีมากกว่า 100 ปี เดิมทีชาวจีนที่เข้ามาทำเหมืองแร่ในพื้นที่ตำบลบ้านนา อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง นำเป็ดพันธุ์นี้เข้ามาเลี้ยงไว้ เพื่อเป็นอาหารบริโภคในครัวเรือน จากนั้นเป็ดบ้านนาได้ขยายพันธุ์ แพร่ทุกบ้านเลี้ยงเป็ดบ้านนา แต่การขยายพันธุ์เป็ดบ้านนา นั้นค่อนข้างมีปัญหาเนื่องจากแม่พันธุ์เป็ดบ้านนา ไข่แล้วจะไม่ยอมฟักไข่ ต้องให้แม่ไก่ฟัก ในอดีตมีการผสมพันธุ์ที่ดีกว่าเนื่องจากการเลี้ยงเป็ดบ้านนา ในสมัยก่อนปล่อยให้หากินในนาข้าว และในคลองการผสมพันธุ์ของเป็ดพ่อแม่พันธุ์จึงมีโอกาสผสมกับเป็ดฝูงอื่นๆทำให้ตัวเป็ดมีความสมบูรณ์มาก แต่ปัจจุบันมีการเลี้ยงแบบขัง การผสมพันธุ์เลือดชิดพ่อแม่พันธุ์เดียวกันทำให้เป็ดอ่อนแอ บางครั้งไข่ที่ออกมาพบว่าไม่มีเชื้อ ซึ่งอัตราการรอดมีน้อย จนชาวบ้านที่เคยเลี้ยงกันแทบทุกบ้านก็เริ่มหยุดเลี้ยงเป็ดบ้านนา

จากการสรุปสถานการณ์วิกฤติของเปิดบ้านนา สรุปได้ในแต่ละช่วงปี ดังต่อไปนี้ ในปี พ.ศ. 2522 อบรมชาวชนพัฒนาอาชีพ สมาชิก 38 โดยสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเกาะเปอร มีการนำเปิดคากิจจากที่อื่นมาให้สมาชิกเลี้ยง คนละ 30 ตัว เปิดบ้านนาเกือบสูญพันธุ์ลดลง เหลือประมาณ 10 กว่าตัว เกิดการผสมข้ามสายพันธุ์บางส่วนระหว่างเปิดคากิจกับเปิดบ้านนา ยังคงเหลือพันธุ์เปิดบ้านนาอยู่ที่หมู่ที่ 6 บ้านเขียวเหลือง

ปี พ.ศ. 2524 - 2525 เกิดพื้นที่สีแดง มีคนเดิมที่อาศัยอยู่ในชุมชนอพยพไปอยู่ที่อื่น สาเหตุมาจากกลัวสถานการณ์ไม่สงบ การกวาดล้างชาวบ้านในสมัยคอมมิวนิสต์ ทำให้คนหยุดการเลี้ยงเปิดบ้านนาไปบางส่วนและเปิดเกือบสูญพันธุ์

ปี พ.ศ. 2528-2530 พื้นที่เริ่มมีสถานการณ์สงบขึ้น มีคนอพยพมาจากภาคอีสานและจากจังหวัดต่างๆเข้ามาตั้งถิ่นฐานการจับจองพื้นที่ทำการเกษตร โดยการปลูกกาแฟ เป็นต้น มีการนำเปิดมาบริโภคกันเยอะขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้เปิดลดลง

จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2535 จำนวนประชากรเปิดบ้านนา เหลือเพียง 4 ตัวซึ่งเป็นของนางพรรณี จิตหวัง มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนสถานการณ์เรื่องราวของเปิดบ้านนา ซึ่งอยู่ในขั้นวิกฤติ ใกล้สูญพันธุ์ ในขณะนั้นมีอาสาสมัครหน่วยสันติภาพสหรัฐอเมริกา นางสาวแคเรน นาย่า เป็นอาสาสมัครที่ลงมาเรียนรู้ชุมชนได้มีการส่งเสริมให้ชาวบ้านเลี้ยงเปิดบ้านนา จากเดิมเหลือเปิดบ้านนาเพียง 4 ตัว มีการขยายพันธุ์เปิดบ้านนาโดยการนำไข่ไปฝากให้แม่ไก่ฝักให้ตามบ้าน เมื่อไข่แตกเป็นตัวให้ค่าฝักตัวละ 20 บาท ในระยะเวลา 2 ปี ทำให้การ ขยายพันธุ์ประชากรเปิดบ้านนาเพิ่มเป็น 50 - 60 ตัว และมีการเลี้ยงเปิดบ้านนากันมาอย่างต่อเนื่อง ในขณะนั้นมีการซื้อขายเปิดบ้านนา ตัวละ 150 บาท

ในปี พ.ศ. 2542-2544 มีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนา จำนวน 24 คน โดยได้รับงบประมาณ กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม (Social Investment Fund - SIF) งบประมาณ 240,000 บาท เพื่อส่งเสริมให้การเลี้ยงเปิดบ้านนาอย่างกว้างขวาง ซึ่งได้มีการแบ่งกลุ่มย่อยของสมาชิก กลุ่มสมาชิกที่ดูแลเรื่องอาหาร กลุ่มสมาชิกที่เลี้ยงเปิดขุน และกลุ่มสมาชิกที่เพาะขยายพันธุ์เปิดบ้านนา โดยมีสมาชิก 10 คน เพาะขยายพันธุ์เปิด 60 ตัวต่อคน ซึ่งประชากรเปิดเกิดขึ้นในขณะนั้นจำนวนประมาณ 720 ตัว ทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนา ประสบปัญหาเรื่องอาหารจากแหล่งธรรมชาติไม่เพียงพอ ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงเปิดค่อนข้างสูง และขายยาก เนื่องจากราคาขายค่อนข้างสูงกว่าเปิดทั่วไป ส่วนหนึ่งสมาชิกไม่เข้าใจเรื่องของตลาด เพราะการทำตลาดต้องมีการต่อเนื่อง นอกจากนี้การเลี้ยงเปิดแบบปล่อยตามธรรมชาติ ทำให้เปิดสูญหาย ทำให้สมาชิกเริ่มหยุดเลี้ยงเปิดบ้านนา

หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2546 เหลือสมาชิกที่เลี้ยงเปิดบ้านนาจำนวนเพียง 6 ราย ประชากรเปิดลดลงเหลือเพียง 30 ตัว โครงการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับตำบลได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จำนวน 170,000 บาท โดยทางโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับตำบลได้จัดสนับสนุนด้านอุปกรณ์ จัดซื้ออุปกรณ์ เช่น เครื่องบดอาหาร เครื่องฟักไข่ และตาข่าย เป็นต้น ซึ่งอุปกรณ์บางอย่างเกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์

จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2550-2552 เกิดวิกฤติเปิดบ้านนา เหลือประชากรเปิดบ้านนาเพียง 15-20 ตัว เนื่องจากในขณะนั้นมีคนทั่วไปให้ความสนใจเปิดบ้านนาเป็นอย่างมาก มีคนบริโภครวมเพิ่มขึ้น ถึงแม้ราคาเปิดบ้านนา สูงขึ้นตัวละ 300-400 บาทก็ตาม แต่ยังเป็นที่ต้องการของคนภายนอก ที่เข้าติดต่อขอซื้อเปิดบ้านนาจากบ้านสมาชิกเกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดอย่างต่อเนื่อง สมาชิกบางรายขายเปิดบ้านนา เหลือไว้เพียงแม่พันธุ์ พ่อพันธุ์เท่านั้น ทำให้ประชากรเปิดบ้านนาลดจำนวนลง ประกอบกับการขยายพันธุ์เปิดบ้านนาค่อนข้าง และต้องใช้เวลานาน ในช่วงเดือนกันยายน ปี พ.ศ. 2552 พระองค์เจ้าหม่อมศรีรัศมิ์ ทรงเสด็จเยือนชุมชนบ้านทองหลาง ในโครงการสายใยรักครอบครัว ส่วนราชการได้นำเสนอของดีบ้านนาต่อพระองค์ท่านฯ จึงเกิดมีนโยบายการส่งเสริมเลี้ยงเปิดบ้านนาขึ้นในโครงการสายใยรักครอบครัว หมู่ที่ 3 บ้านทองหลาง และหมู่ที่ 7 บ้านทองหลางล่าง ทางสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ได้นำเปิดของคนบ้านนาของเกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาไปให้กับสมาชิกกลุ่มสายใยรักครอบครัว ไปเลี้ยงและขยายพันธุ์ ทางกลุ่มเปิดบ้านนาจึงมีการตกลงเงื่อนไข โดยให้ทางปศุสัตว์จังหวัด มาสนับสนุนกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา และทางกลุ่มจะขยายพันธุ์ให้โดยการให้ลูกเปิดบ้านนาไปเลี้ยงจำนวน 100 ตัว นอกจากนี้ยังมีนายทุนเข้ามาเพื่อที่จะกวาดซื้อพันธุ์เปิดบ้านนาทำในเชิงธุรกิจ เมื่อเกิดปัญหาเช่นนี้เกิดขึ้นทำให้กลุ่มมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนของเกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนา ถึงปัญหาที่เกิดขึ้น เกิดการจดทะเบียนกลุ่มเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2553 โดยใช้ชื่อ “กลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่น(เปิดบ้านนา)” มีจำนวนสมาชิก 10 คน โดยมีสำนักงานปศุสัตว์อำเภอเกาะเปอร์ ให้การสนับสนุนความรู้ และส่งเสริมการเลี้ยงเปิดบ้านนา และทางกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่น(เปิดบ้านนา)ได้รับงบประมาณจากรัฐบาลจังหวัดระนอง สนับสนุนอาหาร และการเพาะแม่พันธุ์ จำนวน 38,765 บาท เพื่อดึงกองทุนอาหาร ช่วยเหลือสมาชิกเรื่องอาหาร 1-2 กระสอบต่อเดือน มีการอมทุกเดือนเดือนละ 30 บาท และกำหนดวันประชุมประจำเดือนทุกวันที่ 23 ของทุกเดือน จากความพยายามของกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่น(เปิดบ้านนา) ที่มีความต้องการที่จะรักษาพันธุ์แท้เปิดบ้านนาเอาไว้ ได้มีการวิเคราะห์สาเหตุเงื่อนไขปัจจัยในการขยายพันธุ์ ว่าต้องมีศึกษาการคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ ที่สมบูรณ์ ไข่ที่จะฟัก บางครั้งไม่มีเชื้อ ทำให้ฟักไม่ออก เกษตรกรบางรายฟักไข่ 20 ฟอง ออกเพียง 5-6 ฟอง จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ปริมาณประชากรเปิดบ้านนาเริ่มลดลง และการแตกของไข่ ส่วนใหญ่จะเป็นตัวผู้มากกว่าตัวเมีย ซึ่งเกษตรกรได้ตั้งข้อสังเกตว่าน่าจะเป็นเพราะการเตรียมพ่อแม่พันธุ์ ให้มีความสมบูรณ์ การเก็บรักษาไข่ และสภาพแวดล้อมการเลี้ยงแบบธรรมชาติ และการเลี้ยงแบบขังคอก ที่มีผลทำให้พฤติกรรม ทำทาง รูปร่างของเปิดแตกต่างกัน อาจส่งผลต่อการขยายพันธุ์ของเปิดบ้านนา ปัจจุบันมีการผสมกับพันธุ์อื่น ๆ ทำให้ขาดแคลนเปิดบ้านนาพันธุ์แท้ เนื่องจากการผลิตเปิดบ้านนาพันธุ์แท้จริงๆเป็นไปอย่างเชื่องช้า ประกอบกับปัจจุบันเหลือพันธุ์แท้น้อยมาก อาจเกิดการสูญเสีย พันธุ์แท้ และสูญพันธุ์ในที่สุด

ทำให้ต้องมีการอนุรักษ์เปิดบ้านนา เพื่อให้อยู่กับคนบ้านนา เพราะว่ามันมาตั้งแต่สมัยก่อนเป็นสัตว์ประจำถิ่นสมัยบรรพบุรุษ เพื่อขยายพันธุ์ให้กับคนรุ่นหลังได้รู้จักและการเห็นคุณค่าของเปิดบ้านนา(ทำอย่างไรให้คนรุ่นหลังได้รู้จัก โดยการกระตุ้นให้คนรุ่นหลังเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่ม การจัดทำหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่โรงเรียนบ้านนา) ทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อนำมาบริโภคและการจำหน่าย เปิดมีความ

สวยงามเป็นที่สะดุดตาของคนจากที่อื่น สามารถสร้างจุดสนใจให้กับคนภายนอกเข้ามาดูการเลี้ยงเปิดบ้านนาของคนในชุมชน

จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง มีการศึกษาวิจัยแนวทางการอนุรักษ์สายพันธุ์ การขยายพันธุ์ และส่งเสริมการเลี้ยงเปิดบ้านนา ด้วยเครื่องมืองานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ผ่านการศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโต พฤติกรรมแต่ละช่วงวัยของเปิดบ้านนา การศึกษาความเป็นมาของการเลี้ยงเปิดบ้านนาและความสำคัญของเปิดต่อครัวเรือนและชุมชน ศึกษาการอนุรักษ์สายพันธุ์ และศึกษาการส่งเสริมการขยายพันธุ์และเลี้ยงเปิดบ้านนาให้ เพื่อแนวทางการอนุรักษ์สายพันธุ์ การขยายพันธุ์และส่งเสริมการเลี้ยงเปิดบ้านนาและพัฒนาศักยภาพการเลี้ยง และเพื่อการดำรงพันธุ์แท้เอาไว้ อยู่คู่กับชุมชนบ้านนาตลอดไป

1.2 โจทย์วิจัย

1. ลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโต พฤติกรรมแต่ละช่วงวัยของเปิดบ้านนาเป็นอย่างไร
2. ความเป็นมาของการเลี้ยงเปิดบ้านนาและความสำคัญของเปิดต่อครัวเรือนและชุมชนเป็นอย่างไร
3. เพราะเหตุใดจึงต้องอนุรักษ์สายพันธุ์และจะอนุรักษ์ได้อย่างไร
4. จะส่งเสริมการขยายพันธุ์และเลี้ยงเปิดบ้านนาให้แพร่หลายได้อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์

1. เพื่อการศึกษาความเป็นมาของการเลี้ยงเปิดบ้านนาและความสำคัญของเปิดต่อครัวเรือนและชุมชน
2. เพื่อศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโต พฤติกรรมแต่ละช่วงวัยของเปิดบ้านนา
3. เพื่อศึกษาสาเหตุการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนาและวิธีการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา
4. เพื่อศึกษาการส่งเสริมการขยายพันธุ์และเลี้ยงเปิดบ้านนา

1.4 ขั้นตอนกระบวนการ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อการศึกษาความเป็นมาของการเลี้ยงเปิดบ้านนาและความสำคัญของเปิดต่อครัวเรือนและชุมชน

1. ประชุมทีมวิจัยประจำเดือน เพื่อติดตามวางแผนการดำเนินงาน โดยทีมวิจัยกำหนดวันประชุม ประสานทีมวิจัย ที่ปรึกษา พี่เลี้ยง รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสรุปและรายงานผลการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม รวมทั้งชี้แจงรายละเอียดของการบริหารจัดการโครงการวิจัยให้กับผู้เข้าร่วมได้รับทราบ พร้อมทั้งจัดทำสรุปผลงานในรูปแบบเอกสารการประชุมทุกครั้ง จำนวน 18 ครั้ง กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 15 คน โดยกำหนดให้มีการประชุมทุกวันที่ 23 ของเดือน ซึ่งเป็นวันประชุมประจำเดือนของกลุ่มผู้เลี้ยงเปิดบ้านนา

2. เวทีชี้แจงงานวิจัยต่อชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงที่มาของโครงการ และทำความเข้าใจชุมชน โดยทีมวิจัยกำหนดวัน เวลา และจัดเตรียมการนำเสนอข้อมูลความเป็นมาของโครงการวิจัยต่อ

ชุมชน และประสานผู้เกี่ยวข้องมาร่วมแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นต่อโครงการวิจัย ทีมวิจัยสามารถออกแบบกระบวนการจัดเวทีร่วมกับเวทีประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านได้ จำนวน 1 เวที กลุ่มเป้าหมายจำนวน 50 คน และหลังจากการจัดเวที ทีมวิจัยจะต้องสรุปรวบรวมข้อมูลผลจากเวที

3. สํารวจภูมิหลังของเปิดบ้านนา เพื่อศึกษาความเป็นของเปิดบ้านนา โดยทีมวิจัยประชุมเตรียมงานวางแผน ออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ด้วยการสัมภาษณ์ 30 ชุด แบ่งหน้าที่ กำหนดวัน เวลา กลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูล เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้เฒ่า ผู้แก่ เป็นต้น โดยใช้เวลาในการทำกิจกรรมสำรวจ 3 วัน และหลังจากได้ข้อมูลมาแล้ว ทีมวิจัยต้องร่วมกันสรุปข้อมูล ตรวจสอบข้อมูล การอ้างอิงข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลและรวบรวมเป็นเอกสารชุดความรู้

4. สํารวจจำนวนผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาและจำนวนประชากรเปิดบ้านนา โดยวิธีการสำรวจข้อมูล เพื่อให้ทราบจำนวนประชากรเปิดบ้านนา และจำนวนผู้เลี้ยงเปิดบ้านนา โดยใช้เวลาในการสำรวจ 3 วัน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ออกไปประกอบการส่งเสริมการขยายพันธุ์เปิดบ้านนาต่อไป

5. สรุปวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังของเปิดบ้านนาและข้อมูลประชากรเปิดบ้านนาและผู้เลี้ยงเปิด บ้านนา โดยทีมวิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ มารวบรวม แยกแยะข้อมูล จำนวน 1 วัน เพื่อนำข้อมูลความรู้ที่ได้เตรียมนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวงกว้างต่อไป

6. เวทีนำเสนอข้อมูล ภูมิหลังเปิดบ้านนาและวิถีชีวิตของคนบ้านนา เพื่อนำเสนอข้อมูลภูมิหลังเปิดบ้านนาและวิถีชีวิตของคนบ้านนา ทีมวิจัยประสาน กำหนดวัน เวลา สถานที่ กลุ่มเป้าหมาย และวิทยากรกระบวนการ มาร่วมพูดคุย แลกเปลี่ยน ซักถาม ในประเด็น โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการเลี้ยงเปิดบ้านนา จำนวน 1 เวที โดยใช้เวทีเตรียมความพร้อม 1 วัน และวันจัดเวที 1 วัน และหลังจากการจัดเวที ทีมวิจัยจะต้องสรุปและรวบรวมผลที่เกิดจากเวทีเรียนรู้ 1 วัน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโต พฤติกรรมแต่ละช่วงวัยของเปิดบ้านนา

1. ศึกษาเก็บข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์และการเจริญเติบโตของเปิดบ้านนา และลักษณะพฤติกรรมของเปิดแต่ละช่วงวัย โดยทีมวิจัยประสานกำหนดวัน เวลา สถานที่ แบ่งกลุ่มลงพื้นที่เก็บข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์และการเจริญเติบโตของเปิดแต่ละช่วงวัย โดยใช้วิธีการสังเกตและการบันทึกข้อมูลลักษณะสีขน สีปาก สีขา น้ำหนัก ขนาคูรูปร่าง เพศและ เปรียบเทียบการเลี้ยงแบบปล่อยตามธรรมชาติกับการเลี้ยงแบบขังอยู่ในคอก หลังจากได้ข้อมูลมาแล้วทีมวิจัยต้องร่วมกันสรุปวิเคราะห์ข้อมูล รวบรวมข้อมูลการสำรวจ จากกิจกรรมนี้ต้องใช้เวลาในการเก็บข้อมูล โดยทีมวิจัยได้ออกแบบการเก็บข้อมูล ตั้งแต่เดือนที่ 1 จนถึงเดือน ที่ 9 ในระยะที่ 1 แต่ทั้งนี้ทีมวิจัยแต่ละคนจะต้องนำข้อมูลที่เก็บ มาสรุป แล้วสุ่มกันฟังทุกเดือนในการประชุมประจำเดือน

2. ศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบการเลี้ยงแบบธรรมชาติและแบบขังคอก เพื่อเปรียบเทียบการเลี้ยงแบบธรรมชาติและการให้อาหารสำเร็จรูป ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 3 เดือน โดยทีมวิจัยร่วมกันกำหนด วัน เวลา ในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและร่วมกันออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และมีการติดตาม

การเลี้ยงอย่างต่อเนื่องในระยะเวลา 3 เดือน และหลังจากเก็บข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทีมวิจัยร่วมกันสรุปข้อมูลและรวบรวมข้อมูลกิจกรรม

3. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ลักษณะประจำพันธุ์ พฤติกรรมและการเจริญเติบโตแต่ละช่วงวัย เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ลักษณะประจำพันธุ์ พฤติกรรมและการเจริญเติบโตแต่ละช่วงวัยของเป็ด โดยทีมวิจัยประสาน กำหนดวัน เวลา สถานที่ กลุ่มเป้าหมาย และวิทยากรกระบวนการ มาร่วมพูดคุย แลกเปลี่ยนซักถาม ในประเด็นลักษณะประจำพันธุ์ พฤติกรรมและการเจริญเติบโต ทีมวิจัยจัดเวที 1 เวที โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 60 คน และหลังจากการจัดเวที ทีมวิจัยจะต้องสรุปและรวบรวมข้อมูลกิจกรรม

4. เวทีสรุปรายงานความก้าวหน้า เพื่อสรุปผลจากการดำเนินงานที่ผ่านมาของ ทีมวิจัย โดยทีมวิจัยทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกระบวนการทำงานที่ผ่านมา เพื่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และวางแผนการดำเนินงานต่อไป โดยออกแบบกิจกรรมสรุปบทเรียน จำนวน 1 เวที กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง 30 คน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาสาเหตุการอนุรักษ์สายพันธุ์เป็ดบ้านนาและวิธีการอนุรักษ์สายพันธุ์เป็ดบ้านนา

1. ศึกษาการขยายพันธุ์และปัญหาในการขยายพันธุ์เป็ดบ้านนา เพื่อศึกษาขยายพันธุ์และปัญหาการขยายเป็ดทีมวิจัยร่วมกันกำหนด วัน เวลา สถานที่ (เก็บข้อมูลวงกว้าง 30 ชุด) สมาชิก 15 คน ชาวบ้าน 15 คน เพื่อศึกษาการขยายพันธุ์และศึกษาปัญหาการขยายพันธุ์เป็ดบ้านนา โดยเริ่มตั้งแต่การคัดเลือกแม่พันธุ์ที่มีอายุประมาณ 5 เดือน โดยการศึกษาการขยายพันธุ์จะมีประเด็นในเรื่อง รูปร่างไข่ การฟักไข่และอัตราการรอดของลูกเป็ด ที่มีการเลี้ยงแบบธรรมชาติและการเลี้ยงแบบใช้ไฟฟ้าหลังจากเก็บข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทีมวิจัยร่วมกันสรุปข้อมูลและรวบรวมข้อมูลกิจกรรม

2. ศึกษาต้นทุนการเลี้ยงเป็ดบ้านนา เพื่อศึกษาด้านทุนการเลี้ยงเป็ด โดยทีมวิจัยร่วมกันกำหนด วัน เวลา ในเก็บข้อมูลวงกว้าง จำนวน 30 ชุด สมาชิก 15 คน และกลุ่มขยาย 15 คน ศึกษาต้นทุนการเลี้ยงเป็ดตั้งแต่ระยะการฟักไข่ จนถึงโตเต็มวัย และร่วมกันออกแบบเครื่องมือในการทำงาน และหลังจากเก็บข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทีมวิจัยร่วมกันสรุปข้อมูลและรวบรวมข้อมูลกิจกรรม

3. เวทีแลกเปลี่ยน สถานการณ์เป็ดบ้านนา สภาพปัญหา การเลี้ยง การขยายพันธุ์และแนวทาง วิธีการอนุรักษ์สายพันธุ์เป็ดบ้านนา โดยทีมวิจัยร่วมกันกำหนดวัน เวลา สถานที่ในการจัดเวที แลกเปลี่ยนเรียนรู้สถานการณ์เป็ดบ้านนา โดยประสานผู้เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมกันระดมความคิดเห็นหาแนวทาง วิธีการในการอนุรักษ์สายพันธุ์เป็ดบ้านนา โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ผู้เข้าร่วมจำนวน 50 คน ใช้เวลาเตรียมความพร้อม 1 วัน และจัดเวที 1 วัน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อศึกษาการส่งเสริมการขยายพันธุ์และเลี้ยงเป็ดบ้านนา

1. กิจกรรมศึกษาดูงาน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากชุมชนอื่น ด้วยกิจกรรมศึกษาดูงาน ทีมวิจัยวางแผนเตรียมการ โดยทีมวิจัยประชุมวางแผนกำหนดวันเดินทางศึกษาดูงาน และกำหนดประเด็นในการเรียนรู้นอกสถานที่ ประสานงานแหล่งเรียนรู้ และหลังจากศึกษาดูงาน ทีมวิจัย

ร่วมกันสรุปบทเรียนจากการศึกษาดูงานในครั้งนี้ 3 คืน 4 วัน กำหนดกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 12 คน เดินทางไปโซนจังหวัดภาคกลาง

2. กิจกรรมชวนชิม ลิ้มรสเปิดบ้านนา เพื่อเปรียบเทียบรสชาติเปิดบ้านนากับเปิดทั่วไป โดยทีมวิจัยประสาน กำหนดวัน เวลา สถานที่ กลุ่มเป้าหมาย และวิทยากรกระบวนการ มาร่วมพูดคุย แลกเปลี่ยน ชักถาม ในประเด็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการเลี้ยงเปิดบ้านนา ใช้ระยะเวลาในการเตรียมความพร้อม 1 วัน และเวลาในการจัดกิจกรรม 1 วัน โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย 100 คน และหลังจากการจัดเวที ทีมวิจัยจะต้องสรุปและรวบรวมข้อมูลกิจกรรม

3. เวทีหาแนวทางการส่งเสริมการขยายพันธุ์และการเลี้ยงเปิดบ้านนา เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้อง ร่วมกันแสดงความคิดเห็น ในการส่งเสริมการขยายพันธุ์และการเลี้ยงเปิดบ้านนา โดยทีมวิจัยประสาน ผู้เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมกันแสดงความคิดเห็นและ ประสานวิทยากร มาร่วมจัดกระบวนการ โดยใช้เวลาในการจัดกระบวนการ 1 วัน กำหนดกลุ่มเป้าหมาย 60 คน และหลังจากการจัดเวที ทีมวิจัยจะต้องสรุปและรวบรวมข้อมูลกิจกรรม

4. สรุปบทเรียนจากการดำเนินงานของทีมงานวิจัย เพื่อสรุปบทเรียนจากการดำเนินงานที่ผ่านมาของทีมงานวิจัย โดยทีมวิจัยทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกระบวนการทำงานที่ผ่านมา เพื่อการแลกเปลี่ยน ประสพการณ์ และวางแผนการดำเนินงานต่อไป โดยใช้เวลา 1 วัน กลุ่มเป้าหมายจำนวน 20 คน

5. เวทีนำเสนอผลงานวิจัย เพื่อนำเสนอผลงานวิจัยต่อชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง โดยทีมวิจัย ประสาน กำหนดวัน เวลา สถานที่ กลุ่มเป้าหมาย ผู้เข้าร่วมเรียนรู้ แบ่งหน้าที่การนำเสนอ เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ออกแบบกระบวนการเวทีนำเสนอผลงานวิจัย ซึ่งทีมวิจัยนำเสนอผลจากการดำเนินงานตลอด ระยะเวลาทำงาน รูปแบบขั้นตอนการดำเนินงาน ข้อค้นพบ ผลที่เกิดขึ้นจากการทำงาน และแผนการทำงาน ในระยะต่อไป และรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอของผู้เข้าร่วมช่วยกันมอง ช่วยกันคิด เพื่อใช้ในการวางแผน จากชุมชนต่อไป โดยใช้เวลาในการเตรียมความพร้อม 1 วัน และจัดเวที 1 วัน โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย 80 คน และหลังจากการจัดเวที ทีมวิจัยจะต้องสรุปและรวบรวมข้อมูลกิจกรรม

6. ประชุมแลกเปลี่ยนเครือข่ายนักวิจัย เพื่อแลกเปลี่ยนประสพการณ์ทำงานของเครือข่าย นักวิจัย โดยทีมวิจัยประสาน เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการทำงานของชุมชนวิจัย เครือข่ายนักวิจัย

7. จัดทำรายงานวิจัย เพื่อจัดทำรายงานวิจัย โดยทีมวิจัยต้องร่วมกันเขียนรายงาน ความก้าวหน้าและรายงานฉบับสมบูรณ์เสนอต่อ สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ใน โครงการ

1.5 พื้นที่ศึกษา ตำบลบ้านนา อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง

1.6 ระยะเวลา 1 ปี 6 เดือน (15 มีนาคม 2556 – 15 มิถุนายน 2557)

1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้เรียนรู้ความเป็นมาของการเลี้ยงเป็ดบ้านนาและความสำคัญของการเปิดต่อครัวเรือนและชุมชน
2. ได้องค์ความรู้ลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโต พฤติกรรมแต่ละช่วงวัยของเป็ดบ้านนา
3. ได้เรียนรู้สาเหตุการอนุรักษสายพันธุ์เป็ดบ้านนาและวิธีการอนุรักษสายพันธุ์เป็ดบ้านนา
4. ได้แนวทางการส่งเสริมการขายพันธุ์และการเลี้ยงเป็ดบ้านนา

บทที่ 2

บททวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาแนวทางการอนุรักษ์สายพันธุ์ การขยายพันธุ์และส่งเสริมการเลี้ยงเป็ดบ้านนา ตำบลบ้านนา อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนองผ่านการศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโต พฤติกรรมแต่ละช่วงวัยของเป็ดบ้านนา การศึกษาความเป็นมาของการเลี้ยงเป็ดบ้านนาและความสำคัญของการเปิดต่อครัวเรือนและชุมชน ศึกษาการอนุรักษ์สายพันธุ์ และศึกษาการส่งเสริมการขยายพันธุ์และเลี้ยงเป็ดบ้านนาให้ เพื่อแนวทางการอนุรักษ์สายพันธุ์ การขยายพันธุ์และส่งเสริมการเลี้ยงเป็ดบ้านนาและพัฒนาศักยภาพการเลี้ยง และเพื่อการดำรงพันธุ์แท้เอาไว้ อยู่คู่กับชุมชนบ้านนาตลอดไป โดยมีประเด็นหลักๆดังนี้

2.1 ¹ การเลี้ยงเป็ด

เป็ด (Duck) เป็นสัตว์ปีกชนิดหนึ่ง (จัดอยู่ใน Family Anatidae) ที่มีผู้นิยมเลี้ยงกันมากในหลายประเทศ เช่น จีน มาเลเซีย ไต้หวัน เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริโภคเนื้อและไข่ สำหรับประเทศไทยก็เช่นกัน มีการเลี้ยงเป็ดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ โดยจะมีการเลี้ยงกันมากในจังหวัดแถบชายทะเลหรือตามบริเวณที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติ เพื่อจะได้นำอาหารจากธรรมชาติ เช่น ปลา ปู กุ้ง หอย ฯลฯ มาใช้เลี้ยงเป็ด เป็นการลดต้นทุน เช่น ชลบุรี สมุทรสาคร นครปฐม อ่างทอง และสุราษฎร์ธานี เป็นต้น สำหรับพันธุ์เป็ดที่เลี้ยงในประเทศไทย แบ่งได้ตามวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์ คือเป็ดพันธุ์เนื้อและเป็ดพันธุ์ไข่

เป็ดพันธุ์ไข่

เป็ดพันธุ์ไข่ หมายถึง เป็ดพันธุ์ที่ให้ผลผลิตไข่เป็นหลัก มีขนาดและน้ำหนักตัวไม่ใหญ่นัก ตัวเมียจะหนักประมาณ 1.5 – 1.8 กิโลกรัม เป็ดไข่ที่นิยมเลี้ยงในประเทศไทย คือ

1. เป็ดพันธุ์กาก็แคมป์เบลล์ (Khaki Campbell) ประเทศไทยนำเข้ามาจากประเทศอังกฤษ เป็นเป็ดไข่ที่ให้ผลผลิตไข่ดกมาก ประมาณปีละไม่น้อยกว่า 280 ฟองต่อตัว เพศผู้มีขนลำตัวสีน้ำตาล ขนหน้าอกสีน้ำตาลเข้มกว่าขนลำตัว หัวสีเขียว ขนปลายหางม้วนงอ มีวงแหวนสีน้ำตาลอ่อนรอบคอ ปากสีเขียวแกมน้ำเงินแข็งและเท่าสี่นิ้ว เพศเมียขนสีน้ำตาลตลอดลำตัว หัวสีน้ำตาลเข้ม ปากสีดำ แข็งและเท่าสีน้ำตาล

แต่เนื่องจากเป็ดกาก็แคมป์เบลล์มาจากภูมิภาคและอากาศที่แตกต่างจากประเทศไทย ตลอดจนวิธีการเลี้ยงและการจัดการที่แตกต่างกัน ประกอบกับเป็ดจะต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และการจัดการของไทย จึงทำให้มีอัตราการสูญเสียสูง ผู้เลี้ยงจึงนำไปผสมกับเป็ดปากน้ำ ผลิตเป็นเป็ด

¹ ที่มาแหล่งข้อมูล: www.raiwinfarm.com

ลูกผสมเพื่อหวังจะให้ลูกผสมที่มีความต้านทานต่อสภาพแวดล้อม ทนโรค เลี้ยงง่ายและไข่ดก ซึ่งผู้เลี้ยงเปิดไข่จะพึงพอใจมากกับเปิดลูกผสมที่ได้จนทำให้เปิดปากน้ำพันธุ์แท้ลดจำนวนลงไปอย่างรวดเร็ว

2. เปิดพันธุ์พื้นเมือง เป็นเปิดพื้นเมืองไทย แบ่งออกเป็น 2 สายพันธุ์ ตามแหล่งที่เลี้ยง ซึ่งในปัจจุบันจะมีเฉพาะกรมปศุสัตว์เท่านั้นที่ยังคงเก็บรักษาสายพันธุ์เปิดปากน้ำและพันธุ์นครปฐมไว้ ได้แก่

2.1 พันธุ์ปากน้ำ (Pak Nam) เป็นเปิดพื้นเมืองที่มีขนาดเล็ก ให้ไข่ดก แต่ฟองเล็ก เพศเมียมีขนสีดำตลอดลำตัว หน้าอกสีขาว ปาก แข็งและเท่าสีดำ ส่วนเพศผู้ มีหัวสีเขียวเข้มเป็นมัน ส่วนอื่นๆเหมือนเพศเมีย

2.2 พันธุ์นครปฐม มีขนาดตัวใหญ่กว่าเปิดปากน้ำแคมเบลล์ แต่ผลผลิตไข่ไม่มากเท่า ให้ไข่ขาว ฟองใหญ่ เพศเมียมีสีน้ำตาลลายกาบอ้อย เพศผู้หัวมีสีเขียวเข้ม คอค้วนเป็นวงแหวนสีขาว ปากสีเทา เท้าและแข้งสีส้ม

การเลี้ยงเปิดไข่ของไทย จะนิยมนำไปปล่อยเลี้ยงตามแหล่งน้ำธรรมชาติ หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า การเลี้ยงเปิดไข่ทุ่ง โดยทำการด้อน หรือขนย้ายจากทุ่ง หรือพื้นที่หนึ่ง ไปเลี้ยงในอีกทุ่งหนึ่ง เพื่อให้หาอาหารจากธรรมชาติ รวมถึงข้าวเปลือกที่ตกหล่นหลังการเก็บเกี่ยว เป็นการลดต้นทุนการผลิต ตั้งแต่เมื่อปี 2547 ได้เกิดการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก (Avian Influenza) ขึ้นในประเทศไทยเป็นครั้งแรก ซึ่งโรคไข้หวัดนกสามารถติดต่อได้ถึงมนุษย์และสามารถทำให้เกิดการตายได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกให้เหมาะสม เข้าสู่โรงเรือนในระบบฟาร์มเพื่อลดความเสี่ยงในการเกิดโรคและการแพร่ระบาดของโรค ปลอดภัยต่อทั้งผู้เลี้ยงผู้ประกอบการ และผู้บริโภค

เปิดพันธุ์เนื้อ

เปิดพันธุ์เนื้อ หมายถึง เปิดที่ให้ผลผลิตเนื้อ เช่น เปิดพันธุ์ปักกิ่ง(Pekin) เปิดเทศ(Muscovy) แต่ในปัจจุบันได้มีการพัฒนาพันธุ์เปิดขึ้นมาใหม่เพื่อให้ผลผลิตเนื้อมากขึ้น เช่น เปิด ไบ๋ฉ่าย เปิดเทศพันธุ์ท่าพระ เป็นต้น

เปิดไทย์ฉ่าย (MuleDuck)

เปิดไทย์ฉ่าย ในประเทศไทยเรามีการผลิตและเลี้ยงกันมานานแล้ว ส่วนใหญ่เป็นการผลิตและผสมพันธุ์โดยชาวจีน เพราะการเลี้ยงเปิดไทย์ฉ่ายเป็นเทคโนโลยีของชาวจีนแผ่นดินใหญ่มาดั้งเดิมโบราณ การเลี้ยงเปิดไทย์ฉ่ายในบ้านเราอยู่ในแถบจังหวัดนครปฐม อ่างทอง สิงห์บุรี สมุทรสงคราม และสมุทรปราการ โดยเฉพาะแถบจังหวัดนครปฐมจะมีมากกว่าจังหวัดอื่นๆ เปิดไทย์ฉ่าย เป็นเปิดที่เกิดจากการผสมข้ามพันธุ์ระหว่างเปิดเทศตัวผู้กับเปิดพันธุ์ไข่ หรือพันธุ์เนื้อตัวเมีย ไป ลูกผสมที่เกิดมาจะเป็นหมัน ไม่สามารถขยายพันธุ์ได้ เนื่องจากว่าเปิดเทศและเปิดพันธุ์ไข่หรือเปิดพันธุ์เนื้อตัวเมีย ไป เป็นคนละสกุล (genus)

จึงมีจำนวนโครโมโซมไม่เท่ากัน ลูกผสมที่ได้จึงเป็นหมัน ไม่สามารถขยายพันธุ์ได้ แต่เหมาะที่จะเป็นเปิด เนื่องจากลูกผสมมีการเจริญเติบโตสูงกว่าเปิดพื้นเมือง หรือเปิดพันธุ์ใดๆ ทั่วไป เราไม่สามารถผลิตลูกเปิดไปขยายได้มากตามความต้องการทั้งนี้ เพราะว่าการผสมพันธุ์ระหว่างเปิดเพศตัวผู้กับตัวเมียเป็นไปด้วยความลำบาก การผสมติดต่ำ เพราะว่าเปิดเพศพ่อพันธุ์มีขนาดและน้ำหนักใหญ่กว่าตัวเมีย ถึง 45-50% ทำให้การขึ้นผสมของตัวผู้ลำบาก จึงทำให้การผสมติดต่ำ

สำหรับเปิดเพศพันธุ์แท้ๆ นั้น ตัวของมันเองมีการเจริญเติบโตสูงแต่มีข้อจำกัดคือ ตัวเมียมีไข่ไม่มากปีละ 60-70 ฟอง ไม่เหมาะที่จะทำเป็นกิจการใหญ่โต หรือทำการค้าแต่ถ้าใช้เปิดเพศเป็นสายพ่อพันธุ์ และใช้แม่พันธุ์พื้นเมืองของเราแล้วจะผลิตลูกผสมออกได้พร้อมกับความต้องการของตลาดได้

เปิดเพศพันธุ์ท่าพระ

เป็นเปิดที่กรมปศุสัตว์โดยศูนย์วิจัยและบำรุงสัตว์ท่าพระเริ่มเลี้ยงและพัฒนาสายพันธุ์ในปี พ.ศ.2526 โดยซื้อเปิดเพศพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์สายสีดำซึ่งเป็นสัตว์ปีกที่โตเร็ว ตัวใหญ่ ฟักไข่ได้เองโดยธรรมชาติ และร้องเสียงไม่ดังจากจังหวัดต่างๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวม 8 จังหวัด ได้แก่ ขอนแก่น เลย หนองคาย นครพนม สุรินทร์ อุบลราชธานี ร้อยเอ็ด และนครราชสีมา นำมาเลี้ยงโดยแยกขังคอกละตัว ติดเบอร์พ่อพันธุ์แม่พันธุ์ และเก็บตัวเลขการไข่ของแม่เปิดเพศเป็นเวลา 1 ปี ซึ่งแม่เปิดเพศไข่ได้ 77 ฟอง/ปี ไข่ 1 ชุด เฉลี่ย 17 ฟอง และไข่ปีละ 4-5 ชุด หลังจากได้สถิติการไข่แล้ว จึงเก็บลูกที่เกิดจากการฟักจากแม่เปิดเพศที่ไข่ดก เลี้ยงและเก็บสถิติข้อมูลการไข่ ของลูก รุ่นที่ 1 (F1) ซึ่งไข่ได้ 90 ฟอง/ตัว/ปี ไข่ 1 ชุด เฉลี่ย 20 ฟอง ไข่ปีละ 4-5 ชุด ปัจจุบันสามารถเก็บสถิติการไข่ของเปิดเพศในรุ่นที่ 3 (F3) โดยจะพัฒนาเปิดเพศให้ไข่ได้ถึง 180 ฟอง/ตัว/ปี และเจริญเติบโตสามารถทำน้ำหนักตัวได้ 3,500 กรัม/ตัว ในเวลา 70 วัน

เปิดเพศพันธุ์กบินทร์บุรี

เป็นเปิดเพศพันธุ์เนื้อพันธุ์แท้ที่กรมปศุสัตว์ได้วิจัยพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์มาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2534 โดยปรับปรุงพันธุ์มาจากเปิดพันธุ์บาร์ริจากประเทศฝรั่งเศส ซึ่งกรมปศุสัตว์ได้รับการสนับสนุนพันธุ์จากบริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์ เป็นลูกเปิดแรกเกิด จำนวน 80 ตัว แยกเป็นเพศผู้ 30 ตัว เพศเมีย 50 ตัว กรมปศุสัตว์โดยสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์บางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา และสถาบันวิจัยและพัฒนาสัตว์ปีกแห่งชาติอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ได้ทำการขยายพันธุ์ คัดเลือกปรับปรุงพันธุ์ให้สามารถเลี้ยงง่ายขยายพันธุ์ได้ดีโตเร็ว ด้านทานต่อโรค และปรับตัวเข้ากับสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมของประเทศ และสามารถผลิตได้จำนวนมากในเชิงอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเป้าหมายของการปรับปรุงพันธุ์

2.2 ² พันธุ์เปิดพื้นเมือง (เปิดบ้านนา) 1 ในสายพันธุ์พระนโยบายทรงให้อนุรักษ์

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายา ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในโอกาสเสด็จทรงเยี่ยมและติดตามการดำเนินงานโครงการสายใยรักแห่งครอบครัวในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านนา อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง วันศุกร์ที่ 17 กันยายน 2553 ซึ่งมีพระนโยบายทรงให้อนุรักษ์พันธุ์เปิดพื้นเมือง(เปิดบ้านนา) เพราะปัจจุบันผสมกับพันธุ์อื่น ๆ ทำให้ขาดแคลนเปิดบ้านนาพันธุ์แท้ จึงควรแยกเลี้ยงเฉพาะเปิดบ้านนา โดยมีลักษณะพิเศษ คุณภาพเนื้อนุ่ม สีแดง มีมันน้อย เลี้ยงแบบธรรมชาติ

ประวัติพันธุ์เปิดพื้นเมือง (บ้านนา)

เป็นเปิดกึ่งเนื้อกึ่งไข่ เดิมชาวจีนที่เข้ามาทำเหมืองแร่ในพื้นที่ตำบลบ้านนา อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง นำเปิดพันธุ์นี้เข้ามาเลี้ยงไว้ เพื่อเป็นอาหาร บริโภคในครัวเรือน

ลักษณะประจำพันธุ์

เพศผู้ ขนที่หัว คอมีสีเขียวตั้งแต่หัวจนถึงกลางคอและมืงแหวนรอบคอ ขนปีกมีสีเทาปลายปีกจะมีสีเขียว ลำตัวสีเทาเข้มหรือสีดำด้านบนและด้านล่างสีเทาออกขาว ออกมีสีน้ำตาล หางมีสีดำออกสีน้ำเงิน ปลายหางมีสีขาวแถบออกมาและมีขนม้วนโค้งขึ้น จำนวน 2 เส้น ปากสีเหลืองส้มหรือเหลืองทอง ขาสีส้มสด หนังสีเหลือง อายุ 5-6 เดือน ใช้เป็นพ่อพันธุ์ น้ำหนักโตเต็มที่ 1.8-2.00 กิโลกรัม

เพศเมีย ขนที่หัว คอ ปีก ลำตัวและหางมีสีน้ำตาลเข้มหรือสีลายนกกระจอกหรือสีขาวทั้งตัว ปากและขาสีเหลืองส้มหรือเหลืองทอง เริ่มไข่เมื่ออายุ 5-6 เดือน น้ำหนักโตเต็มที่ 1.8 กิโลกรัม ให้ไข่ปีละ 3 ชุด ชุดละประมาณ 30 ฟอง แม่พันธุ์จะไม่ฟักไข่

ข้อมูลพื้นฐาน

สมาชิก จำนวน 13 ราย ประชากรสัตว์ จำนวน 135 ตัว (ปี พ.ศ.2553)

² ที่มาแหล่งข้อมูล: สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดระนอง

2.3 แนวทางการพัฒนาพันธุ์เปิดพื้นเมือง (เปิดบ้านนา)

ต้นน้ำ เพิ่มปริมาณพันธุ์เปิดพื้นเมือง (เปิดบ้านนา) เนื่องจากตามข้อมูลพื้นฐานมีปริมาณพ่อแม่พันธุ์น้อย โดยดำเนินการ 2 ส่วน ส่วนที่ 1 ดำเนินการในเชิงอนุรักษ์พันธุ์เปิดในกลุ่มสมาชิกที่มีอยู่เดิมหมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านนา อำเภอเกาะเปอร จังหวัดระนอง ให้คงไว้ซึ่งพันธุ์แท้และเพิ่มปริมาณมากขึ้น ส่วนที่ 2 เมื่อปริมาณพันธุ์เปิดเพิ่มปริมาณขึ้นพอสมควรแล้ว ผลผลิตที่ได้รับนำไปมอบให้ สมาชิกในหมู่ที่ 3 หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านนา อำเภอเกาะเปอร จังหวัดระนอง ที่เข้าร่วมโครงการภายใต้โครงการสายใยรักแห่งครอบครัวฯ ที่สมัครเข้าร่วมโครงการ คราวเรือนละ 5 – 10 ตัว เพื่อต้องการเพิ่มปริมาณพันธุ์เปิดพร้อมทั้งคงไว้ซึ่งการอนุรักษ์เปิดบ้านนาพันธุ์แท้ไว้

กลางน้ำ นำผลผลิตที่ได้จากต้นน้ำออกจำหน่ายแก่เกษตรกรทั่วไปในรูปลูกเปิดพร้อมทั้งจำหน่ายในรูปเปิดชำแหละ หรือจำหน่ายในรูปก๊วยเดี่ยวเปิดในหมู่บ้านหรือตลาดท้องถิ่น

ปลายน้ำ 1.ออกจำหน่ายในรูปเปิดพร้อมรับประทานในงานการท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดระนอง เพื่อเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ของจังหวัดระนอง “ เป็นศูนย์กลางการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศฝั่งอันดามัน ที่ดำรงไว้ซึ่งการเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและสิ่งแวดล้อมน่าอยู่” 2. ออกจำหน่ายในห้างสรรพสินค้าในพื้นที่จังหวัดระนอง.

บทที่ 3

กระบวนการวิจัย

ศึกษารูปแบบการวิจัยภูมิหลังเปิดบ้านนาเกี่ยวข้องกับคนบ้านนาและชุมชนบ้านนา เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลบ้านนา อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง มีเป้าหมายในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานทรัพยากรและภูมิปัญญาเดิมของคนบ้านนาอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน ที่สำคัญ คือ 1) เพื่อการศึกษาความเป็นมาของการเลี้ยงเปิดบ้านนาและความสำคัญของเปิดต่อครัวเรือนและชุมชน 2) เพื่อศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโต พฤติกรรมแต่ละช่วงวัยของเปิดบ้านนา 3) เพื่อศึกษาสาเหตุการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนาและวิธีการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา และ 4) เพื่อศึกษาการส่งเสริมการขายพันธุ์และเลี้ยงเปิดบ้านนา

3.1. ขอบเขตการศึกษา

พื้นที่การเรียนรู้ ตำบลบ้านนา อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง

3.2 วิธีการเก็บข้อมูล

3.2.1. การเตรียมความพร้อมทีมวิจัย โดยการประชุมปรึกษาหาแนวทางออกแบบสำภาษณ์การเก็บข้อมูลภูมิหลังเปิดบ้านนาดั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ด้วยการศึกษาและสอบถามจากคนเฒ่าคนแก่ที่เคยเลี้ยงและเคยรู้ประวัติความเป็นมาสถานการณ์การเลี้ยงเปิดบ้านนาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยกำหนดให้มีการประชุมทีมวิจัยประจำเดือน เพื่อติดตามและวางแผนการดำเนินงาน จัดเวทีเสวนาชี้แจงทำความเข้าใจงานวิจัยต่อชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง ดำรงเก็บข้อมูลวิถีการดำรงชีวิตของคนบ้านนาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ชวนทีมวิจัยและชุมชนวิเคราะห์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้อาชีพที่เกี่ยวข้องทรัพยากรของชุมชน เช่นการทำเหมืองแร่ดีบุกที่ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนอพยพมาจากเมืองจีนมาเป็นลูกจ้างและสร้างครอบครัวถึงปัจจุบัน

3.2.1 เพื่อการศึกษาความเป็นมาของการเลี้ยงเปิดบ้านนาและความสำคัญของเปิดต่อครัวเรือนและชุมชน ทีมวิจัยร่วมกันวางแผน กำหนดวัน เวลา สถานที่ ทีมวิจัยประสาน กลุ่มเป้าหมายสมาชิกในชุมชนบ้านนา พี่เลี้ยงและหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เช่นปศุสัตว์อำเภอ สำนักงานกองทุนฟื้นฟูเกษตรกรจังหวัดระนอง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนาและเครือข่ายนักวิจัย และวิทยากรกระบวนการ มาร่วมพูดคุย แลกเปลี่ยน ซักถาม ในประเด็น เป็นต้น 1) ประชุมทีมวิจัยประจำเดือน 2) เวทีชี้แจงงานวิจัยต่อชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง 3) ดำรงภูมิหลังของเปิดบ้านนา 4) ดำรงจำนวนผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาและจำนวนประชากรเปิดบ้านนา 5) สรุปวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังของเปิดบ้านนาและข้อมูลประชากรเปิดบ้านนาและผู้เลี้ยงเปิดบ้านนา 6) เวทีนำเสนอข้อมูล ภูมิหลังเปิดบ้านนาและวิถีชีวิตของคนบ้านนา

3.2.2 เพื่อศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโต พฤติกรรมแต่ละช่วงวัยของเปิดบ้านนา ทีมวิจัยร่วมกันวางแผน กำหนดวัน เวลา สถานที่ ทีมวิจัยประสาน กลุ่มเป้าหมายสมาชิกในชุมชนบ้านนา พี่เลี้ยงและหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เช่น สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ สำนักงานกองทุนฟื้นฟูเกษตรกรจังหวัดระนอง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนาและเครือข่ายนักวิจัย และวิทยากรกระบวนการ มาร่วมพูดคุย แลกเปลี่ยน ชักถาม ในประเด็น เป็นต้น 1) ศึกษาเก็บข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์และการเจริญเติบโตของเปิดบ้านนา และลักษณะพฤติกรรมของเปิดแต่ละช่วงวัย 2) ศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบการเลี้ยงแบบธรรมชาติและแบบขังคอก 3) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ลักษณะประจำพันธุ์ พฤติกรรมและการเจริญเติบโตแต่ละช่วงวัย 4) เวทีสรุปรายงานความก้าวหน้า

3.2.3 เพื่อศึกษาสาเหตุการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนาและวิธีการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา ทีมวิจัยร่วมกันวางแผน กำหนดวัน เวลา สถานที่ ทีมวิจัยประสาน กลุ่มเป้าหมายสมาชิกในชุมชนบ้านนา พี่เลี้ยงนักวิจัยและหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เช่นปศุสัตว์อำเภอ สำนักงานกองทุนฟื้นฟูเกษตรกรจังหวัดระนอง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนาและเครือข่ายนักวิจัย และวิทยากรกระบวนการ มาร่วมพูดคุย แลกเปลี่ยน ชักถาม ในประเด็น เป็นต้น 1) ศึกษาการขยายพันธุ์และปัญหาในการขยายพันธุ์เปิดบ้านนา 2) ศึกษาต้นทุนการเลี้ยงเปิดบ้านนา 3) เวทีแลกเปลี่ยน สถานการณ์เปิดบ้านนา สภาพปัญหาการเลี้ยง การขยายพันธุ์และแนวทาง วิธีการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา

3.2.4 เพื่อศึกษาการส่งเสริมการขยายพันธุ์และเลี้ยงเปิดบ้านนา ทีมวิจัยร่วมกันวางแผน กำหนดวัน เวลา สถานที่ ทีมวิจัยประสาน กลุ่มเป้าหมายสมาชิกในชุมชนบ้านนา พี่เลี้ยงนักวิจัยและหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เช่น สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ สำนักงานกองทุนฟื้นฟูเกษตรกรจังหวัดระนอง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนาและเครือข่ายนักวิจัย และวิทยากรกระบวนการ มาร่วมพูดคุย แลกเปลี่ยน ชักถาม ในประเด็น เป็นต้น 1) กิจกรรมศึกษาดูงาน 2) กิจกรรมชวนชิม ลิ้มรสเปิดบ้านนา 3) เวทีหาแนวทางการส่งเสริมการขยายพันธุ์และการเลี้ยงเปิดบ้านนา 4) สรุปบทเรียนจากการดำเนินงานของทีมวิจัย 5) เวทีนำเสนอผลงานวิจัย 6) ประชุมแลกเปลี่ยนเครือข่ายนักวิจัย และ 7) จัดทำรายงานวิจัย

3.3 กิจกรรมวิจัย

กิจกรรมที่ 1 เวทีนำเสนอโครงการวิจัยต่อชุมชน

วันที่ 1 มีนาคม 2556

สถานที่ ณ ศาลาเอนกประสงค์ หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านนา อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. ทีมนักวิจัย 12 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย 2 คน
3. ที่ปรึกษาโครงการ 3 คน
4. ผู้นำชุมชน 6 คน
5. เครือข่ายนักวิจัย 2 คน
6. ทีมเด็กร่วมวิจัย 6 คน
7. ภูมิปัญญาท้องถิ่น 3 คน
8. สมาชิกในชุมชน 8 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อชี้แจงโครงการและทำความเข้าใจต่อชุมชน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ทีมวิจัยประชุมเพื่อกำหนดวันเวลา สถานที่และกลุ่มเป้าหมาย
2. ประสานงานทีมวิจัย/พี่เลี้ยงนักวิจัย/เครือข่ายนักวิจัย/กลุ่มเป้าหมาย
3. จัดเตรียมเอกสาร โครงการ/เอกสารการลงทะเบียน/เอกสารการเงิน
4. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ข้อมูลความเป็นมาของโครงการ
5. ทีมวิจัยแบ่งบทบาทหน้าที่ภายในทีมวิจัย

ผลการดำเนินงาน

นางยุพาดง กระพันธ์ หัวหน้าโครงการ ชี้แจงหลักการและเหตุผลโครงการวิจัยเปิดบ้านนาเนื่องจากกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนามีเป้าหมายในการดำเนินงานเรื่องงานวิจัยเปิดบ้านนาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความรู้ภูมิปัญญาเดิมที่อยู่ในชุมชนบันทึกไว้เพื่อเป็นการชี้ให้เห็นว่าเปิดบ้านนาได้อยู่คู่กับบ้านนามานานและเพื่อให้เป็นที่รู้จักและยืนยันสายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่นตลอดไปจึงได้พูดคุยกับพี่เลี้ยงทีมวิจัยหลายครั้งเพื่อศึกษาแนวทางการอนุรักษ์วันนี้เป็นเวทีนำเสนอโครงการงานวิจัยต่อชุมชนจากที่ได้กำหนดเวลาที่

ในวันประชุมประจำเดือนและได้รับเงินสนับสนุนค่าอาหารกลางวันเป็นเงิน 2,560 บาท จากพี่เลี้ยงนักวิจัย โดยมอบหมายให้นางอัมพรและสุมาลีเป็นผู้รับผิดชอบในการทำอาหาร

นายสำเริง สอนสวัสดิ์ เป็นผู้ดำเนินรายการเวที ได้ชี้แจงถึงความเป็นมาของกลุ่มและเป้าหมายของงานวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้เรื่องเปิดบ้านนาและการบริหารจัดการทั้งนี้ได้มีประเด็นแลกเปลี่ยนโดยให้ผู้เข้าร่วมได้เสนอความคิดเห็นต่อกิจกรรม

นายสุชีพ พัฒนทอง ได้ให้มุมมองของงานวิจัยครั้งนี้ว่าเปิดบ้านนาตนเองได้รู้จักมานานแล้วเพราะเป็นสัตว์ประจำถิ่นของตำบลบ้านนามีชื่อเสียงมานานและสร้างความภาคภูมิใจให้ชาวระนองงานวิจัยเรื่อง เปิดบ้านนาจึงมีความสำคัญมากอยากให้ทุกคนทำงานครั้งนี้ให้สำเร็จมีการขยายพันธุ์เพิ่มซึ่งนับว่าเป็นความภาคภูมิใจอย่างยิ่ง

นายพิทยา เอี้ยวคว่น ได้ขอให้พี่เลี้ยงงานวิจัยชี้แจงงบประมาณโครงการเป็นอย่างไร

คุณ อนุรักษ์ ให้สุวรรณ พี่เลี้ยงนักวิจัยชี้แจงโครงการนี้เป็นโครงการเรียนรู้งบประมาณที่ได้จะมีในส่วนของการเรียนรู้การบริหารจัดการจะต้องอยู่ในลักษณะของค่าอาหารค่าประสานงานค่าเอกสารไม่ใช่โครงการส่งเสริมการเลี้ยงเพื่อเป็นธุรกิจแต่เมื่อโครงการนี้สำเร็จสามารถบันทึกเป็นรูปเล่มจะนำมาใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมการเลี้ยงให้มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนได้

สุทิน ล้อมเมือง ส.อบต. ได้ให้มุมมองเรื่องการเลี้ยงและสามารถทำเป็นอาชีพได้เล่าว่าตนเองเคยเลี้ยงเปิด เมื่อปี 2542เป็นสมาชิกกลุ่มเลี้ยงเปิดบ้านนาและได้ทดลองทำร้านก๋วยเตี๋ยวเปิดบ้านนาขายดีมากเริ่มจากวันละ2ตัว เป็นวันละ4ตัวใช้เวลา3เดือน ไม่มีเปิดต้องเลิกขายพร้อมให้ข้อมูล

นายสมพงษ์ ประสานการ หัวหน้าโครงการวิจัยหางบ้านบางดิบ อ.กระบุรี จังหวัดพังงา

ให้ข้อคิดและเปรียบเทียบเปิดบ้านนากับทางช้างพังงา ซึ่งในอดีตทางช้างพังงามีจำนวนมากแต่เนื่องจากมีผู้ที่ต้องการมากประกอบกับรู้เท่าไม่ถึงการณ์นำทางช้างออกไปขายให้กับตลาดต่างถิ่นจนเกือบสูญพันธุ์ จึงคิดรวมตัวกันเป็นกลุ่มอนุรักษ์ทางช้างไว้ให้อยู่ในพื้นที่และขยายพันธุ์เพิ่มขึ้นให้มากที่สุด จึงได้หาวิธีโดยการใช้งานวิจัยทางช้างเพื่อชุมชนและสร้างกฎระเบียบในการอนุรักษ์และนำกลับมาอนุรักษ์ใหม่ และการใช้ประโยชน์ร่วมกับชุมชนอย่างมีเหตุผล และได้รับสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัยเพื่อชุมชนจังหวัดพังงา จากงานวิจัยทางช้างเพื่อชุมชนปรากฏว่า ขณะนี้มีทางช้างเพิ่มขึ้นแต่กว่าจะประสบผลสำเร็จต้องใช้ความอดทนและเวลาในการทำงานวิจัยถึงแม้ว่าบางครั้งจะไม่ค่อยได้รับความเห็นชอบและความร่วมมือจากผู้นำชุมชนหรือคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง แต่ถึงที่สุดแล้วเมื่อเกิดความสำเร็จดูลงไปด้วยดีแล้วทุกคนจะให้ความสำคัญเองซึ่งคล้ายกับเปิดบ้านนาในปัจจุบันอยากให้ทีมวิจัยเปิดบ้านนา 15 คนทำงานให้สำเร็จเพื่อท้องถิ่นจะมีความภาคภูมิใจมากและขอให้การดำเนินงานสำเร็จด้วยดี

นายสงวน จันทรเขียว นายกอบต.บ้านนา กล่าวว่าตนเองเคยเลี้ยงเปิดบ้านนามากกว่า100 ตัว แต่มีปัญหาอุปสรรคจากการทำงานอย่างอื่นมากจึงไม่มีเวลาดูแลปัจจุบันจึงเลิกเลี้ยงแต่ได้ขยายพันธุ์ให้คนอื่นเลี้ยงต่อและได้สืบทอดกันอีกตามความต้องการของผู้เลี้ยงอย่างต่อเนื่อง และเห็นด้วยกับงานวิจัยเปิดบ้านนาในครั้งนี้และยินดีอย่างยิ่งเพราะเป็นสัตว์ประจำถิ่นเพียงหนึ่งเดียวที่สามารถรักษาไว้เป็นของดีระนองต่อไปและพร้อมให้การสนับสนุนในเรื่องที่ทางกลุ่มมีความต้องการขอความช่วยเหลือ

นายสถาพร สิงห์แก้ว กำนันตำบลบ้านนา เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งเพราะขณะนี้ได้นำเสนอ
ให้บรรจุในแผนพัฒนาบ้านนาโมเดลในกิจกรรมของเปิดบ้านนาตนเองพร้อมให้การสนับสนุน

นายสุชีพ พัฒนทอง ที่ปรึกษาโครงการ ได้เสริมต่อในเรื่องโครงการขอรับสนับสนุน
งบประมาณเพื่อจะได้ช่วยหนุนเสริมให้งานครั้งนี้สำเร็จมากขึ้น

นางยุพา คงกระพันธ์ หัวหน้าโครงการ กล่าวขอบคุณทุกคนที่ให้การสนับสนุนเวทีในครั้งนี้
นี้และจะนำทุกข้อเสนอแนะและคำสนับสนุนมาใช้ในการทำงานครั้งนี้ให้สำเร็จ

กิจกรรมที่ 2 ประชุมทีมวิจัยชี้แจงโครงการ การบริหารจัดการโครงการและวางแผนออกแบบสำรวจ
ข้อมูลภูมิหลังเปิดบ้านนา

วันที่ 15 มีนาคม พ.ศ.2556

สถานที่ ที่ทำการกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่นเปิดบ้านนา

ผู้เข้าร่วม

1. ทีมวิจัย จำนวน 14 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 2 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อชี้แจงโครงการวิจัยและการบริหารโครงการวิจัย
2. เพื่อวางแผนการดำเนินงานกิจกรรม
3. เพื่อวางแผนออกแบบสำรวจข้อมูลภูมิหลังของเปิดบ้านนา

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. กำหนดวัน เวลา สถานที่ในการประชุม
2. ประสานงานทีมวิจัย พี่เลี้ยงนักวิจัยและที่ปรึกษาโครงการ
3. เตรียมเอกสารโครงการ/เอกสารการเงิน
4. จัดประชุมตามวันที่กำหนด
5. ชี้แจงระเบียบการบริหารโครงการและการจัดการโครงการ
6. แบ่งบทบาทที่ของนักวิจัย
7. วางแผนออกแบบสำรวจข้อมูลภูมิหลังเปิดบ้านนา
8. แบ่งโซนรับผิดชอบในการสำรวจข้อมูล

ผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยได้กำหนดวัน เวลา สถานที่ในการประชุมชี้แจงโครงการวิจัย การบริหารจัดการ โครงการและวางแผนออกแบบสำรวจข้อมูลภูมิหลังเปิดบ้านนา โดยมีการประสานงานนัดหมายกับสมาชิก ทีมวิจัยและพี่เลี้ยงนักวิจัย ในการประชุมครั้งนี้พี่เลี้ยงนักวิจัยได้ชี้แจงถึงการบริหารจัดการ โครงการและระเบียบการจัดการ โครงการและได้แจกเอกสาร โครงการให้กับทีมวิจัย ซึ่งโครงการนี้ระยะเวลาการดำเนินงาน 1 ปี 6 เดือน ในส่วนของการเปิดบัญชีธนาคารกรุงไทย โดยมีรายชื่อผู้มีอำนาจเบิกจ่าย 3 คน คือ 1.)นางยุพา คงกระพันธ์ หัวหน้าโครงการ 2.)นางวันเพ็ญ พรหมมา 3.)นางพิสมัย สิมณี โดยมีเงื่อนไขเบิกจ่าย 2ใน3 แต่ต้องมีหัวหน้าโครงการเบิกด้วยทุกครั้ง และพี่เลี้ยงนักวิจัยแจกเอกสารงานวิจัยแก่สมาชิกผู้เข้าประชุม ทั้งพี่เลี้ยงและทีมวิจัยได้ทำความเข้าใจร่วมกันในประเด็นเป้าหมายการดำเนินงานและการบริหารจัดการโครงการ บทบาทหน้าที่การทำงานของแต่ละฝ่าย และรายละเอียดการโครงการมีดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อการศึกษาความเป็นมาของการเลี้ยงเปิดบ้านนาและความสำคัญของเปิดครัวเรือนและชุมชน ซึ่งมีการเตรียมการด้านการบริหารจัดการ โดยมีการกำหนดการดำเนินงานของทีมวิจัยให้มีการประชุมประจำเดือน เพื่อให้มีการวางแผนการทำกิจกรรมแต่ละครั้งและกำหนดให้มีการชี้แจงทำความเข้าใจเป้าหมายการทำงานร่วมกันต่อที่ประชุมและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ที่ประชุมได้มีการแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นต่อโครงการ ซึ่งทางทีมวิจัยจะต้องมีการศึกษาภูมิหลังของเปิดบ้านนา ข้อมูลผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาและจำนวนประชากรเปิดบ้านนา เวทีชี้แจงงานวิจัยต่อชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง สรุปวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังของเปิดบ้านนาและข้อมูลประชากรเปิดบ้านนาและผู้เลี้ยงเปิดบ้านนา เวทีนำเสนอข้อมูล ภูมิหลังเปิดบ้านนาและวิถีชีวิตของคนบ้านนา และมีการสรุปข้อมูลเพื่อเป็นการสรุปการทำงานในแต่ละครั้ง และเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละครั้ง

ในวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาลักษณะประจำพันธุ์การเจริญเติบโต พฤติกรรมแต่ละช่วงวัยของเปิดบ้านนา ซึ่งทีมวิจัยจะต้องศึกษาเก็บข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์และการเจริญเติบโตของเปิดบ้านนา และลักษณะพฤติกรรมของเปิดแต่ละช่วงวัย ศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบการเลี้ยงแบบธรรมชาติและแบบขังคอก แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ลักษณะประจำพันธุ์ พฤติกรรมและการเจริญเติบโตแต่ละช่วงวัย และเวทีสรุปรายงานความก้าวหน้า

ในส่วนวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาสาเหตุการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนาและวิธีการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา ทีมวิจัยจะต้องศึกษาการขยายพันธุ์และปัญหาในการขยายพันธุ์เปิดบ้านนา ศึกษาต้นทุนการเลี้ยงเปิดบ้านนา เวทีแลกเปลี่ยนสถานการณ์เปิดบ้านนา สภาพปัญหา การเลี้ยง การขยายพันธุ์และแนวทาง วิธีการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา และวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อศึกษาการส่งเสริมการขยายพันธุ์และเลี้ยงเปิดบ้านนา มีกิจกรรมศึกษาดูงาน กิจกรรมชวนชิมลิ้มรสเปิดบ้านนา เวทีหาแนวทางการส่งเสริมการขยายพันธุ์และการเลี้ยงเปิดบ้านนา สรุปบทเรียนจากการดำเนินงานของทีมวิจัย เวทีนำเสนอผลงานวิจัย ประชุมแลกเปลี่ยนเครือข่ายนักวิจัย และหลังจากที่ทีมวิจัยได้ทำกิจกรรมแล้วเมื่อครบระยะในงวดที่ 1 เวลาการดำเนินกิจกรรม 9 เดือนแรก ทีมวิจัยจะต้องทำรายงานความก้าวหน้าพร้อมกับสรุป

รายงานการเงินและเมื่อดำเนินกิจกรรมในงวดที่ 2 หมดแล้ว ระยะเวลาที่ 9 เดือนเช่นกัน ทีมวิจัยก็จะจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์และสรุปรายงานการเงินส่ง สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

นอกจากที่เล็งนักวิจัยได้ชี้แจงเรื่องงบประมาณในการบริหารจัดการโครงการและชี้แจงเรื่องการใช้ออกสารการเงิน ซึ่งที่เล็งได้แจกแจงงบประมาณค่าใช้จ่ายทั้งหมดของโครงการ รวมทั้งสิ้น 188,090 บาท ซึ่งมีระยะเวลาในการดำเนินโครงการ 1 ปี 6 เดือน และได้ชี้แจงค่าใช้จ่ายออกเป็นหมวดได้ดังนี้

งวดที่	รายการ	จำนวน / บาท	หมายเหตุ
งวดที่ 1	หมวดค่าตอบแทน	13,200	
	หมวดค่าใช้สอย	61,150	
	หมวดค่าวัสดุ	2,300	
	รวม	76,650	
งวดที่ 2	หมวดค่าตอบแทน	6,600	
	หมวดค่าใช้สอย	98,240	
	หมวดค่าวัสดุ	-	
	รวม	104,840	
งวดที่ 3	หมวดค่าตอบแทน	6,600	
	หมวดค่าใช้สอย	-	
	หมวดค่าวัสดุ	-	
	รวม	6,600	
	รวมงบประมาณทั้งสิ้น	188,090 บาท	

ในส่วนของการชี้แจงการใช้ออกสารการเงินดังกล่าว ซึ่งมีหลักฐานทางการเงินที่ใช้ประกอบการเบิกจ่าย มี 3 แบบได้แก่

1. ใบเสร็จรับเงิน เป็นเอกสารที่ออกให้โดยเจ้าของกิจการ องค์ประกอบของใบเสร็จรับเงินที่สมบูรณ์ประกอบด้วย

- (1) ชื่อและที่อยู่ผู้รับเงินหรือชื่อร้านค้า
- (2) เลขประจำตัวผู้เสียภาษีของผู้รับเงินหรือร้านค้า
- (3) วัน เดือน ปี ที่ซื้อสินค้า
- (4) ระบุนามผู้ซื้อและที่อยู่โครงการ
- (5) ระบุรายการซื้อหรือบริการที่ชัดเจน

(6) ระบุจำนวนเงินทั้งตัวเลขและตัวอักษรกำกับ

(7) ลายมือชื่อผู้รับเงิน

2. ใบสำคัญรับเงิน เป็นเอกสารที่โครงการเป็นผู้จัดทำ ใช้สำหรับเบิกจ่าย ค่าเดินทาง ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าตอบแทนทีมวิจัย โดยให้ผู้รับเงินกรอกรายละเอียดให้ครบถ้วน และผู้มีอำนาจลงนามการใช้เงิน คือหัวหน้าโครงการเท่านั้น ในกรณี ค่าเหมารถ เหมารถ ค่าจ้างทำอาหาร ต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้รับเงินด้วยทุกครั้ง

3. ใบรับรองแทนใบเสร็จรับเงิน เป็นเอกสารที่ทางโครงการจัดทำขึ้น ใช้เป็นการรับรองใบเสร็จที่ไม่สมบูรณ์ ซึ่งใช้ได้ในวงเงินไม่เกิน 1,000 บาท ค่อกิจกรรมหรือการจัดซื้อต่อครั้ง และใช้ได้ในกรณีต่อไปนี้

(1) ใบเสร็จรับเงินไม่ถูกต้อง เพราะขาดองค์ประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งไป เช่น บิลเงินสด หรือไม่มีเลขที่บิล เป็นต้น

(2) กรณีที่ไม่สามารถเรียกใบเสร็จจากเจ้าของกิจการได้ เช่น

- การซื้ออาหารสดในตลาด

- ค่าโทรศัพท์ที่ใช้บัตรเติมเงินหรือใช้ระบบออนไลน์ ให้ระบุหมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อและใช้บัตรเติมเงินแทน

ในส่วนเรื่องการบริหารจัดการโครงการ ได้มีการชี้แจงแผนการดำเนินงานกิจกรรมและได้มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของทีมวิจัย ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อ – สกุล		บทบาทหน้าที่
1.	นางยุพา	คงกระพันซ์	หัวหน้าโครงการวิจัย
2.	นายสำเริง	สอนสวัสดิ์	รองหัวหน้าโครงการ
3.	นางสาวศรัณญา	รุ่งเรือง	เลขานุการ
4.	นางสาวจิตรา	เอี้ยวคว่น	ผู้ช่วยเลขานุการ
5.	นางพิสมัย	สิมณี	เหรัญญิก
6.	นายวินัย	จิตรหวัง	ผู้ช่วยเหรัญญิก
7.	นางสุมาลี	หาญกุดคุ้ม	ฝ่ายลงทะเบียน
8.	นายสำเนียง	ทับทอง	ฝ่ายปฎิคม
9.	นางสาวณัฏฐา	อินชิน	ผู้ดำเนินรายการเวที
10.	นางวันเพ็ญ	พรหมมา	กรรมการ
11.	นางอัมพร	หยอนแสง	กรรมการ
12.	นางธรรม	สุดจริง	กรรมการ
13.	นายบุญชม	ลาสมัน	กรรมการ
14.	นางสิริพันธ์	ล้อมเมือง	กรรมการ
15.	นายวินัย	จิตรหวัง	กรรมการ

ลำดับที่	ชื่อ – สกุล		บทบาทหน้าที่
16.	นางอรุณศรี	ทับทอง	กรรมการ
17.	นางประพิม	วิจิตร โสกา	กรรมการ
18.	นางสุภาวดี	นาควิเชียร	กรรมการ
19.	นางสาวรัชนก	อินทร์รักษา	กรรมการ
20.	นางวรรณพร	สามิโส	กรรมการ

และทีมวิจัยร่วมกันออกแบบสำรวจภูมิหลังเปิดบ้านนา ทีมวิจัยพูดคุยแลกเปลี่ยนและร่วมออกแบบสำรวจภูมิหลังเปิดบ้านนา โดยได้กำหนดหัวข้อดังนี้

1. ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์
2. ที่มาของเป็นบ้านนาจากคำบอกเล่า
3. ลักษณะของเปิดบ้านนา
4. วิธีการเลี้ยงเปิดบ้านนา
5. ความเชื่อต่างๆของเปิดบ้านนา
6. ยกเลิกการทำเหมืองแร่ในตำบลบ้านนา
7. อาชีพดั้งเดิมของคนบ้านนา
8. วิธีการขยายพันธุ์เปิดบ้านนา
9. พฤติกรรมของเปิดบ้านนา
10. ข้อเสนอแนะ

และได้มีการแบ่งโซนพื้นที่ในการสำรวจเพื่อให้ทีมวิจัยได้สำรวจข้อมูลภูมิหลังเปิดบ้านนา อาชีพเดิมคนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับอดีตถึงปัจจุบันดังนี้

ทีมที่	ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมายในการสำรวจ
1.	นางสาวศรัณญา รุ่งเรือง , นางประพิม วิจิตโสกา	ยายไพ ยายเสริม และ ยายหลัก
2.	นางพิสมัย สิมณี , นางสุมาลี หาญกุดคุ้ม	ลุงสด ยายซ้อย และ ยายส่วน
3.	นางวันเพ็ญ พรหมมา,นางอรุณศรี ทับทอง	ยายหนูพิน และ ลุงหวัด
4.	นายบุญชม ลาสมัน , นางสาวพันธ์ ล้อมเมือง	ลุงเยาว์ ลุงท่ม และ ป้านอบ
5.	นายวินัย จิตหวัง ,นางยุพา คงกระพันธ์	ยายเอ็ง นางเรณู แซ่ล้อย และ ลุงค้วน
6.	นายสำโรง สอนสวัสดิ์,นางวรรณฯ สอนสวัสดิ์	ยายตุ้ยยายลาบ และตาป่วน
7.	นายอมรเทพ ล้อมเมือง และ ตัวแทนโรงเรียน	ยายเวียด และนายสว่าง แสงศรี
8.	นายสำเนียง ทับทอง ,นางอัมพร หยอนแสง	นายเลี่ยม จันทรค์คร และ ยายริม

สรุปผลการดำเนินงาน

จากผลการดำเนินงานที่มววิจัยได้ทำความเข้าใจการบริหารจัดการโครงการ รวมถึงการชี้แจงระเบียบการบริหารจัดการโครงการวิจัยชี้แจงเกี่ยวกับเอกสารการเงิน เพื่อให้สมาชิกทุกคนได้รับทราบ หลักฐานการใช้เอกสารและการบริหารจัดการโครงการวิจัยและได้มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ คัดหน้าให้แก่สมาชิกที่มววิจัยและได้ร่วมกันกำหนดให้มีการประชุมที่มววิจัยทุกวันที่ 23 ของทุกเดือน และนัดพบอีกครั้งวันที่ 23 มีนาคม 2556 ประชุมประจำเดือน พี่เลี้ยงนักวิจัย ทำความเข้าใจแบบสำรวจข้อมูล นวัตกรรมที่สำรวจ ข้อมูล วันที่ 23-28 มีนาคม 2556 และกำหนดวันประชุมนัดนำข้อมูลที่สัมภาษณ์ได้มา ร่วมวิเคราะห์ สรุปข้อมูลกิจกรรมสำรวจภูมิหลังเปิดบ้านนา ในวันที่ 29 มีนาคม 2556

ปัญหาอุปสรรค

การชี้แจงการบริหารจัดการโครงการวิจัยทุกคนได้รับทราบ แต่ทั้งนี้ยังไม่เข้าใจในเรื่องการใช้เอกสารมากนัก ทีมวิจัยต้องเรียนรู้จากภาคปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

1. ทีมวิจัยต้องเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงจะทำให้มีความเข้าใจการบริหารจัดการโครงการให้มากขึ้น
2. ประชุมที่มววิจัย ทุกวันที่ 23 ของทุกเดือน

กิจกรรมที่ 3 ประชุมที่มววิจัยทำความเข้าใจแบบสำรวจข้อมูลภูมิหลังเปิดบ้านนา

วันที่ 23 มีนาคม 2556

สถานที่ ณ บ้านนางอรุณศรี ทัพทอง เลขที่ 46 ม. 6 ต. บ้านนา อ. กะเปอร์ จ. ระนอง

ผู้เข้าร่วม

1. ทีมวิจัย 18 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย 3 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจแบบสำรวจข้อมูลภูมิหลังเปิดบ้านนา

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. กำหนดวันประชุมทุกวันที่ 23 ของทุกเดือน
2. ประสานงานทีมวิจัย และพี่เลี้ยงนักวิจัย
3. เตรียมเอกสารแบบสำรวจข้อมูลภูมิหลังเปิดบ้านนา
4. ชี้แจงทำความเข้าใจ แบบสำรวจข้อมูลภูมิหลังเปิดบ้านนา

ผลการดำเนินงาน

พี่เลี้ยงนักวิจัยได้ชี้แจงเรื่องแผนการสัมภาษณ์ภูมิหลังเปิดบ้านนาตามที่กลุ่มได้กำหนดไว้ให้เก็บข้อมูลตามแบบสอบถามและการศึกษาเปิดบ้านนาให้หลายรูปแบบและหลากหลายการเลี้ยงแล้วนำมาวิเคราะห์หาข้อสรุปและนัดรวมตัวกันอีกครั้งวันที่ 29 มีนาคม 2556

1. ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์
2. ที่มาของเป็นบ้านนาจากคำบอกเล่า
3. ลักษณะของเปิดบ้านนา
4. วิธีการเลี้ยงเปิดบ้านนา
5. ความเชื่อต่างๆของเปิดบ้านนา
6. ขกเลิกการทำเหมืองแร่ในตำบลบ้านนา
7. อาชีพดั้งเดิมของคนบ้านนา
8. วิธีการขยายพันธุ์เปิดบ้านนา
9. พฤติกรรมของเปิดบ้านนา

สรุปผลการดำเนินงาน

พี่เลี้ยงนักวิจัยได้ชี้แจงเรื่องแผนการสัมภาษณ์ภูมิหลังเปิดบ้านนาและนัดรวมตัวกันอีกครั้งวันที่ 29 มีนาคม 2556

กิจกรรมที่ 4 สรุปวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังของเปิดบ้านนา

วันที่ 29 มีนาคม 2556

สถานที่ ณ ที่ทำการกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่นเปิดบ้านนา

ผู้เข้าร่วม

1. ทีมวิจัย 17 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย 3 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปข้อมูลภูมิหลังเปิดบ้านนา

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. กำหนดวัน เวลา สถานที่ในการประชุม
2. ประสานงานทีมวิจัย และพี่เลี้ยงนักวิจัย
3. เตรียมเอกสารแบบสำรวจข้อมูลภูมิหลังเปิดบ้านนา
4. ร่วมกันสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังเปิดบ้านนา

ผลการดำเนินงาน

จากที่ทีมวิจัยได้กำหนดลงพื้นที่สำรวจ ข้อมูล วันที่ 23-28 มีนาคม 2556 ซึ่งจากการประชุมวางแผนกิจกรรมครั้งนี้ พบว่า ทีมวิจัยได้ร่วมกันกำหนดหัวข้อในการออกแบบสำรวจข้อมูล และวางบทบาทของทีมวิจัยในการลงพื้นที่สำรวจ สรุปข้อมูลกิจกรรมสำรวจภูมิหลังเปิดบ้านนาร่วมกัน

ทีมวิจัยนำแบบสำรวจมาร่วมกันสรุปโดยมีพี่เลี้ยงนักวิจัยร่วมนำคุย เพื่อสรุปข้อมูลจากแบบสำรวจให้เป็นข้อมูลชุดเดียวกัน

นาง อัมพร หยอนเส้ง และ นายสำเนียง ทับทอง ได้ไปสัมภาษณ์นาย เลี่ยม จันทร์คร อายุ 85 ปี กล่าวว่า ตนเองเป็นคนบ้านนาโดยกำเนิด เมื่อตนเองเติบโตขึ้น จำความได้ว่า เห็นพ่อเลี้ยงเปิด

บ้านนา อยู่แล้วและได้เคยหาบไปขายในเหมืองแร่ที่บางหอยซึ่งอยู่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีและมีเขตติดต่อกับตำบลบ้านนา

นาย อมรเทพ อ้อมเมือง ไปสัมภาษณ์นายสว่าง แสงวงศรี อายุ 80 ปี เล่าว่าในครอบครัวของตนมีอาชีพทำนาเพื่อบริโภคในครอบครัว จึงเลี้ยงเป็ดบ้านนาไว้เพื่อกินเศษข้าวที่ตกหล่นและเป็นอาหารในครัวเรือนทั้งเนื้อและไข่ เมื่อถึงเทศกาลตรุษจีน ได้ขายให้กับคนจีนไปทำพิธีไหว้เจ้า ซึ่งชาวจีนนิยมมากขาดไม่ได้และเล่าต่อว่า เมื่อคนอายุประมาณ 24 ปี ได้ไปเป็นลูกจ้างทำเหมืองแร่ดีบุกในเหมืองบางนาว ได้ค่าจ้างเป็นรายวันๆละ 25 บาท ถ้าแก่เหมืองชื่อ นายประเสริฐ ได้ประเสริฐ ชื่อเล่นคือ มุท้อ เป็นพื้นที่อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร ซึ่งเป็นพื้นที่ติดต่อกับ หมู่ที่ 8 ตำบลบ้านนา ระยะทางประมาณ 20 กิโลเมตรต้องเดินทางโดยเดินเท้าใช้เวลา 3-4 ชั่วโมง พบว่าเปิดบ้านนามีค่านิยมสูงอยู่แล้ว เนื่องจากขณะนั้นราคาเปิด ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ปรุงเป็นอาหารสำเร็จแล้วตัวละ 8 บาท แต่เปิดบ้านนาราคา ตัวละ 20 บาท นายมุท้อได้ให้คนเดินทางเพื่อมาซื้อเปิดบ้านนาโดยให้ค่าจ้างเป็นรายวัน เท่ากับการทำเหมืองแร่และใช้เวลาเดินทางไปและกลับ 2 วัน เพื่อซื้อไปบริโภคที่เหมืองและบางครั้งนำไปฝากพี่ชายที่ทำงานธนาคารอยู่ที่ชุมพรด้วยเสมอ ในขณะนั้นเปิดบ้านนามีน้ำหนักประมาณ ตัวผู้ 2.8-3 กิโลกรัม ตัวเมีย 2.5-2.8 กิโลกรัม

นาง युพา คงกระพันซ์ และ นายวินัย จิตรหวัง ไปสัมภาษณ์นางเรณู แซ่ล้อย อายุ 78 ปี ภูมิลำเนาเดิมอยู่บ้านเลขที่ 13 หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านนา ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 4 หมู่ที่ 5 ตำบลกะเปอร์ อำเภอกะเปอร์ ซึ่งเป็นลูกคนจีน ชื่อ นายตันเจ็ก (ที่เดินทางมาจากไหหลำ 3 คนพี่น้อง คือ นายตันเจ็ก นายตันหนี่ และนายตันดั่ง นายตันเจ็ก เป็นบิดาของนางเรณู นายตันหนี่ เป็นบิดาของ นางวิไล คำกล้า นายตันดั่ง เป็นบิดาของนางวิภา เจริญภูมิ) ทั้ง 3 คนได้เดินทางมาครั้งแรกเพื่อทำเหมืองแร่ดีบุก ซึ่งมีชาวจีนมาอาศัยทำอยู่ก่อนแล้ว และแต่งงานมีครอบครัวสืบทอดลูกหลานถึงปัจจุบัน นางเรณู เล่าว่า เมื่ออยู่กับบิดาที่บ้านนาตนเองมีอาชีพทำนาและจะเลี้ยงเปิดบ้านนาด้วย เพราะพอถึงเทศกาลตรุษจีนจะมีเพื่อนของบิดามักจะมาฉลองกันที่บ้านไม่ต้องซื้อเปิดที่อื่น เมื่อแต่งงานกับ นายหยุ่น แซ่ล้อย (เป็นชาวจีนไหหลำ) ยังประกอบอาชีพเหมืองแร่และทำนาด้วย โดยฤดูทำนาจะช่วยกันทำนา ระหว่างรอเก็บเกี่ยวข้าวและเก็บเกี่ยวแล้ว จะไปรับจ้างทำเหมืองแร่ในมุกบ่าง ในสอกบ้างตลอดมาจนกระทั่งอายุมาก ประกอบกับพื้นที่ตำบลบ้านนาในขณะนั้นเกิดความไม่สงบทางสังคม มีลัทธิคอมมิวนิสต์เข้ามาทำให้เกิดความกลัวจึงย้ายครอบครัวไปอาศัยอยู่ที่กะเปอร์จนถึงปัจจุบัน เล่าต่อว่าตอนอยู่บ้านนามีความสุข ความสนุกมาก เมื่อทำนาชาวบ้านจะช่วยเหลือกันลงแขก จนเสร็จฤดู วิธีทำนาจะใช้ควายเดินย่ำจนเป็นโคลนหรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่า เทือก เพื่อใช้กล้าปักดำ ตอนที่ควายเดินย่ำมักมีลูกปลา ปูนา หอยขม อยู่มากจะให้เปิดเทียวหากินเองตามธรรมชาติ พอหมดฤดูฝนมักจะปล่อยลงคลอง ที่มีทั้งกุ้ง หอย ปลา เป็นคัน เปิดจะได้เล่นน้ำสะอาดด้วย ตอนเย็นจะกลับบ้านเพื่อกินอาหารและเข้าคอกนอนเองทุกวัน เมื่อมีคนมาซื้อจะได้จับในคลอง เท่าที่เห็นผู้ที่ชอบเลี้ยง และเลี้ยงมาก มีบ้าน ลูกบ้าย และนายเวช บ้านอยู่ติดกับนา และคลองใหญ่ ซึ่งมีความเหมาะสมในการเลี้ยงตลอดปี ส่วนราคาตัวละตั้งแต่ 20 บาท , 50 บาท , 100 บาท , 150 บาท ปัจจุบันราคา 350- 400 บาท ซึ่งแพงมาก รูปร่างลักษณะของเป็ดนั้น มีรูปร่างกลมป้อม คอสั้น ขาสั้น สีขนมีสีตามชื่อเรียก คือ เป็ดขาว เป็ดลายนกกระจอก เป็ดดำ คนจีนนิยมบริโภคมาก

นางยุพา คงกระพันธ์ สัมภาษณ์ นางวิไล คำกล้า อายุ 77 ปี ชื้อและทะเบียนบ้านยังอยู่ที่ บ้านนา เลขที่ 15 หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านนา ครอบครัวได้ย้ายไปอยู่ที่ตำบลกะเปอร์ สาเหตุเมื่อมีความไม่สงบ ตนเองเป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ไม่สะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ จึงย้ายไปอาศัยที่กะเปอร์จนถึงปัจจุบัน ได้ สัมภาษณ์นายสุนทร คำกล้า ซึ่งเป็นสามีแทน เล่าว่าตนเองเป็นคนตำบลเขวเหลียงเป็นพื้นที่ใกล้เคียงกับ บ้านนา ตนไม่ทราบและบอกไม่ได้ว่าเปิดชนิดนี้เดิมมาจากไหน ใครเป็นคนนำมา เท่าที่เห็นมีผู้เลี้ยงอยู่แล้ว ตนเคยเห็นคนจีนทดสอบความอ้วนของเป็ดเมื่อซื้อ จะใช้มือกำส่วนหาง หากกล้ามเนื้อเต็มอุ้งมือแสดงว่า อ้วน อีกอย่างให้สังเกตตอนเดินเมื่อถูกไล่ตัวอ้วนจะเดินตามหลังเพื่อน และได้ฝากข้อคิดเห็นให้ช่วยกันดูแล อย่าให้สูญพันธุ์เพราะตนเองก็ต้องการขายพันธุ์ด้วย ซึ่งขณะนี้ตนเองมีโอกาสดำเนินการที่พื้นที่ปรีกษา นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดระนอง สามารถช่วยเหลือได้หากต้องการ

นางยุพา คงกระพันธ์ สัมภาษณ์ นายสมวงศ์ สุดใจ อายุ 68 ปี ที่อยู่ปัจจุบัน 6 หมู่ที่ 59 ต.เขวเหลียง อ.กะเปอร์ จ.ระนอง ภูมิถิ่นเดิมอยู่ที่ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร เข้าอยู่บ้านนาเพื่อ รับจ้างทำเหมืองแร่ได้ค่าจ้างวันละ 18 บาท ตนรู้จักคนจีนที่เป็นเจ้าแม่เหมืองแร่หลายคน เช่น เจ้าแม่ลิ้มสี เจ้าแม่โล่กิม โล่หอินเต็ง ซึ่งเป็นบิดาของนายวิรัช โล่หอินเต็ง อดีตกำนันตำบลบ้านนา เจ้าแม่จั่ว เจ้าแม่ หล้า ฯลฯ เรื่องความเป็นมาของเปิดบ้านนาตนไม่ทราบเคยมีเลี้ยงอยู่ก่อนแล้ว ปัจจุบันตนก็เลี้ยงอยู่ จำนวน 24 ตัว ลักษณะประจำพันธุ์ยังเหมือนเดิม เปลี่ยนแปลงบ้างที่น้ำหนักลดลงอาจเป็นเพราะอาหาร ธรรมชาติมีไม่เพียงพอเหมือนก่อน

นางยุพา คงกระพันธ์ สัมภาษณ์ นางจินตนา บุญกองแก้ว อายุ 62 ปี อยู่บ้านเลขที่ 2 หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านนา ซึ่งเป็นหลานของอดีตกำนันคนแรกของตำบลบ้านนา เล่าว่าไม่เคยทราบว่าใครเป็นคน นำเปิดบ้านนามาเป็นคนแรก

นายสำเริง สอนสวัสดิ์ และ นางวรรณ สอนสวัสดิ์ สัมภาษณ์ นางวิภา เจริญภูมิ อยู่ บ้านเลขที่ 27 หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านนาซึ่งเป็นบ้านเกิดและอาศัยอยู่กับบิดามารดา บิดาตนเป็นคนจีนและเป็นน้องของ นายตันดั่งและนายตันหนี่ แซ่ตัน ข้อมูลไม่สามารถบันทึกได้

นายสำเริง สอนสวัสดิ์ สัมภาษณ์ นายป่วน คำกล้า ไม่ทราบว่ามาจากไหน เท่าที่เห็นมีคน เลี้ยงสืบทอดต่อกันมานานแล้วคนอยู่เขวเหลียงมาตลอดลักษณะการเลี้ยงสมัยก่อนเลี้ยงในนาและในคลอง กินข้าวเปลือก และหากินตามธรรมชาติ การขายส่วนมากขายให้ลูกหลานคนจีน นำไปไหว้เจ้าหรือคนที่เคย กินที่รู้จักเปิดบ้านนา

สรุปผลการดำเนินงาน

การสัมภาษณ์ได้ข้อมูลค่อนข้างน้อย และไม่ค่อยละเอียด โดยทีมวิจัยบอกเล่าผลจากการลง พื้นที่สำรวจข้อมูล พบว่าการพูดคุยสอบถามบางคนไม่สามารถบอกเล่าได้ บางคนเล่าได้แต่สามารถการ บันทึกข้อมูลมาได้ทั้งหมด ทำให้ในเอกสารแบบสำรวจข้อมูลจึงมีข้อมูลน้อย ดังนั้นทีมวิจัยได้เสนอให้

ช่วยกันเล่าจากสิ่งที่ได้รับรู้มาเพื่อสรุปข้อมูลให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ในวันที่ 23 เมษายน 2556 ซึ่งเป็นวันประชุมประจำเดือน

กิจกรรมที่ 5 ประชุมประจำเดือน

วันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2556

สถานที่ ณ บ้านนางสาวศรีัญญา รุ่งเรือง 67 ม. 1 ต. บ้านนา อ.กะเปอร์ จ.ระนอง

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. ทีมวิจัย จำนวน 16 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 2 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวางแผนการดำเนินกิจกรรมต่อไป
2. เพื่อชี้แจงความคืบหน้าของข้อมูลภูมิหลังเปิดบ้านนา

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. กำหนด วัน เวลา สถานที่ในการประชุม
2. ประสานงานไปยังทีมวิจัยและพี่เลี้ยงนักวิจัย
3. เตรียมข้อมูลภูมิหลังเปิดบ้านนา
4. วางแผนการดำเนินงานในกิจกรรมที่จะเคลื่อนต่อ
5. นำเสนอข้อมูลภูมิหลังเปิดบ้านนา

ผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยนำเสนอข้อมูลภูมิหลังเปิดบ้านนาที่ได้ไปเก็บมาเพิ่มเติม จากเดิมการวิเคราะห์จากเอกสารข้อมูลที่ได้ยังไม่เพียงพอ จึงได้เสนอให้เชิญผู้ที่มีความรู้เรื่องเปิดบ้านนามาร่วมระดมสมองพูดคุย และได้ข้อมูลเพิ่มตั้งแต่การใช้ชีวิตของคนบ้านนาในอดีตที่มีอาชีพการทำนา, ทำเหมืองแร่, ตัดหวาย, หาของป่าและรับจ้าง นายสว่าง แสงวงศ์ อายุ 70 ปี เป็นคนบ้านนาเดิมและเป็นอดีตกำนันตำบลบ้านนา ได้พูดคุยบอกเล่าข้อมูลที่มีประสบการณ์ตั้งแต่อดีตในประเด็นที่มีเหตุผลที่สรุปได้ดังนี้

การก่อตั้งหมู่บ้านนาหมู่ที่ 1 ชื่อบ้านนา ตามทะเบียนกระทรวงมหาดไทย กำนันคนแรก ชื่อ กำนันจู เป็นชาวจีนเข้ามาก่อตั้งฐานะถิ่นฐานในหมู่บ้านที่ 1 บ้านเลขที่ 1 หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านนา ชาวจีนจากไหหลำเข้ร่นหลังสุด ชื่อ นายตันแจ็ก, นายตันหนี่, นายตันดั่ง ในตระกูลแซ่ตันตั้งถิ่นฐานที่หมู่ที่ 1 บ้านนามีลูกหลานสืบทอดตระกูลแซ่ตันถึงปัจจุบันชาวจีน คำขวัญบ้านนา “ของดีมีคุณค่า เปิดบ้านนาป่าไม้ สายน้ำสำราญใจ ล่องลอยไปอ่าวกะเปอร์”

ยุคที่ 1. ยุคบุกเบิกเหมืองแร่

ยุคที่ 2. สังคมเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่สีแดงมีลัทธิคอมมิวนิสต์ปลุกระดมมวลชน

ยุคที่ 3. เปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพตามกระแสนิยมจากภายนอก

ยุคที่ 4. พื้นฟูและพัฒนาการเลี้ยงเพิ่มขึ้น

ยุคที่ 1. ยุคบุกเบิกเหมืองแร่ดิบูกจังหวัดระนอง

ต้นสมัยกรุงรัตนโกสินทร์มีชาวจีน ชื่อ คอซู่เจียง ได้ยื่นขอประมูลอากรตีบุกในเขตเมืองระนองและเมืองตระ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดอนุญาต พร้อมกับพระราชทานบรรดาศักดิ์ให้คอซู่เจียงเป็นหลวงรัตนเศรษฐี ดำรงตำแหน่งนายอากรเมืองระนองและเมืองตระ

ในปี พ.ศ.2397 หลวงระนองป่วยถึงแก่กรรม ตำแหน่งเจ้าเมืองระนองว่างลง พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯพระราชัญญบัตรเลื่อนบรรดาศักดิ์หลวงรัตนเศรษฐี เป็นเจ้าเมืองระนอง ต่อมาปี 2405 จึงโปรดฯให้ยกเมืองตระและเมืองระนองขึ้นเป็นหัวเมืองจัตวาขึ้นตรงต่อกรุงเทพฯและเลื่อนบรรดาศักดิ์พระรัตนเศรษฐี เป็นพระยารัตนเศรษฐี ผู้ว่าราชการเมืองระนอง

ในปี พ.ศ.2420 พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี และ เป็นต้นสกุล ณ ระนอง

เมืองระนองในขณะนั้น มีอาณาเขตทางทิศเหนือติดต่อกับเมืองตระซึ่งขึ้นกับเมืองชุมพร (ในปัจจุบัน เป็นอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง) ทิศตะวันออกติดต่อกับเมืองหลังสวน(ปัจจุบันเป็นอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร) ทิศใต้ติดต่อกับเมืองตะกั่วป่า (ปัจจุบันเป็นอำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา) ทิศตะวันตกติดต่อกับทะเล และติดต่อกับเมืองมะลิวันประเทศพม่า พื้นที่เมืองระนองส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชัน มีที่ราบค่อนข้างน้อยทำให้ราษฎรยากต่อการทำไร่ทำนา จึงไม่ค่อยมีประชากรอาศัยอยู่มากนัก แต่ว่าเมืองระนองเป็นเมืองที่มีแร่ดิบูกอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งบนภูเขาและตามที่ราบ ชาวเมืองระนองจึงหาเลี้ยงชีพด้วยการขุดแร่ดิบูกขายมาแต่โบราณ(โดยอ้างอิงข้อมูลจากตำนานเมืองระนองในโบราณสมัยตำนาน)จากคำบอกเล่าของคนบ้านนารุ่นต่อรุ่นว่า คนจีนได้เข้ามาทำเหมืองแร่ในจังหวัดระนองและมีการประกอบพิธีกรรมตามประเพณีหลายอย่างตามความเชื่อของคนจีน และสันนิฐานว่าอาจนำเปิดสายพันธุ์หนึ่งเข้ามาเลี้ยงในเมืองระนองตั้งแต่ยุคการทำเหมืองแร่ เพราะคนจีนนิยมใช้สัตว์ปีก เช่น เป็ด และไก่ ในการประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อ จากการเก็บข้อมูลสายพันธุ์ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ระนองร่วมกับปศุสัตว์จังหวัดระนองเมื่อปี พ.ศ.2546 เพื่อเปรียบเทียบสายพันธุ์อื่นในประเทศไทยยังไม่พบว่าตรงกับสายพันธุ์ใดในประเทศไทย

แต่จะมีลักษณะคล้ายกับเปิดป่า จึงไม่อาจหาข้อสรุปที่แน่ชัดแห่งจริงของเปิดบ้านนาได้ คนจีนที่เข้ามาอยู่ที่บ้านนา เท่าที่รู้จักและสามารถจำชื่อได้มีดังต่อไปนี้

1.	เจ็กเซียง	19.	ฮง
2.	เจ็ก	20.	ลีลีน
3.	ก้านันจู	21.	ฮี้
4.	เจ็กดำ	22.	จิว
5.	ฉ่ายฮ้อง	23.	ห้วน
6.	ด้าย	24.	หว่องหลี่
7.	เซ่ง	25.	โล่กิม
8.	ตันหนี	26.	หยุ่น
9.	เหนียว	27.	แซ่ล้อย
10.	โบลัน	28.	ไล้ฟง
11.	หลัน	29.	ซี่
12.	ตันเจ็ก	30.	แซ
13.	ตันต้ง	31.	กิมแฮ
14.	ต้งแต้น	32.	ศึก
15.	ซิว	33.	โก้วหล่า
16.	ซิวหัว	34.	ฮุย
17.	ลิว	35.	ผง
18.	หลันตี		

จากคำบอกเล่าของนายสว่าง แสงศรี ทราบว่าในสมัย พ.ศ.2499 ตนเองและคนในตำบลบ้านนาได้ไปรับจ้างทำเหมืองแร่ชื่อเหมืองบางนาว ต.พะโต๊ะ อ.ชุมพร และมีเจ้าแก่คนจีนชื่อ นายมู้ท้อ(ชื่อไทย นายประเสริฐ ไล่ประเสริฐ) ได้จ้างให้นายสว่าง แสงศรี มาซื้อเปิดบ้านนา ซึ่งในขณะนั้นมีราคาเพียงตัวละ 20-25 บาทต่อตัว เพื่อไปทำพิธีกรรมไหว้เจ้าตามความเชื่อของคนจีน และถือว่าเปิดบ้านนาในขณะนั้นมีราคาถูกมากแต่ก็มีราคาที่สูงกว่าเปิดทั่วไปเหมือนกัน

พ.ศ. 2512 ตำบลบ้านนาเริ่มมีความเจริญเกิดขึ้น โดยมีการตัดถนนเข้าหมู่บ้านสายบ้านนา-กะเปอร์ แต่เป็นถนนดินแดง

พ.ศ. 2414 ประชากรที่อาศัยอยู่ในตำบลบ้านนาได้ร่วมกันก่อสร้างวัดขึ้น 1 หลัง ชื่อวัดบ้านนา ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 2 บ้านกลาง ตำบลบ้านนา ซึ่งนับอายุการก่อสร้างกว่า 156 ปีมาแล้ว ถ้ามีการเทียบเคียงอายุเปิด บ้านนาที่พบในตำบลบ้านนาก็คาดว่ามีอายุเปิดบ้านนามากกว่า 156 ปีมาแล้วเช่นกัน

พ.ศ. 2518 ตำบลบ้านนาได้มีการก่อสร้าง สถานีอนามัยบ้านนา และจะมีเพียงเจ้าหน้าที่ผดุงครรภ์เท่านั้น

ยุคที่ 2 ยุคสังคมเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่สีแดงมีลัทธิคอมมิวนิสต์ปลุกระดมมวลชน

พ.ศ.2523 คำบลบ้านนา มีคอมมิวนิสต์เข้ามาปลุกระดมมวลชนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้ประชาชนบางคนหวาดกลัวจนต้องย้ายที่อยู่อาศัย และ เกิดการแย่งชิงอำนาจกับทางภาครัฐ มีการใช้อาวุธสงครามในการต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ และ พยายามดึงชาวบ้านให้ไปเป็นแนวร่วม มีการตัดไม้ทำไม้ซุง รัฐบาลจึงประกาศให้เป็น พื้นที่สีแดง ประชาชนจึงอพยพออกจากคำบลบ้านนาไปอาศัยอยู่ที่อื่นเป็นจำนวนมากโดยไม่ได้นำตัวเลี้ยงของตัวเองไปด้วยและนับว่าเป็นช่วงที่เบ็ดบ้านนาเริ่มลดลงมากเกือบสูญพันธุ์

ตั้งแต่ปี พ.ศ.2523-2528 มีการทำไม้เถื่อนเป็นจำนวนมาก ทำให้พื้นที่ป่าเสื่อมโทรม นายทุนฉวยโอกาสขายให้บุคคลภายนอกเข้ามาแล้วถาง เพื่อสร้างสวนกาแฟ และพืชผลอื่นๆตามกระแสนิยมในสมัยนั้นคนบ้านนาเดิมจึงปล่อยปละละเลยเปิดบ้านนา

พ.ศ. 2525 ได้มีการเริ่มก่อสร้างระบบไฟฟ้าในคำบลบ้านนา

ยุคที่ 3. ยุคเปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพตามกระแสนิยมจากสังคมภายนอก

พ.ศ.2529 นายทุนหรือชาวบ้านส่วนมากยกเลิกการทำเหมืองแร่ใน พ.ศ. 2529 และเริ่มมีคนอีสานอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในคำบลบ้านนา สถานการณ์เริ่มเข้าสู่สภาวะปกติ(คอมมิวนิสต์เริ่มออกจากชุมชนบ้านนา)ชาวบ้านที่เคยอพยพหนีไป ได้กลับมายังคำบลบ้านนาและยังมีชาวบ้าน ที่อพยพมาจาก อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี จ.นครศรีธรรมราชและ อ.หลังสวน จ.ชุมพรต่างก็อพยพเข้ามาอยู่ในคำบลบ้านนาและชาวบ้านเริ่มกลับมาเลี้ยงเปิดบ้านนาอีกครั้ง

ยุคที่ 4. ยุคฟื้นฟูและพัฒนาลิขสิทธิ์และอนุรักษ์สายพันธุ์แท้

ปี พ.ศ. 2535 เหลือเปิดบ้านนาแท้เพียง 4 ตัว ซึ่งเป็นของนางพรรณี จิตรหวังซึ่งอยู่ในช่วงวิกฤตมาก มีอาสาสมัครอเมริกันมาจากหน่วยสันติภาพสหรัฐอเมริกา ชื่อ นางสาว แคแรน นาค่า และ นางสาว ลีน่า จี โค จีโค ลงมาเรียนรู้ชุมชนคำบลบ้านนา ซึ่งมีนางยุพา คงกระพันธุ์ให้การต้อนรับมีการพูดคุยถึงสถานการณ์เปิดบ้านนา ได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก นางสาว แคแรน ได้มอบเงินให้นางยุพา จำนวน 7,000 บาท เพื่อเป็นทุนฟื้นฟูเปิดบ้านนาโดยจ้างนางพรรณี และชาวบ้านที่เลี้ยงไก่บ้านให้ฟักไข่เปิด 100 ตัวๆละ 20 บาทและซื้อข้าวเปลือกจากนาย บรรยงค์ ดังหัว จำนวน 1 เกวียนๆละ 5,000 บาท สามารถขยายพันธุ์เพิ่มเป็น50-60 ตัวและมีการเลี้ยงกันมาอย่างต่อเนื่องในขณะนั้น มีราคาขายตัวละ100-150 บาท

ในปี พ.ศ. 2542-2544 มีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนา จำนวน 24 รายรับสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม 240,000 บาท สามารถขยายเพิ่มมากขึ้นถึง 720 ตัวผู้เลี้ยงประสบปัญหาเรื่องอาหารมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงอาหารธรรมชาติมีไม่เพียงพอการเลี้ยงปล่อยให้หากินเองตามธรรมชาติทำให้เปิดสูญหายและการตลาดไม่แน่นอนไม่สามารถจำหน่ายต่อเนื่องได้ผู้เลี้ยงประสบปัญหาการขาดทุน ทำให้บางรายเลิกเลี้ยง ทำให้ประชากรเปิดลดลงมากเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์อีกครั้ง

ปี พ.ศ. 2550-2552 เกิดวิกฤตอีกครั้งเหลือเปิดบ้านนาเพียง 15-20 ตัว เลี้ยงเพื่ออนุรักษ์ของนางบุพผา นาย สำเร็จ เนื่องจากขาดเงินทุน แต่มีคนสนใจมากมีราคาสูงถึงตัวละ 300-400 บาทและบางครั้งถึง 500 บาท มีเกษตรกรบางคนสนใจและนำไข่เปิดบ้านนาไปฟักกับแม่ไก่ และรวมตัวกันอีกครั้งเพื่อให้ประชากรเปิดบ้านนาเพิ่มมากขึ้น มีสมาชิกรวมตัวกัน 10 ราย

ในช่วงเดือนกันยายน ปี พ.ศ.2552 พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ฯ ทรงเสด็จเยือนตำบลบ้านนาในโครงการสายใยรักแห่งครอบครัวบ้านทองหลาง ทรงประชุมคณะกรรมการที่รับผิดชอบและมีพระนโยบายให้มีการส่งเสริมการเลี้ยงเปิดบ้านนาในกลุ่มสายใยรักบ้านทองหลาง ทางปศุสัตว์จังหวัด ระนองจึงน้อมรับและปฏิบัติโดยขอซื้อพันธุ์จากกลุ่มเนื่องจากพันธุ์ในขณะนั้นยังมีน้อยอยู่จึงไม่มีสมาชิกคนไหนขายให้ และได้ต่อรองกับปศุสัตว์ขอให้ปศุสัตว์มีการส่งเสริมกลุ่มให้สามารถเพาะขยายพันธุ์ให้มากก่อนพร้อมกับขอให้ช่วยในเรื่องการอนุรักษ์ด้วย ได้รับความร่วมมือและได้รับการช่วยเหลือจากปศุสัตว์เป็นอย่างดี จดทะเบียนกลุ่มเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2553 โดยใช้ชื่อว่ากลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่น(เปิดบ้านนา)

ปัจจุบันเปิดบ้านนาได้รับความนิยมนอกจากบุคคลภายในและภายนอกท้องถิ่นมาก มีผู้นำออกไปเลี้ยงต่างจังหวัดใกล้เคียงและไปไกลถึงภาคอีสานจังหวัดสุรินทร์และจังหวัดอื่นอีกมาก ทำให้กลุ่มอนุรักษ์ฯ มีความเป็นห่วงเรื่องการกลายพันธุ์ จึงมีความต้องการศึกษาวิจัยเพื่อเป็นหลักฐานข้อมูลยืนยันแหล่งพันธุ์กรรมและสายพันธุ์เปิดบ้านนาแท้ เพื่อให้คนรุ่นหลังมีโอกาสได้เรียนรู้ และถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น

ผลสรุปภูมิหลังเปิดบ้านนามีความสำคัญต่อชุมชนและคนบ้านนาดังต่อไปนี้

1. เป็นสัตว์ที่มีถิ่นกำเนิดในท้องถิ่น
2. มีความต้องการสนองพระนโยบายในการส่งเสริมโครงการสายใยรักฯและภายใต้การดูแลของศูนย์ 3วัยสานสายใยรักแห่งครอบครัวบ้านทองหลาง
3. เป็นสัตว์ประจำถิ่นที่มีคุณลักษณะพิเศษที่ให้ผลประโยชน์หลายด้านเช่น ให้ความสวยงาม, ให้คุณภาพเนื้อถึงแม้ปลดระวางแล้วก็ยังให้คุณภาพเนื้อที่ดีอยู่
4. เป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่น โดยมีชื่อเรียกเป็นชื่อเดียวกันกับท้องถิ่นซึ่งมีความเกี่ยวข้องกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้คือเปิดบ้านนากับตำบลบ้านนา
5. เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางของคนระนองและต่างจังหวัด (มีชื่อเสียงมานานตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน)
6. มีความสำคัญในการเชื่อมโยงอาชีพของเกษตรกรเช่นเป็นโอกาสที่เกษตรกรสามารถสร้างเป็นอาชีพหลักโดยบริหารจัดการแบบครบวงจร ไม่ต้องการพึ่งพาภายนอกมากสามารถเชื่อมโยงอาชีพภายในชุมชนได้เป็นอย่างดีด้วยการนำผลผลิตทางด้านพืชซึ่งเป็นเศรษฐกิจหลักมาแปรรูปเป็นอาหารเปิดบ้านนาและนำผลผลิตที่ได้จากเปิดบ้านนามาเป็นอาหารในครัวเรือนในชุมชนและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการแปรรูปเพื่อจำหน่ายสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกรลดภาระต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

7.ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ดีในอนาคต ปรับเป็นผลประโยชน์ที่เชื่อมโยงกับธุรกิจการ
ท่องเที่ยว เป็นอาหารชวนชิมที่เป็นเมนูหลักรสชาติดีมีชื่อเสียงรับทำอาหารต้อนรับแขกผู้มาเยือนบ้านนา
ตามความต้องการของลูกค้าและโซ่วลักษณะรูปร่างสีสันทที่สวยงามและทำเป็นผลิตภัณฑ์ของฝากที่เป็นรูป
เปิดบ้านนา

นอกจากนี้ทีมวิจัยร่วมกันวางแผนการดำเนินงานต่อไป โดยกิจกรรมที่ทีมวิจัยจะขับเคลื่อน
นั้นคือกิจกรรมสำรวจข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงและประชากรเปิดบ้านนาและร่วมออกแบบสำรวจเกษตรกรผู้
เลี้ยงเปิดบ้านนาจำนวนประชากรเปิดบ้านนาวิธีการเลี้ยงและวิธีการเพาะขยายพันธุ์เปิดบ้านนาโดยกำหนด
หัวข้อดังนี้

1. ข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาที่ให้สัมภาษณ์
2. จำนวนเปิดบ้านนาที่เลี้ยงโดยแยก เพศผู้ เพศเมีย แต่ละช่วงวัย
3. วิธีการเลี้ยงและวิธีการให้อาหารเปิดบ้านนา
4. การซื้อ - ขายเปิดบ้านนา
5. วิธีการเพาะพันธุ์ลูกเปิดบ้านนา
6. วิธีการขยายพันธุ์เปิดบ้านนา
7. ข้อเสนอแนะ
8. ปัญหาอุปสรรค

เมื่อกำหนดหัวข้อในการไปสัมภาษณ์ผู้เลี้ยงเปิดเสร็จแล้ว ทีมวิจัยแบ่งบทบาทหน้าที่และ
กำหนดวันเพื่อออกสำรวจเกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาและจำนวนประชากรเปิดบ้านนาและทีมวิจัยลงพื้นที่
สำรวจข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาและจำนวนประชากรเปิดบ้านนา โดยจะเริ่มสัมภาษณ์วันที่24-28
เมษายน 2556 ซึ่งทีมวิจัยแยกกันไปลงพื้นที่สำรวจตามรายบุคคลดังนี้

1. นางยุพา คงกระพันซ์ สัมภาษณ์ นางวิวรรณ กุ่มเมือง, นายวิเชียร หงส์ทอง
2. นางวันเพ็ญ พรหมมา สัมภาษณ์ นางพิกุล ขวัญเมือง, นางสุวรรณี บุญเสถียร
3. นางสาวศรัณญา รุ่งเรือง สัมภาษณ์ นายสุ การการ, นางภาวดี การการ
4. นางวรรณดา สอนสวัสดิ์ สัมภาษณ์ นางศรีนวล ชมพูพื้น
5. นางสาวณัฏฐา อินธิ์น สัมภาษณ์ นายสุริพ ทองหัตถา
6. นายสำโรง สอนสวัสดิ์ สัมภาษณ์ นายสุรชัย เมืองมินทร์
7. นางประพิม วิจิตรโสกา สัมภาษณ์ นางวิไลวรรณ ส่งแสง
8. นายสำเนียง ทับทอง สัมภาษณ์ นางประเสริฐ เล็งเคียร
9. นางวรรณพรณ สามิโส สัมภาษณ์ นางสมหญิง เชื้อนอก
10. นายณริศ พรหมมา สัมภาษณ์ นายสมควร สุดจริง, นางแนนน้อย บุญเสถียร
11. นางสุมาลี หาญกุดคุ้ม สัมภาษณ์ นางจวนปราบเหตุ, นางปราณี พรหมอินทร์
12. นางพิสมัย สิมณี สัมภาษณ์ นางสมใจ เต๋อหวู

13. นางสาวสิริพันธ์ ล้อมเมือง สัมภาษณ์ นางละเมียด สุขแจ่ม
14. นายบุญชม ลาสมัน สัมภาษณ์ นายชโลธร ประชารักษ์
15. นางอัมพร ห่อนแสง สัมภาษณ์ นางสาววัน หาญ
16. นางอรุณศรี ทับทอง สัมภาษณ์ นางสุภาพ จนนอก
17. นางรัชนก อินทร์รักษา สัมภาษณ์ นายสุชาติ สมบัติมาส
18. นายวินัย จิตรหวัง สัมภาษณ์ นางถาวร สระจักษ์

สรุปผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยได้นำเสนอข้อมูลภูมิหลังเปิดบ้านเพิ่มเติมหลังจากที่ได้ไปสอบถามมาเพิ่ม จากนายสว่าง แสงศรี เป็นบุคคลที่อยู่ในตำบลบ้านนาแต่เดิมๆ เล่าว่า

ประวัติความเป็นมา เปิดเป็นสัตว์ที่มีถิ่นกำเนิดในท้องถิ่นตำบลบ้านนา อำเภอกะเปอร์ในจังหวัดระนองซึ่งในอดีตเรียกว่าเมืองแร่นอง มีทรัพยากรที่ดินเรียกว่าแร่ดีบุก เจ้าเมืองคนแรกเป็นเจ้าของเหมืองแร่ชื่อนายนองซึ่งเรียกตามนามเมืองว่าหลวงระนองต่อมาชาวจีนฮกเกี้ยนชื่อคอซู้เจียงได้รับพระราชทานโปรดเกล้าให้ดำรงตำแหน่งนายอากรดีบุกซึ่งผูกขาดส่งอากรดีบุกให้รัฐบาลต่อมาได้เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็นพระดำรงสุจริตมทิสรรักติเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดระนองคนแรกนำความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของประเทศที่สำคัญและต่อเนื่องถึงปัจจุบันและสอดคล้องเชื่อมโยงในเรื่องเปิดบ้านนาที่มีคำพูดและข้อสันนิษฐานว่าเปิดบ้านนามีชาวจีนเป็นคนนำมาเพื่อประกอบพิธีไหว้เจ้าในเทศกาลตรุษจีนทุกปี ประกอบกับในอดีตตำบลบ้านนามีอาชีพทำเหมืองแร่ดีบุกและทำนาข้าวเพื่อบริโภคเองในครอบครัวและในการทำเหมืองแร่ส่วนใหญ่มีคนจีนเป็นเจ้าของเหมืองและลูกจ้าง (ต่อมาเมื่อครอบครัวและมีลูกหลานเป็นคนบ้านนาสืบทอดกันมาถึงปัจจุบัน)คนบ้านนาเดิม ส่วนมากเป็นลูกจ้างชั่วคราวช่วงว่างจากการทำนาและการทำนาจะมีการเลี้ยงเปิดบ้านนาและไก่เพื่อบริโภคในครอบครัวและขายให้ชาวจีนใช้ไหว้เจ้าในเทศกาลตรุษจีนทุกปี

ต้องมีการอนุรักษ์เพราะถึงจะเลี้ยงต่อเนื่องแต่มีจำนวนลดลงมากจนเกือบสูญพันธุ์ปัจจุบันมีการอนุรักษ์พันธุ์แท้โดยตั้งกลุ่มอนุรักษ์พันธุ์แท้และทำการวิจัยเก็บข้อมูลงานวิจัยเพื่อวิเคราะห์และบันทึกไว้เพื่อยืนยันและรับรองพันธุ์เป็นลายลักษณ์อักษรและขยายพันธุ์เพิ่มขึ้นมีเป้าหมายขยายเลี้ยงให้เต็มพื้นที่ตำบลบ้านนาตอบสนองพระนโยบายในการส่งเสริมโครงการสายใยรักและภายใต้การดูแลของศูนย์ 3วัยสามสายใยรักแห่งครอบครัวบ้านทองหลางและสนับสนุนกิจกรรมบ้านนาโมเดล

เป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่น โดยมีชื่อเรียกเป็นชื่อเดียวกันกับท้องถิ่นซึ่งมีความเกี่ยวข้องกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้คือเปิดบ้านนากับตำบลบ้านนาที่มีประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับอาชีพที่มีความสำคัญต่อคนบ้านนาในอดีตถึงปัจจุบัน

เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางของคนระนองเวลานำเสนอจะได้ความสนใจเป็นพิเศษ (มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันมานาน และรู้จักถึงต่างจังหวัดมีคนนำไปเลี้ยงที่ต่างจังหวัดแล้วหลายรายถึงจังหวัดสุรินทร์)โดยมีค่านิยมสูงเนื่องจากมีคุณสมบัติที่โดดเด่นคือรูปลักษณะภายนอกมีสีขนสวยงามหลากหลายสีตามลักษณะที่โดดเด่นของแต่ละชนิดและคุณสมบัติเนื้อเหมือนกันทุกชนิดคือเนื้อนุ่ม มัน มีกลิ่นหอม คุณสมบัติของไข่สามารถ

ให้ผลผลิตไข่ไม่แตกต่างจากเปิดพันธุ์ไข่และมีรสชาติของไข่ที่มีความมันมากกว่าเปิดพันธุ์อื่นๆเมื่อทำไข่เค็มหรือขนมให้รสชาติดี

มีความสำคัญในการเชื่อมโยงอาชีพของคนบ้านนาในอดีตเช่นการทำนาข้าวและเลี้ยงเป็ดไก่ไว้กินเองในครอบครัวหลังจากการทำนาทุกคนหันมาทำเหมืองแร่, ร่อนแร่, ตัดหวาย, หาของป่าบ้าง เพื่อเป็นรายได้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายอื่นๆในปัจจุบันเป็นโอกาสที่เกษตรกรสามารถสร้างเป็นอาชีพหลักโดยบริหารจัดการแบบครบวงจรได้โดยไม่ต้องพึ่งพาภายนอกมากนักสามารถเชื่อมโยงอาชีพภายในชุมชนได้เป็นอย่างดีด้วยการนำผลผลิตทางด้านพืชซึ่งเป็นเศรษฐกิจหลักมาแปรรูปเป็นอาหารเปิดบ้านนาและนำผลผลิตที่ได้จากเปิดบ้านนามาเป็นอาหารในครัวเรือนในชุมชนและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการแปรรูปเพื่อจำหน่ายสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกรลดภาระต่างๆได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ทีมวิจัยวิจัยร่วมกันวางแผนการดำเนินงานต่อไป โดยกิจกรรมที่ทีมวิจัยจะขับเคลื่อนนั้นคือกิจกรรมสำรวจข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงและประชากรเปิดบ้านนาและร่วมออกแบบสำรวจเกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาจำนวนประชากรเปิดบ้านนาวิธีการเลี้ยงและวิธีการเพาะขยายพันธุ์เปิดบ้านนาและมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ในการไปสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดขึ้น โดยจะเริ่มสัมภาษณ์วันที่ 24 - 28 เมษายน 2556 และนัดสรุปข้อมูลผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาและจำนวนประชากรเปิดบ้านนา

กิจกรรมที่ 6 สรุปข้อมูลผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาและจำนวนประชากรเปิดบ้านนา

วันที่ 29 เมษายน 2556

สถานที่ ณ ที่ทำการกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่นเปิดบ้านนา

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. ทีมวิจัย จำนวน 18 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 2 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาจำนวนประชากรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาและจำนวนเปิดบ้านนาและสรุปข้อมูล
2. กำหนดแบบสำรวจข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโต และพฤติกรรมของเปิดบ้านนาแต่ละช่วงวัย

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. กำหนด วัน เวลา สถานที่ในการประชุม

2. ประสานงานไปยังทีมวิจัยและพี่เลี้ยงนักวิจัย
3. เตรียมแบบสำรวจมาร่วมกันวิเคราะห์และสรุปข้อมูลที่ทีมวิจัยไปสำรวจมา

ผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยนำแบบสำรวจมาร่วมกันวิเคราะห์และหาข้อสรุปโดยมีพี่เลี้ยงนักวิจัยร่วมให้คำแนะนำ จากแบบสำรวจเกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาพบว่า ในขณะนี้ผู้สนใจเลี้ยงเปิดบ้านนามากขึ้น มีการตั้งกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์ และกลุ่มที่เลี้ยงเพื่อขยายสายพันธุ์ รวมไปถึงบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มและอยู่นอกพื้นที่อีกด้วย ทำให้ประชากรเปิดบ้านนาเพิ่มจำนวนขึ้นกว่า 560 ตัวแล้ว ถ้าเทียบกับหลายปีที่ผ่านมามีจำนวนประชากรเปิดบ้านนาในขณะนี้เพิ่มจำนวนขึ้นมากพอสมควรโดยทีมวิจัยได้ไปสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาที่อยู่ในพื้นที่ตำบลบ้านนา และสามารถหาข้อสรุปในวิธีการเลี้ยงรูปแบบต่างๆ ได้ดังนี้

ที่	ชื่อ - สกุล		หมู่ที่	จำนวน/ตัว
1.	นางวิไลวรรณ	ส่งแสง	1	20
2.	นางยุพา	คงกระพันซ์	1	37
3.	นายบุญชม	ลาสมัน	1	28
4.	น.ส.ศรัญญา	รุ่งเรือง	1	16
5.	นางจวน	ปราบเหตุ	2	10
6.	นางปรานี	พรหมอินทร์	2	6
7.	นางสุวรรณ	หาบุญ	2	15
8.	นางอัมพร	หยอนเส้ง	2	32
9.	นางพิศมัย	สิมณี	2	50
10.	นางสุมาลี	หาญกุดดัม	2	39
11.	นางสิริพันธ์	ล้อมเมือง	2	10
12.	นายกันตพงษ์	คงประพันธ์	3	10
13.	นายประเสริฐ	เล็งเชียร	3	5
14.	นางสุพรรณิ	บุญเสถียร	3	5
15.	นางสมหญิง	เชื้อนอก	3	5
16.	นางแนนน้อย	บุญเสถียร	3	5
17.	นายสมควร	สุคจวิง	3	5
18.	นางสมใจ	เคี้ยวหู	4	6
19.	นางละเมียด	สุขแจ่ม	4	26
20.	นางรัชนก	อินทร์รักษา	4	20

ที่	ชื่อ - สกุล		หมู่ที่	จำนวน/ตัว
21.	นายสุรัช	เมืองมินทร์	5	5
22.	นายสุชีพ	ทองหัตถา	5	17
23.	นางสุภาพ	จงนอก	6	5
24.	นางถาวร	สระจักร	6	2
25.	นายชโลธร	ประจักษ์	6	45
26.	นายสำริง	สอนสวัสดิ์	6	69
27.	นายสำเนียง	ทับทอง	6	10
28.	นางวรรณ	สามิโส	6	15
29.	นางวันเพ็ญ	พรหมมา	6	16
30.	นางศรีนวล	ชมพูพันธ์	7	5
31.	นายสุ	การการ	7	12
32.	นายวิเชียร	หงส์ทอง	7	5
33.	นางวิวรรณ	ภูเมือง	7	4
รวมประชากรเปิดบ้านนาที่สำรวจได้				จำนวน 560 ตัว

ทีมวิจัยนำแบบสำรวจมาร่วมกันวิเคราะห์หาข้อสรุปโดยมีพี่เลี้ยงนักวิจัยร่วมวิเคราะห์พบว่า มีผู้ที่สนใจประสงค์ที่จะเลี้ยงเปิดบ้านนาเพิ่มขึ้นอีกมากและจำนวนเปิดบ้านนาเพิ่มขึ้นมากถึง 560 ตัวแล้ว โดยทีมวิจัยได้ไปสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนา ขณะนี้ได้ข้อสรุปในวิธีการเลี้ยง การซื้อขาย การเพาะพันธุ์ การขยายพันธุ์

วิธีการเลี้ยง

1. การเลี้ยงโดยใช้แม่ไก่

วิธีอนุบาลลูกเปิดบ้านนามี 2 วิธี คือ

1) ใช้แม่ฟักที่ฟักไข่เปิดบ้านนาจนออกเป็นตัวลูกเปิดบ้านนาให้กกเพื่อความอบอุ่นและแข็งแรง ให้กินอาหารเม็ดสำเร็จรูปและน้ำเสริมเป็นการกักแบบธรรมชาติให้แม่ไก่ฟักเมื่อออกเป็นลูกเปิดแล้วให้แม่ไก่ช่วยกกเป็นเวลา 7 วันแม่ไก่ฟักออกเป็นตัวแล้วกกและอนุบาลโดยการปล่อยอนุบาลแบบธรรมชาติและดูแลเหมือนเปิดเทคโนโลยีเวลาเลี้ยงประมาณ 1-2 สัปดาห์ (ถ้าต้องการให้แม่ไก่ออกไข่ตัวเร็วเพื่อผลิตรุ่นต่อไปให้แยกลูกเปิดออกเมื่อลูกเปิดอายุ 3 สัปดาห์-1 เดือน)

2) กกโดยการจัดการเองโดยเมื่อออกเป็นตัวลูกเปิดแยกออกจากแม่ฟักแล้วนำมาใส่ภาชนะที่เตรียมไว้โดยใช้เศษผ้าหรือหญ้าแห้งรองเพื่อให้มีความอบอุ่นการให้กินอาหารลูกเปิดแรกเกิดโดยให้กินน้ำและ

อาหารเมื่อถูกเปิดหัวโดยการสังเกตเวลาหัวจะส่งเสียงร้องและแตกฟองเมื่อกินเสร็จจะต้องแยกออกจากรางน้ำ และอาหารทันทีป้องกันตัวเปียกน้ำอาจหนาวและตายได้ต้องนำลูกเปิดไว้ในพื้นที่ที่เตรียมไว้และจะต้องแห้ง เสนอใช้เวลากกประมาณ 1-2 สัปดาห์

2. การเลี้ยงลูกเปิดบ้านนาโดยแม่เปิดเทศ

ให้แม่เปิดเทศฟักเมื่อออกเป็นตัวแล้วให้แม่เปิดเทศกกและเลี้ยงให้เมื่อลูกเปิดหัวจะเดินออกจากใต้ท้องแม่เปิดเทศจะพานำออกเดินเพื่อหาอาหารจึงให้อาหาร โดยต้องแยกแม่เปิดเทศออกป้องกันการแย่งกินอาหารของลูกเปิดใช้เวลาอนุบาล 1-2 เดือน (ถ้าต้องการให้แม่เปิดเทศผลิตรุ่นต่อไปเร็วขึ้นสามารถแยกลูกเปิดออกจากแม่เปิดเทศได้เหมือนกับแม่ไก่) จะเห็นว่า วิธีการเลี้ยงอนุบาลและการให้อาหาร เกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาส่วนใหญ่ใช้วิธีการเลี้ยงแบบปล่อยให้หาอาหารกินเองตามธรรมชาติ เช่น กุ้ง, หอย, ลูกปลา และไส้เดือนตามริมลำคลอง โดยจะเลี้ยงควบคู่กับการให้อาหารเม็ดสำเร็จรูป เกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาจะแบ่งการให้อาหาร 2 เวลา คือ ช่วงเช้าก่อนปล่อยจากคอกและช่วงเย็นตอนกลับเข้าคอก เกษตรกรจะเตรียมคอกไว้สำหรับให้เป็นนอนด้วยและใช้ฉนวนล้อมรอบเป็นบริเวณกว้าง

การซื้อขาย

การซื้อขายหรือการตลาด ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการขายปลีกให้กับเพื่อนฝูงและผู้สนใจ ซื้อไปเลี้ยง และซื้อไปประกอบอาหาร โดยจะเข้ามาติดต่อขอซื้อเองในราคาตัวละ 350 - 400 บาท/ตัว เกษตรกรยังไม่สามารถหาตลาดรองรับที่แน่นอนได้

วิธีการเพาะพันธุ์

เกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาใช้วิธีการเพาะพันธุ์แบบธรรมชาติอยู่ คือนำไข่เปิดบ้านนาที่ไข่ออกมาจากแม่เปิดบ้านนาแล้วนำไปให้แม่ไก่พื้นเมืองหรือแม่เปิดเทศฟัก เพราะแม่พันธุ์เปิดบ้านนาจะไม่ฟักไข่เอง ส่วนการฟักด้วยตู้ฟักไฟฟ้ายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเพราะตู้ฟักที่เคยได้รับการสนับสนุน ยังไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร

วิธีการขยายพันธุ์

เกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาจะปล่อยให้พ่อพันธุ์แม่พันธุ์ผสมพันธุ์กันเองตามธรรมชาติ โดยใช้พ่อพันธุ์ 1 ตัว แม่พันธุ์ 7-8 ตัว การขยายพันธุ์ให้มีการผสมพันธุ์กันเองตามธรรมชาติในสมัยก่อนมีการเลี้ยงเปิดร่วมกับการทำนาข้าวเกือบทุกครอบครัวและจะปล่อยให้หากินในนาหรือในคลองซึ่งพ่อแม่พันธุ์มีโอกาสผสมพันธุ์กับเปิดฝูงอื่นที่เป็นพันธุ์เดียวกันทำให้เปิดมีคุณภาพที่ไม่ค่อยลงหรือเลือดชิดทำให้เปิดบ้านนามีคุณสมบัติเด่นแต่มีความต้องการสูงและราคาดีจึงเป็นอุปสรรคต่อการเลี้ยงแบบเดิมเพราะเสี่ยงต่อการสูญหาย วิธีการคัดพ่อพันธุ์แม่พันธุ์สามารถคัดได้ดังนี้ แม่พันธุ์ใช้วิธีวัดกระดูกเชิงกราน ขนาดความกว้างของ

กระดุกเชิงกรานต้องไม่เล็กจนเกินไปหรือกว้างประมาณสามนิ้วมือ พ่อพันธุ์คัดจากความแข็งแรง รูปร่างใหญ่ มีความสง่างามและเด่นที่สุดในฝูง เปิดบ้านนาเพศเมียในช่วงวัยนี้จะวางไข่ 1 ฟอง/ตัว/วันและเว้นช่วงผลิตขน 2 เดือนก็ประมาณ 300 ฟอง/ตัว/ปี แต่จะไม่ฟักไข่เองเกษตรกรควรต้องนำไปให้แม่ไก่หรือแม่เป็ดเทศฟักแทน

ข้อเสนอแนะ

เกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาต้องการให้มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกัน เพราะจะได้ช่วยเหลือกันในเรื่องของการตลาด และวิธีการแปรรูปเปิดบ้านนาในรูปแบบต่างๆให้เป็นสินค้า OTOP

ปัญหาอุปสรรคต่อการเลี้ยงและความสำเร็จ

1. ขาดเงินทุนในการที่ต่อเนื่องให้ครบวงจรจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนพบว่าจะต้องเชื่อมโยงกับการตลาดหมายถึงหากต้องการเปิดตลาดแคร์ร้านถ้วยเดียวขายเปิดวันละ 2 ตัวจะต้องเลี้ยงเปิดบ้านนาถึง 360 ตัวและจะต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนอย่างน้อย 1,500,000 บาท

2. มีศัตรูที่เป็นอุปสรรคคือสุนัขจากการสอบถามผู้เลี้ยงที่ไม่กล้าลงทุนเลี้ยงเป็นจำนวนมาก จะลดการเลี้ยงหรือเลิกเลี้ยงเพราะถ้าเมื่อไหร่เคยถูกสุนัขกัดมันมักจะมาอีกเพราะเคยตัวหรือกัดจนหมดนับเป็นศัตรูที่ป้องกันยาก , งูก็เป็นสัตว์ที่เป็นศัตรูที่ต้องป้องกันง่ายกว่านกกาและเหี้ยส่วนมากจะเป็นศัตรูเมื่อถูกเปิดยังเล็กอายุแรกเกิด - 1.5 เดือน หากโตขึ้นจะไม่เป็นอันตราย ตะกวดจะเป็นอันตรายกับลูกเปิดเล็กเท่านั้น

สรุปผลการดำเนินงาน

จากการสำรวจข้อมูลผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาและจำนวนประชากรเปิดบ้านนา พบว่า จำนวนผู้เลี้ยงเปิดบ้านนานั้น 33 คน และจำนวนประชากรเปิดบ้านนามีทั้งหมด 560 ตัว จะเห็นได้ว่าเปิดบ้านนามีจำนวนเพิ่มขึ้นมาก เพราะทุกคนมีความต้องการในการเลี้ยงเปิดบ้านนา อาจจะมีบ้างรายที่เลี้ยงเพื่อขาย บ้างก็เลี้ยงไว้ดูเล่น แก่เหงาบ้าง เพราะลักษณะเปิดบ้านนานั้นสวยงามจึงเป็นจุดเด่นของบ้านนาได้

นอกจากนี้ทีมวิจัยร่วมกันออกแบบบันทึกข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโตและพฤติกรรมของเปิดบ้านนาแต่ละช่วงวัย ดังนี้

1. ข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์ของเปิดบ้านนาเป็นอย่างไร
2. การเจริญเติบโตของเปิดบ้านนาแต่ละช่วงวัยเป็นอย่างไร
3. พฤติกรรมของเปิดบ้านนามีอะไรบ้าง
4. จุดเด่นของเปิดบ้านนาเป็นอย่างไร
 - ด้านสีขน
 - ด้านสีปาก

- ด้านศึกษา

5. ข้อมูลน้ำหนักของลูกเปิด ตั้งแต่แรกเกิด จนถึง 6 เดือน (โดยการชั่งน้ำหนัก สัปดาห์ละ 1 ครั้ง)
6. ขนาดรูปร่างของลูกเปิดแต่ละช่วงวัย
7. ข้อเสนอแนะ

และได้กำหนดให้ทีมวิจัยสำรวจลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโตและพฤติกรรมของเปิดบ้านนา โดยเก็บข้อมูลร่วมกันตั้งแต่วันที่ 30 เมษายน-12 พฤษภาคม 2556 ทีมวิจัยจะต้องทำการชั่งน้ำหนักเปิดบ้านนาตั้งแต่วันที่แรกที่เกิดและวัดส่วนสูงกับความยาวรอบลำตัวแล้วจดบันทึกอย่างละเอียดทุกตัวเพื่อหาค่าเฉลี่ยและปฏิบัติทุก 1 สัปดาห์ ทั้งนี้จะต้องศึกษาลักษณะประจำพันธุ์และพฤติกรรมต่างๆของเปิดบ้านนาควบคู่ไปด้วย และสรุปข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโตและพฤติกรรมของเปิดบ้านนาแต่ละช่วงวัย ในวันที่ 13 พฤษภาคม 2556 ที่ทำการกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่นเปิดบ้านนา

กิจกรรมที่ 7 สรุปข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโตและพฤติกรรมของเปิดบ้านนาแต่ละช่วงวัย

วันที่ 13 พฤษภาคม 2556

สถานที่ ที่ทำการกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่นเปิดบ้านนา

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. ทีมวิจัย จำนวน 13 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 2 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโตและพฤติกรรมของเปิดบ้านนาและช่วงวัย
2. เพื่อศึกษาอัตราการเจริญเติบโตของเปิดบ้านนาในแต่ละช่วงวัย

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. กำหนด วัน เวลา สถานที่ในการประชุมประชุมวิเคราะห์ข้อมูลวันที่ 13 พฤษภาคม 2556
2. ประสานงานไปยังทีมวิจัยและพี่เลี้ยงนักวิจัย
3. ทีมวิจัยแบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่มเพื่อศึกษาลักษณะประจำพันธุ์และพฤติกรรมของเปิดบ้านนาพร้อมทั้งศึกษาอัตราการเจริญเติบโตของเปิดบ้านนาในแต่ละช่วงวัย
4. ทำการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่แรกที่เกิด
5. ทำการชั่งน้ำหนักและวัดขนาดความสูง และความยาวของลำตัว

6. เตรียมข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโตและพฤติกรรมของเป็ดบ้านนา แต่ละช่วงวัยและสรุปข้อมูลที่ทีมวิจัยไปสำรวจมา
7. เก็บรวบรวมเอกสาร

ผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยได้สำรวจข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโตและพฤติกรรมของเป็ดบ้านนา แต่ละช่วงวัย จากการเก็บข้อมูลทุกคนได้นำข้อมูลมาร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล ลักษณะประจำพันธุ์ของเป็ดบ้านนาที่มองจากสภาพภายนอกและสามารถแยกออกได้ชัดเจนและแตกต่างจากเป็ดพันธุ์อื่นๆคือเป็ดบ้านนามีเอกลักษณ์เฉพาะคือ คอและช่วงขาสั้นกว่าเป็ดพันธุ์อื่น มี 3 ชนิดในฝูงเดียวกัน ขนและสีขนมีหลายสี คือ สีน้ำตาลเข้ม สีขาว สีดำ สีเทา และสีลายนกกระจอก (สีลายกาบฮ้อย) เป็นต้น เป็ดบ้านนามีลักษณะคล้ายเป็ดป่าแต่จะใหญ่กว่าเป็ดป่า ปากและขาสีส้มหรือสีเหลืองทองคล้ายเป็ดพันธุ์เหลืองของประเทศจีน หงันสีเหลือง เนื้อสีแดง รสชาติมันและนุ่ม เนื้อไม่ติดกระดูกและให้ไข่ดกไม่แพ้เป็ดพันธุ์ไข่ ในหนึ่งฝูงอาจมีเป็ดบ้านนาสีขาว หรือ สีดำอยู่ด้วย ถ้าในรุ่นแรกไม่มีก็อาจพบในรุ่นต่อไปได้และเป็ดบ้านนาสีขาวหรือสีดำนี้อาจเป็นเพศผู้หรือเพศเมียก็ได้ และเป็ดบ้านนาก็ยังจดจำฝูงของตัวเองโดยรุ่นไหนแตกก่อนหรือนำมาเลี้ยงพร้อมกันก็จะอยู่ฝูงเดียวกันถ้านำตัวอื่นเข้ามาก็จะไม่ยอมรับให้เข้าฝูง เป็ดบ้านนาในฝูงเดียวกันจะหากินด้วยกัน โดยไม่มีจำฝูงหรือผู้นำ ตัวไหนไปก่อนตัวที่เหลือก็จะตามไปทันที และ จะหากินใกล้ๆกัน กลับบ้านหรือกลับเข้าคอกพร้อมกันโดยไม่ต้องไปไล่กลับเมื่อถึงเวลากินอาหารก็จะกลับกันมาเอง เป็ดบ้านนามีนิสัยร่าเริงชอบเที่ยวไม่ชอบที่จะถูกกักขัง รักสะอาดและชอบอากาศถ่ายเท และสามารถหาอาหารกินเองได้ตามธรรมชาติ สามารถปรับตัวได้ดีในสภาพอากาศที่แปรปรวน ทนต่อโรค และสามารถแยกลักษณะเด่นและพฤติกรรมต่างๆของเป็ดบ้านนาได้ในแต่ละช่วงวัยดังนี้

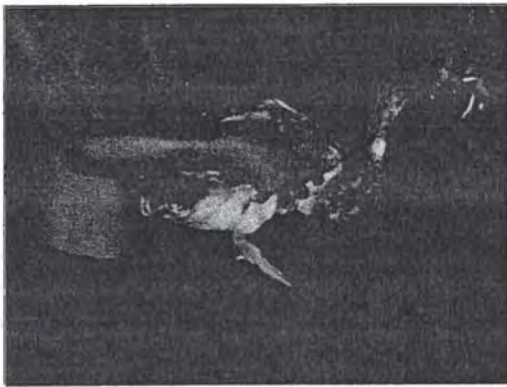
ลักษณะประจำพันธุ์ของเป็ดบ้านนา

1. รูปร่างเมื่อเจริญเติบโตเต็มที่คือ คอสั้น 10 เซนติเมตร ขาสั้น 6 เซนติเมตร สีส้ม ลำตัวกลมป้อมมีความสูง 20 เซนติเมตร ความยาวจากปากถึงปลายหาง 40 เซนติเมตร ปากสีส้มอมเหลือง
2. สีขนมี 3 ชนิดคือ ลายนกกระจอก ขาว ดำ เขียวเทา

2.1. ชนิดลายนกกระจอก

เริ่มผลัดขนครั้งแรก ขนจะผลัดตั้งแต่วันแรกแตกออกจากไข่ที่ฟัก

เพศผู้ลายนกระจอก

2.2 ชนิดสีดำ ตัวผู้หัวเหมือนนกระจอกมีขนที่หัวสีเขียวแพรเหมือนกับลายนกระจอก แต่ลำตัวจะมีสีน้ำตาลเทาตลอดถึงโคนหาง ส่วนหางมีสีดำออกน้ำเงิน และมีขนรวมน้วนงอนที่ปลายหาง 2 เส้น สีปากและขาสีส้มอมดำ เพศเมียสีดำและเพศผู้สีดำโตเต็มวัยพร้อมขยายพันธุ์ มีขนสีดำปนสีเทานิดหน่อย ตลอดทั้งตัว

2.3 ชนิดสีขาว เพศผู้มีขนสีขาวตลอดทั้งตัว ปากสีส้ม ขาสีส้ม มีขนรวมนอกที่ปลายหาง ม้วนขึ้นเข้าหาลำตัว 2 เส้น เพศเมีย มีสีขาวตลอดลำตัว สีปากและขามีสีส้มเหมือนเพศผู้

หมายเหตุ : เพศผู้อาจมีสีขาวหรือสีดำตลอดทั้งตัวก็ได้แต่จะสามารถแยกเพศได้โดยจะมีขนที่หางอนม้วนขึ้นมา 2 เส้น

เพศเมีย ขนที่หัว คอ ปีก ลำตัว และหางมีสีน้ำตาลเข้ม หรือสีลายนกระจอกตลอดทั้งตัว ปากและขามีสีเหลืองส้ม หรือเหลืองทอง เริ่มออกไข่เมื่ออายุ 5-6 เดือน น้ำหนักโตเต็มที่ 1.5 - 1.8 กิโลกรัม ให้ไข่ปีละประมาณ 300 ฟอง โดยจะหยุดผลิตไข่ 2 ครั้ง/ปี

หมายเหตุ : เพศเมียอาจมีสีขาและสีดำตลอดทั้งตัวก็ได้แต่จะสามารถแยกเพศได้เพราะ ไม่มีขนงอนม้วนที่ปลายหาง

การเจริญเติบโตของเป็ดบ้านนาแต่ละช่วงวัย

- แรกเกิด จะมีลักษณะของขนเป็นสีดำทั้งตัว แต่จะมีจุดสีเหลืองบริเวณใบหน้าปากปีกและโคนหางทั้ง 2 ข้าง และมีสีเหลืองตั้งแต่ใต้ปากถึงลำคอตลอดไปจนถึงใต้ท้องที่โคนหาง และจะมีลักษณะเช่นนี้จนมีได้อายุ 1 เดือน จะเห็นว่าทั้งเพศผู้และเพศเมียและไม่สามารถแยกเพศด้วยการมองหรือสังเกตได้ถ้าเปิด แรกเกิดมีสีขนออกสีเหลือง โตขึ้นจะเป็นสีขา ปากสีส้มและขามีสีส้มเหลืองถ้าเปิดแรกเกิดมีสีดำ โตขึ้นจะเป็นสีดำ ปากสีส้มและขามีสีส้มเหลือง

ลักษณะรูปร่างของเป็ดแรกเกิด

● ความยาวของคอ	3 เซนติเมตร
● ความยาวของตัวจากปากถึงปลายหาง	7.5 เซนติเมตร
● ความสูง	5 เซนติเมตร
● ปีกยาว	3 เซนติเมตร
● ปากยาว	1.5 เซนติเมตร
● ขายาว	2 เซนติเมตร
● รอบตัว	10 เซนติเมตร
● น้ำหนัก	0.2 กรัม

- อายุ 1 เดือน ขนลาย (ขนแท้) เริ่มออกข้างลำตัวทั้ง 2 ข้างสีขนจะออกลายกบอ้อยจนเต็มตัวทั้งเพศผู้แยกเพศเมียยังไม่สามารถแยกเพศด้วยการมองได้

ลักษณะรูปร่าง อายุ 1 เดือน

● ความยาวของคอ	4 เซนติเมตร
● ความยาวของตัวจากปากถึงปลายหาง	30 เซนติเมตร
● ความสูง	5 เซนติเมตร
● ปีกยาว	7 เซนติเมตร
● ปากยาว	2 เซนติเมตร
● ขายาว	2.5 เซนติเมตร
● รอบตัว	20 เซนติเมตร
● น้ำหนัก	30 กรัม

- อายุ 2 เดือน เป็ดชนิดนี้เรียกว่า **ลายนกระจอกเทศเมีย** ขนปีกเริ่มงอกขนแต่เริ่มเปลี่ยนสีเป็นสีเขียวน้ำตาล, สีน้ำเงิน เป็นรูปสี่เหลี่ยมบริเวณกลางปีกถึงกลางลำคอและเปลี่ยนสีเพิ่มขึ้นเป็นสีเขียวแพร, สีม่วง, สีน้ำเงินซ้อนอยู่ด้วยกันเป็นเหมือน 3 มิติ ลำคอต่อจากวงแหวนลงไปมีสีน้ำตาลอ่อนไปทางบนหลังถึงตลอดกลางหลังถึงโคนหาง บริเวณหางทั้งหมดเป็นสีดำและปลายหางสุดเป็นสีขาว ส่วนใต้ท้องตั้งแต่วงแหวนกลางลำคอบริเวณเหนือถึงอกสีน้ำตาลแก่จากอกลงไปใต้ท้องถึงหางเป็นสีขาวนวล ขนจากขอบปากบริเวณหัวถึงลำคอสีเขียวแพร หรือสีม่วงแกมน้ำเงินตลอดทั้งหัวจนถึงกลางคอ และ มีวงแหวนสีขาวหรือสร้อยรอบคอ ต่อจากวงแหวนด้านใต้ถึงอก(เหนือข)ต่อจากวงแหวนด้านบนถึงโคนหางที่ปีกตั้งแต่โคนปีกถึงปลายปีกมีสีเทา กลางปีกจะมีสีเขียว หรือสีม่วงแกมน้ำเงิน เป็นรูปสี่เหลี่ยม ลำตัวสีเทาเข้มหรือสีดำด้านบนและด้านล่างสีเทาออกขาว มีสีน้ำตาลตั้งแต่ต่อจากวงแหวนถึงอก ใต้ท้องถึงเชิงกรานมีสีเทาอ่อนออกขาว หางมีสีดำออกสีน้ำเงิน และมีขนม่วงอ่อนที่ปลายหาง 2 เส้น ปากมีสีเหลืองส้ม หรือเหลืองทอง ขาสีส้มสด หนั่งสีเหลือง

ลายนกระจอกเทศเมีย

ลักษณะรูปร่าง อายุ 2 เดือน

● ความยาวของคอ	6 เซนติเมตร
● ความยาวของตัวจากปากถึงปลายหาง	40 เซนติเมตร
● ความสูง	6 เซนติเมตร
● ปีกขา	26 เซนติเมตร
● ปากขา	6 เซนติเมตร
● ขาขา	4 เซนติเมตร
● รอบตัว	30 เซนติเมตร
● น้ำหนัก	1 กิโลกรัม

- อายุ 3 เดือน เป็นเป็ดรุ่นชนิดลายนกกระจอก มีขนแท้เกือบ100% และสามารถแยกเพศได้ชัดเจนด้วยการมองด้วยสายตาโดยสังเกตได้ที่บริเวณหัวของเป็ดบ้านนาเพศผู้จะมีลักษณะสีเขียวแพรว หรือ สีม่วงแกมน้ำเงินแล้วแต่ทิศทางของแสงดวงอาทิตย์ที่ส่องลงมาโดนตัวเป็ดบ้านนา ส่วนบริเวณลำคอจะมีวงแหวนสีขาวรอบลำคอหรือที่เรียกกันว่าสร้อยคอนั่นเอง บริเวณดั้งแดงแหวนถึงหน้าอก(เหนียง)มีสีน้ำตาลเข้มต่อจากเหนียงไปทางใต้ท้องถึงหางมีสีขาวนวลได้ปีกสีขาวมีสีเทาออกขาวบริเวณข้างลำตัว กลางปีกมีสีเขียวน้ำตาลหรือสีม่วงแกมน้ำเงิน ปลายปีกจะมีสีขาวแซมอยู่บริเวณหางขนสีดำนํ้าเงินปลายหางสุดสีขาวและมีขนมันงอกขึ้นสองเส้นเรียกว่าขนรอย(จะมีแต่เพศผู้เท่านั้น) ส่วนเพศเมีย มีสีลายนกกระจอก(ลายกาบอ้อย)ตลอดทั้งตัว และ มีสีน้ำตาลหรือสีขาวปะปนอยู่ด้วยกลางปีกของเพศเมียทุกตัวจะมีขนสีเขียวน้ำตาลเป็นรูปสี่เหลี่ยมสวยงามและโดดเด่นมากเป็นพิเศษ ลำตัวของเพศเมียจะมีขนาดเล็กกว่าเพศผู้

ชนิดสีดำ ตัวผู้ขนสีที่หัวเริ่มเปลี่ยนเป็นสีแดงกับลายนกกระจอกบางมีวงแหวนบางตัวไม่มีวงแหวนบริเวณอก,ข้างลำตัวใต้ท้องถึงหางสีน้ำตาลคํานวลทั้งตัวหางสีดำมีขนงอกงอนขึ้น 2 เส้นเหมือนกับชนิดลายนกกระจอกเพศเมียมีสีดำตลอดทั้งตัวตัวเมียขนาดเล็กกว่าตัวผู้

ชนิดสีขาวมีสีขาวตลอดลำตัวทั้งเพศผู้และเพศเมียแต่เพศผู้มีขนงอกงอนขึ้น 2 เส้นตัวเมียขนาดเล็กกว่าตัวผู้

ลักษณะรูปร่าง อายุ 3 เดือน

• ความยาวของคอ	10 เซนติเมตร
• ความยาวของตัวจากปากถึงปลายหาง	56 เซนติเมตร
• ความสูง	20 เซนติเมตร
• ปีกยาว	35 เซนติเมตร
• ปากยาว	6 เซนติเมตร
• ขายาว	6 เซนติเมตร
• รอบตัว	33 เซนติเมตร
• น้ำหนัก	1.8-2 กิโลกรัม

- อายุ 4 เดือน เป็ดจะมีขนแท้เต็มตัวเต็มที่ โดยเพศผู้และเพศเมีย จะมีสีเข้มขึ้นเต็มที่ สีของเป็ด ในช่วง 4 เดือนก็จะมีสีเหมือนตอนอายุ 3 เดือน แต่จะเข้มขึ้นและดูโดดเด่นขึ้น เพศเมีย จะมีสีขาว สีดำ และ สีลายนกกระจอก ลักษณะสีของเพศเมียจะค่อยๆ เข้มขึ้นเหมือนกัน

ลักษณะรูปร่าง อายุ 4 เดือน

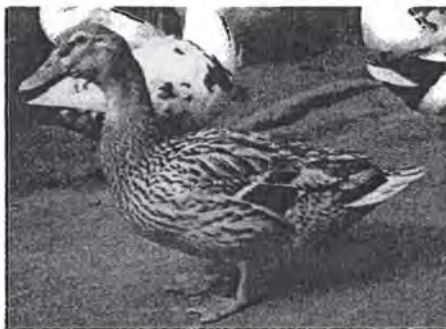
• ความยาวของคอ	10 เซนติเมตร
• ความยาวของตัวจากปากถึงปลายหาง	56 เซนติเมตร
• ความสูง	20 เซนติเมตร
• ปีกยาว	35 เซนติเมตร
• ปากยาว	6 เซนติเมตร
• ขายาว	6 เซนติเมตร
• รอบตัว	33 เซนติเมตร
• น้ำหนัก	2 กิโลกรัม

- อายุ 5-6 เดือน เป็ดจะมีขนแท้เต็มตัวเต็มที่ โดยเพศผู้และเพศเมีย จะมีสีเข้มขึ้นเต็มที่ สีของ เป็ดในช่วง 5 เดือนก็จะมีสีเหมือนตอนอายุ 4 เดือน แต่จะเข้มขึ้นและดูโดดเด่นขึ้น ช่วง อายุ 5-6 เดือน สามารถใช้เป็นพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ได้ ในช่วงอายุนี้นี้เป็ดจะเริ่มมีการผสมพันธุ์กัน และสามารถขายได้แล้วเช่นกัน

ลักษณะรูปร่าง อายุ 5 เดือน

• ความยาวของคอ	10 เซนติเมตร
• ความยาวของตัวจากปากถึงปลายหาง	56 เซนติเมตร
• ความสูง	20 เซนติเมตร
• ปีกยาว	37 เซนติเมตร
• ปากยาว	6 เซนติเมตร
• ขายาว	6 เซนติเมตร
• รอบตัว	35 เซนติเมตร
• น้ำหนัก	2.5 – 2.8 กิโลกรัม

ลักษณะเพศผู้โตเต็มวัยเพศผู้ลายนกรระจอกโตเต็มวัยพร้อมขยายพันธุ์

เพศเมียตัวโตเต็มวัยพร้อมขยายพันธุ์

จะเห็นได้ว่าคุณภาพเนื้อ เนื้อจะมีสีแดง รสชาติมัน,เนื้อนุ่มไม่ติดกระดูกและมีกลิ่นหอม สามารถทำเป็นอาหารได้หลายเมนู

การให้ผลผลิตไข่สามารถให้ไม่ต่ำกว่า 60-70 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนแม่เป็ด แต่ละคินและระยะเวลาการให้ไข่ของแต่ละตัวไม่น้อยกว่า 200 ฟอง/ปี คุณภาพไข่มีรสมันสามารถทำไข่เค็มได้รสชาติอร่อยกว่าเป็ดทั่วไป

วงจรชีวิตของเป็ดบ้านนา

แรกเกิดมีน้ำหนักตัวเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 30 กรัม / ตัว ยังไม่สามารถแยกเพศได้โดยการมองด้วยสายตา แต่จะใช้วิธีการแยกเพศได้ตามหลักวิชาการช่วงอายุ 1-2 เดือน จะรับประทานได้เมื่ออายุ 4 เดือน

ขึ้นไปจะมีพัฒนาการที่เกือบสมบูรณ์ เช่น มีขนขึ้นเต็มตัวชัดเจนน้ำหนักประมาณ 1-1.8 กิโลกรัม ขายเป็น ตัวๆละ 350 - 400 บาท

ตัวชีวิตเปิดบ้านนา

1. ให้แม่ฟักโดยเมื่อแม่ไก่ไข่จนหมดรุ่นและพร้อมที่จะฟักต้องนำไข่ไก่ที่ออกแล้วนำไข่เปิดที่พร้อม ฟักใช้เวลาฟัก 30 วันจึงออกเป็นตัวลูกเปิดบ้านนา

เมื่อฟักออกมาจะมีเปิดสีขาวฟักออกมาด้วย ถ้าในครั้งนี้ฟักแล้วไม่มีในครั้งต่อไปก็อาจจะมีเปิด สีขาวหรือสีดำฟักออกมาด้วย แสดงว่าคือเปิดบ้านนาพันธุ์แท้

2. เริ่มผลิตครั้งแรกตั้งแต่วันแรกเมื่อออกจากไข่เป็นตัวลูกเปิด

3. ช่วง 1-2 เดือนเริ่มออกขนแท้ ทั้งตัวผู้และตัวเมีย

4. ช่วง 2 เดือนสามารถแยกเพศด้วยการดูและการสังเกต

5. ช่วง 3 เดือนจนจะมีขนงอนมันขึ้น 2 เส้นที่ปลายหาง (เฉพาะเพศผู้เท่านั้น)

6. ช่วง 4 เดือนโตเต็มวัย สมบูรณ์

7. ช่วง 5 เดือนเริ่มผสมพันธุ์ และวางไข่

8. ช่วงอายุ 6 เดือน – 3 ปี ช่วงนี้เป็นช่วงที่เปิดบ้านวางไข่เต็มที่เพราะฉะนั้นอาหารที่ให้อาจจะต้องเพียงพอต่อความต้องการของเปิดบ้านนา และจะวางไข่ตลอดระยะเวลา 3 ปี โดยที่ไม่สูญเสียคุณภาพเนื้อเยื่อ และยังขายได้ราคาเท่ากันกับเปิดรุ่นอีกด้วย

พฤติกรรมของเปิดแต่ละช่วงวัย

- แรกเกิด ถึง 1 เดือน พฤติกรรมวันแรกไม่กินอาหารต้องการความอบอุ่นจะนอนในที่กกลดเวลา วันที่ 2 จะเริ่มออกเดินและส่งเสียงร้องหาอาหาร จะเริ่มกินอาหารและน้ำ (วิธีให้กินอาหารจะต้องให้คู่กับน้ำเสมอและเมื่อกินได้สักพักถึงแม้ว่าบางตัวยังกินไม่อิ่มก็ต้องยกอาหารออกเพราะตัวที่อิ่มแล้วชอบลงเล่นน้ำทำให้ขนเปียกหนาวและอาจตายได้) จะร้องกินอาหารบ่อยจะต้องให้ครั้งละน้อยๆแต่บ่อยครั้งระยะนี้แม่ฟักจะกกตลอดเวลาประมาณ 3 วันลูกเปิดเริ่มแข็งแรงและเดินตามแม่ฟักได้และจะใช้เวลากินน้อยลงหลังจากนี้แม่ฟักจะช่วยหาอาหารให้กินเสริมด้วย

- อายุ 2 เดือน หิวบ่อยกินเยอะ และยังต้องให้อาหารบ่อยๆเริ่มหาอาหารกินเองได้ชอบเที่ยวไปเป็นกลุ่มไม่แยกฝูงหากพลัดหลงจะส่งเสียงร้องหาเพื่อนชอบเล่นน้ำระยะนี้แม่ฟักจะเป็นฝ่ายเดินตามตลอดเวลา

- อายุ 3 เดือน กินอาหารเป็นเม็ด กินเยอะมาก สามารถหากินเองได้, ชอบอยู่เป็นกลุ่มเดินเป็นแถวชอบเล่นน้ำชอบแด่ดวง รังสะอาด

- อายุ 4-6 เดือน กินอาหารเป็นเม็ด เช่น ข้าวโพด ข้าวเปลือก หอยกกล้วย มะพร้าว ห้วมัน กล้วยเป็นต้น กินเยอะมาก สามารถหากินเองได้, ชอบอยู่เป็นกลุ่ม เดินเป็นแถว ชอบเล่นน้ำชอบ เปิดบ้านนาเป็นเปิดที่รักความสะอาดชอบแด่ดวง (แด่ขน) ไม่ชอบอยู่ในที่เป็นปลัก ชอบให้มีอากาศถ่ายเท และต้องมึน้ำสำหรับให้เปิดบ้านนาเล่นและกินตลอดทั้งวัน ส่งเสียงร้องเมื่อหิวอาหารและเข้าคอกนอน

- การฟักไข่ เปิดจะออกไข่ 1 วัน ต่อฟองและต่อตัว จะไข่ติดต่อกันประมาณ 5-6 เดือน ใช้ระยะเวลาฟักไข่ 1 เดือน

สรุปผลการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานที่วิจัยได้เรียนรู้ถึงลักษณะประจำพันธุ์ของเปิดบ้านนา โดยเปิดบ้านนาจะมีรูปร่างเมื่อเจริญเติบโตเต็มที่คือ ความยาวของคอ 10 เซนติเมตร / ความยาวของตัวจากปากถึงปลายหาง 56 เซนติเมตร / ความสูง 20 เซนติเมตร / ปีกยาว 37 เซนติเมตร / ปากยาว 6 เซนติเมตร / ขายาว 6 เซนติเมตร / รอบตัว 35 เซนติเมตร / น้ำหนัก 2.5 – 2.8 กิโลกรัม

ในส่วนของสัณนิษฐานนกกระจอก มีขนที่บริเวณหัวของเปิดบ้านนาเพศผู้จะมีลักษณะสีเขียวแพร หรือ สีม่วงแกมน้ำเงินแล้วแต่ทิศทางของแสงดวงอาทิตย์ที่ส่องลงมาโดนตัวเปิดบ้านนา ส่วนบริเวณลำคอจะมีวงแหวนสีขาวรอบลำคอหรือที่เรียกกันว่าสร้อยคอนั่นเอง บริเวณดั้งแดงแหวนถึงหน้าอก (เหนียง) มีสีน้ำตาลเข้มต่อจากเหนียงไปทางใต้ท้องถึงหางมีสีขาวนวลได้ปีกสีขาวมีสีเทาออกขาวบริเวณข้างลำตัว กลางปีกมีสีเขียวน้ำตาลหรือสีม่วงแกมน้ำเงิน ปลายปีกจะมีสีขาวแซมอยู่บริเวณหางขนสีดำอมน้ำเงินปลายหางสุดสีขาวและมีขนม่วงงอนขึ้นสองเส้นเรียกว่าขนรอย (จะมีแต่เพศผู้เท่านั้น) ส่วนเพศเมีย มีสัณนิษฐานนกกระจอก(ลายกบอ้อย)ตลอดทั้งตัว และมีสีน้ำตาลหรือสีขาวปะปนอยู่ด้วยกลางปีกของเพศเมียทุกตัวจะมีขนสีเขียวน้ำตาลเป็นรูปสี่เหลี่ยมสวยงามและโดดเด่นมากเป็นพิเศษ ลำตัวของเพศเมียจะมีขนาดเล็กกว่าเพศผู้

ชนิดสีดำ ตัวผู้ขนสีที่หัวเริ่มเปลี่ยนเป็นสีแดงกับลายนกกระจอกบางมีวงแหวนบางตัวไม่มีวงแหวนบริเวณอก, ข้างลำตัวใต้ท้องถึงหางสีน้ำตาลดำนวลทั้งตัวหางสีดำมีขนงอกงอนขึ้น 2 เส้นเหมือนกับชนิดลายนกกระจอกเพศเมียมีสีดำตลอดทั้งตัวตัวเมียขนาดเล็กกว่าตัวผู้

ชนิดสีขาวมีสีขาวตลอดลำตัวทั้งเพศผู้และเพศเมียแต่เพศผู้มีขนงอกงอนขึ้น 2 เส้นตัวเมียขนาดเล็กกว่าตัวผู้นอกจากนี้ยังได้ข้อมูลการเจริญเติบโตตั้งแต่แรกเกิดจนถึง เดือน ที่สามารเป็นพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์เปิดได้แล้ว ตลอดจนพฤติกรรมของเปิดที่แสดงออกแต่ละช่วงวัยเช่นกัน แรกเกิด ถึง 1 เดือน พฤติกรรมวันแรกไม่กินอาหารต้องการความอบอุ่นจะนอนในที่กอดตลอดเวลา วันที่ 2 จะเริ่มออกเดินและส่งเสียงร้องหาอาหาร จะเริ่มกินอาหารและน้ำ(วิธีให้กินอาหารจะต้องให้คู่กับน้ำเสมอและเมื่อกินได้สักพักถึงแม้ว่าบางตัวยังกินไม่อิ่มก็ต้องยกอาหารออกเพราะตัวที่อิ่มแล้วชอบลงเล่นน้ำทำให้ขนเปียกหนาวและอาจตายได้) จะร้องกินอาหารบ่อยจะต้องให้ครั้งละน้อยๆแต่บ่อยครั้งระยะนี้แม่ฟักจะกกตลอดเวลาประมาณ 3 วัน ลูกเปิดเริ่มแข็งแรงและเดินตามแม่ฟักได้และจะใช้เวลากกน้อยลงหลังจากนี้แม่ฟักจะช่วยหาอาหารให้กินเสริมด้วย แต่เมื่อได้ 2 เดือน หิวบ่อยกินเยอะ และจะต้องให้อาหารบ่อยๆเริ่มหาอาหารกินเองได้, ชอบเที่ยว, ไปเป็นกลุ่มไม่แยกฝูงหากพลัดหลงจะส่งเสียงร้องหาเพื่อน, ชอบเล่นน้ำระยะนี้แม่ฟักจะเป็นฝ่ายเดินตามตลอดเวลา และอายุ 3 – 6 เดือน กินอาหารเป็นเม็ด เช่น ข้าวโพด ข้าวเปลือก หอยกกล้วย มะพร้าว หัวมัน กกล้วย เป็นต้น กินเยอะมาก สามารถหากินเองได้, ชอบอยู่เป็นกลุ่ม เดินเป็นแถว ชอบเล่นน้ำชอบ เปิดบ้านนาเป็นเปิดที่รักความสะอาดชอบแต่งตัว (แต่งขน) ไม่ชอบอยู่ในที่เป็นปลัก ชอบให้มีอากาศถ่ายเท และต้องมีน้ำสำหรับให้เปิดบ้านนาเล่นและกินตลอดทั้งวัน ส่งเสียงร้องเมื่อหิวอาหารและเข้าคอกนอน

ข้อเสนอแนะ

1. ตอนเปิดตัวเล็ก ให้เลี้ยงกับไส้เดือน เพื่อแก้พยาธิ
2. ถ้าอยากให้มีไข่เปิดเยอะ ควรที่จะให้เปิดกินหอยให้มากๆ เพราะช่วยในเรื่องของแคลเซียมและระบบขับถ่ายได้คล่อง
3. ปล่อยเปิดอยู่ตามธรรมชาติ จะต้องให้เปิดเล่นน้ำเยอะๆ มันจะได้ไม่เครียด กินให้อิ่มจะทำให้ไข่แน่นอน
4. การอนุบาลลูกเปิดต้องคอยเลี้ยงดูอย่างดี
5. อยากให้เลี้ยงเปิดบ้านนาไว้ โดยไม่มีการผสมกับสายพันธุ์อื่น
6. ส่งเสริมให้มีการเลี้ยงเปิดไว้ เพื่อการขยายพันธุ์เปิด
7. อยากให้หน่วยงานภาครัฐ เข้ามาดูแลเรื่องอาหาร และการดูแลของเปิดบ้านนา

กิจกรรมที่ 8 ประชุมทีมนักวิจัยประจำเดือน

วันที่ 23 พฤษภาคม 2556

สถานที่ บ้านนางชูพา คงกระพันซ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. ทีมวิจัยจำนวน 18 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 2 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อยกร่างกำหนดการเวทีชี้แจงงานวิจัยต่อชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. กำหนด วัน เวลา สถานที่ในการประชุม
2. ประสานงานกับทีมวิจัยและพี่เลี้ยงนักวิจัย
3. ยกร่างกำหนดการเวทีชี้แจงงานวิจัยต่อชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง
4. ชี้แจงเรื่องเตรียมเวทีชี้แจงงานวิจัยต่อชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง
- 5.

ผลการดำเนินงาน

ที่เลียงนักวิจัยและทีมวิจัยร่วมกันปรึกษาหารือที่จะจัดเวทีชี้แจงงานวิจัยต่อชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง โดยทั้งนี้จากการพูดคุย ได้ลงมติให้มีการจัดเวทีขึ้นในวันที่ 4 มิถุนายน 2556 สถานที่ศาลาเอนกประสงค์ หมู่ที่ 2 และกำหนดเชิญผู้เข้าร่วมกลุ่มเป้าหมายจำนวน 50 คน ได้แก่ 1) ทีมวิจัยจำนวน 20 คน 2) เจ้าหน้าที่กองทุนฟื้นฟูเกษตรกรจังหวัดระนอง จำนวน 2 คน 3) เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอเกาะเปอร์ จำนวน 1 คน 4) นายกและสมาชิกอบต.บ้านนา จำนวน 9 คน 5) สมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ขยายในบ้านทองหลาง จำนวน 10 คน 6) กำนันและผู้ใหญ่บ้านจำนวน 8 คน 7) เครือข่ายนักวิจัย 4 คน 8) นายสุชีพ พัฒน์ทอง และร่วมกันขกร่างกำหนดการเวที ดังนี้

กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
● ลงทะเบียน/รับเอกสาร	นางวรรณพรณ สามิโส, นางวันเพ็ญ พรหมมา
● ชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการวิจัย โดย..หัวหน้าโครงการ	นางยุพา คงกระพันธ์
● กล่าวเปิดเวที โดย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา	
● แนะนำทีมวิจัย ผู้ดำเนินรายการ	นายสำเริง สอนสวัสดิ์
● นำเสนอข้อมูล - ภูมิหลังเปิดบ้านนา - ข้อมูลผู้เลี้ยงเปิดและจำนวนประชากรเปิดบ้านนา	นายนิริศ พรหมมา นางพิสมัย สิมณี
● นำเสนอข้อมูลต่อ - ลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโตและพฤติกรรมแต่ละช่วงวัย	นางสาวศรัณญา รุ่งเรือง
● แลกเปลี่ยน/ซักถาม	
● แนวทางส่งเสริมการอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่น - นายกองค์การบริหารส่วนตำบล - นายสุชีพ พัฒน์ทอง - กองทุนฟื้นฟูเกษตรกรจังหวัดระนอง	นายสำเริง สอนสวัสดิ์

- ปุสัศว์อำเภอกะเปอร์ - โรงเรียนบ้านนา - สมาชิกศูนย์สามวัย - เครือข่ายนักวิจัย - กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน	
● รับประทานอาหารว่าง	
● สรุปเวทีชี้แจงงานวิจัยต่อชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง โดย หัวหน้าโครงการ	นางยุพา คงกระพันธ์
● กล่าวปิดเวที โดย กำนัน	

สิ่งที่ต้องเตรียมและผู้รับผิดชอบ

1. หนังสือเชิญผู้เข้าร่วมประชุม/นางสาวสรัญญา รุ่งเรือง
2. เอกสารประกอบการเวที 60 ชุด/นางสาวสรัญญา รุ่งเรือง
3. ใบลงทะเบียน/เอกสารการเงิน/นางวรรณพรธรรม สามิโส,นางวันเพ็ญ พรหมมา,นางพิสมัย สิมณี
4. วัสดุ / อุปกรณ์/นายสำเนียง ทับทอง
5. อาหารว่าง 2 มื้อ/นางสิริพันธ์ ถ่อมเมือง,นางสุมาลี หาญกุดคุ้ม
6. อาหารเที่ยง/นางสิริพันธ์ ถ่อมเมือง,นางสุมาลี หาญกุดคุ้ม
7. เครื่องเสียงและสถานที่/นางสุมาลี หาญกุดคุ้ม
8. ป้ายเวที/นางยุพา คงกระพันธ์

กำหนดผู้รับผิดชอบหน้าที่ตามหมายกำหนดการ

1. นางวรรณพรธรรม สามิโส และ นางวันเพ็ญ พรหมมา /รับผิดชอบลงทะเบียนและแจกเอกสาร
2. นายสำเนียง สอนสวัสดิ์ /ดำเนินรายการ
3. นางยุพา คงกระพันธ์ /ชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการและการจัดเวที
4. นายสงบ จันทร์เขียว /นำขก อบต.บ้านนาเป็นประธานกล่าวเปิดเวที
5. นายณริศ พรหมมา /นำเสนอภูมิหลังเปิดบ้านนา
6. นางพิสมัย สิมณี /นำเสนอข้อมูลประชากรเปิดบ้านนาและผู้เลี้ยงเปิดบ้านนา
7. น.ส.สรัญญา รุ่งเรือง /นำเสนอลักษณะประจําพันธุ์เปิดบ้านนา

ภาคท้าย

ตั้งวงเสวนาแนวทางส่งเสริมการอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่นเปิดบ้านนา ดำเนินรายการ

โดยนายสำเริง สอนสวัสดิ์ ผู้ร่วมวงเสวนา นายกอบต.บ้านนา เจ้าหน้าที่กองทุนฟื้นฟูเกษตรกรจังหวัด ะนอง สำนักงานปลัดตัวอำเภอเกาะเปอร, ประธานสภาอบต.บ้านนา เจ้าหน้าที่ศูนย์สามวัยบ้านนา กำนัน ตำบลบ้านนาและเครือข่ายนักวิจัย

สรุปผลการดำเนินงาน

ผลจากการดำเนินงาน ได้มีการยกร่างกำหนดการเวทีชี้แจงงานวิจัยต่อชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง จัดเวทีขึ้นในวันที่ 4 มิถุนายน 2556 สถานที่ศาลาอนกประสงคื หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านนา และกำหนดเชิญ ผู้เข้าร่วมกลุ่มเป้าหมายจำนวน 50 คน ทั้งนี้ได้แบ่งบทบาทหน้าที่ให้แก่สมาชิกทีมวิจัยให้รับผิดชอบกัน

กิจกรรมที่ 9 เวทีชี้แจงงานวิจัยต่อชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง

วันที่ 4 มิถุนายน 2556

สถานที่ ศาลาอนกประสงคืหมู่ที่ 2 บ้านนา ตำบลบ้านนา อำเภอเกาะเปอร จังหวัดระนอง

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. ทีมวิจัย จำนวน 18 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 3 คน
3. ที่ปรึกษานักวิจัย จำนวน 7 คน
4. ผู้เข้าร่วมประชุม

ผลการดำเนินงาน

เวลา 9.00น ดำเนินรายการโดยนางสาวณัฐรา อินธิ

เชิญหัวหน้าโครงการ ชี้แจงโครงการและกล่าวรายงานแก่ประธานพิธีเปิด เนื่องจากเป็น เวทีชี้แจงงานวิจัยต่อชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งทีมวิจัยได้ดำเนินการไปแล้วคือกิจกรรมเก็บข้อมูลภูมิหลังของ เป็ด บ้านนา ดำรวจจำนวนผู้เลี้ยงเป็นบ้านนาและประชากรเปิดบ้านนาและเก็บข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์ พร้อมกับได้ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เพื่อเก็บรวบรวมและบันทึกไว้แล้วและเพื่อให้ข้อมูลงานวิจัยครั้งนี้ สมบูรณ์มากขึ้น ขอให้ผู้เข้าร่วมเวทีนี้ได้ให้ข้อคิดและแนะนำด้วย

และขอเชิญประธานกล่าวเปิดเวทีชี้แจงงานวิจัยต่อชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง

นายสงบ จันทร์เขียว นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา เป็นประธานกล่าวเปิดเวที และให้โอวาทแก่ทีมวิจัยและผู้เข้าร่วมเวทีเกี่ยวกับการเลี้ยงและรักษาพันธุ์การขยายพันธุ์ ตนเองเคยเลี้ยงและ ได้ขยายพันธุ์ให้คนอื่น ๆ รวมถึงให้ไปฝึกการเลี้ยงเปิดบ้านนานั้น หากไม่มีใจรักหรือมีเวลาดูแลจะเจอ

ปัญหาการสูญหายมากเพราะเปิดบ้านนามีค่านิยมเรื่องรสนิยมและราคาสูงมากหรือที่สำคัญไม่แพ้กันคือศัตรู เช่นสุนัข, ภูมิจะกัดทำลายให้ได้รับความเสียหายเสมอ สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้เน้นขอให้ทุกคนตั้งใจทำให้ประสบความสำเร็จ กระผมขอเอาใจช่วยและหากมีอะไรให้ช่วยเหลือยินดีให้ความร่วมมือขอให้บอกและจะพบปะอีกครั้งตอนบ่ายในเวทีเสวนาร่วมกัน บัดนี้ได้เวลาจึงขอเปิดเวทีชี้แจงงานวิจัยต่อชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง

ผู้ดำเนินรายการเชิญ นางยุพา ชี้แจงกิจกรรมสำรวจภูมิหลังเปิดบ้านนา ผลการดำเนินงานจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์แบบสำรวจได้ผลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยเปิดบ้านนาเป็นอย่างมากเช่นได้ข้อมูลการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนบ้านนาในอดีตการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับเปิดบ้านนาเช่นการทำนาข้าวแล้วเลี้ยงเป็ดไก่เพื่อบริโภคในครอบครัว มีรายได้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัวจากการทำเหมืองแร่ ดีบุก ร่อนแร่ดีบุกตัดหาขาย,หาของป่าในส่วนการทำเหมืองแร่ดีบุกที่มีประวัติการทำเหมืองแร่ ที่มีชาวจีนเดินทางมาเข้าเป็นเจ้าแม่บ้าง เป็นลูกจ้างบ้าง เมื่อถึงเวลาที่มิพริโหว่เจ้าจะต้องมีเปิดบ้านนาพร้อมในพิธีด้วยทุกครั้ง เมื่อถามถึงความเป็นมาไม่มีใครสามารถตอบได้เท่าที่ทราบมืออยู่ในพื้นที่ก่อนแล้ว

นายสุริโย ถามว่าทำไมถึงมีคนสนใจอยากเลี้ยงเป็ดมากแต่ไม่สำเร็จ

นางยุพา ตอบว่าคนส่วนมากชอบทำอะไรตามกระแสนิยมไม่ใช่เพราะใจรัก

ผู้ดำเนินรายการเชิญ นางพิสมัย ลิ้มณี นำเสนอเรื่องสำรวจประชากรเปิดบ้านนาและเกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาตามที่ทีมกำหนดและตามแบบสัมภาษณ์ ขณะนี้มีผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาแท่นนอกกลุ่มอนุรักษ์ฯ 24 ราย มีจำนวนเปิดบ้านนา 274 ตัว รวมประชากรเปิดบ้านนาขณะนี้ทั้งนอกกลุ่มและในกลุ่มทั้งหมด 700 กว่าตัว ใช้วิธีเลี้ยงแบบปล่อยข้างบ้านให้กินอาหารสำเร็จผสมหอยกกล้วยวันละ 2 มื้อเช้าและเย็นหรือบางรายให้มือเดียวในตอนเย็นราคาขายอยู่ที่ตัวละ 300-400 บาทการขยายพันธุ์ให้แม่ไก่หรือเปิดเทศช่วยฟักให้

นางสาวศรัณญา รุ่งเรือง นำเสนอลักษณะประจำพันธุ์จากการเก็บข้อมูลผลการทดลองของเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ระนองร่วมกับคุณประทุม มะลิเครือ เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จังหวัดระนอง เมื่อปี พ.ศ. 2546 พบว่ารูปร่างไม่เหมือนเป็ดสายพันธุ์ใดในประเทศไทยแต่มีส่วนคล้ายเป็ดป่าแต่ตัวใหญ่กว่า ลักษณะเด่นมี 3 ชนิด คือ ลายนกกระจอก, ดำ, ขาว ลายนกกระจอกจะมีสีแตกต่างจากเป็ดพันธุ์อื่นๆ ชัดเจน เพศผู้มีหลายสีในตัวเดียวกันจากที่ท่านนายกได้พูดตอนกล่าวเปิดเวทีเกี่ยวกับเปิดบ้านนานั้นเป็นเรื่องจริงค่ะ เพราะดิฉันเคยทำวิจัยของจบการศึกษาระดับปวส.ที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระนองนั้นก็ได้นำไข่เปิดบ้านนาจากบ้านท่านนายกนี้แหละท่านให้ฟรีไปฟักที่วิทยาลัยฯเพื่อทำการวิจัยเรื่องการเจริญเติบโตโดยการเปรียบเทียบเลี้ยงขังในคอกและแบบปล่อยเป็นอิสระนอกคอก ผลจากการวิจัยที่ผ่านมาทั้ง 2 ครั้งได้เก็บข้อมูลเข้ามาประกอบในงานวิจัยครั้งนี้ด้วยแล้ว

สำหรับลักษณะประจำพันธุ์เปิดบ้านนานั้นผลจากการสรุปเวทีวิเคราะห์ลักษณะประจำพันธุ์
เปิดบ้านนานี้มีลักษณะเด่นดังนี้

1.รูปร่างภายนอก คอสั้น ขาสั้นลำตัวค่อนข้างกลมป้อม ถ้าเทียบกับพันธุ์อื่นๆสีขน
ลายนกระจอก แรกเกิดขนสีดำสีเหลืองปนได้ปากได้ท้องถึงหาง,มีแถบสีเหลืองเป็นทางจากปากถึงคอ
บริเวณดวงตาทั้งข้างบนปากสีเหลืองอมดำและข้างล่างอายุ 2 เดือนขึ้นไปเพศผู้มีสีที่หลากหลายสวยงามมาก
ซึ่งเป็นสีที่มีเอกลักษณ์จำเพาะ ตัวเมียมีลักษณะสีแตกต่างจากพันธุ์อื่นๆอย่างเห็นได้ชัดเจน และมีชนิดสีดำ
เพศผู้เมื่ออายุ 2 เดือนขึ้นไปสามารถแยกเพศได้ตัวผู้เปลี่ยนสีเป็นน้ำตาลหัวสีเขียวแพรหางสีน้ำเงินอมดำ
ปลายปีกสีเขียวแพรเป็นรูปสี่เหลี่ยมและสีขาวมีสีขาวตลอดทั้งตัวคล้ายเปิดคือเหลืองหรือเปิดปีกกิ่งแต่ตัวเล็ก
กว่ามาก

2.รูปร่างภายใน เนื้อสีแดงเวลาปรุงเป็นอาหารเนื้อนุ่มมีรสชาติมัน เนื้อไม่ติดกระดูก มี
กลิ่นหอมทำอาหาร ได้หลายเมนู

ตั้งวงเสวนามุมมองข้อเสนอแนะ แนวทางส่งเสริมการอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่น
ดำเนินรายการโดยนายสำเริงสอนสวัสดิ์

นายสุริโย ยอดสังวาล วิทยากรวิทยาลัยชุมชนระนอง เสนอยินดีร่วมสนับสนุนเรื่อง
ประชาสัมพันธ์ในวิทยาลัยฯเพื่อต่อยอดเสนอเป็นของดีระนองต่อไป

นางอรุณี นวลศรี เจ้าหน้าที่กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรจังหวัดระนอง นำเสนอ
เคยทำวิจัยเปิดบ้านนาเพื่อเปรียบเทียบเปิดพันธุ์อื่นผล ไม่เหมือนและไม่ตรงกับสายพันธุ์ใดในประเทศไทย
โดยหัวหน้าเอกชัย อติเดชตรและสหกรณ์จังหวัดระนอง การขยายพันธุ์ควรขอสนับสนุนวิทยาลัยเกษตรฯ
ระนอง ควรพัฒนาเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าร่วมทำเรื่องเชื่อมโยงอาชีพและพัฒนาครบวงจรทำแผนการตลาด
ทำผลิตภัณฑ์เป็นอาหารสำเร็จ(อาหารกระป๋องส่งออก)โดยขอสนับสนุนจากวิทยาลัยเกษตรฯระนองทำเป็น
อาหารต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง

นายสงบ จันทร์เขียว นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา สมัยก่อนในบ้านนามีการทำ
นาทุกบ้านและจะต้องมีการแย่งเปิดเกือบทุกครัวเรือน

แนวทางการอนุรักษ์พันธุ์เปิดบ้านนา อยากให้ทำเป็นเครือข่าย อยากให้ทำอย่างมีขั้นตอน
และเป็นระบบสมาชิกกลุ่มทุกท่านสามารถตอบคำถามได้ทุกคนหน่วยงานต่างๆเคยเข้ามาถามข้อมูลที่บ้าน
นายกทำให้บุคคลทั่วไปเห็นความสำคัญของเปิดบ้านนาให้ได้ สามารถแปรรูปเปิดบ้านนาออกสู่ตลาดได้
ฝากเรื่องประสานงานต้องมีการประสานงานล่วงหน้า

นายสัญญา สมบัติมาศ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา ให้เสนอแนะว่า
เรื่องการขยายพันธุ์ อยากให้กลุ่มเป็นธุระเรื่องการขยาย หาวิธีลดต้นทุนค่าอาหารให้ได้ เช่น ถากปาล์มที่
เป็นน้ำมันแล้วจะนำมาให้อาหารเปิดได้ (ทดลอง) ถากปาล์มขาวคุณภาพใกล้เคียงรำข้าว

นายกัณตพงษ์ คงประพันธุ์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านนา ให้ความเห็น ว่า สาเหตุ
การลดจำนวนของเปิดบ้านนาน่าจะเกิดจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ในปัจจุบันจะต้องปรับการให้

อาหารเปิดบ้านนาเพราะเปิดบ้านนา ไม่สามารถหาอาหารได้เหมือนในอดีต (ต้องลดต้นทุนในการผลิต)อยากให้ปรับเรื่องราคาเปิดบ้านนาให้มีราคาลดลงกว่านี้

นายชัยวัฒน์ พะดัง ปศุสัตว์อำเภอเกาะเปอร์ ให้ข้อเสนอแนะว่าจำนวนเปิดไม่ควรให้มีมากเกินไป (เลี้ยงตามกำลังครัวเรือน)ราคาเปิดควรยึดราคาเดิมไว้ก่อน เพื่อความเป็นเปิดบ้านนาคิดสูตรอาหารที่มีอยู่ในพื้นที่

นางอรุณี นวลศรี เจ้าหน้าที่กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรจังหวัดระนอง ให้ข้อคิดเห็นหว่ากกล้วยไม่มีคุณค่าทางอาหาร ถ้าใช้หน่อกล้วยจะดีกว่าไม่อยากให้ใช้อาหารสำเร็จรูป อยากให้โครงการลองเปรียบเทียบอาหารสำเร็จรูปกับอาหารพื้นบ้านเดิมเพื่อบรรจุแผนภูมิของโครงการต้องมีปริมาณในการขยายพันธุ์ ต้องใช้เครื่องฟักไข่ร่วมด้วย
สิ่งที่กลุ่มยังต้องทำ

- แผนการตลาด
- ขุนเพื่อจำหน่ายวันละ 2 ตัว
- พ่อแม่ 40 ตัว พ่อ10 ตัว แม่ 30 ตัว เพื่อนำไข่ฟักผลิตลูกเปิด ไข่เพื่อผลิตไข่สด ไข่เค็ม 120 ฟอง

ขาย 40 ฟอง ผลิตไข่เค็ม80 ฟอง

การเรียนรู้เรื่องเปิดบ้านนา (ต่อไป)

1. ประโยชน์จากเปิดบ้านนา
 - แปรรูปจำหน่าย
2. เชื่อมโยงอย่างไรกับอาชีพอื่นแบบพอเพียง
 - ทำปุ๋ยจากมูลเป็ด
 - เศษวัสดุคิบที่เหลือผสมอาหาร
 - ส่งเสริมผลิตอาหารซื้อปาล์มป่นเสริมผสมกับวัสดุคิบในพื้นที่

ปัญหา/อุปสรรค

ประชุมผู้ใหญ่บ้าน – กำนัน ตรงกัน

ข้อเสนอแนะ

1. สมาชิกกลุ่มขยายจากบ้านทองหลางให้มาเพิ่ม
2. การเข้าหาในการเรียนเชิญผู้เข้าร่วม ต้องคิด
3. ข้อมูลที่เก็บต้องให้ชัดเจนกว่านี้หรือระบุให้ชัดเจน เช่น ข้อมูลจำนวนผู้เลี้ยงต้องเช็คให้ชัดเจน ข้อมูลภูมิปัญญาต้องอ้างอิงให้ได้
4. การดำเนินการสามารถนำเสนอตามภาพได้
5. เตรียมเอกสารให้พร้อมสำหรับผู้นำเสนอ

กิจกรรมที่ 10 เวทีเสวนาคนเก่าเล่าความหลังวิถีชีวิตเปิดบ้านนา

วันที่ 24 สิงหาคม 2556

สถานที่ อาคารอเนกประสงค์โรงเรียนบ้านนา

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. ทีมวิจัย จำนวน 13 คน
2. พี่เลี้ยงทีมวิจัย จำนวน 5 คน
3. ผู้สูงอายุ จำนวน 9 คน
4. เด็กนักเรียน จำนวน 7 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อบอกเล่าวิถีชีวิตของคนบ้านนาในอดีต

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. กำหนด วัน เวลา สถานที่ในการประชุม
2. ประสานงานผู้เข้าร่วมประชุม
3. ชี้แจงวัตถุประสงค์ เวทีเสวนาคนเก่าเล่าความหลังวิถีชีวิตเปิดบ้านนา
4. เล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้ชีวิตของคนบ้านนาด้านอาชีพคุณภาพชีวิตความเกี่ยวข้องกับเปิดบ้านนา
5. แบ่งกลุ่มนักเรียนเรียนรู้จากผู้เฒ่าผู้แก่
6. นักเรียนนำเสนอข้อมูล

ผลการดำเนินงาน

นางยุพา คงกระพันธ์ หัวหน้าโครงการชี้แจงวัตถุประสงค์ เนื่องจากโครงการได้ดำเนินการผ่านมาแล้ว 3 กิจกรรมแต่ละกิจกรรมมีการศึกษาและเก็บข้อมูลตามวัตถุประสงค์และได้ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลบันทึกไว้แล้ววันนี้จัดเวทีเสวนาคนเก่าเล่าความหลังวิถีชีวิตเปิดบ้านนาเพื่อบอกเล่าให้คนที่มาเข้าร่วมเวทีได้รับรู้และตอบข้อซักถามจากคนแก่คนเฒ่าที่เข้าร่วมเพื่อยืนยันข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอีกครั้งหนึ่งเวทีนี้เป็นกิจกรรมหนึ่งในโครงการที่ได้รับงบประมาณในการดำเนินการจำนวน 13500 บาท เพื่อดำเนินการตามรายละเอียดในโครงการการจัดเวทีครั้งนี้เป้าหมายผู้เข้าร่วมจำนวน 50 คน โดยแบ่งกลุ่มบุคคล

ครั้งนี้ ผู้สูงอายุจำนวน 10 ราย เด็กจำนวน 10 ราย สมาชิกกลุ่มชายหมู่ที่ 3 จำนวน 5 ราย สมาชิกกลุ่มชายหมู่ที่ 7 จำนวน 5 ราย ทีมวิจัยจำนวน 20 ราย

นายสำเริง สอนสวัสดิ์ ผู้ดำเนินรายการ ได้เชิญ นายสว่าง แสงศรี อายุ 70 ปี ให้เล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้ชีวิตชีวิตของคนบ้านนาด้านอาชีพคุณภาพชีวิตความเกี่ยวข้องกับเปิดบ้านนาเป็นอย่างไร

นางวันเพ็ญ พรหมมา เล่าความเป็นมาของกลุ่มและผลงานวิจัยที่กลุ่มได้ดำเนินการไปแล้ว มีความพึงพอใจที่ได้มีโอกาสร่วมกันค้นคว้าหาความรู้เรื่องเปิดบ้านนาเพื่อไว้ให้เด็กรุ่นหลัง ได้มีโอกาสนำความรู้ในครั้งไปสืบทอดต่อหลังจากงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จ

นายสว่าง แสงศรี ได้เล่าให้ฟังว่าในสมัยก่อนพื้นที่ ด.บ้านนาเป็นถิ่นทุรกันดารห่างไกลความเจริญอยู่ห่างจากตัวอำเภอถึง 15 กิโลเมตรสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าและภูเขาการติดต่อประสานงานหรือทำธุระที่จำเป็นจะต้องเดินด้วยเท้า สำหรับชาวบ้านธรรมดา ถ้าเป็นเจ้าแก้มหรือคนมีเงินจะใช้ช้างเป็นพาหนะ ซึ่งเป็นปัญหาต่อการติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอกเป็นอย่างมาก แต่สภาพความเป็นอยู่ในพื้นที่เป็นสังคมที่เรียบง่ายมีความรักสามัคคีเอื้อเฟื้อช่วยเหลือกันเป็นมิตรซึ่งกันและกัน ทำมาหากินจากธรรมชาติ โดยครัวเรือนส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาข้าว เพื่อใช้เลี้ยงคนในครอบครัว เลี้ยงเป็ดเลี้ยงไก่ไว้เป็นอาหารที่ได้ทั้งเนื้อและไข่ ซึ่งการเลี้ยงในสมัยก่อนให้กินข้าวเปลือกและสามารถเที่ยวหาอาหารที่เป็นกุ้ง หอย ปู ปลาในนา ในคลองที่มีอยู่มากในธรรมชาติ แตกต่างกับการเลี้ยงในปัจจุบันมีการปลูกพืชบางชนิดไว้กินเองและเก็บพืชผักที่ขึ้นเองตามธรรมชาติไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กับคนในเมืองเท่าไร อาชีพรองหลังฤดูทำนาชาวบ้านส่วนใหญ่มักไปหาเร่ดินบุกโดยการทำเหมืองแร่และร่อนแร่เพื่อเป็นรายได้ในการครองชีพหรือเป็นค่าใช้จ่ายเมื่อจำเป็น ค่อมามีเรือหางยาวรับจ้าง รับส่งผู้โดยสารจากบ้านนาถึงอำเภอ เริ่มมีความสะดวกขึ้นประมาณ 50 ปีมาแล้ว ตนเองมีประสบการณ์จากการไปเป็นลูกจ้างเหมืองแร่บางนาเคยนำเปิดบ้านนาไปให้คนในเมืองทดลองกินได้รับคำชมว่าอร่อยและมักจะได้เดินทางออกมานำไปให้เจ้าแก้มกินเสมอ

พี่เลี้ยงนักวิจัย ได้ถามว่าการเลี้ยงในปัจจุบันกับอดีตมีความแตกต่างเรื่องอาหารที่ให้เปิดกินและวิธีเลี้ยงผลผลิตที่ได้จากเปิดจะคงอยู่เหมือนเดิมหรือไม่

นายสว่าง แสงศรี ตอบว่าก่อนอื่นจะต้องดูสถานที่เลี้ยงก่อน สภาพพื้นที่เป็นอย่างไร การเลี้ยงเปิดบ้านนาให้มีรสชาติดี ไม่มีกลิ่นเหม็นสาบเพราะมีความอุดมสมบูรณ์ดี ธรรมชาติก็ยังคงสภาพเดิมไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง หากผู้เลี้ยงเปิดมีการเอาใจใส่ให้เปิดมีความสมบูรณ์ดี

นายสมพงษ์ สูดใจ อายุ 68 ปี เล่าว่าตนเป็นคนอำเภอหลังสวนจังหวัดชุมพร เดินทางมาอยู่ที่นี้ครั้งแรกเพื่อมารับจ้างทำเหมืองแร่และได้แต่งงานมีครอบครัวอยู่ที่ตำบลเข็ญเหลียง เคยเลี้ยงเปิดบ้านนาเก็บไข่ขายการเลี้ยง ตนเองเลี้ยงแบบขังโดยใช้วนกั้นล้อมบริเวณ การให้อาหารใช้ข้าวเปลือกผสมอาหารสำเร็จเสริมด้วยทรายคลองและต้องมีน้ำไว้ให้เปิดกินตลอดเวลาเพราะเปิดชอบกินน้ำมากขาดไม่ได้ เปิดบ้านนาไม่ค่อยมีอาการเจ็บป่วยไม่ต้องฉีดวัคซีนป้องกันโรค มีนิสัยชอบใช้ปากใช้เขี้ยวบนพื้นที่มีน้ำขังจน

เป็นหลุมเป็นบ่อ เพื่อหาใต้เดือนกินตนเองเล็กเลี้ยง เมื่อเกิดอุทกภัยน้ำท่วมเมื่อปลายปี 2555 ได้ขายให้คนบาง
นอนหมด

นางสุภาวดี นาควิเชียร ผอ.โรงเรียนบ้านนาถามว่าการให้เปิดกินทรายเพื่ออะไร

นายสมวงศ์ สูดใจ ตอบว่าเพื่อสร้างเปลือกไข่ให้แข็งแรง

นางสุภาวดี สูดใจ กล่าวว่าจะขอนำเรื่องนี้ไปศึกษาต่ออีก

หัวหน้าโครงการ ชวนคุยต่อถึงปัญหาที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่ผ่านมาในอดีตที่เป็นสาเหตุ
ให้กลุ่มไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้

ข้อที่ 1. ปัญหาที่เกิดกับการประกอบการยังไม่สอดคล้องกับตลาดขณะนี้สมาชิกบางรายหยุด
การฟักไข่สาเหตุกินกำลังเงินทุน

แนวทางแก้ไข ขณะนี้ได้ดำเนินการหาแหล่งเงินทุนโดยการประสานงานกับสำนักงาน
กองทุนฟื้นฟูเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการเสนอแผนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนเงินทุนต่อไป

นางสุภาวดี นาควิเชียร ผอ.โรงเรียนบ้านนาซักถามเรื่องการตลาดว่าเมื่อเปิดมีราคาแพง เมื่อ
ขายก็ได้เงินทำไมจึงไม่สามารถเลี้ยงขยายเพิ่มขึ้นได้

นายสำเริง สอนสวัสดิ์ ได้ชี้แจงเหตุผลว่าการจัดการเรื่องตลาดเป็นเรื่องที่กลุ่มยังไม่
สามารถจัดหาตลาดที่แน่นอนได้เนื่องจากจะต้องมีเงินทุนหมุนเวียนถึงซึ่งขณะนี้ยังทำไม่ได้

นางยุพา คงกระพันธ์ เล่าต่อว่าเมื่อปี 2555 ศูนย์ 3วัยบ้านนา ได้มีโครงการส่งเสริมการ
เลี้ยงเปิดบ้านนา มีแผนป้าที่ใช้ปีกตามรายชื่อของสมาชิกคนละ 1 ป้าและมีป้าไวโนล 1 ป้า มีข้อความ
ส่งเสริมการเลี้ยงเปิดบ้านนา แต่รูปภาพในป้าไม่ใช่รูปเปิดบ้านนา ซึ่งขัดกับนโยบายและความเข้าใจของ
สมาชิกกลุ่ม ที่มีกฎระเบียบข้อบังคับกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่นเปิดบ้านนา ห้ามนำเปิดพันธุ์อื่น
เข้ามาเลี้ยง ร่วมด้วยเด็ดขาด นอกจากได้รับการอนุญาตด้วยเหตุผลที่สมควรในกลุ่มเท่านั้น ตัวอย่างกรณี
นางอรุณศรี ทับทอง ได้รับการสนับสนุนพันธุ์เปิดจากจากมูลนิธิศุภนิมิต กะเปอร์ จำนวน 30 ตัว ได้นำเรื่อง
นี้เข้าที่ประชุมประจำเดือนวันที่ 23 สิงหาคม 2556 เพื่อหาทางแก้ปัญหาร่วมกันที่ประชุมมีมติอนุญาตให้
เลี้ยงได้ด้วยเหตุผลโครงการวิจัยเปิดบ้านนาที่กำลังดำเนินการอยู่มีเวทีเซลล์ชวนชิม ซึ่งจะมีการนำเปิดพันธุ์
อื่นที่ไม่ใช่เปิดบ้านนามาเป็นเมนูอาหารด้วย นับเป็นโอกาสดีที่มีผู้เลี้ยงในท้องถิ่นเดียวกัน แต่มีข้อตกลงกัน
เนื่องจากบ้านนางอรุณศรี ทับทอง อยู่ห่างไกลจากสมาชิกคนอื่นสามารถควบคุมไม่ให้มาผสมพันธุ์กันได้
ขอให้ช่วยกันควบคุมดูแลด้วยและเสร็จสิ้นเวทีเซลล์ชวนชิมแล้วขอให้จำหน่ายออกให้หมด

นางสุภาวดี นาควิเชียร ผอ.โรงเรียนบ้านนา ยังไม่รู้ชัดเจนมากเท่าไรเกี่ยวกับเปิดบ้านนา
อยากให้แนะนำรูปภาพต่างๆที่นำมาจัดบอร์ด เพื่อเวลาไปเจอที่อื่นแล้วมีคนถามจะได้แนะนำให้ถูกต้อง

นางยุพา คงกระพันธ์ อธิบายลักษณะต่างๆตามลักษณะของพันธุ์แต่ละสี ซึ่งประกอบด้วย
ลักษณะภาพภายนอกที่เด่นๆเปิดสีขาวไม่ว่าตัวผู้หรือตัวเมียจะมีขาวตลอดทั้งลำตัว แต่ตัวผู้จะต้องมีขนรอย
2 เส้นขาวม้วนที่ปลายหางเหมือนกับเปิดตัวผู้สีอื่น เปิดสีดำตัวผู้หัวสีเขียวแพรเหมือนกับตัวผู้สีลาย
นกกระจอก แต่ลำตัวตั้งแต่ลำคอที่มีสีดำติดต่อกับสีเขียวตลอดถึงโคนหางมีสีน้ำตาลแก่ส่วนของหางตั้งแต่

โคนทางตลอดถึงปลายหางรวมถึงขนรอย 2 เส้นเป็นสีดำปากและขาไม่มีสีเหลืองปนดำ ส่วนตัวเมียมีสีดำตลอดลำตัวและมีน้ำตาลดำแซมเล็กน้อยปากและขาเหมือนกับตัวผู้ เปิดลายบนกระบอกตัวผู้สีขนที่หัวและหางเหมือนกับเปิดผู้สีดำกลางลำคอมีวงแหวนรอบลำคอต่อจากวงแหวนตั้งแต่กลางลำคอถึงอกมีสีน้ำตาลเข้ม

แบ่งกลุ่มเล่าความหลังวิถีชีวิตเปิดบ้านนา 1 ทีมประกอบด้วย เด็ก 1 คน ผู้สูงอายุ 1 คน ทีมวิจัย 2 คนให้ผู้สูงอายุเล่า เด็กรับฟังและบันทึกในกระดาษและนำเสนอหน้าเวที ทีมวิจัยร่วมกันเล่าและแนะนำเด็กให้บันทึกและนำเสนอหน้าเวที

กลุ่มที่ 1. เรียนรู้เรื่องลักษณะประจำพันธุ์

สมาชิกกลุ่ม

1. นางหนูพิน ถินลาด
2. นางยุพันธ์ มงคล
4. นางอรุณศรี ทับทอง
5. นายสำเนียง ทับทอง
6. เด็กชาขรรวิทย์ จิตรหวัง
7. เด็กชายอัปคุลเถาะ อดสารก

นางหนูพิน เล่าว่าลักษณะของเปิดบ้านนาแท้จะต้องมีลักษณะดังนี้

1. ลำตัวสั้นกลมป้อมตัวเตี้ยขาสั้น
2. มีสีสวงามหลายสี
3. ตัวผู้มีขนที่หัวสีเขียวแพร่ทุกด้วยกเว้นตัวผู้สีขน
4. มีปากสีส้ม
5. ตัวเมียมี 3 สี สีดำ ขาว ลายบนกระบอก
6. เลี้ยงง่าย
7. ไม่ฟักไข่เอง ต้องให้แม่ไก่หรือแม่เปิดเทศฟักแทน
8. มีรสชาติดี
9. มีไข่ดก
10. คนนิยมเอาไปไหว้เจ้า

กลุ่มที่ 2. ชื่อกลุ่มหวานตา เรียนรู้เรื่องวิธีการเลี้ยงเปิดบ้านนา

สมาชิกกลุ่ม

1. เด็กหญิงภัทสมล สามิโส
2. เด็กชายพงศ์ศักดิ์ แสงวงศรี

3. นางบุญจิตร แสงศรี
4. นางพลอย ส่องแสง
5. นางวรรณ สามิโส
6. นางวันเพ็ญ พรหมมา
7. นายขยศ มงคล

วิธีเลี้ยงเปิดบ้านนา

1. คัดไข่หรือเลือกไข่ ไข่กลมใหญ่เข่าว่ากันว่าจะเป็นตัวเมีย ถ้าเป็นลูกขาวมันจะเป็นตัวผู้
2. นำไปให้แม่ไก่ฟัก 30 วัน
3. เมื่อลูกออกมาให้กินข้าวสุกคลุกกะปิประมาณ 1 เดือน ให้กินข้าวกล้อง
4. ต่อมาอายุ 3 เดือนเลี้ยงด้วยข้าวเปลือกกับน้ำจะไข่ 7 เดือน
5. เลี้ยงแบบธรรมชาติแบบโบราณ

กลุ่มที่ 3. เรียนรู้เรื่องวงจรชีวิตเปิดบ้านนา

สมาชิกกลุ่ม

1. นายสว่าง แสงศรี
2. นางอรุณศรี ทับทอง
3. นางพิสมัย สิมณี
4. นางสาวพันธ์ ล้อมเมือง
5. เด็กชายณัฐนนท์ สิมณี
6. เด็กชายศพงษ์ คำแสง
7. นายนิสัย นายกลาสมัน

วงจรชีวิตเปิดบ้านนา

1. เริ่มจากการคัดเลือกไข่เป็ดมาให้ไก่หรือเป็ดเทศฟัก ฟักประมาณ 28-30 วัน
2. พอเริ่มแตกปากจากต้องเฝ้าดูไม้นั้นแม่ไก่จะเหยียบถ้าจะแยกเลี้ยงเองโดยการแยกออกจากแม่ไก่ต้องให้อาหารสำเร็จหรือข้าวสุกคลุกกะปิใน 2-3 วันแรก 1 อาทิตย์ให้กินอาหารสำเร็จเสริมได้เดือน
3. อายุ 1 เดือนจะเริ่มมีขนเปลี่ยนเป็นขนแท้ให้กินข้าวกล้องหรือข้าวเปลือก
4. เป็ดเริ่มเปลี่ยนเป็ดรุ่นกลางคืออายุ 2-3 เดือน
5. เป็ดอายุ 5-6 เดือนจะเริ่มไข่

กลุ่มที่ 4 เรียนรู้เรื่องนิสัยของเปิดบ้านนา

สมาชิกกลุ่ม

1.นายสมวงศ์	สุดใจ
2.นางอัมพร	หยอนเส็ง
3.นางสุมาลี	หาญฤคคุ้ม
4.เด็กหญิงเย็นฤดี	หยอนเส็ง
5.เด็กหญิงโสภิษฐา	ดวงอาจ
6.นายปัญญา	คงกระพันธ์
7.นายบุญชม	ลาสมัน

นายสมวงศ์ สุดใจ อธิบายถึงนิสัยของเปิดบ้านนา

- 1.นิสัยของเปิดบ้านนาชอบอาบน้ำ
- 2.ชอบอยู่เป็นกลุ่ม
- 3.ชอบทำความสะอาดตัวเอง (ชอบแต่งขน)
- 4.ชอบเดินเป็นแถว
- 5.เวลาหิวจะร้องเสียงดัง
- 6.หากหลงฝูงหรือแตกกลุ่มจะส่งเสียงเรียกเพื่อน
- 7.เวลาตกใจจะร้องเสียงดัง
- 8.ตัวผู้ร้องเสียงแหลมตัวเมียร้องเสียงดัง
- 9.มีการผสมพันธุ์ในน้ำและบนบก
- 10.แม่เปิดไม่ฟักไข่เองต้องให้แม่ไก่หรือแม่เปิดเทศฟักให้
- 11.ชอบกินอาหารปริมาณมาก

สรุปผลการดำเนินงาน

ในวันนี้ได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนบ้านนาเป็นอย่างดีได้ข้อคิดได้รับรู้และความเข้าใจจาก นางสาวดี นาควิเชียร ผอ.โรงเรียนบ้านนา ในการดำเนินการเรื่องการส่งเสริมสนับสนุนโครงการให้กับกลุ่มสายใยรักบ้านทองหลาง

กิจกรรมที่ 11 เวทีสรุปรายงานความก้าวหน้า

วันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2556

สถานที่ ศาลาเอนกประสงค์โรงเรียนบ้านนา

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. ผู้เข้าร่วม จำนวน 35 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 3 คน
3. เครือข่ายนักวิจัย จำนวน 6 คน
4. ที่ปรึกษานักวิจัย 2 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำเสนอข้อมูลกิจกรรมวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. กำหนด วัน เวลา สถานที่ในการประชุม
2. ประสานงานผู้เข้าร่วม
3. ชี้แจงวัตถุประสงค์
4. ประธานกล่าวเปิดเวที
5. นำเสนอข้อมูล
6. มุมมองข้อเสนอแนะแนวทางการอนุรักษ์เปิดบ้านนา
7. สรุปและกล่าวปิดเวที

ผลการดำเนินงาน

นายสำเริง สอนสวัสดิ์ ผู้ดำเนินรายการกล่าวเชิญนางชอุภา คงกระพันธ์ หัวหน้าโครงการกล่าวรายงานวัตถุประสงค์การจัดเวทีเนื่องจากการดำเนินงานกิจกรรมได้ผ่านกระบวนการตามขั้นตอนตามวัตถุประสงค์ของโครงการและเวทีนี้เป็นเวทีรายงานความก้าวหน้า เพื่อให้กิจกรรมมีความสมบูรณ์มากขึ้น ชุมชนได้มีส่วนร่วมวิเคราะห์และเสนอแนะร่วมกันโอกาสนี้

จึงขอเชิญท่านประธานได้กล่าวเปิดเวทีขอเชิญค่ะ

นายสำเริง สอนสวัสดิ์ ผู้ดำเนินรายการกล่าวเชิญ นายสถาพร สิงห์แก้ว กำนันตำบลบ้านนาเป็นประธานกล่าวเปิดเวที

ประธานกล่าว ผมมีความรู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งที่มีการวิจัยเปิดบ้านนา ซึ่งผมเองได้ติดตามและให้ความร่วมมือมาตั้งแต่ต้นเพราะเปิดบ้านนาเป็นสัตว์เลี้ยงที่ชาวบ้านมีการเลี้ยงสืบทอดกันมานานและเป็นที่รู้จักกันมานานมากทั้งในจังหวัดระนองเองและต่างจังหวัด ขณะนี้ทราบว่ามีคนสนใจนำไปเพาะขยายพันธุ์ที่อื่นมากแล้วเกรงว่าวันข้างหน้าเปิดบ้านนาอาจกลายเป็นเปิดสายพันธุ์ผสมและจะสูญเสียพันธุ์แท้ในที่สุด งานวิจัยครั้งนี้ผมดีใจและชื่นชมทีมวิจัยเปิดบ้านนาและทุกคนที่เกี่ยวข้อง ผมในฐานะเป็นกำนันตำบลบ้านนาขอขอบคุณทุกคนและขอฝากความหวังกับงานชิ้นนี้ขออวยพรให้ประสบความสำเร็จบัดนี้ได้เวลาอันสมควรจึงขอเปิดเวทีครับ

ผู้ดำเนินรายการกล่าวขอบคุณประธานและนำเสนอผลงานวิจัยเรื่องภูมิหลังเปิดบ้านนาจากการเก็บข้อมูลกิจกรรมภูมิหลังเปิดบ้านนามารวบรวมและร่วมกันวิเคราะห์ 4 ครั้ง สรุปได้และพบข้อมูลบางอย่างที่ไม่เคยรู้มาก่อนซึ่งเป็นสิ่งที่ควรถ่ายทอดให้คนระนองเองและคนที่มาระนองได้ทราบคือจากคำบอกเล่าของลูกหลานคนจีนที่ยังอยู่ที่เกาะเปอร์เลว่าเดิมตนเองเป็นคนบ้านนา ปัจจุบันยังมีญาติพี่น้องอยู่ที่บ้านนา พ่อเป็นชาวจีนที่เดินทางมาจากไหหลำประเทศจีน เพื่อเป็นคนงานเหมืองแร่ดิบูก มีครอบครัวอยู่ที่บ้านนา ต้องอพยพมาอยู่ที่เกาะเปอร์เลว่าเพราะกลัวคอมมิวนิสต์ที่เข้ามาปลุกระดมชาวบ้านในปี พ.ศ.2523-2529 เล่าต่อไปว่าเมื่ออยู่ที่บ้านนาคนมีอาชีพเลี้ยงครอบครัวด้วยการรับจ้างทำเหมืองแร่ที่มีชาวจีนเป็นเจ้าแม่เหมืองแร่ ทำนาข้าวไว้บริโภคเองในครอบครัวและเลี้ยงเปิดบ้านนาไม่เคยขาดเพราะจำเป็นต้องใช้ประกอบพิธีไหว้เจ้าในเทศกาลตรุษจีนทุกปี ตอนอยู่ที่บ้านนาสนุกมากมีการทำนาและเลี้ยงเปิดบ้านนาเกือบทุกบ้าน นาเมื่อมาอยู่เกาะเปอร์เลว่าไม่ได้มาเลี้ยงด้วยเพราะไม่มีพื้นที่สำหรับเลี้ยงเปิด เมื่อได้ข้อมูลเหล่านี้ทำให้ทีมวิจัยต้องสืบค้นหาต่อไปว่าเปิดบ้านนาน่าจะมีคนนำเข้าจริงแต่นำมาเมื่อไหร่ ทีมวิจัยจึงต้องสืบค้นหาประวัติของชาวจีนเพิ่มเติมและพบว่ามีความเกี่ยวข้องกับอาชีพที่สร้างเศรษฐกิจที่เจริญรุ่งเรืองในอดีตถึงปัจจุบันคือการทำธุรกิจเหมืองแร่ดิบูกของจังหวัดระนองประกอบกับผู้ว่าราชการจังหวัดระนองคนแรกเป็นชาวจีนฮกเกี้ยนที่ได้รับพระราชทานอนุญาตสัมปทานอากรดิบูกต่อมาได้รับพระราชทานเลื่อนบรรดาศักดิ์เป็นเจ้าพระยาสุจริตมหารัษฎกิจซึ่งเป็นต้นตระกูล ณ ระนองถึงปัจจุบัน

ผู้ดำเนินรายการเชิญ นางวรพรรณ สามีโส นำเสนอผลงานวิจัยเรื่อง วงจรชีวิตเปิดบ้านนาเปิดบ้านนาเป็นเปิดที่มีนิสัยไม่ฟักไข่เหมือนเปิดเทศจึงต้องอาศัยแม่ไก่หรือแม่เปิดเทศช่วยฟักไข่ให้เพื่อผลิตลูกเปิดบ้านนาในการขยายพันธุ์ เมื่อถูกเปิดออกเป็นตัว ถ้าแม่ไก่ฟักก็ให้แม่ไก่กกและเลี้ยงอนุบาลให้จนแข็งแรงและมีอัตราอดแล้วจึงแยกแม่ไก่ออกเพื่อเตรียมแม่ไก่ไว้ผลิตรุ่นต่อไป เปิดบ้านนามีการเจริญเติบโตได้ดี แข็งแรง ทนทานต่อโรคเปิดบ้านนาไม่มีปัญหาการเจ็บป่วย เมื่อมีอายุ 5 เดือนเริ่มมีการผสมพันธุ์ (การผสมพันธุ์สามารถผสมข้ามสายพันธุ์กับพันธุ์อื่นได้) การอนุรักษ์เปิดบ้านนาจึงมีความจำเป็นมากในการป้องกันและเผื่อระวังและต้องมีการเพาะเลี้ยงข้อบังคับของกลุ่มห้ามสมาชิกสามารถควบคุมไม่ให้ผสมพันธุ์กันได้ แรกเกิดถูกเปิดมีน้ำหนักตัว ประมาณ 30 กรัม โตเต็มที่น้ำหนักประมาณ 2.5 - 2.8 กก. เมื่ออายุ 6 เดือนจะให้ผลผลิตไข่และนำไข่ไปขยายพันธุ์ต่อไป เปิดบ้านนามีอายุอยู่ได้ถึง 4-5 ปี และให้ผลผลิตไข่ได้ เมื่อถึงอายุปลดระวางแล้วยังสามารถนำมาทำเป็นอาหารที่มีรสชาติที่ดี มีคุณภาพอยู่ นางอรุณศรี ทับทองและคน

อื่นยังบอกอีกว่าสมัยก่อนเมื่อนำเปิดบ้านนามาทำเป็นอาหารจะต้องเลือกตัวที่มีอายุมาก (ตัวที่แก่แล้ว) มาทำเพราะตัวที่แก่มันจะหนากว่ามีความหอมและมันมากกว่า

ผู้ดำเนินรายการเชิญ นาย ณริศ พรหมมา นำเสนอผลงานเรื่อง ลักษณะประจำพันธุ์ เนื่องจากเปิดบ้านนามีลักษณะประจำพันธุ์ที่แตกต่างจากเปิดพันธุ์อื่นมากคือ มีลำตัวสั้นกลมป้อม คอสั้น ขาสั้นสี่เหลี่ยม ปากสี่เหลี่ยม มีสีขนที่สวยงามหลากหลายในตัวเดียวเป็นเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละชนิดซึ่งมี 3 ชนิด คือชนิดลายนกกระจอก ชนิด สีดำ ชนิด สีขาว ซึ่งแต่ละชนิดมีเอกลักษณ์เฉพาะ แรกเกิดจะมีลักษณะคล้ายกันมากมีขนสีดำและมีจุดเหลืองตามตำแหน่งเช่น ใบหน้า โคนปีกทั้ง 2 ข้าง ปีกทั้ง 2 ข้าง บริเวณโคนหางทั้ง 2 ข้างยกเว้นชนิดสีขาวที่จะมีสีเหลืองตลอดลำตัวและจะค่อยๆเริ่มเปลี่ยนสีขนตั้งแต่อายุ 1 เดือนเริ่มแยกเพศด้วยสายคาดได้โดยสังเกตสีขนที่เปลี่ยนแปลงขึ้นจนเป็นเปิดโตเต็มที่มีรูปร่างไม่เหมือนเปิดพันธุ์อื่นๆคือ เนื้อนุ่มสีแดง มีกลิ่นหอมหวาน มีรสมันมากกว่าเปิดพันธุ์อื่น คุณสมบัติพิเศษคือ การให้ผลผลิตไข่ถ้าเปิดสมบูรณ์มีอัตราการให้ไข่น้อยกว่า 70 เปอร์เซ็นต์อายุการให้ผลผลิตได้ 3-5 ปี สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายทางเช่น 1.ทางเศรษฐกิจ แปรรูปเนื้อเป็นอาหาร แปรรูปไข่เป็นไข่เค็ม เป็นอาหาร เป็นขนม 2.ธุรกิจการท่องเที่ยว มีความสวยงามของสีขนที่โดดเด่น ทำเป็นอาหารต้อนรับแขกได้ดีเสนอเป็นของดีในท้องถิ่นได้ 3.เป็นข้อมูลการเรียนรู้ภูมิการศึกษาที่ต้องถ่ายทอดสืบต่อไป

ผู้ดำเนินรายการเชิญ นายวินัย จิตหวัง นำเสนอผลงานวิจัยเรื่องวิธีเลี้ยงเปิดบ้านนา ซึ่งเป็นผู้รับมอบหมายรับผิดชอบแต่กิจการกิจ นางยุพา คงกระพันธ์ จึงนำเสนอแทน การเลี้ยงเปิดบ้านนามีวิธีการเลี้ยง ดังนี้

การเลี้ยงโดยใช้แม่ไก่ไข่แม่ฟักที่ฟักไข่เปิดบ้านนาจนออกเป็นตัวลูกเปิดบ้านนาให้กกเพื่อความอบอุ่นและแข็งแรง ให้กินอาหารเม็ดสำเร็จรูปและน้ำเสริมเป็นการกกแบบธรรมชาติให้แม่ไก่ฟักเมื่อออกเป็นลูกเปิดแล้วให้แม่ไก่ช่วยกกเป็นเวลา 7 วันแม่ไก่ฟักออกเป็นตัวแล้วกกและอนุบาลโดยการปล่อยอนุบาลแบบธรรมชาติและดูแลเหมือนเปิดเทศใช้เวลาเลี้ยงประมาณ 1-2 สัปดาห์ (ถ้าต้องการให้แม่ไก่ออกไข่ตัวเร็วเพื่อผลิตรุ่นต่อไปให้แยกลูกเปิดออกเมื่อลูกเปิดอายุ 3 สัปดาห์-1 เดือน) และการกกโดยการจัดการเองโดยเมื่อออกเป็นตัวลูกเปิดแยกออกจากแม่ฟักแล้วนำมาใส่ภาชนะที่เตรียมไว้โดยใช้เศษผ้าหรือหญ้าแห้งรองเพื่อให้มีความอบอุ่นการให้กินอาหารลูกเปิดแรกเกิดโดยให้กินน้ำและอาหารเมื่อลูกเปิดหิวโดยการสังเกตเวลาหิวจะส่งเสียงร้องและแตกฝูงเมื่อกินเสร็จจะต้องแยกออกจากรางน้ำและอาหารทันทีป้องกันตัวเปียกน้ำอาจหนาวและตายได้ต้องนำลูกเปิดไว้ในพื้นที่ที่เตรียมไว้และจะต้องแห้งเสมอใช้เวลากกประมาณ 1-2 สัปดาห์

การเลี้ยงลูกเปิดบ้านนาโดยแม่เปิดเทศ ให้แม่เปิดเทศฟักเมื่อออกเป็นตัวแล้วให้แม่เปิดเทศกกและเลี้ยงให้เมื่อลูกเปิดหิวจะเดินออกจากใต้ท้องแม่เปิดเทศจะพานำออกเดินเพื่อหาอาหารจึงให้อาหารโดยต้องแยกแม่เปิดเทศออกป้องกันการแย่งกินอาหารของลูกเปิดใช้เวลาอนุบาล 1-2 เดือน (ถ้าต้องการให้แม่เปิดเทศผลิตรุ่นต่อไปเร็วขึ้นสามารถแยกลูกเปิดออกจากแม่เปิดเทศได้เหมือนกับแม่ไก่) จะเห็นว่า วิธีการเลี้ยงอนุบาลและการให้อาหาร เกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาส่วนใหญ่ใช้วิธีการเลี้ยงแบบปล่อยให้หาอาหาร

กินเองตามธรรมชาติ เช่น กุ้ง, หอย, ลูกปลา, และไส้เดือนตามริมลำคลอง โดยจะเลี้ยงควบคู่กับการให้อาหารเม็ดสำเร็จรูป เกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาจะแบ่งการให้อาหาร 2 เวลา คือ ช่วงเช้าก่อนปล่อยจากคอก และช่วงเย็นตอนกลับเข้าคอก เกษตรกรจะเตรียมคอกไว้สำหรับให้เป็นคนอนด้วยและใช้ฉนวนล้อมรอบเป็นบริเวณกว้าง

สรุปผลการดำเนินงาน

จากการดำเนินงาน ทีมวิจัยได้มีการนำเสนอข้อมูลภูมิหลังเปิดบ้านนา ข้อมูลวงจรชีวิตเปิดบ้านนา ข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์เปิดบ้านนาและข้อมูลวิธีการเลี้ยงเปิดบ้านนา

กิจกรรมที่ 12 ประชุมทีมวิจัยเพื่อเขียนรายงานความก้าวหน้า

วันที่ 23 พ.ย. 2556

สถานที่ บ้านนางสิริพันธ์ ล้อมเมือง

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. ทีมวิจัย จำนวน 18 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวางแผนการเขียนรายงานความก้าวหน้า

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. กำหนด วัน เวลา สถานที่ในการประชุม
2. ประสานงานทีมวิจัย
3. เตรียมวัสดุ/อุปกรณ์ เครื่องเขียน
4. เตรียมเอกสารข้อมูล
5. รวบรวมข้อมูล

ผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยร่วมกันวางแผนกิจกรรมเพื่อที่จะเขียนรายงานความก้าวหน้า ดังนี้ วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อการศึกษาความเป็นมาของการเลี้ยงเปิดบ้านนาและความสำคัญของการเปิดต่อครัวเรือนและชุมชน

1. ประชุมประจำเดือน
2. สัมภาษณ์ภูมิหลังวิถีชีวิตเปิดบ้านนา

3. ข้อมูลผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาและจำนวนประชากรเปิดบ้านนา
4. เวทีชี้แจงงานวิจัยต่อชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง
5. สรุปวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังของเปิดบ้านนาและข้อมูลประชากรเปิดบ้านนาและผู้เลี้ยงเปิด บ้านนา
6. เวทีนำเสนอข้อมูล ภูมิหลังเปิดบ้านนาและวิถีชีวิตของคนบ้านนา

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาลักษณะประจำพันธุ์การเจริญเติบโต พฤติกรรมแต่ละช่วงวัยของ
เปิดบ้านนา

7. ศึกษาเก็บข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์และการเจริญเติบโตของเปิดบ้านนา และลักษณะพฤติกรรมของ
เปิดแต่ละช่วงวัย
8. ศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบการเลี้ยงแบบธรรมชาติและแบบขังคอก
9. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ลักษณะประจำพันธุ์ พฤติกรรมและการเจริญเติบโตแต่ละช่วงวัย
10. เวทีสรุปรายงานความก้าวหน้า และโจทย์วิจัย ที่ทีมวิจัยจะต้องตอบคำถามให้ได้
11. ลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโต พฤติกรรมแต่ละช่วงวัยของเปิดบ้านนาเป็นอย่างไร
12. ความเป็นมาของการเลี้ยงเปิดบ้านนาและความสำคัญของการเปิดต่อครัวเรือนและชุมชนเป็นอย่างไร
13. เพราะเหตุใดจึงต้องอนุรักษ์สายพันธุ์และจะอนุรักษ์อย่างไร
14. จะส่งเสริมการขยายพันธุ์และเลี้ยงเปิดบ้านนาให้แพร่หลายอย่างไรและได้วางรูปแบบการทำรายงาน
ความก้าวหน้า ดังนี้

กิจกรรม.....

วันที่.....

สถานที่.....

ผู้เข้าร่วม 1.....

2.....

วัตถุประสงค์ 1.....

2.....

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.กำหนดวันประชุม

2.ประสานงาน

ผลการดำเนินงาน.....

สรุปผลการดำเนินงาน.....

ปัญหาอุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ.....

และทีมวิจัยร่วมกันแบ่งกลุ่มเพื่อช่วยกันเขียนข้อมูลกิจกรรมที่ได้ดำเนินการมา เมื่อเสร็จก็มี การนำเสนอเพื่อดูว่าข้อมูลเสร็จสมบูรณ์หรือเปล่า

สรุปผลการดำเนินการ

ทีมวิจัยร่วมกันเขียนข้อมูลรายงานความก้าวหน้า จากการดำเนินงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในงวด ที่ 1 พบว่าทีมวิจัยมีความเข้าใจกระบวนการทำงานวิจัยมากขึ้น จากการทำงานในระยะแรก ทั้งนี้ทีมวิจัยยังมี ข้อจำกัดในด้านของการเขียนรายงานวิจัย สิ่งที่ทีมวิจัยต้องการพัฒนากระบวนการเพิ่มเติมในเรื่องของการ เขียนรายงาน การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดการข้อมูลที่ได้มาจากการสำรวจ ดังนั้นทีมวิจัยได้เสนอให้มี กระบวนการพัฒนาด้านการพัฒนาศักยภาพของทีมวิจัย ต่อไป

กิจกรรมที่ 13 ประชุมประจำเดือนธันวาคม

วันที่ 23 ธันวาคม 2556

เวลา 9.00 น - 15.30 น

สถานที่ ณ บ้านนางยุพา คงกระพันซ์

ผู้เข้าร่วม

- 1.ทีมนักวิจัย 12 คน
- 2.พี่เลี้ยงนักวิจัย 1 คน

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อประชุมและทำกิจกรรมกลุ่มประจำเดือน
- 2.เพื่อสรุปเอกสารการเงิน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1.ทีมประชุมประจำเดือนทุกวันที่ 23 ของทุกเดือน
- 2.ประสานงานพี่เลี้ยงนักวิจัย
- 3.เตรียมเอกสารการเงิน

ผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยและพี่เลี้ยงช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารการเงินงวดแรก ยังขาด หลักฐานการรับเงินค่าสถานที่ โรงเรียนบ้านนา นางยุพาติดตามมาได้ครบแล้วและได้จัดระเบียบเรียงเสร็จให้พี่ เลี้ยงนักวิจัยนำไปประกอบรายงานต่อไป

กิจกรรมที่ 14 ประชุมประจำเดือนมกราคม

วันที่ 23 มกราคม 2557

เวลา 9.00 น - 15.00 น

สถานที่ ณ บ้านนางวรรณ สอนสวัสดิ์

ผู้เข้าร่วม

1.ทีมนักวิจัย 11 คน

2.พี่เลี้ยงนักวิจัย 2 คน

วัตถุประสงค์

1.เพื่อประชุมประจำเดือน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.ประสานงานพี่เลี้ยงนักวิจัย

2.ประสานงานสถานที่ประชุม

3.เตรียมเอกสารการประชุม

ผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยมีการเก็บเงินออมทรัพย์ประจำเดือนของกลุ่ม น.ส.สรัญญา ชี้แจงว่ายังปกติสมาชิกทุกคนยังออมอย่างต่อเนื่องไม่มีปัญหา นางสาวลิ ชี้แจงเรื่องที่นายบุญชม ไม่มาประชุมและไม่จ่ายค่าอาหาร เปิดคั่นกองทุนจะอย่างไร นางชุพา เดือนสมาชิกทุกคนให้พยายามเอาใจใส่เรื่องการวิจัยให้ต่อเนื่องให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้

สรุปผลการดำเนินงาน

การประชุมดำเนินการไปได้ด้วยดีไม่มีปัญหา

กิจกรรมที่ 15 ประชุมประจำเดือนกุมภาพันธ์

วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2557

เวลา 9.00 น - 14.00 น

สถานที่ ณ บ้านนางพิสมัย สิมณี

ผู้เข้าประชุม

1. ทีมวิจัย 14 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย 2 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทบทวนการเงินโครงการ
2. เพื่อสรุปข้อมูลการเลี้ยงนอกคอก

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ประชุมประจำเดือนทุกวันที่ 23 ของทุกเดือน
2. ประสานงานพี่เลี้ยงนักวิจัย
3. เตรียมหลักฐานการเงิน
4. เตรียมข้อมูลที่น่าสนใจ

ผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยและพี่เลี้ยงนักวิจัยนำเอกสารหลักฐานการเงินที่ใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์มาทบทวนความถูกต้องอีกครั้งเพื่อป้องกันความผิดพลาดและกำหนดการดำเนินการการเงินให้ชัดเจน

ทีมวิจัยนำเอกสารข้อมูลทั้งฉบับที่การเลี้ยงเปรียบเทียบนอกคอก ผลการเลี้ยงนอกคอกแบบธรรมชาติจากการเก็บข้อมูลการเลี้ยงแม่เปิดจำนวน 10 ตัว พ่อพันธุ์จำนวน 2 ตัวการให้ผลผลิตไข่มากถึง 90 – 100% จากการสังเกตอาจจะเป็นเพราะเลี้ยงการเลี้ยงน้อยๆ ได้กินอาหารเพียงพอ และฤดูกาลอาจจะมีในช่วงที่อากาศปกติสบายเปิดไม่เครียด

ตารางการเก็บข้อมูลไข่จากแม่เป็ดจำนวน 10 ตัว พ่อพันธุ์จำนวน 2 ตัว

วัน/เดือน/ปี	จำนวนไข่เป็ด (ฟอง)	หมายเหตุ
วันที่ 26 ธ.ค. 2556	10	ไข่แม่ไก่ฟักแล้ว 10 ฟอง
วันที่ 27 ธ.ค. 2556	9	
วันที่ 29 ธ.ค. 2556	8	
วันที่ 30 ธ.ค. 2556	9	
วันที่ 31 ธ.ค. 2556	9	
วันที่ 1 ม.ค. 2557	9	
วันที่ 2 ม.ค. 2557	9	
วันที่ 3 ม.ค. 2557	9	
วันที่ 4 ม.ค. 2557	7	ฟองให้แม่ไก่ตัวดำฟัก 13 ฟอง (ไข่บ้านบุญชม 6 ฟอง)
วันที่ 5 ม.ค. 2557	8	ให้เป็ดเทศฟัก 15 ฟอง (ไข่บ้านบุญชม 3 ฟอง)
วันที่ 6 ม.ค. 2557	8	คินบุญชม 6 ฟอง
วันที่ 7 ม.ค. 2557	9	ฟักกับแม่ไก่ 5 ฟอง (คินบุญชม 4 ฟอง)
วันที่ 8 ม.ค. 2557	9	ฟักกับแม่ไก่ 6 ฟอง
วันที่ 9 ม.ค. 2557	9	
วันที่ 10 ม.ค. 2557	8	
วันที่ 11 ม.ค. 2557	8	ฟัก 9 ฟอง

วัน/เดือน/ปี	จำนวนไข่เปิด (ฟอง)	หมายเหตุ
วันที่ 12 ม.ค. 2557	9	
วันที่ 13 ม.ค. 2557	9	
วันที่ 14 ม.ค. 2557	9	
วันที่ 15 ม.ค. 2557	9	
วันที่ 16 ม.ค. 2557	9	
วันที่ 17 ม.ค. 2557	9	
วันที่ 18 ม.ค. 2557	9	
วันที่ 19 ม.ค. 2557	9	
วันที่ 20 ม.ค. 2557	9	
วันที่ 21 ม.ค. 2557	9	
วันที่ 22 ม.ค. 2557	9	
วันที่ 23 ม.ค. 2557	10	
วันที่ 24 ม.ค. 2557	10	
วันที่ 25 ม.ค. 2557	10	
จำนวน 30 วัน	267 ฟอง	

สรุปผลการดำเนินงาน

จากการเก็บข้อมูลตารางการเก็บข้อมูลไข่จากแม่เปิดจำนวน 10 ตัว พ่อพันธุ์จำนวน 2 ตัว ได้ไข่ทั้งหมดจำนวน 267 ฟอง ได้นำไข่เปิดบ้านนาไปฟัก จำนวน 58 ฟอง และฟักแตกเป็นลูกเปิดทั้งหมด

กิจกรรม 16 ประชุมประจำเดือนมีนาคม

วันที่ 24 มีนาคม 2557

สถานที่ บ้านนางสุมาลี หาญกุดดุ่ม

เวลา 9.00 น -14.00 น

ผู้เข้าร่วมประชุม

- 1.ทีมนักวิจัย 14 คน
- 2.พี่เลี้ยงนักวิจัย 2 คน

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อวางแผนศึกษาดูงาน

ขั้นตอนดำเนินงาน

- 1.ประชุมประจำเดือน วันที่ 23 มีนาคม 2557
- 2.ประสานงานเตรียมทีมวิจัย
- 3.กำหนดสถานที่ดูงาน
- 4.กำหนดเวลาเดินทาง

ผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัย และพี่เลี้ยงนักวิจัย ได้ร่วมกันวางแผนในการไปศึกษาดูงานมีการ เสนอให้ไปดูที่ จังหวัดนครราชสีมา ที่ชุมชนไม้เรียง ตำบลไม้เรียง อำเภอลำทะเมนชัย เรื่องแผนแม่บทชุมชนต้องการเรียนรู้ เรื่องการจัดเก็บข้อมูลชุมชนและต้องการเรียนรู้เรื่องการพัฒนาศูนย์เรียนรู้จะทำอย่างไร ที่ชุมชนศิรีวง อำเภอลานสกาต้องการเรียนรู้เรื่องการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน บริบทชุมชน การพัฒนาอาชีพที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนอย่างยั่งยืน และ กำหนดวันที่เดินทางและศึกษาดูงาน – วันเดินทางกลับถึงบ้านวันที่ 8 เมษายน 2557 ออกเดินทางนัดพบและขึ้นรถที่บ้านนายสำเริง สอนสวัสดิ์เวลา 7.00 น กลับถึงบ้านในวันที่ 10 เมษายน 2557

สรุปผลการดำเนินงาน

จากการพูดคุยสรุปได้ดังนี้คือ เรื่องที่ต้องการศึกษา การจัดทำแผนชุมชน สถานที่ ตำบลไม้เรียง การบริหารจัดการชุมชน การจัดการผลิตภัณฑ์ชุมชน การแปรรูปผลผลิต และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่บ้านศิรีวง การเลี้ยงเป็ดพันธุ์ไข่ ที่ไชยา สุราษฎร์ธานี โดยออกเดินทางวันที่ 8 เมษายน เดินทางกลับวันที่ 10 เมษายน ให้ทุกคนมาพร้อมกันที่บ้านนายสำเริง สอนสวัสดิ์เวลา 6 โมงพร้อมออกเดินทาง

กิจกรรมที่ 17 ศึกษาฐาน ตำบลไม้เรียง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วันที่ 9-10 เมษายน 2557

สถานที่ ตำบลไม้เรียง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

เวลา 3 วัน

ผู้เข้าร่วมประชุม

- 1.ทีมนักวิจัยวิจัย จำนวน 11 คน
- 2.พี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 1 คน
- 3.เจ้าหน้าที่กองทุนฟื้นฟูเกษตรกร จำนวน 1 คน

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อศึกษาฐานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากชุมชนอื่นด้วยกิจกรรมศึกษาฐาน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1.ประสานแหล่งเรียนรู้
- 2.ประสานงานทีมวิจัย
- 3.ประสานงานทีมพี่เลี้ยง
- 4.เตรียมเอกสารที่ศึกษาฐาน

ผลการดำเนินงาน

วันที่ 8 เมษายน 2557 ไปถึง อำเภอฉวาง ตำบลไม้เรียง จังหวัดนครศรีธรรมราชจุดดูงานที่1 ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนไม้เรียง และสถานที่ฝึกอาชีพชุมชนไม้เรียง ตำบลไม้เรียง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช นายประสงค์ รณรงค์ เป็นวิทยากรแนะนำเรื่อง แผนแม่บทชุมชน เป็นกระบวนการเรียนรู้ข้อมูลชุมชน ผู้การปฏิบัติ ต้องการให้ทุกคนรู้จักตนเอง ต้องมีวิสัยทัศน์ เน้นให้คิดให้วิเคราะห์ทำข้อมูล วิธีการจัดทำแผนแม่บทชุมชน กระบวนการ การตั้งหัวข้อ หาจุดอ่อน จุดแข็ง กำหนดเป้าหมายทำเพื่ออะไร กำหนดรายละเอียดยุทธศาสตร์ วางแผนการเกิดปัญหา คิดหาทางแก้ไขปัญหา ที่ตำบลไม้เรียงได้กำหนดแผนไว้ แผน 3 แผน 1 แผนบุคคล 2 แผนครอบครัวและ3 แผนชุมชน

การวางแผนในการดำเนินชีวิต 4 แผน ดังนี้

- 1 แผนชีวิต กำหนดตามอายุและต้องเกษียณให้ได้เมื่ออายุ 55 ปี
- 2 แผนอาชีพ ขั้นตอนหาความสำเร็จต่ออาชีพเพื่อมีรายได้อาชีพหลัก อาชีพรอง อาชีพเสริม

เสริม

- 3 แผนการเงิน แผนรายจ่าย จัดสรรจากรายได้ 5 ส่วน ส่วนที่ 1 20% ออมเพื่อการ

ลงทุน ส่วนที่ 2 40% อาหารการกิน ส่วนที่ 3 10% การศึกษา ส่วนที่ 4 10% การรักษาพยาบาล และ ส่วนที่ 5 20% ภาษีสังคม ป้าหมายการเงินเมื่อเกษียณอายุ 55 ปี จะต้องไม่มีหนี้

4 แผนสุขภาพ พิจารณาโรคที่เกิดจากอาหารการกิน ป้องกันตัว กินอาหารให้เป็นยา ตลอดจนเวลาโดยใช้สมุนไพร สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งตนเอง พอประมาณ การมีเหตุมีผล นำข้อมูลเป็นวิชาการ

หลักคิดในการวางแผน คิดก่อนลงมือทำ ทำในสิ่งที่รู้จริง ลดความเสี่ยง รอบรู้รอบคอบ มีสติปัญญา ความเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียงยึดหลักความมั่นคง ร่วมมือตามฐานอาชีพ ตัวอย่างเครือข่าย ชมนา ร่วมมือ 4 ฐานอาชีพ สร้างมูลค่าเพิ่มเน้นความร่วมมือ

วันที่ 9 เมษายน 2557

จุดงานจุดที่ 1 เรื่องการพัฒนาชุมชนศรีวังค์

จุดงานจุดที่ 2 เรื่องการแปรรูปสมุนไพร

จุดงานจุดที่ 3 เรื่องการทำผ้ามัดข้อม ผ้าบาติก

- ประสิทธิภาพการทำงานกลุ่ม ที่ประสบความสำเร็จ และไม่สำเร็จ

วันที่ 10 เมษายน 2557

จุดงานจุดที่ 1 จุดงาน เรื่องเปิดพันธุ์ไข่ที่รับผลผลิตไข่ การจัดการโรงเรือน ใช้อวนล้อมรอบบริเวณที่เลี้ยงตามความต้องการและปริมาณเปิดที่เลี้ยง มีคอกสำหรับนอนกลางคืน ในฤดูฝนจะต้องขังคอกที่ไม่มีน้ำฝนถูกได้ การจัดการเลี้ยง ห้ามให้เล่นน้ำเด็ดขาดเพราะหากเปิดลงเล่นน้ำจะทำให้ผลัดขนและไม่ให้ผลผลิตไข่ทำให้ขาดทุน และการจัดการ รับซื้อลูกเปิดจากพ่อค้าลูกเปิดเมื่อลูกเปิดอายุ เดือน ราคา ตัวละ บาท เลี้ยงอีก เดือนให้ผลผลิตไข่

สรุปผลการดำเนินงาน

จากการกิจกรรมศึกษาจุดงานสิ่งที่ทีมวิจัยได้เรียนรู้ ในเรื่องของแนวคิดการรวมกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่ม โดยใช้กระบวนการจัดทำแผนมีเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนกลุ่มและชุมชน ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้ในการจัดทำแผนแม่บทชุมชนตำบลบ้านนาได้ในอนาคต

กิจกรรมที่ 18 ประชุมวางแผนออกแบบการนำเสนอกระบวนการทำงาน

วันที่ 3 มิถุนายน 2557

สถานที่ ณ ที่ทำการกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่นเปิดบ้านนา

เวลา 9.00น- 15.00น

ผู้เข้าร่วม

- 1.ทีมวิจัย 13 คน
- 2.พี่เลี้ยงนักวิจัย 2 คน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1.ประสานงานทีมวิจัย เด็กเยาวชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 2.ประสานทีมพี่เลี้ยงนักวิจัย
- 3.เตรียมข้อมูลและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำสื่อเพื่อการนำเสนอผลงาน
- 4.ออกแบบกระบวนการนำเสนอข้อมูลและแบ่งบทบาทหน้าที่ของทีมวิจัย

ผลการดำเนินงาน

จากการดำเนินงาน ทางทีมวิจัยได้ร่วมกับจัดทำสื่อข้อมูลเพื่อการนำเสนอผลการดำเนินงาน เรื่องคนเก่าเล่าความหลัง สื่อความหมายบริบทชุมชนดั้งเดิมถึงปัจจุบัน สื่อสภาพแวดล้อมต่าง ๆ แต่ละช่วงวัย สื่อความหมายลักษณะประจำพันธุ์ และวงจรชีวิตของเปิดบ้านนา และสื่อกลไกความร่วมมือภาครัฐ สื่อความหมาย ความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ

สรุปผลการดำเนินงาน

จากผลการดำเนินงานทีมวิจัยได้มีการทบทวนข้อมูลต่างๆก่อนลงมือจัดทำสื่อภาพวาดบน ผืนผ้าเพื่อนำเสนอ และเกิดการมีส่วนร่วมของเด็กเยาวชนในการดำเนินกิจกรรมนี้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบอกเล่าข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งเป็นการตรวจสอบข้อมูลร่วมกันอีกครั้งก่อนการนำเสนอผลการดำเนินงาน

กิจกรรมที่ 19 เวทีรายงานผลการดำเนินงาน และต้อนรับคณะ ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ติดตามงานวิจัยของกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่นเปิดบ้านนา

วันที่ 12 มิถุนายน 2557

สถานที่ ที่ทำการกลุ่มอนุรักษ์เปิดบ้านนา

เวลา 9.00น- 15.00น

ผู้เข้าร่วมเวที

- 1.ทีมนักวิจัย 13 คน
- 2.พี่เลี้ยงนักวิจัย 2 คน
3. คณะสกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น 3 คน
- 4.ที่ปรึกษา 2 คน
- 5.ผู้นำชุมชน 3 คน
- 6.เครือข่ายนักวิจัย 4 คน
- 7.หัวหน้าหน่วยงานราชการ 7 คน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1.ทำหน้าที่ลงทะเบียนนางอรพิต ทับทอง และนางสุมาลี หาญกุดคุ้ม
- 2.พิธีกรดำเนินรายการ น.ส.สายเพชร เมืองปาง และน.ส.ณัฏฐา อินชิน
- 3.เชิญนายสถาพร สิงห์แก้ว กำนันตำบลบ้านนาก่อเปิดเวที
4. พิธีกรแนะนำสมาชิกทีมวิจัยกลุ่มอนุรักษ์ฯเปิดบ้านนา เจ้าหน้าที่และแขกที่ได้รับเชิญเข้าร่วมทุกท่าน
5. พิธีกรเชิญนายสำเร็จ สอนสวัสดิ์

ผลการดำเนินงาน

นำเสนอกิจกรรมภูมิหลังเปิดบ้านนา จากเวทีคนเก่าเล่าความหลัง เพื่อสื่อให้เห็นว่าวิถีชีวิตคนบ้านนาในอดีตเป็นมาอย่างไรสรุปได้ดังนี้

ขุคบุกเบิกเหมื่อก่อนปี2397เมื่อระนองมีการทำเหมื่อกแร่ดีบุกเป็นอาชีพสร้างรายได้เลี้ยงครอบครัวขุคก่อตั้งเมืองระนองเมื่อต้นกรุงรัตนโกสินทร์ มีชาวจีนซื้อค่อขุ้เจียงได้เดินมาจากเมืองจีนเพื่อขออนุญาตทำเหมื่อกแร่และผูกขาดภาชีอกรดีบุก มีชาวจีนติดตามเข้ามาเพื่อเป็นลูกจ้างเหมื่อกแร่เป็นจำนวนมากต่อมาได้รับพระราชทานสถาปนาเป็นเจ้าพระยาสุรรัตนมหารัษฎกิจเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดระนองคนแรกในเวลาเดียวกันนี้คนบ้านนาเองก็มีอาชีพทำเหมื่อกแร่ดีบุกและมีชาวจีนเข้ามาเป็นเจ้าแก่เหมื่อกแร่และเป็น

ถูกจ้างมากมายต่อมาได้แต่งงานมีครอบครัวมีลูกหลานสร้างหลักฐานจนถึงปัจจุบัน หลักฐานที่ปรากฏการก่อตั้งหมู่บ้าน คือมีการก่อสร้างวัดบ้านนาชื่อวัดชนารามมีโรงเรียนในวัด หลังจากนั้นมีการก่อสร้างโรงเรียนบ้านนา ก่อสร้างถนนดินจากกะเปอร์-บ้านนา ระยะทาง 15 กิโลเมตร ประชาชนมีอาชีพทำเหมืองแร่ ดินบุกและทำนาข้าวเพื่อเลี้ยงครอบครัว มีสถานีนอนมายบ้านนา ปี พ.ศ.2523 สังคมเปลี่ยนแปลงมีหลักทรัพย์ มิวินิตย์เข้ามาปลุกกระดมชาวบ้านทำให้ชาวบ้านบางครอบครัวหว่านกลั่วอพยพหนีไปอยู่ที่อื่น ปี พ.ศ.2525 มีไฟฟ้าเข้ามาในหมู่บ้าน ปีพ.ศ. 2529 ทางราชการได้เข้ามาดูแลความเรียบร้อยและพัฒนาหมู่บ้านจนเกิดความสุขชาวบ้านจึงได้กลับมาสร้างครอบครัว ใหม่มีวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไป มีการสร้างอาชีพใหม่ตาม กระแสนิยมโดยมีการปลูกพืชเศรษฐกิจเป็นอาชีพหลักมีอาชีพรับจ้างสร้างรายได้เลี้ยงครอบครัว ปีพ.ศ.2535 เปิดบ้านนาเกิดวิกฤตกำลังจะสูญพันธุ์จึงมีจุดเริ่มต้นของการสร้างกลุ่มเปิดบ้านนา ปี2552 พัฒนากลุ่มโดยมี ปลัดตัวจังหวัดระนองสนับสนุนโครงการเลี้ยงเปิดบ้านนา และสร้างกลุ่มขยายพันธุ์ในหมู่บ้านสายไขรัก ต่อมา สกว.ได้สนับสนุนโครงการงานวิจัย

นางสาวศรีธัญญา รุ่งเรือง และนางพิสมัย ลิ้มณี นำเสนอ กลไกความร่วมมือ การต่อยอด ขยายผลจากหน่วยงานของรัฐ

1. นายอำเภอกะเปอร์ ส่งเสริมให้มีความคิดเห็นเรื่องการตลาด กระตุ้นหน่วยงานต่างๆ ให้ความเห็นชอบและให้ความร่วมมือกับกลุ่มอนุรักษ์ฯ เพื่อให้มีการส่งเสริมการเลี้ยงให้แพร่หลายและเพิ่ม ปริมาณมากขึ้นเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้าประจำท้องถิ่นสามารถรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอนาคต ได้ต่อไป

2. ปลัดตัวจังหวัดระนอง สนับสนุนโครงการส่งเสริมการเลี้ยง มอบเงินช่วยเหลือรวมทั้ง มอบวัสดุก่อสร้างโรงเรือนให้สมาชิกที่ประสบภัยพิบัติน้ำท่วมทำให้คอกและเปิดบ้านนาเสียหาย ตามความ เหมาะสม สนับสนุนพ่อแม่พันธุ์ การขยายพันธุ์ไปให้กลุ่มอนุรักษ์ฯขยายในกลุ่มสายไขรักหมู่ 3 และหมู่ 7 ให้ อาหารเป็นกองทุนอาหาร สนับสนุนวัคซีนป้องกันโรค ยารักษาโรคระบาดสัตว์

3. โรงเรียนบ้านนา เชื้อมขยายพันธุ์เปิดบ้านนา พ่อแม่พันธุ์จำนวน 15 ตัวในโครงการ อาหารกลางวันตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4. ทหารมวชนสัมพันธ์ ส่งเสริมให้ความรู้ กระตุ้น ประชาสัมพันธ์

5. กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร เชื้อมแผนการตลาด จัดทำแผนแม่บทองค์กร

6. ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน อบรมให้ความรู้การทำเมนูอาหาร ก๊วยเตี๋ยวเปิดพะไล ข้าวมัน เป็ด

7. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระนอง ให้ความรู้เรื่องการผลิตอาหารสัตว์จากวัตถุดิบใน ท้องถิ่น แนะนำสูตรอาหารสัตว์

นางวรรณ สามิส และนางวันเพ็ญ พรหมมา นำเสนอเรื่องลักษณะประจำพันธุ์

ลูกเปิดบ้านนาแรกเกิดลักษณะขนใกล้เคียงกับลูกเปิดพันธุ์อื่นทั่วไปแต่สีขนไม่เหมือนกัน ลูกเปิดบ้านนาสีขนมีสีตามลักษณะประจำพันธุ์ คือลูกเปิดชนิดลายนกระจอกแรกเกิดจะมีแถบสีเหลืองที่หัว มีจุดสีเหลืองที่ปีก ที่โคนหางทั้งสองข้าง ลูกเปิดแรกเกิดชนิดสีดำสีขนจะสีคล้ำกว่าลายนกระจอกเมื่อโตขึ้นตัวเมียจะเป็นสีดำทั้งตัวตัวผู้ส่วนหัวถึงกลางลำคอ โคนหางถึงปลายหาง กลางปีกข้างลำตัวสีเขียวแพร ลำตัวขนสีน้ำตาล ลูกเปิดชนิดสีขาวแรกเกิดจะเป็นสีเหลืองตลอดทั้งตัวเมื่อโตขึ้นจะเป็นสีขาวตลอดทั้งตัว การเจริญเติบโต พฤติกรรมแต่ละช่วงวัยลูกเปิดเล็กต้องการความอบอุ่น ไม่ต้องการเล่นน้ำ กินน้อยๆแต่บ่อยครั้ง เป็ดรุ่น ไม่ต้องการความอบอุ่นแล้ว แยกเพศได้ เริ่มเที่ยวไกลขึ้น เป็ดโต รักสวยรักงามชอบแต่งตัว ชอบเล่นน้ำสะอาด กินอาหารเป็นเวลา กลับบ้านและนอนในคอกเองทุกวัน ไม่ชอบถูกกักขัง เป็ดปลดระวาง ไม่สูญเสียคุณภาพเนื้อ

มุมมองและข้อเสนอแนะ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสนับสนุนการทำแผนแม่บทองค์กร เพื่อหาข้อมูลความเหมาะสมในการพัฒนากลุ่มให้เข้มแข็งและมั่นคงในอาชีพของเกษตรกรจะได้รู้เรื่องทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นเพื่อลดต้นทุนการผลิตตามความต้องการในอาชีพของเกษตรกรสนับสนุนการรวมกลุ่มรวบรวมผลผลิต จัดการหนี้ในระบบ ชำระหนี้แทนเกษตรกร สนับสนุนเขียนแผนเงินกู้ ให้ทุนเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพ
2. ปศุสัตว์จังหวัดระนองต้องการให้กลุ่มเลี้ยงเป็ดเยอะ ต้องการศึกษาเรื่องปัญหาการตลาด และจุดบกพร่องแนวคิดเพิ่มจำนวนผู้เลี้ยง คนเลี้ยงเป็นตัวอย่างเพื่อขายความสวยงามเป็นจุดขาย ศึกษาต้นทุนอาหาร และปัญหาของเป็ด แนะนำหาผู้นำเป็ดผสมอาหารเพื่อลดต้นทุนอาหารเป็ด ที่ภาคกลางใช้ผสมอาหารหมู
3. วิทยาลัยเกษตรพลดองเลี้ยงนอกคอกและจัดอบรมการแปรรูปอาหาร

กิจกรรมที่ 20 การประชุมประจำเดือนและสรุปเวทีรายงานกิจกรรมผลงาน วันที่ 12 มิ.ย. 57

วันที่ 18 มิถุนายน 2557

สถานที่ ณ ที่ทำการกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่นเป็ดบ้านนา หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านนา

เวลา 8.30 น.- 15.30 น.

ผู้เข้าประชุม

1. ทีมวิจัย จำนวน 15 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 3 คน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ประสานงานทีมวิจัย
2. เตรียมข้อมูลจากการทำงาน
3. พี่เลี้ยงเตรียมคำถามเพื่อถอดบทเรียนการดำเนินงานของทีมวิจัย

ผลการดำเนินงาน

ประธานแจ้งที่ประชุมทราบเรื่องการติดตามผลงานวิจัย จากการที่ทางผู้อำนวยการสกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ลงพื้นที่มาเยี่ยม การจัดเวทีลู่วงด้วยดี ทีมงานวิจัยทุกคนทำหน้าที่ได้ดีมาก ประกอบกับได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้นำท้องถิ่นเป็นอย่างดีจึงถือโอกาสขอขอบคุณทุกคนที่ให้ความร่วมมือและขอทุกคนมีกำลังใจร่วมกันทำงานวิจัยรอบที่ 2 ให้สำเร็จเช่นกัน ทางพี่เลี้ยงนักวิจัยแจ้งให้สมาชิกกลุ่มทุกคนทราบว่าเวทีนำเสนอผลงานวันที่ 12 มิถุนายน 2557 ได้รับคำชมจาก ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น และขอให้ทำต่อไปให้ประสบความสำเร็จและดำเนินการสรุปและถอดบทเรียนสิ่งที่เกิดและความต้องการที่ทีมงานร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงความรู้สึกลดงานวิจัยเป็ดบ้านนาโดยมีคำถาม 9 ข้อโดยเขียนลงแผ่นกระดาษตามความรู้สึกของตนเอง

ข้อที่ 1. แรงบันดาลใจอะไรทำไมต้องทำงานวิจัย

นางวรรณ สามีโส เป็นคนนำเสนอ กลัวเป็ดสูญพันธุ์ อัมพรชวนเข้ากลุ่มว่าต้องขยายพันธุ์เพิ่มให้มากขึ้น แรงบันดาลใจอะไรทำไมต้องทำงานวิจัยเพราะว่าเรารักเป็ดเพราะว่าเป็ดอยู่คู่บ้านเรามาแต่ก่อน เพราะว่ามีเจ้าหน้าที่จะเอาเป็ดไปให้ที่อื่น เพื่อได้ศึกษาถึงงานที่เราทำและมีประวัติความเป็นมาอย่างไรเพราะว่าเป็นสัตว์ประจำถิ่นและกลัวว่าสัตว์ประจำถิ่นจะสูญหายไปจากตำบลบ้านนา อยากทำให้รู้ว่าบ้านเรามีใครเลี้ยงเป็ดบ้านนาบ้างมีกี่ตัว มีจุดเด่น ใครชอบเพราะอะไรบ้างใครมีมากใครชอบกินใครเพราะอะไร เพื่ออยากรู้อยากทำต้องการให้ตัวเองรู้คุณค่าของงานที่ตัวเองทำที่เรียนรู้มา

น.ส.ณัฏฐา อินธิน เพราะพี่สุมาลีชวนเข้า ชอบเลี้ยงเปิดอยากอนุรักษ์เปิดบ้านนาเพราะเป็นสัตว์ประจำถิ่น แรงบันดาลใจที่ต้องทำงานวิจัยเพราะไม่อยากให้เปิดบ้านนาสูญพันธุ์ อยากรู้เรื่องประวัติเปิดบ้านนากับความหลังของคนบ้านนาและวิถีชีวิตของคนบ้านนา อยากให้เปิดบ้านนาเป็นที่รักและรู้จักเปิดบ้านนาอย่างแพร่หลาย อยากให้เปิดบ้านนาได้รับจดสิทธิบัตรเป็นลายลักษณ์อักษร

น.ส. ศรัณญา รุ่งเรือง แรงบันดาลใจที่ได้เข้ากลุ่มเพราะเห็นว่าเป็นของแปลกและเห็นว่าเปิดสวยงามและอยากเรียนรู้ว่ามันความเป็นมาอย่างไร เหตุที่ต้องทำการวิจัยเพื่ออนุรักษ์และรักษาไม่ให้เปิดสูญพันธุ์ไปจากบ้านนาอยากให้อยู่เป็นของดีของคนประจำบ้านนาตลอดไป ต้องการให้มีผลงานที่สามารถมีความต่อเนื่องของกลุ่มเปิดบ้านนา งานวิจัยเป็นงานที่สำคัญที่เชื่อมต่อกับความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมกลุ่มให้ทุกคนอนุรักษ์เปิดบ้านนาให้อยู่นานๆ เหตุผลเพราะ ต้องการให้มีผลงานที่สามารถยืนยันความเป็นกลุ่มได้ งานวิจัยเป็นงานที่สำคัญที่สามารถเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีที่ดีต่อกันได้ เพราะกลัวเปิดบ้านนาจะจากคนบ้านนาไป ต้องการให้ทุกคนรู้ว่าเปิดบ้านนาสำคัญต่อพวกเราอย่างไร

ข้อที่ 2. สิ่งที่ต้องการให้เกิด (ทำเพื่ออะไร)

- 1.อยากให้มีการเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก เปิดการท่องเที่ยวและการเรียนรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์มีมีคฤหาสน์น้อยเกิดขึ้น
- 2.อยากจะทำให้คงอยู่คู่กับท้องถิ่นและให้ลูกหลานได้รู้จักว่ายังมีสัตว์ประจำถิ่นของเรา
- 3.ให้มีจำนวนเปิดมากมายขึ้นให้เรามีอาหารให้คนรับประทานในชุมชน มีงานทำมีความสุข
- 4.สิ่งที่อยากให้เกิดขึ้น ให้มีการเปิดอยู่ที่บ้านนาและไปอยู่ที่ไหนก็ให้มีชื่อว่าเปิดบ้านนา
- 5.อยากให้มีการเปิดจำนวนมากพอที่จะจำหน่ายและอยากให้คนรู้จักเปิดบ้านนาให้มากกว่านี้
- 6.ต้องการให้มีคนสนใจเลี้ยงเปิดบ้านนาเพิ่มขึ้น
- 7.ต้องการให้เป็นที่ยอมรับทั่วประเทศ
- 8.อยากให้มีความสนใจเพิ่มเพื่อช่วยในการขยายผลผลิตให้มาก อยากให้มีคนมาเที่ยวกลุ่มอนุรักษ์ของเรา

9. อยากให้มีการเปิดมีจำนวนมากขึ้นจะได้มีจำหน่ายอย่างพอเพียงกับสิ่งที่ต้องการ
- 10.อยากให้เขารู้จักเปิดบ้านนา
- 11.ต้องการขยายพันธุ์เปิดบ้านนาให้มากขึ้น

สิ่งที่อยากให้เกิดขึ้น 1. ขยายพันธุ์ให้แพร่หลายมากขึ้น 2. เป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน สินค้า OTOP 3. เป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชนบ้านนา 4. อยากให้หน่วยงานสนับสนุนอย่างจริงจังและมั่นคง 5. อยากให้มีการรู้จักกลุ่มและเจ้าหน้าที่มากขึ้นและอยากให้มีความรู้เพิ่มขึ้น 6. เลี้ยงเปิดเพราะมีมาตั้งแต่ปู่ย่าตายาย เปิดเป็นมรดกตกทอดมาตั้งแต่โบราณของคนบ้านนาเป็นของดีของคนบ้านนา

ข้อที่ 3. กิจกรรมที่ทำอย่างไร

1. ร่วมกันประชุมประจำเดือน
2. ประชุมประจำเดือน เก็บเงินออม รวมกลุ่มได้พบปะได้ทำงานร่วมกับทีมวิจัย
3. ลงพื้นที่สำรวจเก็บข้อมูลในชุมชน คนเฒ่าคนแก่ตามกิจกรรม เปิดเวทีวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อ
งานวิจัย ประชุมทุกเดือน พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เปิดเวทีชี้แจงงานวิจัยต่อชุมชน ร่วมเวที
เครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้
4. มีการประชุมประจำเดือนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตามหัวข้อที่ได้รับ มีการจัดเวทีและเชิญ
หน่วยงานมาร่วม มีการออมเงินของกลุ่ม
5. รวมกลุ่มเลี้ยงเปิดเก็บผลงาน ผลงานฉบับที่ 1 ทำเวทีประชาคม
6. พุดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
7. ชี้แจงการทำงานในแต่ละเดือน
8. ถกเถียงกันบ้างในบางครั้ง
9. เวทีชี้แจงงานวิจัย เปิดเวทีเพื่อชี้แจงให้คนในชุมชนได้รับรู้ถึงงานที่ทำ

ข้อที่ 4. เส้นทางสู่ความสำเร็จ มีปัจจัย เงื่อนไข

1. ทางแก้ปัญหาคือคือขายบริการขายของดีที่ไม่เหมือนคนอื่นเช่นเลี้ยงเป็ดตามวิถีเก่าและ
แหวกแนวจากคนอื่นทำอะไรที่คนอื่นเขาไม่ทำให้กินหน่อกล้วยหน่อไม้แทนอาหารสำเร็จหรือให้กินวัตถุดิบ
ที่มีในบ้านตนเอง
2. ทำประวัติเพื่อเล่าความเป็นมา ทำงานวิจัยให้สำเร็จอะไรบ้าง มีการปรึกษาหารือเข้าร่วม
ประชุม มีการซื้อตรงและมีความร่วมมือ
3. ให้ความร่วมมือในการประชุมทุกครั้ง ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของกลุ่ม มีความอดทนต่อ
สมาชิกและกลุ่ม ช่วยเหลืองานทุกอย่าง ไม่เอาวัดเอาเปรียบมีความคิดเห็นที่ไม่แตกแยก
4. ขยันออมมาประชุมทุกเดือน อดทนมีวินัย ออกความคิดเห็นกล้าแสดงความคิดเห็น และ
แสดงออกเห็นใจคนทำงานในกลุ่ม
5. เส้นทางสู่ความสำเร็จมีปัจจัย คือ 1) ความร่วมมือของทีมวิจัยมีความอดทนและจริงจัง 2)
รับเงินสนับสนุนเพื่อทำกิจกรรม 3) มีความภาคภูมิใจต่องานวิจัยที่เป็นผลงานที่เกิดจากความร่วมมือกัน 4.
ได้รับแรงกระตุ้นจากหน่วยงานภาครัฐ 5) มีพระนโยบายพระองค์เจ้าศรีรัตนพระวรราชาฯให้อนุรักษ์ไม่ให้
สูญพันธุ์
6. เข้าร่วมประชุมประจำเดือนทุกเดือน มีความอดทน มีวินัย ซื่อตรง

ข้อที่ 5. ความก้าวหน้าความสำเร็จ มีอะไรนำภาคภูมิใจบ้างและเป็นไปตามแผนหรือไม่

1. มีความก้าวหน้าความสำเร็จมีสิ่งที่ภาคภูมิใจ คือ มีหน่วยงานภาครัฐเห็นความสำคัญของเปิดบ้านนา ได้ข้อมูลเพื่อเรียบเรียงเป็นเอกสารเป็นลายลักษณ์อักษร ได้รับการต่อ ยอดงานจากเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ ได้มีกลุ่มที่เข้มแข็งในชุมชนมีสมาชิกที่ให้ความร่วมมือที่ดี และได้รับความสนใจจากคนภายนอกมากขึ้น

2. เป็นที่ยอมรับของคนข้างนอกเปิดได้มีชื่อเสียงนอกจากตำบลบ้านนา มีความภาคภูมิใจที่สามารถนำของคือออกสู่สายตาประชาชน

3. มีคนรู้จักกันมากมายหลายหน่วยงานและมากหน้าหลายตาทุกกลุ่ม

4. มีคนรู้จักมากมาย มีเงินออม มีเพื่อนมาก กล้าพูดและแสดงออก มีความรู้ รู้จักคนหลายความคิด

5. มีคนรู้จักกันมากมายทั้งในหน่วยงานและนอกพื้นที่

6. มีคนรู้จักกันแพร่หลาย ทั้งในหน่วยงานและนอกพื้นที่และในพื้นที่ มีความก้าวหน้า มีคนรู้จักเปิดบ้านนาได้ดีขึ้น และมีหลายหน่วยงานเข้ามาร่วมประชุม

ข้อที่ 6. ผลที่เกิดขึ้น ทำแล้วได้อะไรแต่ละช่วงเวลาที่กำหนด

1. ได้แลกเปลี่ยนความรู้ ได้ความสุข

2. ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้มีการรวมกลุ่ม

3. ผลที่เกิดขึ้นแล้ว ได้เรียนรู้ข้อมูลชุมชนในอดีตถึงปัจจุบัน ได้ความรักความสามัคคีจากสมาชิกทุกคน ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐมากขึ้น และมีโอกาสสัมพันธ์กับหน่วยงานในท้องถิ่น

4. ได้ความรู้ได้ขยายพันธุ์เปิดเพิ่มรู้จักรักสามัคคีร่วมกัน

5. ได้ความรู้จากการแลกเปลี่ยนความคิดจากคนอื่น ได้ดูงานจากงานวิจัยเพื่อสามัคคี

6. ได้ความเป็นกลุ่มจริงๆที่สามารถให้ความรู้ต่อคนที่สนใจได้ ได้ข้อมูลที่ชัดเจนสามารถบ่งบอกความเป็นตัวเปิดได้

7. ได้ความรู้การขยายพันธุ์เปิดบ้านนา ได้ความสุขที่ได้ทำ เราได้สามัคคีร่วมกัน

8. ได้อนุรักษ์พันธุ์เปิดบ้านนาของแท้ไว้ได้ ได้ความรู้เกี่ยวกับเปิดบ้านนา ได้รับการยอมรับมีชื่อเสียงเกิดความสามัคคีในกลุ่มได้รู้ว่าใครเป็นแบบไหนคิดแบบไหนกับกลุ่มบ้าง

ข้อที่ 7. สิ่งที่ยังไม่ได้ตั้งใจคืออะไร เพราะอะไร จะแก้ไขอย่างไร

1. การทำงานเป็นทีม เพราะบางทีแบ่งงานหรือหน้าที่ไม่ทั่วทุกคนบางทีเวที รับงานหรือทำงานน้อยบางคนไม่ให้ความร่วมมือ การแก้ไข จัดงานให้เป็นส่วนๆและแบ่งให้ครบทุกคนเพราะทุกคนจะได้มีส่วนร่วมในกลุ่ม

2. การขยายพันธุ์เปิดเพราะไม่มีที่ฟักไข่ ต้องการให้หน่วยงานเข้ามาช่วย

3. อาหารสำเร็จรูปราคาแพง เปิดไม่ยอมแตกถุงเพราะกลัวเน่า

สิ่งที่ไม่ได้ตั้งใจ

1. ขาดความร่วมมือเอาใจใส่อย่างจริงจังจากสมาชิกทุกคน

2. เพราะสมาชิกไม่ค่อยร่วมมือดีเท่าที่ควรเช่นวันเปิดเวที

3. สมาชิกยังไม่ค่อยกล้าแสดงออกทุกคน

4. ตลาดไม่ยอมรับเพราะเปิดแพงมากและอาหารที่เปิดกินแพง จะแก้ไขอย่างไร ต้องการให้มี

ตลาดยอมรับ

5. ความเสียสละเวลาของสมาชิกยังมีน้อย

6. คอกเปิดไม่ได้มาตรฐานตามที่ต้องการ

7. ยังดูแลเปิดได้ไม่ดีพอ

วิธีแก้ปัญหาคือ แบ่งงานแบบบังคับไปเลย และทำคอกที่ไม่เหมาะสมต่อตัวเปิด เปิดจะได้

ไม่เครียด

ข้อที่ 8 สิ่งที่ได้มาโดยไม่ได้คาดหวัง คืออะไร เกิดขึ้นเพราะ

1. หลายหน่วยงานได้เข้ามาให้ความร่วมมือกับกลุ่ม และให้แนวทางการดำเนินงานวิจัยตามกิจกรรมแต่กิจกรรม เกิดขึ้นเพราะเห็นว่าทีมวิจัยมีความมุ่งมั่นต้องการทำให้เกิดตามวัตถุประสงค์

2. สมาชิกแต่ละคนมีความสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้จากงานวิจัยแล้วถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้และสามารถแสดงออกในการเป็นวิทยากรถ่ายทอดต่อหน้าชุมชนได้ เกิดขึ้นเพราะความรักความผูกพันต่อกันและเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม

3. ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่ไม่เคยคิดว่าจะเข้าร่วมในการจัดเวทีแต่ละครั้งและงานวิจัยที่เกิดขึ้นเพราะอยากให้งานวิจัยเปิดบ้านนามีความรู้จะได้บอกกล่าวให้เด็กรุ่นหลังได้สืบทอดต่อไป

4. ความร่วมมือจากหน่วยงานที่ไม่เคยคิดว่าจะมาร่วม 2 ไม่คิดว่าจะได้ร่วมงานกับทีมวิจัย เกิดขึ้นเพราะ โชคดี

5. มีหน่วยงานเข้ามาถาม มีคนสนใจมากมีคนรู้จักมาก มีทีมคีมี่พี่เลี้ยงเอาใจใส่

ข้อที่ 9. ความคิด ความรู้ ทักษะที่ได้ส่งผลต่อการพัฒนาอะไร(อย่างไร ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาในระยะต่อไปให้บรรลุเป้าหมาย

1. ทำให้กลุ่มมีแนวทางในการพัฒนางานวิจัยในด้านอื่นๆ ได้อีกมากมายสามารถต่อยอดงานวิจัยได้โดยไม่ต้องรอให้เจ้าหน้าที่เข้ามาช่วย

2. สามารถยื่นข้อท้วงติงกลางความสับสนประมาทได้อย่างภาคภูมิใจว่ากลุ่มเปิดมืออยู่จริงและทำได้จริง 3 ทำให้กล้าแสดงออกมากขึ้นกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นในทุกๆด้าน

3.ความคิด ความรู้ ทักษะที่ได้ ส่งผลต่อการพัฒนากลุ่มให้เข้มแข็ง ข้อเสนอแนะในการพัฒนาจะต่อไปให้บรรลุเป้าหมาย ให้มีการเลี้ยงเพื่อเปรียบเทียบในพื้นที่เดียวกันตามระบบงานวิจัยที่ครบวงจร

4.ได้รับความรู้เกี่ยวกับภูมิหลังการเลี้ยงเป็ด ได้สัมผัสชีวิตจริงกับเป็ดว่ามันเป็นอย่างไรได้รู้ ว่าในแต่ละช่วงวัยมีลักษณะพฤติกรรมและวิธีการเลี้ยงในแบบต่างๆ

5. สามารถนำความรู้หรือชีวิตและประวัติหรือจุดเด่นไปเผยแพร่ให้แก่งานหรือประชาชนรับรู้

6.มีความรู้กับหน่วยงาน กล้าแสดงออก มีทีมงานดี มีความร่วมมือ มีความรู้เรื่องอาหาร สามารถทำอาหารได้เองแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรียนรู้และทำได้

กิจกรรมที่ 21 การประชุมประจำเดือนกรกฎาคม

วันที่ 23 ก.ค. 2557

สถานที่ ณ บ้านนางรัชก อินทร์รักษา 27/6 ม 4 ต. บ้านนา

เวลา 9.00 น - 14.00 น

ผู้เข้าประชุม

1. ทีมวิจัย

2. พี่เลี้ยงนักวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการขยายพันธุ์และปัญหาในการขยายพันธุ์เป็ดบ้านนาที่พบแต่ละบ้าน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ประชุมประจำเดือนทุกวันที่ 23 ทุกเดือน

ผลการดำเนินงาน

ที่เลี้ยงนักวิจัยและทีมวิจัยชวนคุยเรื่องการสำรวจข้อมูลจำนวนเป็ดบ้านนาเริ่ม ตั้งแต่ วันที่ 1 ส.ค. 2557 - วันที่ 31 ต.ค. 2557ตามแบบฟอร์มที่ออกไว้แล้วนั้นเจ้าหน้าที่เกษตรได้แนะนำให้เพิ่ม เรื่องจำนวนการจำหน่ายเป็ดแต่ละครัวเรือนต่อเดือนประธานนัดให้ทำการสำรวจและนำเข้าสู่สรุปในวันประชุมวันที่ 23 ส.ค. 2557โดยพร้อมเพรียงกัน

ปัญหาการขยายพันธุ์ที่พบแต่ละบ้าน

1. บ้านนางสุมาลี ฟักไม่ค่อขแตกบางช่วง แม่ฟักกินไข่และจิกลูก แม่เป็ดแอบไข่

- 2.บ้านยุพา เปิดแอบไข่ อาหารไม่เพียงพอ ฟักไม่ค่อยแตก ศัตรูรบกวนเช่น งู หมา นก
การจัดการไม่ดีพอ คอกไม่เหมาะสม รังสำหรับฟักไข่ไม่ดี รังฟักไข่ไม่เพียงพอ
- 3.บ้านนางวรรณ ไม่มีรังฟักที่ดี งูกัดแม่ไก่ฟัก อาหารไม่เพียงพอ
- 4.บ้านพิสมัย แม่ฟักแย่งรังทำให้ไข่แตกฟักไม่แตกเพราะไข่ไม่สมบูรณ์แม่ไข่กินอาหารไม่
เพียงพอ
- 5.บ้าน วรรณ สามิโส (งา) อากาศชื้น
- 6.บ้าน วันเพ็ญ พรหมมา (นาง) อากาศชื้น ศัตรูรบกวนสุนัขกัด งูกัดแม่ฟัก
- 7.บ้านอรพิน ทับทอง อาหารไม่เพียงพอ ฟักไม่ค่อยแตก แม่ฟักกินไข่ งูกินไข่ฟัก
- 8.บ้านรัชก อินทร์รักษา (หล้า) ฟักไม่แตกอาหารไม่เพียงพอ
- 9.บ้านสิริพันธ์ ล้อมเมือง (ปุย) ฟักไม่แตก หนูกินไข่
- 10.บ้านอัมพร หยอนแสง หมากัดพ่อแม่พันธุ์

สรุปปัญหาที่พบ ดังนี้ 1)ฟักไม่ค่อยแตก 2)เปิดแอบไข่ในที่มองไม่เห็น 3)งู หนู นก สุนัข
แอบกินไข่ในรังแม่ฟัก 4) งู สุนัข กัดพ่อแม่พันธุ์ 5)รังในการฟักไม่เพียงพอ 6)พ่อแม่พันธุ์ไม่เพียงพอต่อการ
ขยายพันธุ์ 7)การกักขังพ่อแม่พันธุ์ทำให้เกิดความเครียด 8)อากาศมีส่วนทำให้ไข่ไม่ค่อยแตกถูก

กิจกรรมที่ 22 ประชุมประจำเดือนเพื่อศึกษาดำเนินงานการเลี้ยงเปิดบ้านนา

วันที่ 23 ส.ค. 2557

สถานที่ ณ บ้านนายนิศ พรหมมา

เวลา 9.00 น – 14.00 น

ผู้เข้าประชุม

- 1.ทีมนักวิจัย 10 คน
- 2.พี่เลี้ยงนักวิจัย 1 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประชุมประจำเดือน
2. เพื่อศึกษาดำเนินงานการเลี้ยงเปิดบ้านนา

ขั้นตอนกระบวนการ

1. ประชุมทีมวิจัยร่วมกันกำหนดวัน เวลา
- 2.ออกแบบเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูล

ผลการดำเนินงาน

ที่เลี่ยนักวิจัยชวนคุยเรื่องการออกแบบการเก็บข้อมูลจากการที่กำหนดให้เก็บข้อมูลในวงกว้างจำนวน 30 ชุด สมาชิก 15 คน ผู้เลี่ยนในชุมชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์จำนวน 15 คนทุกเดือนเป็นระยะเวลา 3 เดือนโดยกำหนด การเก็บข้อมูลต้นทุนตั้งแต่ระยะการฟักไข่จนถึงโตเต็มวัย นำข้อมูลมารวบรวมกันสรุปและรวบรวมเป็นรายเดือนตั้งแต่เดือนสิงหาคมนั้นยังไม่พร้อมจึงเลื่อนไปเป็นเริ่มตั้งแต่เดือนกันยายน,ตุลาคม,พฤศจิกายนการเลี่ยนในและปัญหาการเลี่ยนแล้วค่อนนำมาสรุปอีกทีเมื่อครบ 3 เดือน

หมายเหตุ : ตัวอย่างแบบบันทึกข้อมูลจำนวนเปิดบ้านนา (แนบไว้ในภาคผนวก)

ที่เลี่ยนักวิจัยชวนคุยเรื่องการออกแบบการเก็บข้อมูลจากการที่กำหนดให้เก็บข้อมูลในวงกว้างจำนวน 30 ชุด สมาชิก 15 คน ผู้เลี่ยนในชุมชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์จำนวน 15 คนทุกเดือนเป็นระยะเวลา 3 เดือนโดยกำหนด การเก็บข้อมูลต้นทุนตั้งแต่ระยะการฟักไข่จนถึงโตเต็มวัย นำข้อมูลมารวบรวมกันสรุปและรวบรวมเป็นรายเดือนตั้งแต่เดือนสิงหาคมนั้นยังไม่พร้อมจึงเลื่อนไปเป็นเริ่มตั้งแต่เดือนกันยายน,ตุลาคม,พฤศจิกายนการเลี่ยนในและปัญหาการเลี่ยนแล้วค่อนนำมาสรุปอีกทีเมื่อครบ 3 เดือน

ผลการเก็บข้อมูลการให้ผลผลิตจากการเลี่ยนนอกคอกด้วยอาหารสำเร็จที่รับจากศูนย์ 3 วัน

วันเดือนปี	จำนวนไข่เปิด(ฟอง)/วัน	จำนวนแม่เปิด(ตัว)	หมายเหตุ
27 มี.ย. 2557	3 ฟอง	37 ตัว	
28 มี.ย. 2557	3 ฟอง	37 ตัว	
29 มี.ย.2557	3 ฟอง	37 ตัว	
30 มี.ย.2557	3 ฟอง	37 ตัว	
30 มี.ย.2557	3 ฟอง	37 ตัว	
1 ก.ค. 2557	3 ฟอง	37 ตัว	
2 ก.ค. 2557	3 ฟอง	37 ตัว	
3 ก.ค. 2557	3 ฟอง	37 ตัว	
4 ก.ค. 2557	3 ฟอง	37 ตัว	
5 ก.ค. 2557	3 ฟอง	37 ตัว	
6 ก.ค. 2557	4 ฟอง	37 ตัว	

วันเดือนปี	จำนวนไข่เปิด(ฟอง)/วัน	จำนวนแม่เปิด(ตัว)	หมายเหตุ
7 ก.ค. 2557	4 ฟอง	37 ตัว	
8 ก.ค. 2557	4 ฟอง	37 ตัว	
9 ก.ค. 2557	5 ฟอง	37 ตัว	
10 ก.ค. 2557	5 ฟอง	37 ตัว	
11 ก.ค. 2557	5 ฟอง	37 ตัว	
12 ก.ค. 2557	5 ฟอง	37 ตัว	
13 ก.ค. 2557	5 ฟอง	37 ตัว	
14 ก.ค. 2557	5 ฟอง	37 ตัว	
15 ก.ค. 2557	6 ฟอง ฟัก 9 ฟอง	37 ตัว	
16 ก.ค. 2557	7 ฟอง	37 ตัว	
17 ก.ค. 2557	8 ฟอง	37 ตัว	
18 ก.ค. 2557	11 ฟอง	37 ตัว	
19 ก.ค. 2557	15 ฟอง	36 ตัว	
20 ก.ค. 2557	16 ฟอง	36 ตัว	
21 ก.ค. 2557	16 ฟอง	36 ตัว	
22 ก.ค. 2557	19 ฟอง	36 ตัว	
23 ก.ค. 2557	22 ฟอง	36 ตัว	
24 ก.ค. 2557	20 ฟอง	36 ตัว	
25 ก.ค. 2557	24 ฟอง	36 ตัว	

วันเดือนปี	จำนวนไข่เปิด(ฟอง)/วัน	จำนวนแม่เปิด(ตัว)	หมายเหตุ
26 ก.ค. 2557	25 ฟอง	36 ตัว	
27 ก.ค. 2557	25 ฟอง	36 ตัว	
28 ก.ค. 2557	22 ฟอง	34 ตัว	แม่เปิดตาย 2 ตัว สาเหตุ ถูกงูกัดเหลือแม่เปิด 34 ตัว
29 ก.ค. 2557	20 ฟอง	34 ตัว	
30 ก.ค. 2557	16 ฟอง ขาย 1 ตัว	33 ตัว	
31 ก.ค. 2557	15 ฟอง	33 ตัว	
1 ส.ค. 2557	12 ฟอง	33 ตัว	
2 ส.ค. 2557	14 ฟอง	33 ตัว	
3 ส.ค. 2557	14 ฟอง	33 ตัว	
4 ส.ค. 2557	16 ฟอง	33 ตัว	
5 ส.ค. 2557	14 ฟอง	33 ตัว	
6 ส.ค. 2557	12 ฟอง	33 ตัว	
7-15 ส.ค. 2557	8 ฟอง	33 ตัว	
16 ส.ค. 2557	9 ฟอง	33 ตัว	
17ส.ค.2557	10 ฟอง	31 ตัว	(แม่ตายในคอก 2 ตัว)
18ส.ค. 2557	11 ฟอง	31 ตัว	
19-29ส.ค. 2557	12 ฟอง	31 ตัว	

สรุปผลการดำเนินงาน

สรุปเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์อัตราไข่ของสมาชิกที่สูงสุด บ้านนางสุมาลี แม่เปิดจำนวน 16 ตัว ไข่จำนวน 14 ฟอง = 87.50 % (กินอาหารชั้นสำเร็จรูปเพียงอย่างเดียวเลี้ยงแบบขังคอก)
บ้านนางยุพา 36 ตัว ไข่ 25 ฟอง = 69.44 % (กินอาหารชั้นสำเร็จรูปผสมหอยกกล้วยเลี้ยงแบบปล่อย)

กิจกรรมที่ 23 ออกแบบโมเดลวงจรชีวิตเปิดบ้านนาและคนบ้านนา

วันที่ 6 กันยายน 255

สถานที่ ณ ที่ทำการกลุ่มอนุรักษ์ฯเปิดบ้านนา

เวลา 9.00น - 14.00น

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

- 1.ทีมนักวิจัย 10 คน
- 2.พี่เลี้ยงนักวิจัย 5 คน
- 3.ทีมเด็กนักวิจัยน้อย 10 คน

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อออกแบบโมเดลบ้านสมาชิก

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1.ประชุมทีมนักวิจัย
- 2.เตรียมวัสดุอุปกรณ์สำหรับทำโมเดล

ผลการดำเนินงาน

น.ส.สายเพชร เมืองปาง (พี่เลี้ยงนักวิจัย)

ดำเนินการแนะนำอาจารย์ผู้สอนการออกแบบโมเดล พี่เลี้ยงนักวิจัย ทีมงานวิจัย และเด็กผู้เข้าร่วมกิจกรรม การดำเนินการออกแบบโมเดลจัดออกเป็น 4 กลุ่ม (1.) กลุ่มเด็ก 1 กลุ่ม สมาชิกจำนวน 10 คน นายนิพนธ์ มีชัย (2.)กลุ่มบ้านประธานและที่ทำการกลุ่มอนุรักษ์ฯ เปิดบ้านนา 1.กลุ่มสมาชิกจำนวน 3 คน พี่เลี้ยงนักวิจัย 1 คน น.ส.ณัฐกานต์ ไข่สุวรรณ (3.) กลุ่มบ้านนางอรพิน ทับทอง สมาชิกจำนวน 3 คน พี่เลี้ยง 1 คน (4.) บ้านนางสาวณัฏฐา อินอินสมาชิก จำนวน 3 คน พี่เลี้ยงนักวิจัย 2 คน นางสาวสายเพชร เมืองปาง

กลุ่มเด็กได้แบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามกิจกรรมต่อไปนี้.

1. พ่อแม่พันธุ์ มี ค.ช.วรวิทย์ จิตรหวัง (น้องเน็ค) , ค.ช.กาญจน์ สอนสวัสดิ์ (น้องกล้า)
2. แม่ไก่ฟักลูกเปิด มี ค.ช.ณัฐนันท์ สิมณี (น้องเชียว)

3. ถูกเปิดแรกเกิดถึง15วัน มี ค.ช.วิวัฒน์ จิตรหวัง (น้องนัต) , ค.ญ.ปฐมาวดี สอนสวัสดิ์(น้องกล้วยไม้)
4. แม่ไก่อ่อนุบาลถูกเปิด มี ค.ญ.ภัสสมล สามิโส(น้อง กิ่ง)
5. เปิด 4 เดือน มี ค.ช.จักรพรรณ เจริญภูมิ (น้องโอม)
6. เปิด 2-3 เดือน มี ค.ญ.เย็นฤดี หยอนแสง (น้องเปิ้ล) , ค.ช.อภิรักษ์ ทับทอง (น้องพีท)
7. เปิด 1-2 เดือน มี ค.ช.นันทพันธ์ สุขสม (น้องคิง)

แบ่งกลุ่มตามบ้านที่ต้องการทำเป็นโมเดลเป็น 4 กลุ่ม โดยการออกแบบเป็นโมเดล 4 โมเดล คือ

1.กลุ่มเด็กเป็นโมเดลที่สื่อความรู้ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กบ้านนา คนบ้านนากับวงจรชีวิตเปิดบ้านนา

2.กลุ่มบ้านประธานกลุ่มอนุรักษ์เป็นโมเดลที่สื่อให้เห็นที่ทำการกลุ่มอนุรักษ์เปิดบ้านนา เพื่อพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้เปิดบ้านนาพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีการเลี้ยงแบบธรรมชาติที่เอื้อกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลางคืนให้นอนในคอกที่มีฝักกันมิดชิด และกันรอบนอกคอกนอนอีกชั้นเพื่อป้องกันศัตรูรบกวนในตอนกลางวัน กลางวันปล่อยให้เป็นอิสระทุกวัน โดยมีพื้นที่เลี้ยงเป็นที่ราบ มีต้นไม้เป็นสิ่งแวดล้อมที่ชุ่มชื้น มีพืชผักที่ขึ้นเองมีแมลงและไส้เดือนเป็นแหล่งอาหารธรรมชาติ มีแหล่งน้ำที่เป็ดลงเล่นได้ตลอดเวลา เป็นลำห้วยที่มีน้ำไหลผ่านในฤดูฝนและเป็นลำคลองบ้านนาที่เป็นต้นน้ำของอำเภอลำทะเมนชัย

สโลแกนของกลุ่มอนุรักษ์ฯ (ของคิมิคุณค่าเปิดบ้านนาและป่าไม้สายน้ำสำราญใจล่องลอยไปอำเภอลำทะเมนชัย)

ทีมงานและพี่เลี้ยงได้มีความเพียรพยายามทำงานประสบความสำเร็จด้วยความยากลำบากมากเป็นผลงานที่มีความพอใจมาก เพราะเป็นครั้งแรกและไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อนและไม่เคยชอบงานศิลปะเลย

3. กลุ่มบ้านนางสาวณัฏฐา อินธิ เป็นโมเดลของบ้านสมาชิกที่มีการเลี้ยงแบบปล่อยให้หา กินเองร่วมกับการให้อาหารเป็นเวลา เช้า เย็นและให้น้ำกินอย่างเดียวโดยไม่มีสระน้ำหรือแหล่งน้ำธรรมชาติ สำหรับเล่นตลอดเวลา มีน้ำเป็นสายน้ำเล็กๆไหลเฉพาะฤดูฝนเท่านั้น ปัญหาอุปสรรคในการเลี้ยง สถานที่เลี้ยงเป็นพื้นที่ติดกับถนนหลักที่มีรถทุกชนิดวิ่งผ่านตลอดเวลามักมีปัญหาถูกรถชนตายบ่อยๆ กลางคืนให้นอนในคอกที่หลังมีหลังคาแต่ไม่มีฝักกันที่มิดชิดและล้อมด้วยวนรอบบริเวณ แต่มักถูกสุนัขจรจัดขโมยไปกินบ่อยๆโอกาสดีเพราะอยู่หน้าโรงเรียนบ้านนาเป็นซึ่งเป็นสถานที่ราชการมักมีผู้คนได้พบเห็นเป็นประจำ ทีมงานและพี่เลี้ยงนักวิจัยคือ น.ส.สายเพชรและอาจารย์ได้ช่วยกันคิดช่วยกันทำงานได้ผลงานตามความต้องการตามวัตถุประสงค์เป็นที่ภาคภูมิใจและพอใจมากสื่อความหมายให้เห็นถึงความขาดแคลนและยังต้องการความช่วยเหลืออยู่มาก

4. กลุ่มบ้านนางอรพิน ทับทอง เป็นโมเดลของบ้านสมาชิกที่มีการเลี้ยงแบบกึ่งปล่อยกึ่งขัง โดยการขังในคอกที่กำหนดพื้นที่ให้อยู่โดยใช้วนล้อมรอบบริเวณและปล่อยให้เที่ยวเล่นข้างนอกเป็นเวลาทุกวัน ให้อาหารวันละ 2 มื้อ เช้า เย็น กลางคืนให้นอนในคอกที่มีหลังคาหลบฝนได้ดี ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยง เมื่อเวลาปล่อยให้เที่ยวเล่นมักถูกสุนัขกัดตายต้องคอยดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี และเมื่อใช้แม่เป็ด

เทศฟักแม่ฟักมักตายปริศนาขณะฟักไข่น้อยครั้งการเลี้ยงเปิดบ้านนาเป็นการเลี้ยงผสมกับการประกอบอาชีพปลูกยางพารา ปาล์มน้ำมัน ผลไม้และพืชผักสวนครัวอื่นๆรายได้ส่วนใหญ่ได้มาจากสวนยางพาราและสวนปาล์มน้ำมัน ผลงานที่ได้สื่อความหมายให้เห็นถึงความรักความผูกพันต่อเปิดบ้านนาที่มีอยู่ในหัวใจเพื่อต้องการช่วยกันอนุรักษ์ให้อยู่คู่กับคนบ้านนาและท้องถิ่นตลอดไป

5. กลุ่มบ้านสุมาลี หาดงูดคุ่ม เป็นโมเดลของบ้านสมาชิกที่มีการเลี้ยงแบบขังคอกที่มีการกำหนดบริเวณพื้นที่ให้อยู่ภายในคอกเพียงอย่างเดียว กลางคืนให้นอนในคอกที่มีหลังคาหลบฝนได้ดีแต่ไม่มีฝากั้นที่มีขีดสรุปผลการดำเนินการสำเร็จด้วยดีจำนวน 4 กลุ่มบ้าน ยังขาดบ้านนางสุมาลี หาดงูดคุ่ม เพราะเจ้าตัวไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม

สรุปผลการดำเนินงาน

1. ได้รับความร่วมมือจากเด็ก เด็กทุกคนพอใจและมีความสุขกับการได้ร่วมกิจกรรมวันนี้ และงานที่ออกมาทุกคนชอบและพอใจมาก
2. ทีมวิจัยต้องมีความพยายามที่จะต้องทำกิจกรรมที่ยากที่สุดเพราะเป็นประสบการณ์ใหม่ และยากมากแต่ทุกคนก็ต้องทำให้ได้เพื่อสื่อให้มีความหมายและเป็นที่น่าสนใจต่อผู้พบเห็นและมีความเข้าใจตนเองมากขึ้น เพื่อต่อเนื่องกับกิจกรรมเชลชวนชิมและสื่อให้เห็นถึงความเหมาะสมที่จะต่อยอดกิจกรรมใหม่เพื่อให้เป็นศูนย์เรียนรู้เปิดบ้านนาพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงในอนาคตต่อไปได้

กิจกรรมที่ 24 ได้รับการสนับสนุนการอบรมที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระนอง

วันที่ 13 กันยายน 2557

สถานที่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระนอง

เวลา 8.00 น – 16.00 น

ผู้เข้าอบรม

1. ทีมนักวิจัย 8 คน
2. ทีมเด็กนักวิจัยน้อย 7 คน

วัตถุประสงค์

เพื่ออบรมหลักสูตรระยะสั้นเรื่องการผลิตเปิดบ้านนาและการเลี้ยงเปิดทั่วไป

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ประสานงานทีมวิจัยและทีมเคิร์มวิจัย
2. เดินทางสำรวจที่ทางวิทยาลัยฯ จัดรับ – ส่ง

ผลการดำเนินงาน

อาจารย์บุญนำ ดันสกุล มอบหมายให้อาจารย์ประสงค์ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนประจำคณะ และเป็นผู้ที่เคยเรียนที่วิทยาลัยนี้มาก่อนได้เคยสัมผัสและมีประสบการณ์ในการเลี้ยงและรับผิดชอบเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเปิดบ้านนาบบ้างบางส่วนจึงได้ให้ข้อมูลที่มีอยู่ให้กับกลุ่มอนุรักษ์ฯเพิ่มเติมเพื่อให้กลุ่มมีข้อมูลที่สมบูรณ์มากขึ้น คือ

เรื่องนิสัยและความประพฤติดของเปิดบ้านนาที่พบจากการสังเกตของอาจารย์ตั้งแต่วันแรกที้ออกจากไข่เป็นตัวลูกเปิดจะมีนิสัยตื่นคนมากวิ่งหนีตลอดเวลาเหมือนสัตว์ป่าทั่วไปถึงแม้จะดูแลอย่างดียังมีเปอร์เซ็นต์ตายสูงเป็นเปิดที่เลี้ยงยากกว่าเปิดทั่วไปเป็นสิ่งที่น่าสังเกตอีกอย่างหนึ่งว่าน่าจะมีสายเลือดเปิดป่าผสมอยู่ด้วยเมื่อเจริญเติบโตแม่เปิดมีนิสัยไม่ฟักไข่ของตัวเองและไม่เลี้ยงลูกของตัวเองบ่งบอกถึงลักษณะให้รู้ว่าจะอยู่ในเปิดพันธุ์ไข่ แต่ลักษณะของซากเมื่อชำแหละออกจะมีเนื้อเยื่อกว่าเปิดพันธุ์ไข่ทั่วไปมีสีแดงเมื่อปรุงเป็นอาหารมีรสชาติดี มัน หอม หวาน เนื้อไม่ติดกระดูกเป็นที่นิยมของผู้บริโภค และมีราคาแพงกว่าเปิดธรรมดาทั่วไปและแพงกว่าเปิดพันธุ์ไข่ธรรมดาถึง 6 เท่าตัวเป็นสาเหตุที่ทำให้เปิดบ้านนามีราคาแพงและยังมีส่วนนิยมตลอด

จากการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้กันสื่อให้รู้ถึงความต้องการของกลุ่มอนุรักษ์ฯที่ชัดเจนยิ่งขึ้นและทางวิทยาลัยฯเองมีนโยบายเรื่องโครงการงานวิจัยอยู่แล้วด้วยและรับปากว่าจะช่วยทำเรื่องวิจัยที่ทางกลุ่มยังไม่ได้ทำและต้องข้อมูลเพิ่มเติม

นางสาวศรัณญาได้เสนอกับอาจารย์บุญนำ ว่าอยากได้ข้อมูลงานวิจัยการเลี้ยงเปรียบเทียบระหว่างนอกคอกในคอกให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน เพื่อให้งานวิจัยมีข้อมูลที่ซัวร์และสมบูรณ์จริงๆอาจารย์รับปากสนับสนุนงบประมาณสำหรับการทำวิจัยเรื่องนี้ให้โดยการจัดทำการวิจัยในห้องถื่นที่บ้านของสมาชิกแต่มีข้อแม้เพื่อให้งานวิจัยถูกต้องจะต้องจัดการในพื้นที่เดียวกัน โดยแยกเป็นการวิจัย 3 อย่างๆละ 3 ชั่วโมง คือ เลี้ยงในคอกตลอดเวลาให้กินอาหารชั้นสำเร็จ 3 คอกๆละ 10 ตัวรวม 30 ตัว เลี้ยงแบบปล่อยให้หาอาหาร

ธรรมชาติกินตลอดวันและให้อาหารขึ้นสำเร็จร่วม 3 ชั่วโมง 30 ตัว เลี้ยงแบบปล่อยเป็นเวลาและให้กินอาหารขึ้นสำเร็จ 3 ชั่วโมงละ 10 ตัว รวม 30 ตัว รวมการเลี้ยงเปิดเพื่อวิจัยทั้งหมด 90 ตัว เวลา 4 เดือน ให้ทางกลุ่มช่วยดำเนินการเรื่องไข่ที่จะฟักหรือฟักถูกเปิดช่วยกันก็ได้

สรุปผลการดำเนินงาน

จากการอบรมทีมวิจัยได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเลี้ยงเปิดบ้านนา กับอาจารย์ที่เขานำเปิดบ้านนาไปเลี้ยงและเก็บข้อมูลตั้งแต่การเพาะฟัก การอนุบาล การเลี้ยงและได้ไปดูการจัดการ โรงเรือนการจัดการเลี้ยงเปิดทั่วไปในโรงเรือน สิ่งที่ได้จากวิทยาลัยเกษตรฯ ผลการดำเนินงาน วันที่ 13 ก.ย. 2557 ได้รับความรู้เรื่องการผลิตเปิดบ้านนาจากข้อมูลที่อาจารย์ประสงค์เคยเรียนรู้จากการเลี้ยงและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จากการสังเกตพบว่าเปิดบ้านนามีความแตกต่างจากเปิดพันธุ์อื่นๆ 1) แม่เปิดจะไม่ฟักไข่เพื่อออกลูกและไม่สนใจเลี้ยงลูกเอง 2) ลูกเปิดจะมีการตื่นคนมากวิ่งหนีตลอดเวลาแม้แต่เวลาให้อาหาร เลี้ยงยากมีโอกาสตายสูงมากถึงแม้จะมีการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี มีข้อสังเกตว่าเนื่องจากเปิดบ้านนามีสายเลือดพันธุ์เปิดป่าจึงอาจจะไม่ต้องการ การกักด้วยความร้อนจากไฟฟ้าจากการพูดคุยแลกเปลี่ยนกันกับสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงพบว่า การเลี้ยงแบบธรรมชาติของคนบ้านนาใช้การกักด้วยวิธีง่ายๆ โดยการจับใส่ตะกร้าหรือภาชนะอื่นก็ได้ที่แห้งและมีความอบอุ่นปกติลูกเปิดจะซุกตัวกอดกันแน่นเมื่อหิวจึงคลายตัวออกจากกันเพื่อกินอาหารเมื่อกินเสร็จจะกกกันเองเหมือนเดิมประมาณ 2-3 วัน วันที่ 4 ลูกเปิดเริ่มออกเดินเล่น จะส่งเสียงร้องเมื่อหิวเลี้ยงง่ายไม่ค่อยตาย ได้รับสนับสนุนอาหารขึ้นจำนวน 5 กระสอบ ขำบำรุงเปิดให้ร่างกายสมบูรณ์และไข่ดก เพื่อนำไข่ไปฟักและส่งเสริมงานวิจัยและการเก็บข้อมูลสำหรับงานวิจัยเพิ่ม

กิจกรรมที่ 25 ได้รับการสนับสนุนการอบรมที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระนอง

วันที่ 14-ก.ย 2557

สถานที่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระนอง

เวลา 8.00 น – 16.00 น

ผู้เข้าอบรม

- 1.ทีมนักวิจัย 15 คน
- 2.ทีมเด็กนักวิจัยน้อย 15 คน

วัตถุประสงค์

เพื่ออบรมหลักสูตรระยะสั้นเรื่องการแปรรูปเนื้อเป็ดเป็นอาหาร

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1.ประสานงานทีมวิจัยและทีมเด็กร่วมวิจัย
- 2.เดินทางด้วยรถที่ทางวิทยาลัยฯจัดรับ – ส่ง

ผลการดำเนินงาน

ทางทีมวิจัยได้เดินทางเข้าไปร่วมอบรม อาจารย์เปรมวดี ขำมะลัง กล่าวรายงาน

วัตถุประสงค์อาจารย์ศิริพงษ์ เพียรเพชร ผู้ช่วยผู้อำนวยการ พบปะกล่าวเปิดการอบรมอาจารย์สุตัตตา บุญมี ดำเนินการการสอนแปรรูป 3 สูตร

1. เป็ดหยอง ใช้เนื้อเป็ดที่ซื้อมาจากพ่อค้าเป็นเนื้อที่ชำแหละสำเร็จรูปเป็นส่วนหน้าอก

ส่วนผสม

เนื้อเป็ดส่วนหน้าอก	500	กรัม
ซีอิ๊วดำ	1	ช้อนโต๊ะ
ซีอิ๊วขาว	2	ช้อนโต๊ะ
น้ำเปล่า	2.5	ถ้วยตวง
น้ำตาลทราย	0.5	ถ้วยตวง
เกลือ	0.5	ช้อนชา
ผงพะโล้	1.2	ช้อนชา

อบเชยคั่วให้หอม	2	แท่ง
กระเทียม	10	กรัม

วิธีทำ

- 1.ล้างเปิดให้สะอาด แล้เอาเอ็นและมันออกให้หมด นำไปหมักด้วยเครื่องปรุงรสทั้งหมด
- 2.เคี่ยวเปิดด้วยไฟปานกลาง จนเปิดเปื้อนน้ำเกือบแห้ง นำเปิดที่เหลือโขลกให้แตกเป็นฝอยๆ
- 3.ใส่น้ำเปิดที่เหลือใส่กระทะใสเปิดลงไปคั่วไฟอ่อนๆจนเปิดแห้งและกรอบทิ้งไว้ให้เย็น บรรจุลง

ภาชนะ

2. ลูกชิ้นเปิด

ส่วนผสม

เนื้อเป็ด	400	กรัม
น้ำมันพืช	50	กรัม
น้ำแข็ง	100	กรัม
พริกไทย	10	กรัม
มิถิ์ฟอสเฟต	2	กรัม
แป้งสาลี	10	กรัม
เกลือ	10	กรัม
แป้งมัน	10	กรัม
รสดี	5	กรัม
น้ำตาลทราย	5	กรัม

วิธีทำลูกชิ้นเปิด

- 1.นำเนื้อเป็ดมาล้างให้ได้ตามสูตร แล้วซับน้ำด้วยผ้าขาวบาง สับให้ละเอียด ใส่กะละมังที่มีน้ำแข็งหล่ออยู่แช่ประมาณ 5 นาที
- 2.นำเนื้อเป็ดเข้าเครื่องนวด เปิดเครื่องเค็มเกลือลงไปนวดผสมตามด้วยเครื่องปรุงต่างๆสลับกับน้ำแข็งจนหมดคนวดจนเหนียว
- 3.ตัดใส่กะละมังนวดด้วยมืออีกประมาณ 5-7 นาที โดยนวดในกะละมังที่ห่อหุ้มด้วยน้ำแข็ง
- 4.ปั้นเป็นรูปวงกลมและวงรี ใส่ในหม้อน้ำต้มที่อุณหภูมิ 60-65 องศาเซลเซียส เมื่อลอยตัดใส่ในหม้อน้ำต้มที่อุณหภูมิ 80-85 องศาเซลเซียสต้มนาน 5-7 นาที ตักใส่น้ำเย็นที่อุณหภูมิ 10 องศาเซลเซียส นาน 5 นาที
- 5.ตักบรรจุลงเก็บที่อุณหภูมิ 4 - 5 องศาเซลเซียส

3.ขนมเปิด

ส่วนผสม

เนื้อเป็ดหันสับละเอียด	500	กรัม
เห็ดนางฟ้า	250	กรัม
กระเทียม	50	กรัม
ข้าวเหนียว	200	กรัม
รสดี	5	กรัม
ผงชูรส	5	กรัม
เกลือ	5	กรัม
พริกขี้หนูสด	30	กรัม

วิธีทำ

1. โขลกกระเทียม เกลือ ให้ละเอียด ใส่ข้าวเหนียวโขลกให้เข้ากัน
2. เห็ดนางฟ้าฉีกเป็นเส้นเล็กๆนึ่งพอสุกบีบน้ำออกให้หมด พักไว้
3. ผสมทุกอย่างเข้าด้วยกัน นวดให้เข้ากันจนเหนียว นำมาห่อด้วยถุงพลาสติกใส่พริกขี้หนูหั่นเป็นท่อนมัดปากถุงให้แน่น
4. เก็บไว้ในอุณหภูมิห้อง 2 วัน
5. รับประทานคู่กับจิงคอง พริกสด ผักสด

สรุปผลการดำเนินงาน

ได้เรียนรู้เรื่องการแปรรูปเปิดเป็น ผลิตภัณฑ์ สำเร็จด้วยความเรียบร้อย ได้ผลิตภัณฑ์ตามต้องการและมีความพอใจกับผลงานเป็นอย่างมากกันทุกคนและสามารถนำความรู้ที่ได้ในวันนี้ไปพัฒนาในกลุ่มอนุรักษ์ฯให้เป็นผลิตภัณฑ์ประจำกลุ่มให้สำเร็จได้รับสนับสนุนวัตถุดิบและส่วนผสมทั้งหมดรับสนับสนุน อาหารกลางวัน และ บริการ รถรับ-ส่ง

กิจกรรมที่ 26 ประชุมวางแผนกิจกรรมเชลชวนชิม

วันที่ 7 ต.ค. 2557 (แทน วันที่ 23 กันยายน)

สถานที่ สำโรง สอนสวัสดิ์ กลุ่มที่ 3 ม.6 หน้าโรงเรียนบ้านนา

ผู้เข้าประชุม

- 1.ทีมนักวิจัย 13 คน
- 2.พี่เลี้ยงนักวิจัย 4 คน

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อวางแผนการดำเนินการกิจกรรมเชลชวนชิม

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1.ประชุมประจำเดือนทุกเดือน
- 2.ประสานงานทีม
- 3.กำหนดกิจกรรมเมนูอาหารเชลชวนชิม
- 4.เตรียมวัสดุอุปกรณ์ทำโมเดล

ผลการดำเนินงานและสิ่งที่ต้องเตรียม

- 1.ทำโมเดลเพิ่ม บ้านสุมาลี บ้านวันเพ็ญ พร้อมตั้งทำกระจกรอบ 6 หลัง
- 2.ปั้นป้ายชื่อโมเดล 6 หลัง
- 3.เตรียมนิทรรศการ 1.ไว้นิทรรศความรู้ที่มีอยู่แล้ว 4 ชุด ต้องซื้อขาด ป้ายผ้าที่วาดเพื่อนำเสนอการติดตามผลงาน สื่อโมเดลบ้านสมาชิกจำนวน 6 หลัง ต้องซื้อกรอบตู้ปลาสำหรับครอบป้องกันเสียหาย

4. กำหนดเมนูอาหารเชลชวนชิม

ก๊วยเตี๋ยวเปิดพะไลและเปิดพะไลเพื่อจำหน่าย ต้องการเรียนรู้ใหม่จากผู้สอนที่มีความชำนาญเพื่อใช้เป็นแนวทางการตลาด อยากให้หน่วยงานปศุสัตว์ระนองช่วยเป็นสื่อหาวิทยากรมาช่วยสอน

การแปรรูปเปิดบ้านนาเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ การทำขนมจากไข่เปิดบ้านนา และการจัดนิทรรศการของวิทยาลัยเกษตรที่เกี่ยวข้องกับเปิดบ้านนาและกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนาติดต่อให้วิทยาลัยฯช่วยดำเนินการ

อาหารจากเมนูท้องถิ่น จากภูมิปัญญาเดิม เช่น ข้าวมันหน้าเปิด ข้าวผัดหน้าเปิด เปิดต้มมะนาวคอง เมนูในฝันในอนาคตก๊วยเตี๋ยวเปิดกะทะหม้อไฟ ทีมวิจัยช่วยกันรับผิดชอบ

1. ชุมนิพนธ์การจากหน่วยงาน

ศูนย์ 3 วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราชจากสิ่งที่เคยให้การช่วยเหลือกลุ่มอนุรักษ์เปิดบ้านนามาแล้ว ปุศัตถ์วรรณทองขอให้ช่วยทำโปสเตอร์ที่มีข้อมูลทั้งหมด (การส่งเสริมการขายพันธุ์ จำนวนเปิดปัจจุบันไข่ ขาย ทุน) และจัดนิทรรศการที่เคยให้ความช่วยเหลือกลุ่มอนุรักษ์มาแล้ว เสนอแนะให้สมาชิกทุกคนปลูกหญ้าเนเปียร์ผสมให้เปิดกินเพื่อช่วยลดต้นทุนในการเลี้ยง

วิทยาลัยเกษตรฯระนองจัดนิทรรศการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่ทำจากเปิดบ้านนา เช่น แหนม ลูกชิ้นเปิด แขนวเปิดของ หม้อแกงไข่เปิด ข้าวเกรียบไข่เปิด ขนมเมี่ยงขนุน เต้าไขเปิด และผลงานความช่วยเหลือกลุ่มอนุรักษ์เปิดบ้านนา

กองทุนฟื้นฟูฯ นำเสนอแผนแม่บทองค์กรที่มีข้อมูลทั้งหมดและข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มอนุรักษ์เปิดบ้านนา และแผนพัฒนากลุ่มธนาคารหมู่บ้านในกิจกรรมเปิดบ้านนาสู่เศรษฐกิจพอเพียง

โรงเรียนบ้านนา งานฝีมือ งานปั้นงานวาด จากกลุ่มเด็กชวเกษตรเพื่อสื่อระหว่างเด็กกับวงจรชีวิตเปิดบ้านนา

5. สิ่งที่ต้องทำเพิ่มตารางจำนวนเปิดบ้านนาปัจจุบัน เป็นไวนิล อยากขอให้ปศุสัตว์ช่วย- ชื้อ ขาดังไวนิลที่มอบเรื่องบันทึกข้อมูลต้นทุนในการเลี้ยงประจำเดือนเริ่มตั้งแต่เดือนนี้กำหนดให้ นางอรพิน ทับทอง นำข้อมูลจากแบบสำรวจมาลง ตารางจำนวนเปิดบ้านนา เดือน กันยายน 2557

สรุปผลการดำเนินงาน

ที่เลี้ยงนักวิจัยและทีมนักวิจัยพูดคุยปรึกษากันเรื่องการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องเปิดบ้านนาและจัดประชุมเมนูอาหารที่สำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ลองชิม พร้อมกับกำหนดทีมนักวิจัยมอบหมายความรับผิดชอบแต่ละหน้าที่เพื่อเตรียมตัวให้พร้อมในการจัดกิจกรรมต่อไป ผู้ที่รับผิดชอบดูแลกิจกรรมประจำของกลุ่มทุกคนได้ทำหน้าที่ตามปกติ

กิจกรรมที่ 27 ประชุมประจำเดือนตุลาคม

วันที่ 27 ตุลาคม 2557

เวลา 9.00 น-14.00น

สถานที่ ณ บ้านนางสำเร็จ อินทร์รักษา

ผู้เข้าร่วม

1.ทีมนักวิจัย 8 คน

2.พี่เลี้ยงนักวิจัย 1 คน

วัตถุประสงค์

1.เพื่อประชุมประจำเดือน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ประชุมประจำเดือนทุกวันที่ 23 ของทุกเดือน

ผลการดำเนินงาน

เรื่องการทำเงินออม น.ส.สร้อยญา รุ่งเรือง เป็นผู้รับผิดชอบแจ้งให้สมาชิกทุกคนทราบถึงสถานการณ์การเงินปัจจุบันยังคงปกติอยู่ เรื่องการบริหารกองทุนอาหาร นางสุมาลี แจ้งว่ามีสมาชิกที่ไม่มาประชุมเริ่มมีพฤติกรรมเฉยเมยมีคนไม่ค่อยอยากจ่ายจะทำอย่างไร มติที่ประชุมเสนอให้มีการติดตามไปคุยที่บ้านเพื่อรับทราบปัญหา เรื่องการเก็บข้อมูลต้นทุน นางอรพินดำเนินการต่อและแจ้งที่ประชุมทราบว่าได้ข้อมูลจากสมาชิกยังไม่ครบทุกคนเก็บได้ไม่ดีพอ มติที่ประชุม ให้ได้เท่าไรรอเอาเท่านั้นไปก่อนแต่ขอให้ทำเต็มที่ ทีมวิจัยกำหนดวันจัดกิจกรรมเวทีเชลชวนชิมในวันที่ 28 พฤศจิกายน 2557 จะต้องกำหนดวันประชุมวางแผนการจัดกิจกรรมอีกครั้งก่อนวันจัดเวที นางอรพิน นำข้อมูลที่ได้เดือนนี้มาลงในตารางจำนวนเปิดบ้านมาเดือนตุลาคม 2557

ตัวอย่างตารางการบันทึกข้อมูลจำนวนเป็นของสมาชิกกลุ่ม โดยมีการสรุปข้อมูลเป็นประจำทุกเดือน

สมาชิก	พ่อแม่พันธุ์		0-1	2 ค	3ค	4ค	5 ค	รวม	ขาย	ตาย	คง เหลือ	ไข่	ฟักตู้	ฟัก แม่	รายจ่าย ค่าอาหาร
	ผู้	เมีย													
ยุพา	5	34	12	2	1	-	-	54	2	7	45	618	200	60	5,200
พีลี	5	15	-	5	-	-	-	25	2	-	23	105	-	-	960
พีงา	3	2	-	-	-	-	-	5	-	-	5	30	-	-	480
พีหล้า	2	16	-	-	-	-	-	18	-	-	18	-	-	-	960
พีปลูก	2	4	-	4	-	-	2	12	2	-	10	100	-	-	960
พีนาง	4	9	5	2	-	-	-	20	-	-	20	-	-	-	960
พีพร	4	21	-	-	-	-	-	25	-	-	25	200	-	10	960
พีพิน	1	6	-	-	3	-	-	10	2	-	8	20	-	20	960
พีใหม่	4	21	-	3	-	-	-	28	1	-	27	40	-	-	1,440
หลอด	2	5	-	-	-	-	-	7	-	-	7	-	-	-	480
รวม	32	133	17	16	4	-	2	204	9	7	188	1,113	200	90	13,360

ข้อมูลจำนวนเปิดของสมาชิกจำนวน 10 ราย ณ วันที่ 23 เดือนตุลาคม 2557

สรุปผลการดำเนินงาน

จากตารางข้อมูล สามารถสรุปได้ดังนี้ มีพ่อแม่พันธุ์เปิดบ้านนา จำนวน 165 ตัว แยกเป็นพ่อพันธุ์ 32 ตัว แม่พันธุ์ 133 ตัว จากข้อมูลสมาชิกผู้เลี้ยงเปิดบ้านนา จำนวน 10 ราย พบว่า มีเปิดบ้านนาทั้งหมด 204 ตัว ในเดือนตุลาคม สมาชิกผู้เลี้ยงเปิด ได้ขายเปิดบ้านนา 9 ตัว และมีเปิดของบ้านสมาชิกตาย 7 ตัว จำนวนเป็นคงเหลือ 188 ตัว จากจำนวนเปิดทั้งหมด ได้ออกไข่ จำนวนทั้งหมด 1,113 ฟอง ส่วนค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงเปิดบ้านนาด้วยอาหารสำเร็จรูป เป็นเงินทั้งสิ้น 13,360 บาท

สรุปผลการดำเนินงาน

ทีมนักวิจัยและผู้เลี้ยงนักวิจัยร่วมกันพูดคุยถึงการเก็บข้อมูลการเลี้ยงและปัญหาในการเลี้ยง ให้มีการติดตามไปที่บ้านเพื่อรับทราบปัญหา เมื่อมีการประเมินสมาชิกในทีมพบว่ายังเป็นทีมที่ดีและมีความพร้อมอยู่มาก และจากการประชุมทางทีมวิจัยได้ประเมินตนเอง ในการปฏิบัติงานที่ผ่านมาแยกเป็นกลุ่ม ดังนี้กลุ่มเห็นแก่ตัวเห็นแก่ได้ให้ความร่วมมือปานกลาง = 20% กลุ่มแนวหน้า เสียสละและนำเสนอ = 35% กลุ่มให้ความร่วมมือดี = 45%

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากสถานที่ประชุมไกลจากชุมชน ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์การประสานงานไม่สะดวก

กิจกรรมที่ 28 ประชุมประจำเดือน พฤศจิกายน 2557

วันที่ 17 พ.ย. 2557

สถานที่ ณ ที่ทำการกลุ่มอนุรักษ์เปิดบ้านนา หมู่ที่ 1

เวลา 9.00 น - 14.00 น

ผู้เข้าร่วม

1. ทีมนักวิจัย 7 คน
2. ผู้เลี้ยงนักวิจัย 2 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดเตรียมงานเชลชวนชิม

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ประชุมประจำเดือนทุกวันที่ 23 ของทุกเดือน

ผลการดำเนินงาน

วันนี้กำหนดให้เป็นวันประชุมประจำเดือนด้วยจะได้มีเวลาเตรียมงานเชลชวนชิมและจัดประชุมประจำเดือนในวันที่ 23 ซึ่งเป็นวันประชุมประจำเดือน เรื่องการเตรียมงานจัดกิจกรรมเชลชวนชิมจากการที่ได้ตกลงกันไว้วันนี้มีการกำหนดกิจกรรมและมีผู้รับผิดชอบตามกิจกรรมนั้นๆขอให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองให้พร้อม

นางอรพิน แจ้งให้ทราบเรื่องการเก็บข้อมูลต้นทุนการเลี้ยงจากสมาชิกยังได้ไม่ครบเหมือนเดิม

นางสุมาลี หาญกุดดุ่ม แจ้งให้ทราบเรื่องการติดตามหนี้ที่สมาชิกกู้เงินกองทุนอาหารไปนั้น มีบางคนที่เริ่มไม่สนใจจะทำอย่างไร ให้ทุกคนรับทราบและช่วยกันหาทางแก้ไข

นางยุพาประธานกลุ่มรับทราบและแนะนำว่าให้ใจเย็นๆยังไม่ใช่ปัญหาค่อยๆคิดหาทางชวนคุยให้เขาเข้าใจ

น.ส.ศรัญญา รุ่งเรือง แจ้งให้ทราบเรื่องการเก็บเงินออมทรัพย์ยังปกติ กำหนดกิจกรรมเชลชวนชิมวันที่ 28 พฤศจิกายน 2557ออกแบบเอกสาร กำหนดการและหนังสือเชิญเข้าร่วมกิจกรรม

เวลา	กิจกรรม
08.30 น. – 09.00 น.	ลงทะเบียน/แจกเอกสาร โดย นางสาวพรพิมล พรหมมา
09.00 น. – 09.20 น.	กล่าวเปิดงาน โดย ท่านนายอำเภอ ชนการ ทิพย์ประเสริฐกุล
09.30 น. – 09.45 น.	ชี้แจงวัตถุประสงค์โดยนางยุภา คงกระพันธ์
09.45 น. – 10.00 น.	แนะนำหน่วยงาน/ผู้เข้าร่วมโดย นายสำเริง สอนสวัสดิ์
10.15 น. – 12.00 น.	นำเสนอวิธีการเลี้ยงเปรียบเทียบ โดย วิทยาลัยเกษตรตรงกลาง จ.ระนอง กลุ่มเลี้ยงเปิดบ้านนา นำเสนอวิธีการเลี้ยงมี 5 วิธี 1.การเลี้ยงเปิดแบบปล่อยโดย นางยุภา คงกระพันธ์ 2.การเลี้ยงแบบขังตลอด โดย นางสุมาลี หาญกุดดุ่ม 3.การเลี้ยงแบบครึ่งปล่อยครึ่งขัง โดย นางอรพิน ทับทอง 4. การเลี้ยงแบบเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านนา

12.00 น. – 13.00 น.	เชล ชิมเปิด/พร้อมอาหารเที่ยง(โดย นายสำเริง สอนสวัสดิ์) <u>เมนูอาหาร</u> 1.เปิดได้นำ 2.ผัดเผ็ดเปิดพริกไทยอ่อน 3.ต้มข่าเปิดบ้านนา 4.ข้าวปิ้งเปิดหอย <u>เมนูหวานจับใจ</u> 1.สังขยาไข่เปิดฟักทอง
13.00 น. – 13.45 น.	มุมมอง/ข้อเสนอแนะจากหน่วยงานผู้เข้าร่วม
13.45น. – 14.00 น.	มุมมองข้อเสนอแนะ/ทิศทางการหนุนเสริม) โดย คุณสินธุ์ แก้วสินธุ์(ฝ่ายงานโครงการภาคใต้)
14.00 น. -14.30 น.	กล่าวปิดงาน โดยนางยุพา คงกระพันธ์

หมายเหตุ กำหนดการอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมติดต่อประสานงานโดย นางยุพา คงกระพันธ์ หัวหน้าโครงการ เบอร์โทรศัพท์ 084-8389939 ,0848985082

สรุปผลการดำเนินงาน

ทีมนักวิจัยและพี่เลี้ยงนักวิจัยได้ร่วมกันออกแบบกำหนดการและหนังสือเชิญผู้เข้าร่วมกิจกรรม กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมพร้อมกับมอบหมายผู้รับผิดชอบในการดำเนินการทุกคน รับทราบและพร้อมปฏิบัติต่อไป

กิจกรรมที่ 29 เวทีกิจกรรมเชลชวนชิม

วันที่ 28 พฤศจิกายน 2557

สถานที่ ณ ที่ทำการกลุ่มอนุรักษ์เปิดบ้านนา หมู่ที่ 1 ต.บ้านนา อ.กะเปอร์ จ.ระนอง

เวลา 9.00น-15.00น

ผู้เข้าร่วม

- 1.ทีมวิจัยที่เข้าร่วม 14 คน
2. ทีมพี่เลี้ยงนักวิจัย 4 คน
- 3.ที่ปรึกษา 3 คน

4.เครือข่ายนักวิจัย	10 คน
5.หน่วยงาน	20 คน
6.ชาวบ้าน	40 คน

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อประชาสัมพันธ์ของดีของบ้านนา
- 2.เพื่อเปรียบเทียบรสชาติจากเมนูอาหาร
- 3.เพื่อกระตุ้นให้อนุรักษ์มากขึ้น

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1.เตรียมทีมนักวิจัย
- 2.เตรียมเอกสารลงทะเบียนแจกเอกสารผู้เข้าร่วม
- 3.เตรียมชุดอาหารสำหรับเชลชวนชิม

ผลการดำเนินงาน

นายสำเร็จสอนสวัสดิ์ ทำหน้าที่เป็นพิธีกร น.ส.พรพิมล พรหมมา รับลงทะเบียน น.ส.ศรัณญา รุ่งเรือง ทำเมนูเปิดดื่มมะนาวดอง นางวรพรรณ สามิโส ทำข้าวปิ้งเปิดหอย นางอรุณศรี ทับทอง ทำขนมข้าวเหนียวหน้าสังขยาไข่ นางสาวมาลี

ผู้เข้าร่วมให้ข้อคิดและมุมมอง

1. นายชนกร ทิพย์ประเสริฐสุข นายอำเภอเกาะเปอร มุมมองและแนวคิดการเลี้ยงเปิดบ้านนา ทำอย่างไรให้ตอบโจทย์การเลี้ยงเปิดบ้านนา และปัญหาการขยายพันธุ์ การเลี้ยงเปิดบ้านนาต้องถอดออกมาเป็นระบบ ต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน การตั้งโจทย์/ต่อโจทย์ให้ได้/คิดอยากให้ออกมามีรายได้เท่าไร เรามีเครือข่ายสร้างวิถีสร้างเปิดให้เกิดให้ได้ ถ้าเป็นซีพี ตัดวงจรคู่แข่งแต่เปิดบ้านนาไม่มีคู่แข่ง การตลาดการขยายและส่งออก อย่าดูถูกตัวเอง เราไม่มีคู่แข่งเปิดบ้านนามีที่เดียวในประเทศ การจับทิศทางให้ถูกการคิดเมนูเปิดที่เป็นสัญลักษณ์เปิดบ้านนา เป็นจุดขายของเรา สร้างเมนูให้มันเกิดให้ได้ 1 เมนู เช่น เมนูเปิดได้น้ำ ถ้าคิดกล้าทำมันใจในศักยภาพของเรา เชื่อมโยง /ขายความคิดให้คนอื่น/เริ่มทำ ความสำเร็จอยู่ที่ท่านทดลองทำอย่าท้อ

การประสบความสำเร็จทำอย่างไรให้มันโดดเด่น การทำอย่างไรให้เปิดบ้านนามีคนซื้อ คนต่างถิ่นมาซื้อเปิดบ้านนา/วันนี้เราประสบความสำเร็จ ตอบโจทย์ข้อสำคัญตาม1. นายอำเภอเกาะเปอร ส่งเสริมให้ความคิดเห็นเรื่องการตลาด กระตุ้นหน่วยงานต่างๆมีความเห็นชอบและให้ความร่วมมือกับกลุ่มอนุรักษ์ เพื่อให้มีการส่งเสริมการเลี้ยงให้แพร่หลายและเพิ่มปริมาณมากขึ้นเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้าประจำท้องถิ่น สามารถรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอนาคตได้ต่อไป

พิธีกรเชิญ นางวรพรรณ สามิโส และนางวันเพ็ญ พรหมมา นำเสนอเรื่อง

ลักษณะประจำพันธุ์ ถูกเปิดบ้านนาแรกเกิดลักษณะขนใกล้เคียงกับถูกเปิดพันธุ์อื่นทั่วไป แต่สีขนไม่เหมือนกันถูกเปิดบ้านนาสีขนมีสีตามลักษณะประจำพันธุ์ คือถูกเปิดชนิดลายนกระจอกแรกเกิด จะมีแถบสีเหลืองที่หัว มีจุดสีเหลืองที่ปีก ที่โคนหางทั้งสองข้าง ถูกเปิดแรกเกิดชนิดสีดำสีขนจะสีดำน้อยกว่า ลายนกระจอกเมื่อโตขึ้นตัวเมียจะเป็นสีดำทั้งตัวตัวผู้ส่วนหัวถึงกลางลำคอ โคนหางถึงปลายหาง กลางปีก ข้างลำตัวสีเขียวแพร ลำตัวขนสีน้ำตาล ถูกเปิดชนิดสีขาวแรกเกิดจะเป็นสีเหลืองตลอดทั้งตัวเมื่อโตขึ้นจะเป็น สีขาวตลอดทั้งตัว

การเจริญเติบโต พฤติกรรมแต่ละช่วงวัยถูกเปิดต้องการความอบอุ่น ไม่ต้องการเล่นน้ำ กินน้อยๆแต่บ่อยครั้งเปิดรุ่น ไม่ต้องการความอบอุ่นแล้ว แยกเพศได้ เริ่มเที่ยวไกลขึ้น

เปิดโต รักสวยรักงามชอบแต่งตัว ชอบเล่นน้ำสะอาด กินอาหารเป็นเวลา กลับบ้านและนอนในคอกเองทุกวัน ไม่ชอบถูกกักขัง เปิดปลดกระวาง ไม่สูญเสียคุณภาพเนื้อ

มุมมองและข้อเสนอแนะ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร สนับสนุนการทำแผนแม่บทองค์กร เพื่อหาข้อมูลความเหมาะสมในการพัฒนากลุ่มให้เข้มแข็งและมั่นคงในอาชีพของเกษตรกรจะได้รู้เรื่องทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น เพื่อลดต้นทุนการผลิตตามความต้องการในอาชีพของเกษตรกร สนับสนุนการรวมกลุ่มรวบรวมผลผลิต จัดการหนี้ในระบบ ชำระหนี้แทนเกษตรกร สนับสนุนเขียนแผนเงินกู้ ให้อำเภอฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพ

2. ปศุสัตว์จังหวัดระนอง ต้องการให้กลุ่มเลี้ยงเป็ดเยอะ ต้องการศึกษาเรื่องปัญหาการตลาด และจุดบกพร่องแนวคิดเพิ่มจำนวนผู้เลี้ยง คนเลี้ยงเป็นตัวอย่างเพื่อขายความสวยงามเป็นจุดขาย ศึกษา ต้นทุนอาหาร และปัญหาของเป็ด แนะนำฐานแปรรูปผสมอาหารเพื่อลดต้นทุนอาหารเป็ด ที่ภาคกลางใช้ ผสมอาหารหมู วิทยาลัยเกษตรทดลองเลี้ยงนอกคอกและจัดอบรม โครงการสายใยรักแห่งครอบครัว พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัตนฯ พระวรชายาส่งเสริมให้มีไข่กินทุกวันเริ่มจากเล็กๆไปก่อน ให้เกิด ประชาสัมพันธ์ / หาวีโรโปรมเปิดบ้านนาให้ได้ ตัวอย่างเช่นไก่ทอดชานนี้วิลด์ซัมพร การท่องเที่ยว คน ระนองดีใจที่ยังไม่แตก วนเวียนเรื่องการพัฒนากองท่องเที่ยวยังไม่ไกล ชำกว่าพังงา ตามหลังพังงา ทำ อย่างไรจะตอบโจทย์ชาวบ้านในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ตั้งใจต่อก่อน นักจัดการน่านโยบายมาสู่การ ปฏิบัติให้ได้ (ส่งเสริมให้อาชีพชาวบ้านดีขึ้นทำอย่างไร) เกาะเปอร์เป็นอำเภอที่มีศักยภาพมากใช้เปิดบ้านนา เป็นสื่อเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนให้ได้การเดินทางให้ถูกทางขณะนี้ทีมพี่เลี้ยงและนักวิจัยกำลังเดินทาง แล้วขอให้เดินกันต่อไป

3. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระนอง อาจารย์บุญนำ ดันธนกุล อบรมให้ความรู้/ อาชีพ เปิดบ้านนาอยู่ในประเภทกิ่งเนื้อกิ่งไข่ สอนเด็กอบรมอาชีพ ผ่ากลุ่มเปิดการทำงานต้องเข้าใจกัน

4. นายสรรัชต์ สมบัติมาศ นายกอบ.ต.บ้านนา เจ้าหน้าที่ฝ่ายแผนงาน อ.บ.ต.บ้านนา
เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน อ.บ.ต.บ้านนา

5. ปศุสัตว์จังหวัดระนอง และปศุสัตว์อำเภอเกาะเปอร์

6. สำนักงานเกษตรอำเภอเกาะเปอร์
7. นางบุษราคัม ประมงอำเภอเกาะเปอร์
8. นางนาลณี สัตยากร สำนักงานพัฒนาชุมชนเกาะเปอร์
9. กัสดีอำเภอเกาะเปอร์

10. นายสุรินทร์ ปรามเหตุ ตัวแทนกำนันตำบลบ้านนา และผู้ใหญ่บ้านนาชนที่ สอนสวัสดิ์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 นายพิทยา เอี้ยวคว่น ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 นายเกรียงศักดิ์ เมืองมินทร์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 และนายวาลิต เพชรนุ้ย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5

11. เครือข่ายนักวิจัย 1. นายวิโรจน์ เดชสองแพรก ทีมวิจัยป่าชายเลนบ้านซิมิ เปิดบ้าน นาปัจจุบันนี้อาจเปลี่ยนเล็กน้อย ชอบแอบไข่ ซักถั่ว อนุรักษ์อย่างค่อยๆ ไปอาจสูญพันธุ์อยากให้มีการ ขยายพันธุ์ให้มากขึ้นเรื่อยๆ 2. นายสุคนธ์ แซ่อู๋ ทีมวิจัยพันธุ์ปลาท้องถิ่น ตำบลละอุ่นเหนือ อำเภอละอุ่น

สรุปเวทีงานเฉลิมชนชม

1. กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมประสบความสำเร็จมีผู้เข้าร่วมเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์
2. เมนูอาหาร ได้รับการตอบรับเรื่องรสชาติเป็นอย่างดีและมีข้อเสนอแนะคือเปิดได้น้ำที่ต้อง นำมาพัฒนาเป็นสัญลักษณ์และเป็นจุดขายของเปิดบ้านนา
3. ได้รับ ความร่วมมือ / คำชม / ข้อเสนอแนะ / แนวคิดที่นำทางสู่ความสำเร็จ

เมนูเปิดบ้านนา

1. เปิดได้น้ำ

วัตถุดิบ เครื่องปรุง

1. เนื้อเปิด 5 ตัว ราคา $5 \times 350 = 1,750$ บาท
2. เครื่องปรุงตามปริมาณเนื้อเปิด รวมทั้งหมด = 200 บาท
3. พริกไทย
4. กระเทียม
5. เครื่องเทศ
6. ขูรส
7. เกลือ
8. น้ำตาล
9. น้ำแข็ง

รวมค่าใช้จ่าย 2,010 บาท = 1,950 บาท

วิธีทำ

นำเนื้อเปิดมาหั่นใส่หม้อ นำส่วนผสมที่เตรียมไว้มาคลุกรวมกันแล้วใส่หม้อหนึ่ง นำภาชนะสำหรับใส่น้ำแข็งตั้งปากหม้อห่อหุ้มด้วยผ้าเปียกเพื่อกันไม่ให้ไอน้ำออกจากหม้อนำไปตั้งไฟปานกลาง - ไฟแรง พอน้ำแข็งละลายตักน้ำแข็งที่ละลายออกทิ้งถ้าอยากให้น้ำเนื้อเป็คนิ่มและเปื่อยมากใส่น้ำแข็งแล้วตักที่ละลายออกสักประมาณ 4 - 5 ครั้งก็จะได้เปิดได้น้ำที่พร้อมเสิร์ฟได้

2.เปิดผัดเผ็ดพริกไทยอ่อน

วัตถุดิบ เครื่องปรุง

เนื้อเป็ด 5 ตัว ราคา = 5×350 = 1,750 บาท

พริกไทยอ่อน

เครื่องปรุง(เครื่องแกง , ชูรส , น้ำมันพืช , กะปิ น้ำตาล) = 242 บาท

รวมค่าใช้จ่าย = 1,992 บาท

วิธีทำ

1.นำเนื้อเป็ดที่เตรียมไว้มาสับเป็นชิ้นที่พอเหมาะวางไว้

2.นำกะทะตั้งไฟที่กำลังร้อนพอดี ใส่น้ำมันทิ้งให้น้ำมันร้อนนำเนื้อเป็ดที่เตรียมไว้ลงผัดจนสุกดีนำเครื่องปรุงที่เตรียมไว้ลงผัดให้เดิมน้ำเพื่อให้เนื้อกับเครื่องปรุงเข้ากันดี เดิมน้ำตาล ,ผงชูรส แล้วยกลงเตรียมเสิร์ฟ

3.เปิดต้มมะนาวดอง

วัตถุดิบ เครื่องปรุง

เนื้อเป็ด 11 ตัว ราคา = 11×350 = 3,850 บาท

เครื่องปรุง ราคา = 290 บาท

มะนาวดอง

พริกสด

มะนาว

กระเทียม

หอม

เกลือ

น้ำตาลทราย

ชูรส

รวมค่าใช้จ่าย 4,140 บาท

วิธีทำ

1. นำหม้อที่ใช้ต้มใส่น้ำเปล่าตั้งไฟที่กำลังร้อนจัดให้น้ำเดือดเต็มที่

2. นำเนื้อเปิดบ้านนาเตรียมไว้ เอาหอม , กระเทียมและเกลือมาโขลกรวมกันพอแตกไม่ให้ละเอียดมากนักใส่ในช่องท้องนำลงต้มในน้ำต้มที่กำลังเดือดต้มจนสุกนำมาล้างเป็นชั้นที่พอเหมาะแล้วนำลงต้มใหม่จนเนื้อเปื่อยใส่เครื่องปรุงและมะนาวคองยกลงพร้อมสำหรับเสิร์ฟ

3. ทำน้ำจิ้มเตรียมพริกสด , กระเทียม , เกลือ มาโขลกรวมกันไม่ต้องละเอียดมากตักใส่ภาชนะที่เตรียมไว้เติมน้ำตาล , น้ำมะนาว จิ้มให้ได้รสชาติที่กลมกล่อมตามต้องการใช้เสิร์ฟพร้อมทั้งเปิดต้มมะนาวคอง

4. ข้าวปิ้งเปิดหอย

วัตถุดิบ เครื่องปรุง

เนื้อเป็ด	3 ตัว	ราคา = 350 x 5 = 1050 บาท
ข้าวเหนียว	5 กก.	ราคา = 5 x 35 = 175 บาท
ไข่เป็ด	20 ฟอง	ราคา = 20 x 5 = 100 บาท
น้ำพริกเผา		= 60 บาท
เครื่องปรุง		= 200 บาท

รวมค่าใช้จ่าย = 1585 บาท

วัสดุอุปกรณ์ หม้อนึ่งข้าวเหนียว ภาชนะสำหรับใส่ข้าวเหนียว เตาสำหรับย่าง ถาดสำหรับใส่เมื่อเสร็จแล้ว

วิธีทำ

1. ทำเปิดหอยตามสูตรที่เรียนมาจากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระนองเตรียมไว้

2. นำข้าวเหนียวแช่น้ำทิ้งไว้ 4 ชั่วโมง นำมานึ่งให้สุก แล้วนำมาปั้นเป็นก้อนตามต้องการเล็กหรือใหญ่ นำไปย่างด้วยไฟอ่อนให้เหลืองพอประมาณแล้วนำไข่ที่ตีเตรียมไว้ทำให้ทั่วก้อนแล้วนำกลับมาย่างอีกทีให้ไข่ที่ทาไว้สุกดีแล้วนำมากินคู่กับเปิดหอย

5. สังขยาไข่ฟักทอง

วัตถุดิบ เครื่องปรุง

1. ไข่เป็ดบ้านนา	30 ฟอง	ราคา = 5 x 30 = 150 บาท
2. ฟักทอง		= 300 บาท
3. มะพร้าว	20 ลูก	ราคา = 20 x 10 = 200 บาท
4. น้ำตาล		= 190 บาท

รวมค่าใช้จ่าย

= 840 บาท

อุปกรณ์ หม้อสำหรับนึ่ง ถาดสำหรับใส่สังขยาที่ทำเรียบร้อยแล้วตั้งสำหรับนึ่ง

วิธีทำ

นำฟักทองที่เตรียมไว้คว้านไส้ออกแล้วนำไข่มาตีให้แตกผสมกับน้ำตาลและน้ำกะทิตีให้เข้ากันนำไปใส่ในลูกฟักทองที่เตรียมไว้วางลงในหม้อนึ่งยกตั้งไฟนึ่งจนสุกรับประทานเป็นขนม

6. เหนียวหน้าไข่

วัตถุดิบ เครื่องปรุง

1. ไข่เป็ดบ้านนา	60 ฟอง	ราคา = 60 x	= 300 บาท
2. ข้าวเหนียว	10 กก.	ราคา = 10 x 35	= 350 บาท
3. มะพร้าว	20 ลูก	ราคา = 20 x 10	= 200 บาท
4. น้ำตาล	5 กก.	ราคา = 5 x 35	= 175 บาท

รวมค่าใช้จ่าย

= 1,020 บาท

อุปกรณ์

- 1 หม้อนึ่งข้าวเหนียว
2. ถาดสำหรับนึ่งไข่
3. ภาชนะสำหรับนึ่งไข่
4. กะละมังแสดนเกล็ดสำหรับมูลข้าวเหนียว

วิธีทำ

ข้าวเหนียวมูล

1. นำข้าวเหนียวที่แช่น้ำทิ้งไว้ 1 คืน มานึ่งจนสุก
2. ขูดมะพร้าวคั้นเอาเฉพาะหัวกะทิ
3. นำข้าวเหนียวที่นึ่งสุกแล้วผสมกับกะทินวดให้เข้ากันจนนุ่ม

สังขยาไข่

1. ตอกไข่เป็ดใส่ภาชนะตีให้ละเอียด
2. นำหัวกะทิกับไข่ให้เข้ากันผสมน้ำตาลดีให้เข้าอีกครั้ง
3. เทใส่ภาชนะนำลงนึ่งในถาดถึงจนสุก นำมารับประทานกับข้าวเหนียวมูล

สรุปผลการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานในวันนี้ของทีมนักวิจัยและพี่เลี้ยงนักวิจัย มีความพร้อมเพรียงกันดีมาก มีผู้เข้าร่วมเวทีตามเป้าที่วางไว้ และหัวหน้าโครงการได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดเวทีครั้งนี้ที่พี่เลี้ยงนักวิจัยได้มีการร่วมชี้แจง รายละเอียดของกิจกรรมในเรื่องการบริหารจัดการ โครงการ และนำเสนอผลงานวิจัยที่ผ่านมาได้รับความร่วมมือจากผู้เข้าร่วมเวทีเป็นอย่างดี

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากได้กำหนดให้นายชนกร ทิพย์ประเสริฐสุข อำเภอเกาะเปอร์เป็นประธานกล่าวเปิดเวที ซึ่งนายอำเภอเกาะเปอร์ต้องไปเปิดงานที่บางเบนและปลุสตัวจังหวัดระนองติดภารกิจในช่วงเช้าแต่ปลุสตัวจังหวัดระนองมีความประสงค์ต้องการเข้าร่วมด้วยจึงเปลี่ยนเวลาพิธีเปิดเป็นช่วงบ่ายซึ่งนายอำเภอเกาะเปอร์ต้องการ ได้พบปะและให้ข้อคิดเห็นพร้อมเสนอแนะให้กับกลุ่ม ทำให้มีการต้องเปลี่ยนโปรแกรมการดำเนินงานใหม่ทำให้กิจกรรมบางอย่างไม่พร้อมและสับสน เช่นทีมเด็กที่เตรียมไว้ไม่ได้นำเสนอผลงาน

ข้อเสนอแนะ/ที่เลียงนักวิจัย

- 1.ในการจัดเวทีครั้งหน้าอยากให้มีการกำหนดเวลาที่ชัดเจน และกำหนดผู้บรรยายให้มีความพร้อมกว่านี้
- 2.การเชิญหน่วยงานขอให้เชิญเฉพาะที่เกี่ยวข้อง ไม่อยากให้มีการสับเปลี่ยนเวลาจะทำให้สับสน

กิจกรรมที่ 30 ประชุมประจำเดือนและสรุปกิจกรรมเชลชวนชม

วันที่ 23 ธันวาคม 2557

สถานที่ ที่ทำการกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์เป็ดบ้านนา หมู่ที่ 1 บ้านนา

เวลา 9.00 น – 14.00 น

ผู้เข้าประชุม

- 1.ทีมนักวิจัย 10 คน
- 2.ที่เลียงนักวิจัย 2 คน

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อสรุปกิจกรรมเชลชวนชม
- 2.เพื่อประชุมประจำเดือน
- 3.เพื่อสรุปการเก็บข้อมูลต้นทุนการเลี้ยงเป็ด

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1.ประชุมประจำเดือนทุกวันที่ 23 ของทุกเดือน
- 2.สรุปผลงาน

ผลการดำเนินงาน

สรุปเวทีเชลชวนชิม ภาพรวมงานเชลชวนชิม กลุ่มเป้าหมายเกินเป้าที่วางไว้ เวทีนำเสนอของเด็กไม่มีเพราะมีการปรับเปลี่ยนเวลา เตรียมเด็กในการนำเสนอครั้งหน้า พี่พาเจ๋งเพื่อทราบว่าเป็นวันเด็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนาขอให้ช่วยแนะนำให้ความรู้กับเด็กด้วยให้ความพร้อมเตรียมเด็กนำเสนอ มีเด่นสำหรับเรียนรู้เปิดบ้านนาแต่ให้เด็กมาเรียนรู้เรื่องเปิดบ้านนา ความพร้อมของทีมปัจจุบันไม่มีคนจดบันทึกข้อมูลของทีม

ภาพรวมสถานที่ ที่จอดรถเตรียมให้พร้อมกว่านี้ครั้งหน้าขอรถ อ.บ.ค. บ้านนามาช่วย

ภาพรวมอาหาร รสชาติ อาหารทุกอย่างอร่อย อาหารปิ้งได้ควรมีผักรวมด้วยผัดเผ็ดให้เผือก อีกชนิดหนึ่ง ปรับปรุงให้เนื้อนุ่มกว่านี้ อยากให้ผัดเผ็ดสูตรถนอม เปิดคัมภีร์มะนาวคองเนื้อจะนุ่ม นายอำเภอ กะเปอร์เสนอให้คิดเมนูเปิดได้น้ำอบสมุนไพรให้ปรับปรุงวิธีทำให้ดูดีเป็นเมนูหลักเพื่อจำหน่ายสักหนึ่งเมนู ข้อเสนอแนะกิจกรรม

ช่วงพักเบรกควรเสริฟตามที่มีคนรับผิดชอบ 2-3 คน เวลาให้เป็นกลางๆลงทะเลเบียนให้เป็น 9.00น- 9.30 น

ปี 2557 นอกจากได้รับการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อเก็บข้อมูลต่างๆแล้ว หัวหน้าโครงการงานวิจัย ยังได้รับการสนับสนุนจากผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดอะเนชั่นระนองเป็นผู้สรรหาค้นหาคนดีโดย ส่งรายชื่อเพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการกิตติมศักดิ์ในโครงการแทนคุณแผ่นดิน ที่บริษัท เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) หน่วยงานที่ร่วมเชิดชูคนดีในโครงการแทนคุณแผ่นดิน มีกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงวัฒนธรรม และได้รับคัดเลือกจากโครงการแทนคุณแผ่นดิน ได้รับการยกย่องและเชิดชูคนดี เป็นตัวแทนคนดีแทนคุณแผ่นดินจังหวัดระนอง “เป็นผู้นุรักษ์สายพันธุ์เปิดพื้นเมือง” จะไม่ได้ทำความดีที่ยิ่งใหญ่เช่นคนอื่น ๆ ทั่วไปแต่การที่เป็นบุคคลที่เห็นคุณค่าของสายพันธุ์เปิดพื้นบ้านที่ชื่อ “เปิดบ้านนา” สายพันธุ์เปิดพื้นบ้านของจังหวัดระนอง ที่มีเพียงหนึ่งเดียวในประเทศที่กำลังจะสูญพันธุ์ ด้วยการพยายามที่จะรักษาสายพันธุ์ของเปิดพื้นบ้านชนิดนี้ไว้ให้คงอยู่ต่อไปนั้น เป็นคุณประโยชน์มากมายทั้งการรักษาพันธุ์สัตว์พื้นบ้านที่ไม่ให้สูญพันธุ์ รักษาไว้ในอนุชนรุ่นหลังได้ศึกษา ศึกษาดีกว่าที่จะปล่อยให้สูญพันธุ์ เช่นสัตว์ป่าหลายๆชนิดที่ผ่านมา

ได้เข้าพิธีมอบรางวัลเกียรติยศ “แทนคุณแผ่นดิน” ณ ห้องบอลรูม และโถงต้อนรับ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพฯ วันที่ 15 ธันวาคม 2557 ได้รับมอบโล่รางวัลจาก ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.เกษม วัฒนชัย องคมนตรี รับเงินรางวัล 15,000 บาท ความรู้สึกจากการที่ได้รับรางวัลแทนคุณแผ่นดินในครั้งนี้ นับว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่ามากที่สุดในชีวิต การยกย่องและเชิดชูคนดีเป็นสิ่งบ่งบอกให้มีความภูมิใจและกำลังใจให้ทำความดีต่อไป

ขอขอบคุณรายการแทนคุณแผ่นดินทางช่องทีวี N O W 26 ที่ได้ถ่ายทำบันทึกภาพและข้อมูลของเปิดบ้านนาในวันที่ 22, 23, 24, 25 มกราคม 2558 เพื่อให้โอกาสได้เผยแพร่ผ่านทางรายการให้คนอื่นได้รับรู้ถึงการที่ได้ร่วมกันอนุรักษ์สายพันธุ์และทำการวิจัยเพื่อให้นักอนุรักษ์ได้สืบทอดต่อไปและเพื่อเดิน

ตามรอยของพ่อที่พระองค์ท่านต้องการให้เราอยู่อย่างมีความสุขอย่างพอเพียงเพื่อเป็นทางรอดของเศรษฐกิจในปัจจุบันด้วยความรักและศรัทธาที่เห็นพระองค์ท่านทำเพื่อพวกเราามากแล้วแค่ได้ทำตามที่พระองค์ท่านต้องการ โดยไม่ได้หวังสิ่งตอบแทนใดๆขอตั้งใจไว้ว่าจะทำความดีนี้ต่อไปเพื่อให้ลูกหลานและคนรุ่นหลังสืบทอดต่อไปให้ได้เพื่อตอบแทนผืนแผ่นดินบ้านเกิดให้มีความสุขและมั่นคงต่อไปถึงอนาคตต่อไป

สรุปผลการดำเนินงาน

ทีมนักวิจัยและพี่เลี้ยงนักวิจัยร่วมกันพูดคุยถึงการเก็บข้อมูลการเลี้ยงและปัญหาในการเลี้ยง ให้มีการติดตามไปที่บ้านเพื่อรับทราบปัญหา เมื่อมีการประเมินสมาชิกในทีมพบว่ายังเป็นทีมที่ดีและมีความพร้อมอยู่มาก

ปัญหาอุปสรรค

วันประชุมทีมนักวิจัยมาไม่ครบจึงได้ข้อมูลแต่ละเดือนไม่ต่อเนื่องและเวลาประชุมวันนี้ใช้เวลาในการพูดคุยเรื่องการได้รับความสนใจจากหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนด้านการสื่อสารที่เป็นประโยชน์ต่อเปิดบ้านนาเป็นแรงบันดาลใจให้มีกำลังใจยืนหยัดการพัฒนาเปิดบ้านนาให้ประสบผลสำเร็จมากที่สุดต่อไป

กิจกรรมที่ 31 วิเคราะห์การศึกษาดำเนินทุนการเลี้ยงเปิดบ้านนา

วันที่ 23 มกราคม 2558

เวลา 9.00 น – 15.00 น

สถานที่ ณ ที่ทำการกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่นเปิดบ้านนาหมู่ 1

ผู้เข้าร่วม

1. ทีมนักวิจัย 11 คน
2. พี่เลี้ยงนักวิจัย 2 คน
3. ชาวบ้าน 10 คน
4. ที่ปรึกษา 2 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาดำเนินทุนการเลี้ยงเปิดบ้านนา
2. เพื่อศึกษาวิธีเลี้ยงปัญหาอุปสรรคในการเลี้ยง

ขั้นตอนการดำเนินงาน

สรุปข้อมูลต้นทุนเดือนมกราคม 2558

1. จำนวนพ่อพันธุ์ 37 ตัว คิดเป็นมูลค่า $= 37 \times 350 = 12,950$ บาท
2. จำนวนแม่พันธุ์ 151 ตัว คิดเป็นมูลค่า $= 151 \times 350 = 52,850$ บาท
3. จำนวนเป็ดรุ่น 4 เดือน 24 ตัว คิดเป็นมูลค่า $= 24 \times 300 = 7,200$ บาท
4. จำนวนเป็ดอายุ 3 เดือน 3 ตัว คิดเป็นมูลค่า $= 3 \times 200 = 600$ บาท
5. จำนวนเป็ดอายุ 2 เดือน 12 ตัว คิดเป็นมูลค่า $= 12 \times 150 = 1,800$ บาท
5. จำนวนลูกเป็ด 1 เดือน 13 ตัว คิดเป็นมูลค่า $= 13 \times 60 = 780$ บาท

รวมเป็ดทั้ง 240 ตัว คิดเป็นมูลค่าทั้งหมด $= 76,180$ บาท

- จำนวนเป็ดเล็ก 1 เดือน ตาย 2 ตัว $= 120$ บาท เหลือ 4 ตัว คิดเป็นมูลค่า 240 บาท
- จำนวนเป็ดรุ่น 2 เดือน ตาย 3 ตัว $= 450$ บาท เหลือ 3 ตัว คิดเป็นมูลค่า 450 บาท
- จำนวนเป็ดรุ่น 3 เดือน ตาย 2 ตัว $= 400$ บาท เหลือ 24 ตัว คิดเป็นมูลค่า 4,800 บาท
- เป็ดโตสุ่นักัด 2 เดือน ตาย 2 ตัว $= 700$ บาท เหลือ 185 ตัว คิดเป็นมูลค่า 64,750 บาท

รวมเป็ดตาย 9 ตัว $= 1,670$ บาท

- จำหน่ายเป็ดโต 36 ตัว $= 36 \times 350 = 12,600$ บาท
- คงเหลือเป็ดทั้งหมด 216 ตัว มีมูลค่า $= 70,240$ บาท
- ค่าอาหารพ่อแม่ (สูตรไก่ไข่) 39 กระสอบ $\times 480 = 480 \times 39 = 18,720$ บาท
- ค่าอาหารพ่อแม่ (สูตรไก่ไข่) 39 กระสอบ $\times 480 = 480 \times 39 = 18,720$ บาท
- ค่าอาหารลูกไก่ 8 ก.ก. $= 8 \times 20 = 160$ บาท
- รับผลผลิตไข่ 846 ฟอง $= 846 \times 5 = 4,230$ บาท

รวมรายรับ $= 16,830$ บาท

รวมรายจ่าย $= 20,550$ บาท

ขาดทุน $= 3,720$ บาท

สรุปผลการวิเคราะห์ ขาดทุนเพราะ

1. ไม่ได้จำหน่ายเป็ดต่อเนื่องให้มีรายได้
2. ขาดเงินซื้ออาหารให้กินเพียงพอได้กินแค่พอประทังชีวิตเป็ดจึงไม่ออกไข่
3. ขาดเงินทุนซื้ออาหารเลี้ยงเพื่อจำหน่ายให้เพียงพอทำให้ไม่กล้าเพาะพันธุ์ให้มีลูกเป็ดเพียงพอเพื่อเลี้ยงให้ต่อเนื่อง

กิจกรรมที่ 32 ประชุมประจำเดือนกุมภาพันธ์

วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2558

เวลา 9.00 น

สถานที่ ที่ทำการกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่นเปิดบ้านนา

ผู้เข้าประชุม

- 1.ทีมนักวิจัย 9 คน
- 2.พี่เลี้ยงนักวิจัย 4 คน

ผลการดำเนินงาน

โครงการคอนนีอยู่ในช่วงขยายเวลาจนหมดเวลาแล้วขอให้ทุกคนเร่งดำเนินการที่ยังไม่สมบูรณ์ให้เรียบร้อย ปรีกษาเรื่องการเตรียมงานเวทีแลกเปลี่ยนสถานการณ์เปิดบ้านนา เวทีหาแนวทางการส่งเสริมการขายพันธุ์และการเลี้ยงเปิดบ้านนาและเวทีนำเสนอผลงาน เตรียมวางแผนกิจกรรมเวทีนำเสนอผลงานและกิจกรรมศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงเปิดบ้านนา กลุ่มเป้าหมาย 80 คน หน่วยงาน 10 คน น.ส.ณัฏฐา อินธิ์น , น.ส.สรวิญญา รุ่งเรือง ปศุสัตว์ 1 คน อบต 3 คน วิทยาลัยเกษตร 3 คน กองทุนฟื้นฟู 2 คน เกษตรและสหกรณ์ 1 คน สมาชิกกลุ่ม 14 คนเครือข่ายนักวิจัย 10 คน น.ส.สรวิญญา รุ่งเรือง,ณัฏฐา อินธิ์น รับผิดชอบผู้นำชุมชน 6 คน นายสำโรง สอนสวัสดิ์ รับผิดชอบผู้สูงอายุ 5 คน นางสุมาลี หาญกุดคุ้ม รับผิดชอบ เด็กโรงเรียนบ้านนา 20 คน นางอรพิน ทับทอง รับผิดชอบ ค.ช.วุฒิชัย อาริราษฎร์ ค.ช.นิรติชัย ทับทอง ค.ช.นนทพันธ์ กิ่งจันทร์ ค.ช.พุดพิงส์ ไชยสง ค.ช.ทศพล ผลพฤษยา ค.ช.อภิรักษ์ ทับทอง ชาวบ้าน 15 คน วันเพ็ญ และวรพรรณ รับผิดชอบ เยาวชนทีมกีฬา 1 ทีม นางยุพา คงกระพันธ์ รับผิดชอบ ทีมภูตู่ 10 คน นายเชษฐศักดิ์

กิจกรรมที่ 33 ประชุมวางแผนกิจกรรมเวทีนำเสนอผลการดำเนินงานวิจัยเปิดบ้านนา

วันที่ 7 มีนาคม 2558

สถานที่ ณ ที่ทำการกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่น (เปิดบ้านนา)

ผู้เข้าประชุม

เวลา 8.00 น -12.00 น

ผู้เข้าร่วม

- 1.ทีมนักวิจัย 11 คน

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อเตรียมการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงาน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1.ประชุมประจำเดือนทุกวันที่ 23 ของทุกเดือน

2. ทบทวนกิจกรรมที่จะนำเสนอ

3. ทบทวนบทบาทที่วิจัยที่รับผิดชอบตามหน้าที่ที่กำหนด

ผลการดำเนินงาน

ประธานแจ้งที่ประชุมทราบเรื่องการจัดเวทีนำเสนอผลงานวิจัยในวันที่ 17 มีนาคม ที่จะถึงนี้เป็นเวทีที่ต้องนำผลงานที่วิจัยแล้วมานำเสนอให้ได้รับทราบและในงานได้เชิญหน่วยงานในจังหวัดระนองเข้าร่วมเพื่อให้มุมมองแก่กลุ่มเพื่อให้งานประสบความสำเร็จจึงนัดประชุมปรึกษากันและยืนยันทบทวนสิ่งที่รับมอบหมายอีกครั้ง

เป้าหมายผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทีมกลุ่มเด็กจากโรงเรียนบ้านนา 20 คนไม่สามารถเข้าร่วมได้เพราะกำลังสอบ ชาวบ้านจำนวน 15 คนนางวันเพ็ญและนางวรพรรณยังรับผิดชอบเหมือนเดิม

3. หน่วยงาน 10 คน น.ส.ศรัญญา และน.ส.ณัฐรา ยังรับผิดชอบเหมือนเดิม

4. ผู้นำชุมชน 10 คน นายสำเริง ยังยืนยันเหมือนเดิม

5. ผู้สูงอายุ 6 คน อบต. 3 คนนางสุมาลีรับผิดชอบเหมือนเดิม

6. ทีมทมิฬภูมูเล 10 คน นางยุพารับผิดชอบ

7. เครือข่ายนักวิจัย 10 คน น.ส.ณัฐราและน.ส.ศรัญญารับผิดชอบ

8. ทีมนักวิจัย 15 คน

กิจกรรมที่ 34 เวทีนำเสนอผลการดำเนินงาน

วันที่ 17 มีนาคม 2558

สถานที่ ณ ที่ทำการกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่นเปิดบ้านนา หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านนา

เวลา 8.00 น - 15.00 น

ผู้เข้าร่วม

1. ทีมวิจัยที่เข้าร่วม 15 คน

2. ทีมพี่เลี้ยงนักวิจัย 4 คน

3. เครือข่ายนักวิจัย 17 คน

4. หน่วยงานภาครัฐ 5 หน่วยงานจำนวน 10 คน

5. ชาวบ้าน 18 คน

6. ผู้สูงอายุ 6 คน

7. ผู้นำชุมชน 10 คน

8. ที่ปรึกษา 2 คน

วัตถุประสงค์

เพื่อนำเสนอผลงานวิจัยเปิดบ้านนา

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. กำหนดวันประชุมกำหนดวันจัดเวที วันที่ 17 มีนาคม 2558
2. ประสานงานทีม
3. ประสานงานผู้เข้าร่วมเวที
4. กำหนดให้ น.ส.ณัฐา อินสิน เป็นพิธีกร
5. เตรียมเอกสาร โครงการ ลงทะเบียนแจกเอกสาร นางอรพิน ทับทอง และนาง สุมาลี หาญอุดม
6. ทำเอกสารการเงินการบริหาร

ผลการดำเนินงาน

พิธีกรแนะนำสมาชิกทีมวิจัยกลุ่มอนุรักษ์-เปิดบ้านนา เจ้าหน้าที่และแขกที่ได้รับเชิญเข้าร่วมทุกท่าน

พิธีกรเชิญหัวหน้าโครงการชมเจษฎาประสงคงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เป้าหมาย ให้ชาวบ้านทำเอง เป็นการสร้างคนให้กับท้องถิ่น สร้างการเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่นต้องการค้นตัวของคนในชุมชน เอาความรู้มาตรวจสอบ เอาข้อผิดพลาด หาคำความรู้เรื่องเปิดในทุกด้านหาทางออกให้กับกลุ่มโดยใช้งานวิจัยเป็นสื่อช่วยหาทางออก ใช้เปิดเป็นตัวแทนเรื่องเพื่อให้รู้จักตัวเองมากขึ้น ต้องการให้ชุมชนเข้มแข็ง อยากให้เปิดบ้านนาพื้นชีวิตคนบ้านนาและทำความเข้าใจเปิดบ้านนา ธรรมชาติของคนบ้านนาในสมัยก่อนมีความเป็นอยู่ที่ง่ายอยู่อย่างพอเพียงไม่เคอะคร้อมากนักเป็นคนรักถิ่นฐานมีแรงศรัทธาต่อบรรพบุรุษรู้จักคุณค่าของเปิดบ้านนาที่สามารถใช้เป็นสื่อในการเดินได้หลายเรื่องเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งมองและรักในความต่างจากสิ่งอื่นๆคือให้เปิดเป็นตัวแทนด้านเศรษฐกิจ / ด้านสังคมการพัฒนาสมาชิกให้มีความรักสามัคคีทั้งในกลุ่มและเป็นตัวอย่างด้านผู้นำในท้องถิ่นเดินให้ถูกทิศทางในการพัฒนาวิเคราะห์เชิงลึก / เห็นคุณค่าของเปิด มีข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ตั้งแต่ประวัติความเป็นมาซึ่งได้ผ่านเวทีการเก็บข้อมูลและศึกษาภูมิหลังคนบ้านนากับเปิดบ้านนาและยืนยันข้อมูลโดยจัดเวทีคนเก่าเล่าความหลังของคนบ้านนากับเปิดบ้านนาก่อนตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ข้อมูลการเลี้ยง (วิธีการเลี้ยง) ยังไม่ชัดเพราะทั้งสมาชิกเองและคนในชุมชนยังไม่ได้เลี้ยงเชิงธุรกิจที่มีการจัดการเป็นขั้นตอนทุกคนยังเลี้ยงแบบอนุรักษ์การเก็บข้อมูลยังทำได้ยากเพราะยังมีข้อจำกัดเรื่องการลงทุนเลี้ยงให้ครบวงจรได้

พิธีกร เชิญนายสัตวชัย สมบัติมาศ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนาล่าวเปิดเวที

พิธีกร เชิญนายสำเริง สอนสวัสดิ์ นำเสนอกิจกรรมภูมิหลังเปิดบ้านนา จากเวทีคนเก่าเล่าความหลัง เพื่อสื่อให้เห็นว่าวิถีชีวิตคนบ้านนาในอดีตเป็นมาอย่างไรสรุปได้ดังนี้

จากการทำงานวิจัยพบว่าการก่อตั้งจังหวัดระนอง และตำบลบ้านนามีความเป็นมาที่คล้ายกันโดยมีชาวจีนเข้ามาเพื่อต้องการทำเหมืองแร่ดีบุกและสามารถแบ่งออกเป็นยุคได้ดังนี้ 1. บุคเบิกเหมืองก่อนปี 2397 เมืองระนองมีการทำเหมืองแร่ดีบุกเป็นอาชีพสร้างรายได้เลี้ยงครอบครัว

ยุคก่อตั้งเมืองระนองเมื่อต้นกรุงรัตนโกสินทร์ มีชาวจีนซื้อคอกช้างเลี้ยงได้เดินมาจากเมืองจีนเพื่อขออนุญาตทำเหมืองแร่และผูกขาดภาษีอากรดีบุก มีชาวจีนติดตามเข้ามาเพื่อเป็นลูกจ้างเหมืองแร่เป็น

จำนวนมากต่อมาได้รับพระราชทานสถาปนาเป็นเจ้าพระยาสุรรัตนสิริภักดีเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง คนแรกในเวลาเดียวกันนี้คนบ้านนาเองก็มีอาชีพทำเหมืองแร่ดีบุกและมีชาวจีนเข้ามาเป็นเจ้าแห่งเหมืองแร่และ เป็นลูกจ้างมากมายต่อมาได้แต่งงานมีครอบครัวมีลูกหลานสร้างหลักฐานจนถึงปัจจุบัน

หลักฐานที่ปรากฏการก่อตั้งหมู่บ้าน คือมีการก่อสร้างวัดบ้านนาชื่อวัดชนารามมีโรงเรียน ในวัด หลังจากนั้นมีการก่อสร้างโรงเรียนบ้านนา ก่อสร้างถนนดินจากกะเปอร์-บ้านนาระยะทาง 15 กิโลเมตร ประชาชนมีอาชีพทำเหมืองแร่ดีบุกและทำนาข้าวเพื่อเลี้ยงครอบครัว มีสถานื่อนามัยบ้านนา ปี 2523 สังคม เปลี่ยนแปลงมีลัทธิคอมมิวนิสต์เข้ามาปลุกกระดมชาวบ้านทำให้ชาวบ้านบางครอบครัวหวาดกลัวอพยพหนีไป อยู่ที่อื่น ปี 2525 มีไฟฟ้าเข้ามาในหมู่บ้าน ปี 2529 ทางราชการได้เข้ามาดูแลความเรียบร้อยและพัฒนา หมู่บ้านจนเกิดความสงบสุขชาวบ้านจึงได้กลับมาสร้างครอบครัว ใหม่มีวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไป มีการสร้าง อาชีพใหม่ตามกระแสนิยมโดยมีการปลูกพืชเศรษฐกิจเป็นอาชีพหลักมีอาชีพรับจ้างสร้างรายได้เลี้ยง ครอบครัว ปี 2535 เปิดบ้านนาเกิดวิกฤตกำลังจะสูญพันธุ์จึงมีจุดเริ่มต้นของการสร้างกลุ่มเปิดบ้านนา ปี 2552 พัฒนากลุ่มโดยปศุสัตว์จังหวัดระนองสนับสนุนโครงการเลี้ยงเปิดบ้านนา และสร้างกลุ่มขยายพันธุ์ใน หมู่บ้านสายไร่รักต่อมา สกว. ได้สนับสนุนโครงการงานวิจัย

พิธีกรเชิญ นางวรพรรณ สามีโส นำเสนอลักษณะประจำพันธุ์

สิ่งที่ต้องเน้นย้ำถึงลักษณะประจำพันธุ์ของเปิดบ้านนาเพราะนอกจากจุดเด่นของลักษณะภายนอกที่เคย นำเสนอไปแล้วนั้นยังต้องการให้เห็นคุณค่าความแตกต่างในลักษณะของเปิดบ้านนาในด้านอื่นๆด้วยการ ดำเนินงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เป้าหมาย ให้ชาวบ้านทำเอง เป็นการสร้างคนให้กับท้องถิ่น สร้างการ เปลี่ยนแปลงในท้องถิ่นต้องการค้นตัวของคนในชุมชน ทำให้มองเห็นความแตกต่างคือสิ่งที่มีค่าของมันอีกมากมาย เช่นเป็นสื่อต่างๆในท้องถิ่นที่เชื่อมกับการพัฒนาทุกด้าน จึงนำ เอาข้อมูลความรู้ที่ได้จากงานวิจัยมา นำเสนอให้ทุกคนทั้งในท้องถิ่นและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและเพื่อเป็นการยืนยันความแตกต่างนั้นมาเป็น ประเด็นต่างๆในการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับชุมชนและให้มีความผูกพันกันเหมือนในอดีต สิ่ง ที่มีค่ามากที่สุดคือทำให้ให้ชุมชนเข้มแข็งทำความเข้าใจเปิดบ้านนา ธรรมชาติของคนบ้านนา อยากให้เปิด บ้านนาพื้นชีวิตคนบ้านนาและเปิดบ้านนาให้ได้

พิธีกรเชิญนางวันเพ็ญ พรหมมา นำเสนอ แนวทางการส่งเสริมการขยายพันธุ์การเลี้ยงเปิด บ้านนาและทิศทางการเดินต่อของกลุ่มวิธีการส่งเสริมการขยายพันธุ์ เน้นการขยายสู่พื้นที่ต่างๆโดยเริ่มต้น จากปี 2556 ให้พ่อแม่พันธุ์โรงเรียนบ้านนาจำนวน 15 ตัวและปลายปี 2555 มอบพ่อแม่พันธุ์จำนวน 50 ตัว ปี 2556 จำนวน 50 ตัว ให้กลุ่มขยายในโครงการสายไร่รักแห่งครอบครัวบ้านทองหลางหมู่ที่ 3,7 ตำบลบ้าน นา และปี 2558 ให้พ่อแม่พันธุ์โรงเรียนบ้านนาอีกจำนวน 17 ตัว

ได้ขอความร่วมมือจากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระนองเรื่องการฟักไข่ด้วยเครื่องฟัก ไฟฟ้าให้ประสบความสำเร็จซึ่งอาจารย์บุญนำ ดันธนากุล ซึ่งเป็นหัวหน้าคณะสัตวศาสตร์ได้ให้ความร่วมมือ เป็นอย่างดีนอกจากนี้ยังให้คำแนะนำเรื่องการเลี้ยงเพื่อเปรียบเทียบและหาค่า FCR

กลุ่มได้ขอสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรระนองเพื่อจัดทำ แผนแม่บทเป็นตัวชี้วัดศักยภาพของสมาชิกกลุ่มเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารและเพิ่มผลผลิตให้มากและ

ต่อเนื่อง มีการให้ความรู้แก่ผู้ที่สนใจและจะมีการทำเว็บไซต์เพื่อนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับเปิดบ้านนาและกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา

ทิศทางการเดินของกลุ่มต่อไป

1.พัฒนาการเป็นแหล่งรู้

- มีสถานที่
- มีคนมาเรียนรู้
- มีข้อมูล
- มีคนนำเสนอ
- พัฒนามีมัคคุเทศน์น้อย

2.การส่งเสริมเลี้ยงเปิดในครัวเรือน

- เปิดรับสมาชิก / ผู้ที่สนใจ
- ต้องขอรับเงื่อนไขของกลุ่ม

3.การแปรรูปอาหารเชื่อมโยงการท่องเที่ยว การตลาด

- เปิดร้านก๊วยเตี๋ยวเปิดบ้านนา
- เครือข่ายภูตู่เล / โฮมสเตย์บ้านทองหลาง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- เชื้อวเหลียง กำลังพัฒนาเป็นศูนย์กลางร้านค้าชุมชน / รวบรวมผลิตภัณฑ์ชุมชน

4.ประชาสัมพันธ์ด้านสื่อออนไลน์

- คนระนองได้รู้จักเปิดบ้านนาของดีระนอง / กิจกรรมของกลุ่มเพิ่มขึ้น ผ่านเฟสบุ๊ก

5.กองทุนอาหาร

มีกองทุนออมทรัพย์บริการอาหารสำเร็จรูปปรับเปลี่ยนแก้ไขวิธีดำเนินการบริหารใหม่สำรวจจำนวนเปิดทุกครั้งที่มีการจ่ายค่าอาหารของทุกเดือนหากมีการเพาะขยายลูกเปิดเพิ่มก่อนวันประชุมประจำเดือนให้แจ้งมาที่ประธานกลุ่มเพื่อพิจารณาเบิกช่วยจ่ายค่าอาหารลูกเปิดเพิ่มก่อนถึงวันประชุมการขยายพันธุ์ลูกเปิดจะเริ่มดำเนินการตอบแทนให้สมาชิกผู้ฟักที่ได้ถูกเปิดในราคาตัวละ 50 บาทโดยการให้ชำระคืนเมื่อได้จำหน่ายเปิดแล้ว กำหนดชำระจ่ายค่าอาหารคืนเป็นประจำทุกงวดจึงมีสิทธิ์รับค่าอาหารรอบใหม่ได้

การจำหน่ายเปิดครั้งต่อไปควรมีการกำหนดคุณภาพโดยการคิดราคาตามคุณภาพผลผลิตเปิด ผลิดอาหารเปิดจากวัตถุดิบในท้องถิ่นเพื่อลดต้นทุน ปลุกกล้วยเพิ่มให้มากพอใช้หขวกเป็นอาหารเปิดขยายผลกล้วยเป็นรายได้สมทบเพิ่มทุนกองทุนออมทรัพย์ การปลูกหญ้าเนเปียเสริมในการผลิตอาหารเปิดการจำหน่ายเปิดครั้งต่อไปควรมีการกำหนดคุณภาพโดยการคิดราคาตามคุณภาพผลผลิตเปิด

มุมมองและข้อคิดเห็นของหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง

1. นายสัญญาชัย สมบัติมาศ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา

การผลิตและหาวัตถุดิบในท้องถิ่นทำอาหารเปิดเพื่อลดต้นทุนในการเลี้ยงเพื่อเพิ่มปริมาณการขยายพันธุ์และพัฒนาการเลี้ยงเปิดบ้านนาให้ได้มากขึ้นสามารถจำหน่ายให้ได้ครบวงจรมีรายได้เป็นอาชีพแก่สมาชิกกลุ่มเองและเกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนา อยากให้ทางกลุ่มเข้าแผนการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงเปิดบ้านนาไว้ในอบต.เพื่อการส่งเสริมให้ได้ต่อไป

2. นายสถาพร สิงห์แก้ว กำนันตำบลบ้านนา

จากการเข้าร่วมและให้ข้อคิดเห็นพร้อมเสนอแนะแนวทางมาบ้างแล้วจากเวทีก่อนในฐานะที่เป็นที่ปรึกษาทีมนักวิจัยเห็นความตั้งใจของทีมที่มีความมุ่งมั่นในการเก็บข้อมูลต่างๆประกอบในการทำงานวิจัยนั้นนับว่าเป็นประโยชน์ในท้องถิ่นและแนวทางการเดินของกลุ่มมุ่งการทำอย่างจริงจัง

มุมมอง การจัดวิจัยอยากให้ศึกษาด้านทุนในการผลิตเพื่อขยายพันธุ์หรือให้คนอื่นรับทราบเพื่อส่งเสริมให้ได้ต่อไป

3. หัวหน้าสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ระนอง

อยู่ที่ชั้นที่ 5 ของศาลากลางระนอง หน้าที่เป็นผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบดูแลสำนักงานเกษตร สำนักงานปศุสัตว์ สำนักงานสหกรณ์ สำนักงานประมงในจังหวัดระนอง

1. นโยบายข้อมูลสำนักงานด้านเกษตร

2. พัฒนางานปรับเปลี่ยนแผนพัฒนา

การสร้างควมมั่นคงทางอาหาร เป้าหมายระนอง มุมมอง

- การท่องเที่ยวมาอันดับ 1
- เป้าหมายแนวทางการพัฒนาตามเป้าหมาย
- จุดเด่นจุดขาย เทคนิคการโชว์จุดเด่น
- วิธีการส่งเสริม กรมปศุสัตว์
- เทคนิคการโชว์จุดเด่น
- ให้ศึกษาประโยชน์ คุณค่าทางอาหารที่เกี่ยวข้องกับอะไรสักอย่าง
- ปี 58 จะจัดงาน รับผลงานเด่นนำเสนอผลงาน
- อยากให้มีหน่วยงานหลักรับผิดชอบโดยตรง

4. นายจอมภพ บุญธรรม หัวหน้าสำนักงานกองทุนฟื้นฟูประมง

อนุรักษ์อย่างไรเหมือนอนุรักษ์ป่าหรือไม่ การเลี้ยงแล้วเป็นอย่างไร ความยากง่าย ความแตกต่าง หาผู้บริโภคจากที่ไหน มีการเก็บข้อมูลต้นทุนการเลี้ยงหรือไม่อย่างไร และมีแนวทางการเดินในอนาคตเป็นอย่างไร

5.นายสิริพงษ์ เพียรเพชร ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระนอง

อยากให้อนุรักษ์ให้คงอยู่ เปิดตลาดเกิดอะไรขึ้น พัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้ต่อเนื่อง ทำเรื่องการค้า
คัมพูน หากค่า FCR ค้อยประชาสัมพันธุ์ อยากให้ทำวิจัยต่อ

6.นางสุภาวดี นาควิเชียร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนา

ได้ร่วมมือกันอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนาโดยได้รับสนับสนุนพ่อแม่พันธุ์จากกลุ่มจำนวน
15 ตัวเมื่อปีที่แล้วแต่ไม่นึกว่าตอนเปิดคอกจะมีปัญหาเปิดคอกหายจึงไม่ได้ป้องกันปรากฏว่าพอเปิดคอก
พบว่าเปิดคอกหมด ปีนี้จึงเริ่มต้นใหม่รับสนับสนุนจาก(ศูนย์ 3 รัชเดศ)นำพ่อแม่พันธุ์มาไว้อีก 17 ตัวแต่ปีนี้
มอบให้นายสำเริง สอนสวัสดิ์ สมาชิกกลุ่มอนุรักษ์เป็นคนช่วยดูแลให้
โรงเรียนจะจัดหลักสูตรท้องถิ่น นักเรียนต้องเรียนรู้จากกลุ่มก่อน เป้าหมายปีที่ 3 หลักสูตรจะเกิด 5 กลุ่ม

7.นางยีนดี งามสวน ตัวแทนพัฒนาการอำเภอเกาะเปอร์

ส่งเสริมลงทะเลเขียนผลิตภัณฑ์ เปิดบ้านนายังไม่มีในข้อมูล แปรรูปไข่เพิ่มมูลค่า เพิ่มราคา
จะทำอย่างไร แปรรูปอาหารจากเมนูเด็ด 1 เมนู

8.นายเชษฐศักดิ์ เจียกขจร หัวหน้ากลุ่มท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ภูสูละ

อยากให้คิดเมนูอาหารจากเปิดที่มันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่เป็นจุดเด่นของกลุ่มเพื่อโชว์สินค้า
ที่สามารถต้อนรับนักท่องเที่ยวแล้วประทับใจ

9.นายสมชาย หัสจักร เครือข่ายโฮมสเตย์บางเบน

จับประเด็นมีมุมมองได้ 5 ข้อ การอนุรักษ์สายพันธุ์เดิม เป็นเรื่องดีเพราะเป็นการสร้าง
โอกาสให้มีคนมองเห็นคุณค่า อาหาร หลักสูตรอาหาร ปลอดภัยสามารถหาได้จากพื้นที่ใกล้เคียงที่มีอาชีพ
ประมง การจัดการการดูแล การผสมพันธุ์การบำรุงพันธุ์ โรคสัตว์

เปิดชมรายการแทนคุณแผ่นดินเรื่องการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนาที่ออกอากาศทางทีวี
ช่อง NOW26 แล้วเมื่อวันที่ 1, 8 มีนาคม 2558 เพื่อประชาสัมพันธ์และกระตุ้นเตือนให้รู้ถึงสัตว์ประจำถิ่นที่
กำลังจะสูญพันธุ์ที่จำเป็นจะต้องช่วยกันอนุรักษ์ไว้ให้คงมีอยู่และขยายพันธุ์เพิ่มให้มากขึ้น เป็นเวลา 30 นาที

มุมมองของพี่เลี้ยงนักวิจัย

1.กระบวนการวิจัย

1.1.การเตรียมความพร้อมชุมชน / นักวิจัย

- ประชุมประจำเดือนทุกเดือนมีโอกาสพบปะพูดคุยแก้ปัญหาได้ทันที
- ชี้แจงโครงการต่อชุมชน มีการจัดเวทีเชิญผู้เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน ประชาชนเข้ารับ ฟังร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่ทางปฏิบัติ

1.2.การศึกษาข้อมูล

- เวิร์กช็อปเก่าเล่าความหลัง จัดเวทีเชิญผู้เฒ่าเล่าความหลังให้เด็กและคนรุ่นหลังฟัง และรวบรวมข้อมูล
- สืบหาภูมิหลังเปิดบ้านนา
- สืบหาผู้เลี้ยง / ประชากรเปิด

- ศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ พฤติกรรม
- การขยายพันธุ์ วิธีการเลี้ยง
- เก็บข้อมูลต้นทุนการเลี้ยง
- ศึกษาคุณภาพ

1.3. ขั้นตอนปฏิบัติการทดลอง

- ทดลองเลี้ยงเปรียบเทียบ แบบธรรมชาติ ขังคอก
- ถ่ายทอดกระบวนการเลี้ยง
- โมเดลสร้างการเรียนรู้
- เชลชวนชมลิ้มรสเปิดบ้านนา

1.4.ขั้นสรุปนำเสนอผล

- เวิร์กช็อปความก้าวหน้า
- แลกเปลี่ยนสถานการณ์เปิดบ้านนา
- แนวทางการส่งเสริม
- สรุปบทเรียน
- นำเสนอผลงานวิจัย

2.ทำได้

2.1.การรวบรวมองค์ความรู้

- ความเป็นมาของเปิดบ้านนา
- ลักษณะประจำพันธุ์
- กระบวนการเลี้ยงเปิดบ้านนา การอนุรักษ์สายพันธุ์

2.2.การสร้างจิตสำนึก

- เชื่อมโยงกับโรงเรียนบ้านนา

2.3.ความร่วมมือ

- ปศุสัตว์
- โรงเรียน
- อบต.บ้านนา
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระนอง
- กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรระนอง
- ฯลฯ

3.ว่าจะทำแต่ทำไม่ได้

3.1.การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

- โรงเรียนบ้านนา

3.2.การพัฒนาผลิตภัณฑ์กลุ่มเปิดบ้านนา

4.สิ่งที่ทำต่อไป

4.1.ทำเอง

- ประชาสัมพันธ์สื่อออนไลน์ F B line

4.2.ทำร่วม

- พัฒนาแหล่งเรียนรู้
สถานที่
คนมาเรียนรู้
ข้อมูลความรู้ คนถ่ายทอด
- กองทุนอาหาร เน้นวัตถุดิบในท้องถิ่น การบริหารจัดการกองทุนออมทรัพย์

4.3.ทำขอ

- การแปรรูปเมนูพื้นบ้านเปิดบ้านนา
- เชื่อมโยงกลุ่มท่องเที่ยวภูสั่วเล
- ส่งเสริมการเลี้ยงในครัวเรือน
- คนอยากเลี้ยง มีใจรัก เรียนรู้บนเงื่อนไขภาคีกลุ่ม

5.ทำได้ ไม้ดี

5.1.ข้อมูลประชากรเปิด

5.2.การขยายพันธุ์

- เลี้ยงปริมาณมาก เปิดกินจุ เลี้ยงอาหารสำเร็จรูป ต้นทุนสูง
หยุดเลี้ยง
ควบคุมการเลี้ยง
- การเปิดตลาด
เปิดไม่เพียงพอ
ราคาเปิด 300 – 400 บาท/ ตัว

6.ปรับปรุงแนวคิด

เลี้ยงเพื่ออนุรักษ์ ผู้การท่องเที่ยว แหล่งเรียนรู้ผู้เลี้ยงและผู้บริโภคให้มากขึ้นเพื่อให้ให้เพิ่มเพียงพอต่อการทำการตลาด นอกจากนี้ ยังได้ส่งเสริมในการแปรรูปเป็นอาหารประเภทต่าง ๆ อาทิ การทำก๋วยเตี๋ยวเปิดพะโล้ การทำไข่เค็ม การทำแหนมเปิด ซึ่งในท้องตลาดยังไม่มีใครทำ การทำลูกชิ้นเปิด เพื่อใช้ในการทำก๋วยเตี๋ยว และเมนูอื่น ๆ อีกมากมายที่ทางกลุ่มกำลังคิดอยู่ การแปรรูปเป็นการสร้างมูลค่าที่เป็นค่านิยม เป็นการกระตุ้นให้มีผู้บริโภค เป็นแรงผลักดันให้มีการเลี้ยงเปิดเป็นอาชีพอีกทางเลือกหนึ่งของการเลี้ยงเปิด และยังเป็นการสร้างแรงจูงใจ ค่อผู้เลี้ยงรายใหม่ และกลุ่มได้ทำแผนแม่บทชุมชนเพื่อเป็นตัวชี้นำศักยภาพกลุ่มและสมาชิกเพื่อเป็นแนวทางการบริหารและเพิ่มการผลิตให้มากขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง มีการให้ความรู้แก่ผู้ที่สนใจและจะมีการทำเว็บไซต์เกี่ยวกับกลุ่มขึ้นมา ขณะนี้กำลังทำการติดต่อกับวิทยาลัยเกษตร

เทคโนโลยีระนอง เรื่องการฟักไข่โดยใช้ตู้ฟักไฟฟ้าให้ประสบความสำเร็จ ซึ่ง อาจารย์บุญนำ ดันรนกุล ซึ่งเป็นหัวหน้าคณะสัตวศาสตร์ได้ตอบรับและพร้อมให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังให้คำแนะนำเรื่อง การเลี้ยงเพื่อเปรียบเทียบและหาค่า FCR ในการทำวิจัยครั้งต่อไป

กิจกรรมที่ 35 ประชุมประจำเดือน

วันที่ 23 มีนาคม 2558

สถานที่ ณ ที่ทำการกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่นเปิดบ้านนาหมู่ที่ 1.

ผู้เข้าประชุม

1.ทีมนักวิจัย 11 คน

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อปรึกษาเรื่องการเดินต่อของกลุ่มอนุรักษ์ฯ
- 2.ทบทวนงานนำเสนอผลการดำเนินงานวิจัย วันที่ 17 มีนาคม 2558

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1.ประชุมประจำเดือนทุกวันที่ 23 ของทุกเดือน

ผลการดำเนินงาน

หัวหน้าโครงการแจ้งที่ประชุมทราบเรื่องการเดินต่อของกลุ่มอนุรักษ์ฯจะต้องทำต่อไปทุกเรื่องเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ที่ตั้งความหวังเอาไว้ส่วนหน่วยงานสนับสนุนนั้นก็พยายามติดต่อขอความร่วมมือเรื่อยๆขอให้สมาชิกมีความตั้งใจพัฒนาการเลี้ยงการจัดการของตนเองให้ดีขึ้นหากมีปัญหาหรือมีความประสงค์อะไรให้นำมาปรึกษากันในวันประชุมเพื่อให้ทุกคนได้รับรู้และดำเนินการตามที่มีมติของกลุ่มต่อไปทีมวิจัยที่มาร่วมงานทุกคนทำตามหน้าที่ของตนเองดีมากได้รับคำชมจากพี่เลี้ยงนักวิจัยและหน่วยงานที่ให้มุมมอง

สรุปผลการดำเนินงาน

การติดตามข้อมูลจำนวนเปิดในโรงเรียนบ้านนาเดือนนี้ได้มอบเปิดบ้านนาให้ในโรงเรียนจำนวน 17 ตัว สรุปการจัดเวทีนำเสนอผลงานวิจัยในวันที่ 17 มีนาคม 2558 กลุ่มบุคคลเป้าหมายที่เชิญเข้าร่วม ผ่านบรรลุเป้า หน่วยงานที่เชิญได้การเข้าร่วมขาดปศุสัตว์ติดการะกิจประชุมเตรียมงานประกวดพะยะกิจกรรมต่างๆผ่านไปได้ด้วยดีได้มุมมองจากหน่วยงานเพื่อพัฒนาให้มีการอนุรักษ์และขยายพันธุ์ให้มากขึ้น ทำให้สมาชิกมีกำลังใจและพร้อมที่จะเดินต่อไป ถึงแม้ว่าจะไม่มีโครงการวิจัยแล้ว

เนื่องจากในวันประชุมมีกิจกรรมออมทรัพย์ของสมาชิกและรับเงินค่าอาหารจากสมาชิกทุกเดือน สมาชิกได้เสนอให้ร่วมกันร่างกฎข้อบังคับของกลุ่มเพิ่มเติม

1. เรื่องสมาชิกที่ต้องการลาออกให้สมาชิกมาลาออกด้วยตัวเองในวันประชุมประจำเดือนทุกคนเพื่อต้องการบันทึกไว้ในวาระการประชุมเพื่อป้องกันปัญหาในวันข้างหน้า

2. เรื่องกฎระเบียบเงินออมผู้รับผิดชอบชี้แจงยอดเงินสะสมปัจจุบัน = 19,010 บาท สมาชิกบางรายมีความประสงค์ต้องการกู้จึงเสนอให้มีการร่างกฎเกี่ยวกับการกู้เงินออมทรัพย์จึงมีมติให้มีการเสนอแต่ละรายการคือ

- (1.) ให้กู้เงินออมได้ไม่เกิน 80% ของเงินออมของตนเอง
- (2.) อัตราดอกเบี้ย 1% ต่อเดือน
- (3.) วิธีการชำระคืนเงินกู้ให้นำเงินต้นมาหาร 3 งวดจ่ายให้หมดภายใน 3 เดือนพร้อมดอกเบี้ย
- (4.) การจัดสรรดอกเบี้ย
 - 20% ตอบแทนผู้รับผิดชอบติดตามเงินกู้
 - 50% ปัญหาให้สมาชิกผู้ออมทรัพย์
 - 10% บริหารจัดการกลุ่ม
 - 20% จัดสวัสดิการสมาชิก

3. กองทุนอาหารที่ได้รับจากศูนย์ 3 วัย

(1.) ต้องสำรวจประชากรเปิดของสมาชิกก่อนพิจารณาให้ค่าอาหารทุกครั้งและจะให้แต่เฉพาะสมาชิกที่มีการเลี้ยงเปิดเท่านั้น

(2.) การเพาะขยายพันธุ์ถ้าใครฟักได้ลูกเปิดให้แจ้งที่ประธานเพื่อขอรับการช่วยเหลือเป็นเงินทุนเบื้องต้นตัวละ 50 บาท พร้อมค่าอาหารและจะจ่ายคืนเมื่อได้ขายเปิด

4. แต่งตั้งกรรมการตรวจสอบ เนื่องจากกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่นเปิดบ้านนามีกองทุนเพื่อบริหารจัดการกลุ่ม โดยแยกกันรับผิดชอบเพื่อให้การบริหารจัดการมีความโปร่งใสจึงมีการเสนอให้มีการตรวจสอบดังนี้

(1.) กองทุนเงินออมทรัพย์ของสมาชิก โดยมี น.ส. ศรีัญญา รุ่งเรืองเป็นผู้รับผิดชอบและให้นางวันเพ็ญ พรหมมาเป็นผู้ช่วยและตรวจสอบ

(2.) กองทุนกลาง เป็นเงินที่ได้จากอื่นๆ โดยมี นางวรรณ สามิโส เป็นผู้รับผิดชอบและให้นางอรพิน ทับทองเป็นผู้ช่วยและตรวจสอบ

(3.) กองทุนอาหารจำนวน 2 กอง 1. กองทุนที่รับสนับสนุนจากปศุสัตว์จำนวน บาท
2. กองทุนอาหารที่รับสนับสนุนจากศูนย์ 3 วัยบ้านนาจำนวน บาท โดยนางสุมาลี หาญกุดดู่เป็นผู้รับผิดชอบและนางอัมพร หยอนเส้งเป็นผู้ช่วยและตรวจสอบ

นางสุมาลีชี้แจง กองทุนอาหาร ปัญหาที่ผ่านมา สมาชิกที่รับค่าอาหารไปแล้วไม่ให้ ความสำคัญกับกลุ่มโดยรับค่าอาหารไปแล้วไม่นำมาจ่ายคืนและไม่เข้าประชุมทำให้ขาดการติดต่อไม่สามารถ เรียกเก็บเงินคืนได้สมาชิกบางรายรับค่าอาหารไปแล้วไม่มีเปิดทำให้สมาชิกที่มีเปิดไม่ได้รับอาหารที่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถเพาะปลูกเปิดเพิ่มได้

ร่างกฎระเบียบเรื่องการอนุมัติให้กู้เงินออมทรัพย์กลุ่มอนุรักษ์เปิดบ้านนา

- 1.อนุมัติให้กู้เงินออมได้ 80 % ของเงินออมของตัวเองอีก 20 % เก็บไว้ในกองทุนเงินออม
- 2.อัตราดอกเบี้ยคิดร้อยละ 1 บาท / เดือน
- 3.วิธีการชำระคืนเงินกู้ โดยการหาร 3 เดือน และต้องจ่ายให้หมดภายใน 3 เดือน
- 4.จัดสรรดอกเบี้ยจากเงินกู้ออม 100 %

1)ปันผล 50 %

2)ให้ผู้รับผิดชอบ 20%

3)ตั้งไว้จัดสวัสดิการสังคม 20 %

4)เป็นค่าใช้จ่ายภายในกลุ่ม 10 %

ปัญหาที่ผ่านมาไม่ให้ความสำคัญกับกลุ่มหลังรับค่าอาหารสมาชิกที่ไม่มีเปิดรับเงิน ค่าอาหารไปด้วยทำให้เงินทุนมีไม่พอบริหารจัดการเลี้ยงทำให้ไม่สามารถเพาะปลูกเปิดเพิ่มได้กองทุนอาหาร สมาชิกบางรายรับเงินไปแล้วไม่สนใจจ่ายคืน ส่วนทางการแก้ปัญหา

- 1.สำรวจจำนวนเปิดทุกครั้งที่มีการจ่ายค่าอาหารของทุกเดือน
- 2.กำหนดชำระจ่ายค่าอาหารคืนเป็นประจำทุกงวดจึงมีสิทธิ์รับค่าอาหารรอบใหม่ได้
- 3.หากมีการเพาะขยายปลูกเปิดเพิ่มก่อนวันประชุมประจำเดือนให้แจ้งมาที่ประธานกลุ่มเพื่อ พิจารณานักช่วยจ่ายค่าอาหารปลูกเปิดเพิ่มก่อนถึงวันประชุม

4.การขยายพันธุ์ปลูกเปิดจะเริ่มดำเนินการตอบแทนให้สมาชิกผู้ปลูกที่ได้ถูกเปิดในราคาตัวละ50 บาทโดยการให้ชำระคืนเมื่อได้จำหน่ายเปิดได้

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการศึกษาแนวทางการอนุรักษ์สายพันธุ์ การขยายพันธุ์และส่งเสริมการเลี้ยงเปิดบ้านนา ตำบลบ้านนา อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อการศึกษาความเป็นมาของการเลี้ยงเปิดบ้านนาและความสำคัญของเปิดต่อครัวเรือนและชุมชน 2) เพื่อศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโต พฤติกรรมแต่ละช่วงวัยของเปิดบ้านนา 3) เพื่อศึกษาสาเหตุการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนาและวิธีการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา 4) เพื่อศึกษาการส่งเสริมการขยายพันธุ์และเลี้ยงเปิดบ้านนา ขอบเขตในการศึกษา ตำบลบ้านนา อ.กะเปอร์ จ.ระนอง

4.1 กระบวนการเรียนรู้จากงานวิจัย

4.1.1 ความเป็นมาของการเลี้ยงเปิดบ้านนาและความสำคัญของเปิดต่อ ครัวเรือนและชุมชน

จากการศึกษาจากหนังสือประวัติความเป็นมาจังหวัดระนองพบว่าต้นสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีชาวจีน ชื่อ คอซู่เจียง ได้เดินทางมาจากประเทศจีนเพื่อขอประมุขอากรดีบุกและได้รับตำแหน่งนายอากรเมืองระนอง ต่อมาพระเจ้าจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานบรรดาศักดิ์โปรดเกล้าเป็นพระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี มีตำแหน่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดระนองคนแรกและเป็นต้นสกุล ณ ระนอง จังหวัดระนองจึงมีอาชีพการทำเหมืองแร่ดีบุกกันอย่างกว้างขวางและเป็นรายได้ที่มีส่วนในการสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างสำคัญต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

ในชุมชนบ้านนา ตำบลบ้านนา อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง ก็เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีการทำเหมืองแร่ดีบุก เปิดบ้านนามีก็นับมาตั้งแต่สมัยทำเหมืองแร่ การทำเหมืองแร่ได้ขยายพื้นที่เข้ามาในตำบลบ้านนาด้วยโดยส่วนมากเป็นเจ้าเก่าทำเหมืองเองและมีลูกจ้างที่เป็นชาวจีนจำนวนมากบางรายแต่งงานกับคนบ้านนาสร้างถิ่นฐานมีลูกหลานสืบทอดสกุลจนถึงปัจจุบัน ประเพณีที่สำคัญและยิ่งใหญ่ของชาวจีนคือการไหว้เจ้าไหว้บรรพบุรุษและทุกครั้งที่ทำตามประเพณีนั้นสิ่งที่ขาดไม่ได้เลยคือจะต้องมีเปิดบ้านนาพร้อมด้วยทุกล้างอาจเป็นไปได้ว่าเปิดบ้านนาในปัจจุบันน่าจะมีชาวจีนนำมาเลี้ยงไว้เพื่อประกอบพิธีกรรมนั้นๆแล้วมีการผสมพันธุ์กับเปิดป่าและขยายพันธุ์ต่อเนื่องถึงปัจจุบัน

จากการจัดเวทีคนเก่าเล่าความหลังวิถีชีวิตเปิดบ้านนาโดยการเชิญคนเก่าคนแก่ที่อยู่ในตำบลบ้านนา เช่น นายสว่าง แสงวงศรี อดีตกำนันตำบลบ้านนา ซึ่งปัจจุบัน ท่านมีอายุ 80 ปี นายสมวงษ์ สุดใจ นายนิลัย ลาสมัน อายุ 80 ปี และ นางหนูพิน ลินลาด อายุ 85 ปี ได้เป็นผู้บอกเล่าความเป็นมาในเรื่องของการเลี้ยงเปิดบ้านนา การบริโภค และการนำเปิดบ้านนามาใช้ในการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

จากการสัมภาษณ์ นางจินตนา บุญกองแก้ว ซึ่งเป็นหลานสาวของกำนันจู้ แซ่ตัน ซึ่งเป็นกำนันคนแรกของตำบลบ้านนาที่ยังอยู่ในพื้นที่ ได้ให้ข้อมูลว่าการก่อตั้งหมู่บ้านหมู่ที่ 1 ชื่อบ้านนา ตามทะเบียนกระทรวงมหาดไทย กำนันคนแรกชื่อ กำนันจู้ เป็นชาวจีนเข้ามาก่อตั้งฐานะถันฐาน บ้านเลขที่ 1 หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านนา อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง อาจเป็นไปได้ว่าเปิดบ้านนาในปัจจุบันน่าจะมีชาวจีนนำมาเลี้ยงไว้เพื่อประกอบพิธีกรรมต่างๆ แล้วมีการผสมพันธุ์กับเปิดป่าและขยายพันธุ์มาจนถึงปัจจุบัน

ประวัติความเป็นมาของเปิดบ้านนาเป็นสัตว์ที่มีถิ่นกำเนิดในท้องถิ่นตำบลบ้านนา

คำขวัญบ้านนา “ของดีมีคุณค่า เปิดบ้านนาป่าไม้ สายน้ำสำราญใจ ล่องลอยไปอ่าวกะเปอร์”

เปิดบ้านนากับคนบ้านนาพบว่าในอดีตมีความผูกพันกันมายาวนานมากเนื่องจากประวัติความเป็นมาจังหวัดระนองในอดีตกับคนบ้านนาในอดีตมีอาชีพที่สอดคล้องเชื่อมโยงกันอย่างมีเหตุผลคือมีการทำเหมืองแร่ที่มีชาวจีนเข้ามาเป็นเจ้าแห่งเหมืองสอดคล้องกับเมืองระนองอาจจะสรุปได้เป็นยุคดังนี้

การก่อตั้งหมู่บ้านหมู่ที่ 1 ชื่อบ้านนา ตามทะเบียนกระทรวงมหาดไทย กำนันคนแรกชื่อ กำนันจู้ เป็นชาวจีนเข้ามาก่อตั้งฐานะถันฐานในหมู่บ้านที่ 1 บ้านเลขที่ 1 หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านนา ชาวจีนจากไหหลำเข้ารุ่นหลังสุด ชื่อ นายตันแจ็ก, นายตันหนี่, นายตันดั่ง ในตระกูลแซ่ตันตั้งถิ่นฐานที่หมู่ที่ 1 บ้านนา ตำบลบ้านนา อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง มีลูกหลานสืบทอดตระกูลแซ่ตัน ถึงปัจจุบัน

พัฒนาการของหมู่บ้านที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาของเปิดบ้านนา โดยแบ่งออกเป็น 4 ยุคดังนี้

ยุคที่ 1. ยุคบุกเบิกเหมืองแร่ดินูจังหวัดระนอง

ต้นสมัยกรุงรัตนโกสินทร์มีชาวจีน ชื่อ คอซู้เจียง ได้ยื่นขอประมูลอากรดินูในเขตเมืองระนองและเมืองตระ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดอนุญาต พร้อมกับพระราชทานบรรดาศักดิ์ให้คอซู้เจียงเป็นหลวงรัตนเศรษฐี ดำรงตำแหน่งนายอากรเมืองระนองและเมืองตระ

ในปี พ.ศ. 2397 หลวงระนองป่วยถึงแก่กรรม ตำแหน่งเจ้าเมืองระนองว่างลง พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชสัญญาบัตรเลื่อนบรรดาศักดิ์หลวงรัตนเศรษฐี เป็นเจ้าเมืองระนอง ต่อมาปีพ.ศ. 2405 จึงโปรดฯ ให้ยกเมืองตระและเมืองระนองขึ้นเป็นหัวเมืองจัตวา ขึ้นตรงต่อกรุงเทพฯ และเลื่อนบรรดาศักดิ์พระรัตนเศรษฐี เป็นพระยารัตนเศรษฐี ผู้ว่าราชการเมืองระนอง

ในปี พ.ศ. 2420 พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี และ เป็นต้นสกุล ณ ระนอง

เมืองระนองในขณะนั้น มีอาณาเขตทางทิศเหนือติดต่อกับเมืองตะรุังขึ้นกับเมืองชุมพร (ในปัจจุบัน เป็นอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง) ทิศตะวันออกติดต่อกับเมืองหลังสวน(ปัจจุบันเป็นอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร) ทิศใต้ติดต่อกับเมืองตะกั่วป่า (ปัจจุบันเป็นอำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา) ทิศตะวันตกติดต่อกับทะเล และติดต่อกับเมืองมะลิวันประเทศพม่า พื้นที่เมืองระนองส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชัน มีที่ราบค่อนข้างน้อยทำให้ราษฎรยากต่อการทำไร่ทำนา จึงไม่ค่อยมีประชากรอาศัยอยู่มากนัก แต่ว่าเมืองระนองเป็นเมืองที่มีแร่ดีบุกอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งบนภูเขาและตามที่ราบ ชาวเมืองระนองจึงหาเลี้ยงชีพด้วยการขุดแร่ดีบุกขายมาแต่โบราณ(โดยอ้างอิงข้อมูลจากตำนานเมืองระนองในโบราณสมัยตำนาน)

จากคำบอกเล่าของคนบ้านนาว่ากันว่า คนจีนได้เข้ามาทำเหมืองแร่ในจังหวัดระนองและมีการประกอบพิธีกรรมตามประเพณีหลายอย่างตามความเชื่อของคนจีน และสันนิษฐานว่าอาจนำเปิดสายพันธุ์หนึ่งเข้ามาเลี้ยงในเมืองระนองตั้งแต่ยุคการทำเหมืองแร่ เพราะคนจีนนิยมใช้สัตว์ปีก เช่น เป็ด และไก่ ในการประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อ จากการเก็บข้อมูลสายพันธุ์ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ระนองร่วมกับปศุสัตว์จังหวัดระนอง เมื่อปี พ.ศ. 2546 เพื่อเปรียบเทียบสายพันธุ์อื่นในประเทศไทยยังไม่พบว่าตรงกับสายพันธุ์ใดในประเทศไทยเลย แต่จะมีลักษณะคล้ายกับเป็ดป่า จึงไม่อาจหาข้อสรุปที่มาที่แท้จริงของเปิดบ้านนาได้ คนจีนที่เข้ามาอยู่ที่บ้านนา ทำที่รู้จักและสามารถจำชื่อได้มีรายชื่อดังต่อไปนี้ 1) แจ็กเซียง 2) แจ็กโบ 3) กำนันจู้ 4) แจ็กถ่า 5) ฉ่ายฮ้อง 6) ต่าย 7) เซ่ง 8) ดันหนี่ 9) เหนียว 10) โบลัน 11) หลัน 12) ดันแจ็ก 13) ดันตัง 14) ดั่งเต้น 15) ชิว 16) ชิวหัว 17) ลีว 18) หลันตี้ 19) ฮง 20) ลีลัน 21) ฮี 22) จิว 23) ห้วน 24) หว่องหลี่ 25) โล่กิม 26) หยุน 27) แซ่ล้อย 28) ไล่ฟุ้ง 29) ชี 30) แซ 31) กิมแซ่ 32) ผัก 33) โก้หล่า 34) อู๋ย 35) ผง เป็นต้น

จากคำบอกเล่าของนายสว่าง แสงวงศรี อดีตกำนันคนแรกของตำบลบ้านนา ทราบว่าในสมัย พ.ศ.2499 ตนเองและคนในตำบลบ้านนาได้ไปรับจ้างทำเหมืองแร่ชื่อเหมืองบางนาว ต.พะโต๊ะ จ.ชุมพร และมีเจ้าแก่นจีนชื่อ นายมู้อือ (ชื่อไทยคือ นายประเสริฐ ไล่ประเสริฐ) ได้ว่าจ้างให้นายสว่าง แสงวงศรี มาซื้อเปิดบ้านนา ซึ่งในขณะนั้นมีราคาเพียงตัวละ 20-25 บาทต่อตัว เพื่อไปทำพิธีกรรมไหว้เจ้าตามความเชื่อของคนจีน และถือว่าเปิดบ้านนาในขณะนั้นมีราคาถูกมากแต่ก็มีราคาที่สูงกว่าเปิดทั่วไปเหมือนกัน

พ.ศ.2512 ตำบลบ้านนาเริ่มมีความเจริญเกิดขึ้นโดยมีการตัดถนนเข้าหมู่บ้านสายบ้านนา - กะเปอร์ แต่เป็นถนนดินแดง

พ.ศ. 2414 ประชากรที่อาศัยอยู่ในตำบลบ้านนาได้ร่วมกันก่อสร้างวัดขึ้น1หลัง ชื่อวัดบ้านนา ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 2 บ้านกลาง ตำบลบ้านนา ซึ่งนับอายุการก่อสร้างกว่า 156 ปีมาแล้ว ถ้ามีการเทียบเคียงอายุเปิด บ้านนาที่พบในตำบลบ้านนาก็คาดว่ามีอายุการเปิดบ้านนามากว่า 156 ปีมาแล้วเช่นกัน

พ.ศ. 2518 ตำบลบ้านนาได้มีการก่อสร้าง สถานีอนามัยบ้านนา และจะมีเพียงเจ้าหน้าที่ผดุงครรภ์เท่านั้น

ยุคที่ 2 ยุคสังคมเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่สีแดงมีลัทธิคอมมิวนิสต์ปลุกระดมมวลชน

พ.ศ.2523 ตำบลบ้านนา มีคอมมิวนิสต์เข้ามาปลุกระดมมวลชนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้ประชาชนบางคนหวาดกลัวจนต้องย้ายที่อยู่อาศัย และ เกิดการแย่งชิงอำนาจกับทางภาครัฐ มีการใช้อาวุธสงครามในการต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ และ พยายามดึงชาวบ้านให้ไปเป็นแนวร่วม มีการคิดไม่ทำไม้หุง รัฐบาลจึงประกาศให้เป็น พื้นที่สีแดง ประชาชนจึงอพยพออกจากตำบลบ้านนาไปอาศัยอยู่ที่อื่นเป็นจำนวนมากโดยไม่ได้นำสัตว์เลี้ยงของตัวเองไปด้วยและนับว่าเป็นช่วงที่เปิดบ้านนาเริ่มลดลงมากเกือบสูญพันธุ์

ปีพ.ศ. 2523-2528 มีการทำไม้เถื่อนเป็นจำนวนมาก ทำให้พื้นที่ป่าเสื่อมโทรม นายทุนฉวยโอกาสขายให้บุคคลภายนอกเข้ามาแล้ววาง เพื่อสร้างสวนกาแฟ และพืชผลอื่นๆตามกระแสนิยมในสมัยนั้นคนบ้านนาเดิมจึงปล่อยปละละเลยเปิดบ้านนา

พ.ศ.2525 ได้มีการเริ่มก่อสร้างระบบไฟฟ้าในตำบลบ้านนา

ยุคที่ 3. ยุคเปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพตามกระแสนิยมจากสังคมภายนอก

พ.ศ.2529 นายทุนหรือชาวบ้านส่วนมากยกเลิกการทำเหมืองแร่ และเริ่มมีคนอีสานอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในตำบลบ้านนา สถานการณ์เริ่มเข้าสู่สภาวะปกติ (คอมมิวนิสต์เริ่มออกจากชุมชนบ้านนา) ชาวบ้านที่เคยอพยพหนีไป ได้กลับมายังตำบลบ้านนาและยังมีชาวบ้าน ที่อพยพมาจาก อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี จ.นครศรีธรรมราชและ อ.หลังสวน จ.ชุมพร ต่างก็อพยพเข้ามาอยู่ในตำบลบ้านนาและชาวบ้านเริ่มกลับมาเลี้ยงเปิดบ้านนาอีกครั้ง

ยุคที่ 4. ยุคฟื้นฟูและพัฒนาการเลี้ยงและอนุรักษ์สายพันธุ์แท้

ปี พ.ศ. 2535 เหลือเปิดบ้านนาแท้เพียง 4 ตัว ซึ่งเป็นของนางพรรณี จิตรหวังซึ่งอยู่ในช่วงวิกฤตมาก มีอาสาสมัครอเมริกันมาจากหน่วยสันติภาพสหรัฐอเมริกา ชื่อ นางสาว แคเรน นาซ่า และนางสาว ลีน่า จี โค ชิโค ลงมาเรียนรู้ชุมชนตำบลบ้านนา ซึ่งมีนางยุพา คงกระพันธ์ให้การต้อนรับมีการพูดคุยถึงสถานการณ์เปิดบ้านนา ได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก นางสาว แคเรน ได้มอบเงินให้นางยุพา จำนวน 7,000 บาท เพื่อเป็นทุนฟื้นฟูเปิดบ้านนาโดย จ้างนางพรรณี และชาวบ้านที่เลี้ยงไก่บ้านให้ฟักไข่เปิด 100 ตัวๆละ 20 บาทและซื้อข้าวเปลือกจากนาย บรรยงค์ ดังหัว จำนวน 1 เกวียนๆละ 5,000 บาท สามารถขยายพันธุ์เพิ่มเป็น50-60 ตัวและมีการเลี้ยงกันมาอย่างต่อเนื่องในขณะนั้น มีราคาขายตัวละ100-150 บาท

ในปีพ.ศ. 2542-2544 มีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนา จำนวน 24 รายรับสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม 240,000 บาท สามารถขยายเพิ่มมากขึ้นถึง 720 ตัวผู้เลี้ยงประสบปัญหาเรื่องอาหารมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงอาหารธรรมชาติมีไม่เพียงพอการเลี้ยงปล่อยให้หา

กินเองตามธรรมชาติทำให้เปิดสุขภาพและการตลาดไม่แน่นอนไม่สามารถจำหน่ายต่อเนื่องได้ผู้เลี้ยงประสบปัญหาการขาดทุน ทำให้บางรายเลิกเลี้ยง ทำให้ประชากรเปิดลดลงมากเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์อีกครั้ง

ปี พ.ศ. 2550-2552 เกิดวิกฤตอีกครั้งเหลือเปิดบ้านนาเพียง 15-20 ตัว เลี้ยงเพื่ออนุรักษ์ของนางยุพา นาย สำเร็จ เนื่องจากขาดเงินทุน แต่มีคนสนใจมากมีราคาสูงถึงตัวละ 300-400 บาทและบางครั้งถึง 500 บาท มีเกษตรกรบางคนสนใจและนำไปเปิดบ้านนาไปฟักกับแม่ไก่ และรวมตัวกันอีกครั้งเพื่อให้ประชากรเปิดบ้านนาเพิ่มมากขึ้น มีสมาชิกรวมตัวกัน 10 ราย

ในช่วงเดือนกันยายน ปีพ.ศ. 2552 พระองค์เจ้าศรีรัตนฯ ทรงเสด็จเยือนตำบลบ้านนาในโครงการสายใยรักแห่งครอบครัวบ้านทองหลาง ทรงประชุมคณะกรรมการที่รับผิดชอบและมีพระนโยบายให้มีการส่งเสริมการเลี้ยงเปิดบ้านนาในกลุ่มสายใยรักบ้านทองหลาง ทางปศุสัตว์จังหวัด ระนองจึงน้อมรับและปฏิบัติโดยขอซื้อพันธุ์จากกลุ่มเนื่องจากพันธุ์ในขณะนั้นยังมีน้อยอยู่จึงไม่มีสมาชิกคนไหนขายให้ และได้ตรองกับปศุสัตว์ขอให้ปศุสัตว์มีการส่งเสริมกลุ่มให้สามารถเพาะขยายพันธุ์ให้มากกว่าก่อนพร้อมกับขอให้ช่วยในเรื่องการอนุรักษ์เปิดบ้านนา ด้วย ได้รับความร่วมมือและได้รับการช่วยเหลือจากปศุสัตว์เป็นอย่างดี จัดทะเบียนกลุ่มเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2553 โดยใช้ชื่อว่ากลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่น(เปิดบ้านนา)

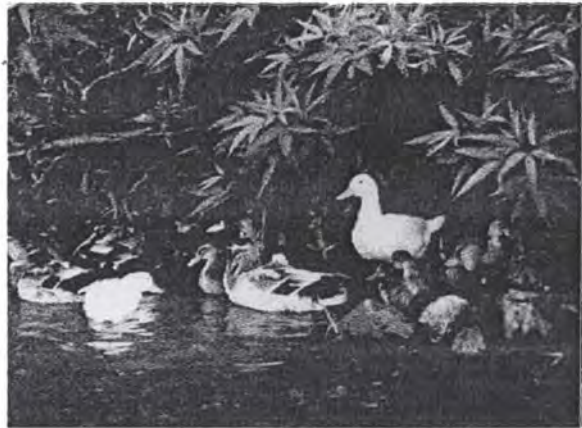
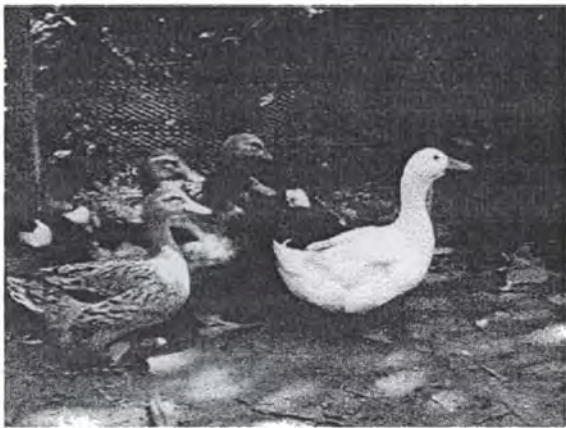
ปัจจุบันเปิดบ้านนาได้รับความนิยมนอกจากคนภายในและภายนอกท้องถิ่นมาก มีผู้นำออกไปเลี้ยงต่างจังหวัดใกล้เคียงและไปไกลถึงภาคอีสานจังหวัดสุรินทร์และจังหวัดอื่นอีกมาก ทำให้กลุ่มอนุรักษ์ฯ มีความเป็นห่วงเรื่องการกลายพันธุ์ จึงมีความต้องการศึกษาวิจัยเพื่อเป็นหลักฐานข้อมูลขึ้นชั้นแหล่งพันธุ์กรรมและสายพันธุ์เปิดบ้านนาแท้ เพื่อให้คนรุ่นหลังมีโอกาสได้เรียนรู้ และถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น

1) เปิดบ้านนามีความสำคัญต่อครัวเรือนและชุมชน

ความสำคัญของเปิดบ้านนาต่อครัวเรือนและชุมชน เป็นสัตว์ประจำถิ่นที่มีคุณลักษณะพิเศษที่มีถิ่นกำเนิดในท้องถิ่นและเป็นสัญลักษณ์บอกท้องถิ่น

มีวิธีการเลี้ยง 2 แบบคือ

การเลี้ยงแบบขังคอกโดยการใช้อวนล้อมตลอดเวลา เพราะพื้นที่การเลี้ยงไม่เหมาะสม บางรายมีพื้นที่น้อยห่างไกลจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ส่วนมากเป็นผู้เลี้ยงรายใหม่ที่มีการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐและเป็นคนที่ย้ายมาจากถิ่นอื่นเข้ามาอยู่ใหม่ไม่ใช่คนบ้านนาเดิมยังไม่มีประสบการณ์ในการเลี้ยง แต่ต้องการเลี้ยงตามกระแสนิยมจึงมักจะมีปัญหาถูกสุนัขกัดจำนวนเปิดที่เลี้ยงแบบขังจำนวน 16 ราย เฉลี่ยจำนวน 16 ตัว/ราย รวมทั้งหมด 270 ตัว/ชุมชน

การเลี้ยงแบบกึ่งปล่อยกึ่งขัง ส่วนมากเป็นคนที่ท้องถิ่นเดิมที่มีประสบการณ์การเลี้ยงที่เป็นภูมิปัญญาเดิมที่มีการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษมีใจรักและผูกพันมาก่อนมีความชำนาญในการเพาะขยายพันธุ์เองได้ และมีพื้นที่ที่เหมาะสมอยู่ใกล้แหล่งน้ำธรรมชาติ

เลี้ยงแบบปล่อยจำนวน 17 ครัวเรือนๆละ 19 ตัว จำนวนเปิดที่เลี้ยงมี 323 ตัว / ชุมชน ส่วนมากเป็นคนที่ท้องถิ่นเดิมที่มีประสบการณ์การเลี้ยงที่เป็นภูมิปัญญาเดิมที่มีการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษมีใจรักมีความชำนาญในการเพาะขยายพันธุ์เองได้ และมีพื้นที่ที่เหมาะสมอยู่ใกล้แหล่งน้ำธรรมชาติวิธีการเลี้ยงและการให้อาหารส่วนใหญ่ให้อาหารตอนเช้าแล้วปล่อยให้หาอาหารกินเองตามธรรมชาติส่วนมากจะเปิดพื้นที่ที่น้ำตลอดเวลาและจะกลับบ้านกินอาหารอีกครั้งในเวลาตอนเย็นและนอนในคอกที่สร้างเป็นโรงเรือนและใช้วนล้อมบริเวณรอบนอกป้องกันศัตรู เช่น งูและสัตว์อื่นทำร้ายในตอนกลางคืน

ผลสรุปภูมิหลังเปิดบ้านนามีความสำคัญต่อชุมชนและคนบ้านนาดังต่อไปนี้

1. เป็นสัตว์ที่มีถิ่นกำเนิดในท้องถิ่น
2. มีความต้องการสนองพระนโยบายในการส่งเสริมโครงการสายใยรักและภายใต้การดูแลของศูนย์ 3วัยสานสายใยรักแห่งครอบครัวบ้านทองหลาง
3. เป็นสัตว์ประจำถิ่นที่มีคุณลักษณะพิเศษที่ให้ผลประโยชน์หลายด้านเช่น ให้ความสวยงามให้คุณภาพเนื้อถึงแม้ปลดระวางแล้วก็ยังให้คุณภาพเนื้อที่ดีอยู่
4. เป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่น โดยมีชื่อเรียกเป็นชื่อเดียวกันกับท้องถิ่นซึ่งมีความเกี่ยวข้องกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้คือเปิดบ้านนากับตำบลบ้านนา
5. เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางของคนระนองและต่างจังหวัด (มีชื่อเสียงมานานตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน)
6. มีความสำคัญในการเชื่อมโยงอาชีพของเกษตรกรเช่นเป็น โอกาสที่เกษตรกรสามารถสร้างเป็นอาชีพหลักโดยบริหารจัดการแบบครบวงจร ไม่ต้องการพึ่งพาภายนอกมากสามารถเชื่อมโยงอาชีพภายในชุมชนได้เป็นอย่างดีด้วยการนำผลผลิตทางด้านพืชซึ่งเป็นเศรษฐกิจหลักมาแปรรูปเป็นอาหารเปิดบ้าน

นาและนำผลผลิตที่ได้จากเปิดบ้านนามาเป็นอาหารในครัวเรือนในชุมชนและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการแปรรูปเพื่อจำหน่ายสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกรลดภาระต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

7. ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ดีในอนาคต ปรับเป็นผลประโยชน์ที่เชื่อมโยงกับธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นอาหารชวนชิมที่เป็นเมนูหลักรสชาติดีมีชื่อเสียงรับทำอาหารต้อนรับแขกผู้มาเยือนบ้านนาตามความต้องการของลูกค้าและใช้วัตถุดิบรูปร่างสีสรรที่สวยงามและทำเป็นผลิตภัณฑ์ของฝากที่เป็นรูปเปิดบ้านนา

4.1.2 ศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโต พฤติกรรมแต่ละช่วงวัยของเปิดบ้านนา

เปิดบ้านนามีเอกลักษณ์เฉพาะคือ คอและช่วงขาสั้นกว่าเปิดพันธุ์อื่น มี 3 ชนิดสีขนในฝูงเดียวกัน คือ ขาว ดำ ลายนกกระจอก(สีลายกาบอ้อย) เป็นต้น เปิดบ้านนามีลักษณะคล้ายเปิดป่าแต่จะใหญ่กว่าเปิดป่า ปากและขาสีส้มหรือสีเหลืองทองคล้ายเปิดพันธุ์อัสสัมของประเทศจีน หนังสีเหลือง เนื้อสีแดง รสชาติมันและนุ่ม จากการเก็บข้อมูลสายพันธุ์ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ระนองร่วมกับปศุสัตว์จังหวัดระนองเมื่อปี พ.ศ. 2546 เพื่อเปรียบเทียบสายพันธุ์อื่นในประเทศไทยยังไม่พบว่าตรงกับสายพันธุ์ใดในประเทศไทยเลย แต่จะมีลักษณะคล้ายกับเปิดป่า จึงไม่อาจหาข้อสรุปที่แน่ชัดแท้จริงของเปิดบ้านนารอบอกเล่าได้ว่าเปิดพันธุ์นี้ได้อยู่ในพื้นที่นี้มานานนับร้อยปีมาแล้วเช่นกันปัจจุบันมีคนรู้จักและเคยได้รับประทานมานานแล้วและยืนยันได้ว่าเป็นสัตว์ประจำถิ่นมาหลายชั่วอายุคนแล้ว

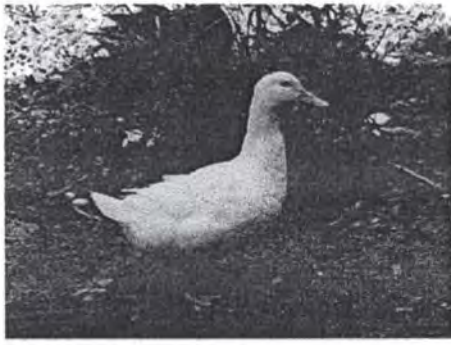
1) ลักษณะประจำพันธุ์

เพศผู้ จะมีขนที่หัวและลำคอสีเขียวแพร หรือสีม่วงแกมน้ำเงินตลอดทั้งหัวจนถึงกลางคอ และ มีวงแหวนหรือสร้อยรอบคอ ขนที่ปีกมีสีเทา ปากปีกเป็นสีเหลืองจะมีสีเขียว หรือสีม่วงแกมน้ำเงิน สีเขียวน้ำทะเลหรือเมื่อมีแสงกระทบจะเปลี่ยนสีตามแต่ลักษณะการกระทบของแสง ลำตัวด้านบนจะมีสีเทาเข้มหรือสีดำและด้านล่างสีเทาออกขาว หน้าอกมีสีน้ำตาล หางมีสีดำออกสีน้ำตาล และมีขนม่วงงอนที่ปลายหาง 2 เส้น ปากมีสีเหลืองส้ม หรือเหลืองทอง ขาสีส้มสด หนังสีเหลือง ช่วง อายุ 5-6 เดือนสามารถใช้เป็นพ่อพันธุ์ได้แล้ว โดยมีน้ำหนักตัวเฉลี่ยอยู่ที่ 2.5 - 2.8 กิโลกรัม

หมายเหตุ : เพศผู้ต้องมีสีขาวและสีดำตลอดทั้งตัวก็ได้แต่จะสามารถแยกเพศได้โดยจะมีขนที่หางงอนม่วงขึ้นมา 2 เส้น

เพศเมีย ขนที่หัว คอ ปีก ลำตัว และหางมีสีน้ำตาลเข้ม หรือสีลายนกกระจอกตลอดทั้งตัว ปากและขา มีสีเหลืองส้ม หรือเหลืองทอง เริ่มออกไข่เมื่ออายุ 5-6 เดือน น้ำหนักโตเต็มที่ 1.5 - 1.8 กิโลกรัม ไข่ไขปีละประมาณ 300 ฟอง โดยจะหยุดผลิตไข่ 2 ครั้ง/ปี

หมายเหตุ : เพศเมียอาจมีสีขาและสีดำตลอดทั้งตัวก็ได้แต่จะสามารถแยกเพศได้เพราะไม่มีขนงอนม้วนที่ปลายหาง

2) การเจริญเติบโต

- แรกเกิด จะมีลักษณะของขนเป็นสีดำทั้งตัวแต่จะมีจุดสีเหลืองบริเวณใบหน้าปลายปีกและโคนหางทั้ง 2 ข้างและมีสีเหลืองตั้งแต่ปากถึงลำคอตลอดไปถึงใต้ท้องที่โคนหางและจะมีลักษณะเช่นนี้จนมีได้ อายุ 1 เดือน จะเห็นว่าทั้งเพศผู้และเพศเมียและไม่สามารถแยกเพศด้วยการมองหรือสังเกตได้ ถ้าเปิดแรกเกิดมีสีขนออกสีเหลือง โด้นจะเป็นสีขาว ปากสีส้มและขามีสีส้มเหลือง ถ้าเปิดแรกเกิดมีสีดำ โด้นจะเป็นสีดำ ปากสีส้มและขามีสีส้มเหลือง

- อายุ 1 เดือน ขนลาย (ขนแท้) เริ่มออกข้างลำตัวทั้ง 2 ข้างสีขนจะออกลายกบอ้อยจนเต็มตัวทั้งเพศผู้แยกเพศเมียยังไม่สามารถแยกเพศด้วยการมองได้

- อายุ 2 เดือน เปิดชนิดนี้เรียกว่า ลายนกกระจอกเพศเมีย ขนปีกเริ่มออกขนแท้เริ่มเปลี่ยนสีเป็นสีเขียวน้ำตาล, สีน้ำเงิน เป็นรูปสี่เหลี่ยมบริเวณกลางปีกถึงกลางลำคอและเปลี่ยนสีเพิ่มขึ้นเป็นสีเขียวแพร, สีม่วงสีน้ำเงินซ้อนอยู่ด้วยกันเป็นเหมือน 3 มิติ ลำคอดำจากวงแหวนลงไปมีสีน้ำตาลอ่อนไปทางบนหลังถึงตลอดกลางหลังถึงโคนหาง บริเวณหางทั้งหมดเป็นสีดำและปลายหางสุดเป็นสีขาว ส่วนใต้ท้องตั้งแต่วงแหวนกลางลำคอบริเวณเหนือถึงอกสีน้ำตาลแก่จากอกลงไปใต้ท้องถึงหางเป็นสีขาวนวล ขนจากขอบปากบริเวณหัวถึงลำคอสีเขียวแพร หรือสีม่วงแกมน้ำเงินตลอดทั้งหัวจนถึงกลางคอ และ มีวงแหวนสีขาวหรือ

สร้อยรอบคอ ต่อจากวงแหวนด้านใต้ถึงอก(เหนียง)ต่อจากวงแหวนด้านบนถึงโคนหางที่ปักตั้งแต่โคนปีกถึงปลายปีกมีสีเทา กลางปีกจะมีสีเขียว หรือสีม่วงแกมน้ำเงิน เป็นรูปสี่เหลี่ยม ลำตัวสีเทาเข้มหรือสีดำด้านบน และด้านล่างสีเทาออกขาว มีสีน้ำตาลตั้งแต่คอจากวงแหวนถึงอก ได้ท้องถึงเชิงกรานมีสีเทาอ่อนออกขาว หางมีสีดำออกสีน้ำตาล และมีขนม้วนงอนที่ปลายหาง 2 เส้น ปากมีสีเหลืองส้ม หรือเหลืองทอง ขาสีส้มสด หนั่งสีเหลือง

- อายุ 3 เดือน เป็นเป็ดรุ่นชนิดลายนกกระจอก มีขนแท้เกือบ100% และสามารถแยกเพศได้ชัดเจนด้วยการมองด้วยสายตาโดยสังเกตได้ที่บริเวณหัวของเป็ดบ้านนาเพศผู้จะมีลักษณะสีเขียวแพรว หรือ สีม่วงแกมน้ำเงินแล้วแต่ทิศทางของแสงดวงอาทิตย์ที่ส่องลงมาโคนตัวเป็ดบ้านนา ส่วนบริเวณลำคอจะมีวงแหวนสีขาวรอบลำคอหรือที่เรียกกันว่าสร้อยคอนั่นเอง บริเวณดั้งแตงแหวนถึงหน้าอก(เหนียง)มีสีน้ำตาลเข้มต่อจากเหนียง ไปทางใต้ท้องถึงหางมีสีขาวนวลได้ปีกสีขาวมีสีเทาออกขาวบริเวณข้างลำตัว กลางปีกมีสีเขียว น้ำทะเลหรือสีม่วงแกมน้ำเงิน ปลายปีกจะมีสีขาวแซมอยู่บริเวณหางขนสีดำอมน้ำเงินปลายหางสุดสีขาวและมีขนม้วนงอนขึ้นสองเส้นเรียกว่าขนรวย (จะมีแค่เพศผู้เท่านั้น) ส่วนเพศเมีย มีสีลายนกกระจอก (ลายกาบอ้อย)ตลอดทั้งตัว และมีสีน้ำตาลหรือสีขาวปะปนอยู่ด้วยกลางปีกของเพศเมียทุกตัวจะมีขนสีเขียว น้ำทะเลเป็นรูปสี่เหลี่ยมสวยงามและโดดเด่นมากเป็นพิเศษ ลำตัวของเพศเมียจะมีขนาดเล็กกว่าเพศผู้

ชนิดสีดำ ตัวผู้ขนสีที่หัวเริ่มเปลี่ยนเป็นสีเดียวกับลายนกกระจอกบางมีวงแหวนบางตัวไม่มีวงแหวนบริเวณอก,ข้างลำตัวได้ท้องถึงหางสีน้ำตาลด้านวลทั้งตัวหางสีดำมีขนงอกงอนขึ้น 2 เส้นเหมือนกับชนิดลายนกกระจอกเพศเมียมีสีดำตลอดทั้งตัวตัวเมียขนาดเล็กกว่าตัวผู้

ชนิดสีขาวมีสีขาวตลอดลำตัวทั้งเพศผู้และเพศเมียแต่เพศผู้มีขนงอกงอนขึ้น 2 เส้นตัวเมียขนาดเล็กกว่าตัวผู้

- อายุ 4 เดือน เป็ดจะมีขนแท้เต็มตัวเต็มที่ โดยเพศผู้และเพศเมีย จะมีสีเข้มขึ้นเต็มที่ สีของเป็ดในช่วง 4 เดือนก็จะมีสีเหมือนตอนอายุ 3 เดือน แต่จะเข้มขึ้นและดูโดดเด่นขึ้น เพศเมีย จะมีสีขาว สีดำ และสีลายนกกระจอก ลักษณะสีของเพศเมียจะค่อยๆเข้มขึ้นเหมือนกัน

- อายุ 5-6 เดือน เป็ดจะมีขนแท้เต็มตัวเต็มที่ โดยเพศผู้และเพศเมีย จะมีสีเข้มขึ้นเต็มที่ สีของเป็ดในช่วง 5 เดือนก็จะมีสีเหมือนตอนอายุ 4 เดือน แต่จะเข้มขึ้นและดูโดดเด่นขึ้น ช่วง อายุ 5-6 เดือนสามารถใช้เป็นพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ได้ ในช่วงอายุนี้อุบัติจะเริ่มมีการผสมพันธุ์กัน และสามารถขายได้แล้วเช่นกัน

3) ตัวชีวิตเปิดบ้านนา

1. ให้แม่ฟักโดยเมื่อแม่ไก่ไข่จนหมดรุ่นและพร้อมที่จะฟักต้องนำไข่ไก่ออกแล้วนำไข่เปิดที่พร้อมฟักใช้เวลาฟัก 30 วันจึงออกเป็นตัวลูกเปิดบ้านนา เมื่อฟักออกมาจะมีเปิดสีขาวฟักออกมาด้วย ถ้าในครั้งนี้ฟักแล้วไม่มีในครั้งต่อไปก็อาจจะมีการเปิดสีขาวหรือสีดำฟักออกมาด้วย แสดงว่าคือเปิดบ้านนาพันธุ์แท้
2. เริ่มผลิตครั้งแรกตั้งแต่วันแรกเมื่อออกจากไข่เป็นตัวลูกเปิด
3. ช่วง 1 - 2 เดือนเริ่มออกขนแท้ ทั้งตัวผู้และตัวเมีย
4. ช่วง 2 เดือนสามารถแยกเพศด้วยการดูและการสังเกต
5. ช่วง 3 เดือนขนจะมีขนงอนมันขึ้น 2 เส้นที่ปลายหาง (เฉพาะเพศผู้เท่านั้น)
6. ช่วง 4 เดือนโตเต็มวัย สมบูรณ์
7. ช่วง 5 เดือนเริ่มผสมพันธุ์ และวางไข่
8. ช่วงอายุ 6 เดือน - 3 ปี ช่วงนี้เป็นช่วงที่เปิดบ้านนาวางไข่เต็มที่เพราะฉะนั้นอาหารที่ให้จะต้องเพียงพอต่อความต้องการของเปิดบ้านนา และจะวางไข่ตลอดระยะเวลา 3 ปี โดยที่ไม่สูญเสียคุณภาพเนื้อเลย และยังขายได้ราคาเท่ากับเปิดรุ่นอีกด้วย

4) พฤติกรรมของเปิดแต่ละช่วงวัย

- **แรกเกิด ถึง 1 เดือน** พฤติกรรมวันแรกไม่กินอาหารต้องการความอบอุ่นจะนอนในที่กอดตลอดเวลา วันที่ 2 จะเริ่มออกเดินและส่งเสียงร้องหาอาหาร จะเริ่มกินอาหารและน้ำ (วิธีให้กินอาหารจะต้องให้คู่กับน้ำเสมอและเมื่อกินได้สักพักถึงแม้ว่าบางตัวยังกินไม่อิ่มก็ต้องยกอาหารออกเพราะตัวที่อิ่มแล้วชอบลงเล่นน้ำทำให้ขนเปียกหนาวและอาจตายได้) จะร้องกินอาหารบ่อยจะต้องให้ครั้งละน้อยๆแต่บ่อยครั้งระยะนี้แม่ฟักจะกอดตลอดเวลาประมาณ 3 วันลูกเปิดเริ่มแข็งแรงและเดินตามแม่ฟักได้และจะใช้เวลากินน้อยลงหลังจากนี้แม่ฟักจะช่วยหาอาหารให้กินเสริมด้วย

- **อายุ 2 เดือน** หิวบ่อยกินเยอะ และยังต้องให้อาหารบ่อยๆเริ่มหาอาหารกินเองได้ ชอบเที่ยว ไล่เป็นกลุ่มไม่แยกฝูงหากพลัดหลงจะส่งเสียงร้องหาเพื่อน ชอบเล่นน้ำระยะนี้แม่ฟักจะเป็นฝ่ายเดินตามตลอดเวลา

- **อายุ 3 เดือน** กินอาหารเป็นเม็ด กินเยอะมาก สามารถหากินเองได้ ชอบอยู่เป็นกลุ่มเดินเป็นแถวชอบเล่นน้ำชอบแต่งตัว รักสะอาด

- **อายุ 4 - 6 เดือน** กินอาหารเป็นเม็ด เช่น ข้าวโพด ข้าวเปลือก หอยกกลั่ว มะพร้าว หัวมัน กกลั่ว เป็นต้น กินเยอะมาก สามารถหากินเองได้ ชอบอยู่เป็นกลุ่ม เดินเป็นแถว ชอบเล่นน้ำชอบ เปิดบ้านนาเป็นเปิดที่รักความสะอาดชอบแต่งตัว (แต่งขน) ไม่ชอบอยู่ในที่เป็นปลัก ชอบให้มีอากาศถ่ายเท และต้องมีน้ำสำหรับให้เปิดบ้านนาเล่นและกินตลอดทั้งวัน ส่งเสียงร้องเมื่อหิวอาหารและเข้าคอกนอน

- การฟักไข่ เปิดจะออกไข่ 1 วัน คอฟองและคอตัว จะไข่ติดต่อกันประมาณ 5-6 เดือน ใช้ระยะเวลาฟักไข่ 1 เดือน

4.1.3 สาเหตุการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนาและวิธีการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา

1) สาเหตุการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา

เนื่องจากจำนวนเปิดบ้านนาพันธุ์แท้ลดลงมากจนเกือบสูญพันธุ์แต่การตอบรับจากบุคคลทั้งภายนอกและภายในท้องถิ่นมีผู้นำออกไปเลี้ยงต่างจังหวัดใกล้เคียงและไปไกลถึงภาคอีสานจังหวัดสุรินทร์และจังหวัดอื่นอีกมาก ทำให้กลุ่มอนุรักษ์ฯ มีความเป็นห่วงเรื่องการกลายพันธุ์ และเพื่อยืนยันแหล่งพันธุ์กรรมและรักษาสายพันธุ์เปิดบ้านนาแท้ ไว้ในท้องถิ่นกำเนิด เป็นเครื่องหมายและความสำคัญในการประชาสัมพันธ์ท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไปเป็นมรดกตกทอดสู่ลูกหลาน และคนรุ่นหลังเป็นเครื่องมือในการพัฒนาโครงการส่งเสริมการเลี้ยงที่สามารถเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร

เกิดกระแสความต้องการเปิดบ้านนา เกิดจากแรงจูงใจตามกระแสตอบรับจากบุคคลทั้งภายนอกและภายในชุมชนเมื่อมีพระนโยบายจากพระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ซึ่งเป็นองค์พระอупถัมภ์ศูนย์วิจัยสวนสายใยรักแห่งครอบครัวบ้านนาให้มีการส่งเสริมเลี้ยงเปิดบ้านนาพันธุ์แท้ในกลุ่มสายใยรักแห่งครอบครัวบ้านทองหลางซึ่งสมาชิกกลุ่มสายใยรักบ้านทองหลางส่วนใหญ่เป็นคนที่ย้ายอพยพมาจากถิ่นอื่นจึงไม่มีความรู้ประสบการณ์และความผูกพันมาก่อน

- **ป้องกันการกลายพันธุ์** เมื่อมีพระนโยบายจากพระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ซึ่งเป็นพระอупถัมภ์ ศูนย์ 3 วิจัยสวนสายใยรักแห่งครอบครัวบ้านนา ให้นำเปิดบ้านนาสายพันธุ์แท้ไปเลี้ยงในกลุ่มแม่บ้านสายใยรักแห่งครอบครัวบ้านทองหลาง สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดระนองเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบได้ดำเนินการนำโครงการส่งเสริมการเลี้ยงเพื่อเพาะขยายพันธุ์ให้กับกลุ่มอนุรักษ์ฯ และได้นำลูกเปิดบ้านนามอบให้กลุ่มอนุรักษ์ฯ ขยายในกลุ่มสายใยรักบ้านทองหลาง หมู่ที่ 3-7 ตำบลบ้านนาในปีแรก พ.ศ. 2555 จำนวน 10 ราย ในปี พ.ศ. 2556 อีก 10 ราย ผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาในปัจจุบันมีความหลากหลาย เป็นเกษตรกรที่มีการเลี้ยงอยู่แล้วแต่ไม่ประสงค์เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์เปิดบ้านนา จากการประชาสัมพันธ์ที่กว้างขวางและหลากหลายมีคนรู้จักและสนใจที่จะนำไปเลี้ยงเชิงธุรกิจการค้าและไว้โชว์ในเชิงธุรกิจท่องเที่ยว แต่การขยายพันธุ์ของเปิดบ้านนามีปัญหาและอุปสรรคเนื่องจากเปิดบ้านนามีนิสัยไม่ฟักไข่เพื่อผลิตลูกเองซึ่งเป็นธรรมชาติที่แสดงออกทางพันธุกรรมของเปิดบ้านนาต้องอาศัยแม่ไก่หรือแม่เปิดเทศฟักแทน ซึ่งต้องใช้เวลาและช่วงจังหวะที่แม่ไก่หรือแม่เปิดเทศไข่เพื่อฟักไข่ โดยการสับเปลี่ยนไข่ออกแล้วนำไข่เปิดบ้านนาเข้าฟักแทน ทำให้การผลิตลูกเปิดบ้านนาเพื่อขยายพันธุ์ล่าช้าและไม่มากพอตามความต้องการ ซึ่งอาจทำให้มีผู้เลี้ยงนำเปิดพันธุ์อื่นมาผสมข้ามสายพันธุ์ ทำให้ขาดแคลนเปิดบ้านนาพันธุ์แท้ เพราะปัจจุบันมีกระแสค่านิยมที่สูงมากแต่การผลิตลูกเปิดบ้านนามีความล่าช้าเพราะเปิดบ้านนามีนิสัยไม่ฟักไข่เพื่อผลิตลูกเองต้องอาศัย เครื่องฟักไฟฟ้า ซึ่งที่ผ่านมาไม่เคยประสบ

ความสำเร็จกับการฝึกด้วยเครื่องฝึกไฟฟ้า ต้องอาศัยแม่ไก่หรือแม่เป็ดเทศช่วยฝึกซึ่งจะต้องรอจังหวะและโอกาสที่มีความพร้อมของแม่ไก่และแม่เป็ดเทศประสบความสำเร็จในการฝึกแต่มีความล่าช้า

สังคมนิยมบริโภคเปิดบ้านนามีมากกว่าผู้เลี้ยง และ ไม่เกี่ยงราคา มีค่านิยมสูง มีตลาดกว้างขวางทั้งเนื้อและไข่ แต่การผลิตลูกเปิดบ้านนามีความล่าช้าเพราะเปิดบ้านนามีนิสัยไม่ฟัดไข่เพื่อออกลูกเองต้องอาศัย เครื่องฝึกไฟฟ้า ซึ่งที่ผ่านมาไม่เคยประสบความสำเร็จกับการฝึกด้วยเครื่องฝึกไฟฟ้า ต้องอาศัยแม่ไก่หรือแม่เป็ดเทศช่วยฝึกซึ่งจะต้องรอจังหวะและ โอกาสที่มีความพร้อมของแม่ไก่และแม่เป็ดเทศประสบความสำเร็จในการฝึกแต่มีความล่าช้า

เปิดบ้านนา เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางของคนระนองเวลานำเสนอจะได้รับความสนใจเป็นพิเศษเปิดบ้านนาแต่ละชนิดมีคุณสมบัติเนื้อเหมือนกันทุกชนิดคือเนื้อนุ่ม มัน มีกลิ่นหอม คุณสมบัติของไข่สามารถให้ผลผลิตไข่ไม่แตกต่างจากเปิดพันธุ์ไข่และมีรสชาติของไข่ที่มีความมันมากกว่าเปิดพันธุ์อื่นๆเมื่อทำไข่เค็มหรือขนมให้รสชาติดี รูปร่างลักษณะภายนอกมีสีสันสวยงามหลากหลายสีตามลักษณะที่โดดเด่นของแต่ละชนิดและคุณสมบัติเนื้อเหมือนกันทุกชนิดคือเนื้อนุ่ม มัน มีกลิ่นหอม คุณสมบัติของไข่สามารถให้ผลผลิตไข่ไม่แตกต่างจากเปิดพันธุ์ไข่และมีรสชาติของไข่ที่มีความมันมากกว่าเปิดพันธุ์อื่นๆเมื่อทำไข่เค็มหรือขนมให้รสชาติดี ปัจจุบันเปิดบ้านนาได้รับความนิยมจากบุคคลภายในและภายนอกท้องถิ่นมาก มีผู้นำออกไปเลี้ยงต่างจังหวัดใกล้เคียงและไปไกลถึงภาคอีสานจังหวัดสุรินทร์และจังหวัดอื่นอีกมาก ทำให้กลุ่มอนุรักษ์ฯ มีความเป็นห่วงเรื่องการกลายพันธุ์ จึงมีความต้องการศึกษาวิจัยเพื่อเป็นหลักฐานข้อมูลยืนยันแหล่งพันธุ์กรรมและสายพันธุ์เปิดบ้านนาแท้ เพื่อให้คนรุ่นหลังมีโอกาสได้เรียนรู้ และถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น

- **ป้องกันการสูญพันธุ์** เพราะถึงแม้จะเลี้ยงต่อเนื่องแต่มีจำนวนลดลงมากจนเกือบสูญพันธุ์ปัจจุบันมีการอนุรักษ์พันธุ์แท้โดยตั้งกลุ่มอนุรักษ์พันธุ์แท้และทำการวิจัยเก็บข้อมูลงานวิจัยเพื่อวิเคราะห์และบันทึกไว้เพื่อยืนยันและรับรองพันธุ์เป็นสายลักษณะอักษรและขยายพันธุ์เพิ่มขึ้นมีเป้าหมายขยายเลี้ยงให้เต็มพื้นที่ตำบลบ้านนา เพื่อจะได้เป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่น โดยมีชื่อเรียกเป็นชื่อเดียวกันกับท้องถิ่นซึ่งมีความเกี่ยวข้องกันอย่างลึกถึงไม่ได้คือเปิดบ้านนากับตำบลบ้านนาที่มีประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับอาชีพที่มีความสำคัญต่อคนบ้านนาในอดีตถึงปัจจุบัน

อาจกล่าวได้ว่า เปิดบ้านนามีความสำคัญในการเชื่อมโยงอาชีพของคนบ้านนาในอดีตเช่น การทำนาข้าวและเลี้ยงเป็ดไก่ไว้กินเองในครอบครัวหลังจากการทำนาทุกคนหันมาทำเหมืองแร่, ร่อนแร่, ตัดหวาย, หางของป่าบ้าง เพื่อเป็นรายได้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายอื่นๆในปัจจุบันเป็น โอกาสที่เกษตรกรสามารถสร้างเป็นอาชีพหลักโดยบริหารจัดการแบบครบวงจร ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาภายนอกมากนักสามารถเชื่อมโยงอาชีพภายในชุมชนได้เป็นอย่างดีด้วยการนำผลผลิตทางด้านพืชซึ่งเป็นเศรษฐกิจหลักมาแปรรูปเป็นอาหารเปิดบ้านนาและนำผลผลิตที่ได้จากเปิดบ้านนามาเป็นอาหารในครัวเรือนในชุมชนและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการแปรรูปเพื่อจำหน่ายสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกรลดภาระต่างๆได้เป็นอย่างดี เพื่อใช้ต้อนรับแขกคนสำคัญของงานต้อนรับแขกผู้ใหญ่ในงานต่างๆ, ขยายในงานเทศกาล ต่างๆแต่ตอนนี้ยังไม่สามารถทำตลาดแน่นอนตลอดไม่ได้เพราะยังขาดปัจจัยเชื่อมโยงที่เหมาะสมและแน่นอน ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ดีในอนาคต ปรับเป็นผลประโยชน์ที่เชื่อมโยงกับธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นอาหารชวนชิมที่เป็นเมนูหลักรสชาติดีมีชื่อเสียงรับ

ทำอาหารต้อนรับแขกผู้มาเยือนบ้านนาตามความต้องการของลูกค้า เปิดบ้านนาสามารถนำมาใช้วิถีลักษณะรูปร่างสีสันทันทีสวยงามและทำเป็นผลิตภัณฑ์ของฝากที่เป็นรูปเปิดบ้านนาต้อนรับ แขกผู้ใหญ่และคนสำคัญในงานต่างๆ ขยายในงานเทศกาลต่างๆ แต่ตอนนี้ยังไม่สามารถทำตลาดแน่นอนตลอดไม่ได้เพราะยังขาดปัจจัยเชื่อมโยงที่เหมาะสมและแน่นอน

2) วิธีการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา

วิธีการอนุรักษ์ โดยไม่นำเปิดต่างถิ่นมาเลี้ยงรวมกันกับเปิดบ้านนาเพื่อป้องกันการผสมข้ามสายพันธุ์ อนุรักษ์ไว้ในท้องถิ่นกำเนิดเพื่อสืบพันธุ์กรรมและรักษาสายพันธุ์เปิดบ้านนาแท้ มีกฎระเบียบกลุ่มห้ามไม่ให้นำเข้าเปิดพันธุ์อื่นมาเลี้ยงรวมกันกับเปิดบ้านนาเพื่อป้องกันการผสมข้ามสายพันธุ์ ขยายสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์เปิดบ้านนาพันธุ์แท้เพิ่มขึ้นพร้อมให้คำแนะนำแก่สมาชิกใหม่ต้องยึดถือกฎระเบียบกลุ่มให้เคร่งครัดเพื่อขยายพันธุ์ให้มีพันธุ์แท้ครอบคลุมเต็มพื้นที่ทั้งในตำบลบ้านนาและพื้นที่ใกล้เคียง และมอบพ่อแม่พันธุ์ให้โรงเรียนบ้านนาได้ขยายพันธุ์พร้อมกับติดตามดูแลและให้คำแนะนำการขยายพันธุ์เปิดบ้านนา ดังต่อไปนี้

1. ไม่นำเปิดต่างถิ่นหรือชนิดพันธุ์อื่น มาเลี้ยงรวมกับเปิดบ้านนา เพื่อป้องกันการผสมพันธุ์ระหว่างสายพันธุ์ทำให้เปิดกลายพันธุ์ ไปจากสายพันธุ์เปิดบ้านนาแท้
2. ให้คนที่มีใจรักเลี้ยงเปิดและดูแลขยายพันธุ์เอง
3. ถ้าต้องการเลี้ยงเปิดบ้านนาของแท้ให้ทางกลุ่มรับรองมาตรฐานพันธุ์เปิดบ้านนา
4. คัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ที่ดีที่สุดจากรุ่นมาเพาะพันธุ์ เพื่อให้ได้ลูกเปิดที่แข็งแรง
5. รณรงค์สร้างจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นหวงแหนและอนุรักษ์สัตว์ประจำถิ่น
6. ส่งเสริมให้มีการเลี้ยงเปิดเพิ่มมากขึ้น (โดยจัดทำธนาคารเปิดบ้านนา)

4.1.4 การส่งเสริมการขยายพันธุ์และการส่งเสริมการเลี้ยงเปิดบ้านนา

มีการส่งเสริมการเลี้ยงเปิดในโรงเรียนบ้านนา เนื่องจากโรงเรียนบ้านนามีกิจกรรมทางกลุ่มอนุรักษ์จึงได้สนับสนุนในปีการศึกษาที่ 2556 มอบพ่อแม่พันธุ์เปิดบ้านนาจำนวน 15 ตัวให้กับ กลุ่มยุวเกษตรในโรงเรียนบ้านนาเลี้ยงในโครงการเศรษฐกิจพอเพียงเพื่ออาหารกลางวันแก่นักเรียนแต่การเลี้ยงในปีนั้นประสบความสำเร็จเนื่องจากขาดความรู้และประสบการณ์ปีการศึกษาที่ 2557 ได้มอบฟักให้ใหม่อีก 17 ตัว ทางโรงเรียนได้ดูแลเป็นอย่างดีขณะนี้ได้ซื้อตู้ฟักไข่ไฟฟ้ามาเพื่อขยายพันธุ์เปิดบ้านนาให้เพิ่มมากขึ้น

การส่งเสริมให้วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระนองนำไข่ให้นักศึกษาได้ศึกษาเรื่องการฟักไข่ด้วยเครื่องฟักไฟฟ้าแต่การฟักด้วยเครื่องฟักไฟฟ้ายังทำได้ไม่ดีเนื่องจากการฟักไข่เปิดบ้านนาด้วยวิธีนี้ยังมีปัญหาอาจเป็นเพราะการเตรียมไข่เพื่อฟักยังต้องใช้เวลาลดหลายวันทำให้เชื้อไข่ตายก่อน

ส่งเสริมการเลี้ยงเปิดบ้านนาในกลุ่มอนุรักษ์ชายบ้านทองหลางจำนวน 2 ปีๆละ 10 รายๆละ 5 ตัว จำนวน 100 ตัว แต่การเลี้ยงเปิดบ้านนาไม่สำเร็จเนื่องจากสมาชิกยังไม่มีความรู้และประสบการณ์เรื่องการเลี้ยงเปิดบ้านนามาก่อนแต่มีความต้องการตามกระแสค่านิยมเท่านั้น

4.1.5 การมีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่ส่งเสริมการขยายพันธุ์และการเลี้ยงเปิดบ้านนา

1.สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเกาะเปอร์และจังหวัดระนอง โครงการส่งเสริมการเลี้ยงเปิดและพัฒนาการจัดการกลุ่มโดยการสนับสนุนงบประมาณเป็นกองทุนอาหารเปิดและก่อสร้างที่ทำการกลุ่มอนุรักษ์สัตว์ประจำถิ่นเปิดบ้านนา

2. อำเภอเกาะเปอร์ โดยนายอำเภอเกาะเปอร์ กระตุ้นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนให้มีสถานที่จำหน่ายเปิดของกลุ่มที่ตลาดเกษตรระนอง

3.สำนักงานพัฒนาการอำเภอเกาะเปอร์ สนับสนุนให้ขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าOTOPแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน เช่นเมนูอาหารจากเนื้อเปิด ไข่เค็ม ไม้ปัดฝุ่นจากขนเปิด น้ยมูลเปิด เป็นต้น เพื่อเป็นสินค้าโอท็อป

4.สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร สาขาจังหวัดระนอง สนับสนุนการเรียนรู้เรื่องแผนแม่บทชุมชนเพื่อทำข้อมูลในการวางแผนการทำฟาร์มเลี้ยงเปิดอย่างครบวงจร เพื่อวางจำหน่ายในชุมชนและส่งออกนอกชุมชน

5.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระนอง ช่วยเหลือเรื่องการเรียนรู้เรื่องการแปรรูปเนื้อเปิดเป็นอาหาร เช่น การทำลูกชิ้น การทำแฮม และเปิดของเพื่อเป็นแนวร่วมเรื่องอาหารท้องถิ่นกับกลุ่มท่องเที่ยวภูงูเลที่ทำธุรกิจท่องเที่ยว

6.องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา เข้าแผนการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงเปิดบ้านนาไว้ในอบต.เพื่อการส่งเสริมให้ได้ต่อไป

7.สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ระนอง พัฒนางานปรับเปลี่ยนแผนพัฒนาการสร้างความมั่นคงทางอาหาร เป้าหมายระนอง มุมมอง การท่องเที่ยวมาอันดับ 1 เป้าหมายแนวทางการพัฒนาตามเป้าหมายจุดเด่นจุดขาย เทคนิคการโหวตจุดเด่นวิธีการการส่งเสริม กรมปศุสัตว์เทคนิคการโหวตจุดเด่นให้ศึกษาประโยชน์คุณค่าทางอาหารที่เกี่ยวข้องกับอะไรสักอย่าง ปี 58 จะจัดงาน รับผลงานเด่นนำเสนอผลงาน

8. ศูนย์ ๓ วิย จัดสถานสายใยรักแห่งครอบครัว ต.บ้านนา อ.เกาะเปอร์ จ.ระนอง สนับสนุนความรู้ให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็นบ้านนาและการขยายผลการเลี้ยงเปิดบ้านนาไปยังกลุ่มชายบ้านทองหลาง

9. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น สนับสนุนงบประมาณเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ สร้างปัญญาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ด้วยเครื่องมืองานวิจัยเพื่อท้องถิ่น.

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าแนวทางส่งเสริมการขยายพันธุ์เปิดบ้านนาด้านการอนุรักษ์ มีความจำเป็นจะต้องพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของคนในชุมชน และการส่งเสริมให้เป็นหลักสูตรท้องถิ่นโดยการเชื่อมเข้าหลักสูตรของโรงเรียนบ้านนา เพื่อป้องกันเปิดสูญพันธุ์หายไปจากชุมชน และทางทีมวิจัยได้เสนอ

ให้มีการจดลิขสิทธิ์เปิดบ้านนา ให้เป็นเปิดบ้านนาสายพันธุ์แท้ รวมทั้งการจัดทำเป็นวารสารตีพิมพ์ เพื่อขยายองค์ความรู้สู่สาธารณะ ส่วน แนวทางส่งเสริมการขยายพันธุ์เปิด ด้านตลาด ทางกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาได้เสนอแนวทางการให้มีตลาดรองรับเปิดเปิดบ้านนาของกลุ่ม ส่งเสริมเรื่องแปรรูปสินค้าของเปิด เช่น ไข่เค็ม ไม้ปักฟูน ฝูมูกเปิด เป็นต้น เพื่อเป็นสินค้าโอท็อป ทำฟาร์มเลี้ยงเปิดอย่างครบวงจร เพื่อวางจำหน่ายส่งออกนอกชุมชน เลี้ยงเปิดบ้านนาเพื่อเป็นการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อนำไปสู่การสร้างงาน สร้างรายได้เสริม ให้กับคนในชุมชนต่อไป.

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาแนวทางการอนุรักษ์สายพันธุ์ การขยายพันธุ์และส่งเสริมการเลี้ยงเปิดบ้านนา ตำบลบ้านนา อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง ได้เรียนรู้ความเป็นมาของการเลี้ยงเปิดบ้านนาและความสำคัญของการเปิดต่อครัวเรือนและชุมชน ได้องค์ความรู้ลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโต พฤติกรรม และช่วงวัยของเปิดบ้านนา ได้เรียนรู้สาเหตุการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนาและวิธีการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนาได้แนวทางการส่งเสริมการขยายพันธุ์และการเลี้ยงเปิดบ้านนา สามารถสรุปและอภิปรายผล ดังนี้

5.1 สรุป อภิปรายผล

5.1.1 เรียนรู้ความเป็นมาของการเลี้ยงเปิดบ้านนาและความสำคัญของการเปิดต่อครัวเรือนและชุมชน

คนในชุมชนมีความตระหนักรู้ถึงประวัติความเป็นมาของการเลี้ยงเปิดบ้านนาที่เกี่ยวข้องกับคนบ้านนา เกี่ยวข้องกับอาชีพในอดีต เช่น การทำเหมืองแร่ อาชีพทำไร่ทำนาของคนบ้านนาในอดีต วิถีชีวิตของคนบ้านนาที่พึ่งพาทรัพยากรในท้องถิ่น ที่มีความอุดมสมบูรณ์และเป็นอยู่อย่างพอเพียงและเข้มแข็ง เกิดการขยายตัวของชุมชนเป็นชุมชนใหญ่ขึ้น เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีการประกอบอาชีพเป็นยุคของการทำการเกษตรเปลี่ยนมาเป็นสวนปาล์มและเป็นสวนยางพาราจนถึงปัจจุบัน

จากการสนทนารับรองของคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชนที่ยังมีชีวิตอยู่ ว่าในอดีตมีเจ้าแก้วชาวจีนทำเหมืองแร่เองและมีลูกจ้างที่เป็นชาวจีนมาสร้างถิ่นฐานมีลูกหลานสืบทอดสกุลจนถึงปัจจุบัน ประเพณีที่สำคัญและยิ่งใหญ่ของชาวจีนคือการไหว้เจ้า ไหว้บรรพบุรุษและทุกครั้งที่ทำพิธีกรรมนั้นจะต้องประกอบด้วยไก่ และเปิดบ้านมาร่วมด้วยทุกครั้งอาจเป็นไปได้ว่าเปิดบ้านนาในปัจจุบันน่าจะมีชาวจีนนำมาเลี้ยงไว้เพื่อประกอบพิธีกรรมนั้นๆ จากนั้นเกิดการผสมพันธุ์กับเปิดป่า และขยายพันธุ์ต่อเนื่อง

ความสำคัญของการเปิดบ้านนาต่อครัวเรือนและชุมชน เป็นสัตว์ประจำถิ่นที่มีคุณลักษณะพิเศษที่มีถิ่นกำเนิดในท้องถิ่นและเป็นสัญลักษณ์บอกท้องถิ่นเป็นสัตว์ประจำถิ่นที่มีคุณลักษณะพิเศษที่ให้ผลประโยชน์หลายด้าน เช่น ให้ความสวยงาม ให้คุณภาพเนื้อถึงแม้ปลดระวางแล้วก็ยังให้คุณภาพเนื้อที่ดีอยู่ เป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่นโดยมีชื่อเรียกเป็นชื่อเดียวกันกับท้องถิ่นซึ่งมีความเกี่ยวข้องกันอย่างลึกซึ้งไม่ได้คือเปิดบ้านนากับตำบลบ้านนา ทำให้ชุมชนบ้านนาเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางของคนระนองและต่างจังหวัด (มีชื่อเสียงมานานตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน) และเปิดบ้านนาก็มีความสำคัญในการเชื่อมโยงอาชีพของเกษตรกร เช่น เป็นโอกาสที่เกษตรกรสามารถสร้างเป็นอาชีพหลักโดยบริหารจัดการแบบครบวงจรไม่ต้องการพึ่งพาภายนอกมากสามารถเชื่อมโยงอาชีพภายในชุมชนได้เป็นอย่างดีด้วยการนำผลผลิตทางด้านพืชซึ่งเป็นเศรษฐกิจหลักมาแปรรูปเป็นอาหารเปิดบ้านนาและนำผลผลิตที่ได้จากเปิดบ้านนามาเป็น

อาหารในครัวเรือนในชุมชนและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการแปรรูปเพื่อจำหน่ายสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกร
ลดภาระต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ดีในอนาคต ปรับเป็นผลประโยชน์ที่เชื่อมโยง
กับธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นอาหารชวนชิมที่เป็นเมนูหลักรสชาติดีมีชื่อเสียงรับทำอาหารต้อนรับแขกผู้มา
เยือนบ้านนาตามความต้องการของลูกค้าและโซ่วลักษณะรูปร่างสีกลิ่นที่สวยงามและทำเป็นผลิตภัณฑ์ของ
ฝากที่เป็นรูปเปิดบ้านนาได้อีกด้วย

5.1.2 องค์ความรู้ลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโต พฤติกรรมแต่ละช่วงวัยของเปิดบ้านนา

ลักษณะเด่นของเปิดบ้านนาปากมีสีส้ม ปีกมีสีแอมน้ำเงิน หางงอนขึ้น ตัวเมียจะเป็นสีทึบ
คล้ายเปิดป่า ส่วนตัวผู้ส่วนหัวจะมีสีเขียวแพรวสวยงาม ทั้งนี้ ยังมีสร้อยวงแหวนรอบคอเป็นสีขาว เปิดบ้านนา
สามารถบริโภคได้ทั้งเนื้อ และไข่ โดยเนื้อจะมีจุดเด่นคือ คุณสมบัติ เนื้อนุ่ม มัน มีกลิ่นหอม คุณสมบัติของ
ไข่สามารถให้ผลผลิตไข่ไม่แตกต่างจากเปิดพันธุ์ไข่และมีรสชาติของไข่ที่มีความมันมากกว่าเปิดพันธุ์อื่นๆ
เมื่อทำไข่เค็มหรือขนมให้รสชาติดี รูปร่างลักษณะภายนอกมีสีส้มสวยงามหลากหลายสีตามลักษณะที่โดดเด่นของ
แต่ละชนิดและคุณสมบัติเนื้อเหมือนกันทุกชนิดคือเนื้อนุ่ม มัน มีกลิ่นหอม คุณสมบัติของไข่สามารถให้
ผลผลิตไข่ไม่แตกต่างจากเปิดพันธุ์ไข่และมีรสชาติของไข่ที่มีความมันมากกว่าเปิดพันธุ์อื่นๆเมื่อทำไข่เค็ม
หรือขนมให้รสชาติดี ดังนั้น ราคาซื้อขายจะแพงกว่าตัวละ 350-400 บาทต่อตัว

หากต้องการเลี้ยงเปิดบ้านนา จะต้องเลี้ยงไก่ควบคู่กันด้วย เพราะเปิดบ้านนาจะไม่ฟักไข่เอง
ผู้เลี้ยงเป็นบ้านนาจะต้องนำไข่เปิดบ้านนามาให้แม่ไก่ฟัก ใช้เวลาฟัก 30 วัน จึงออกเป็นตัวลูกเปิดบ้านนา
เริ่มผลิตครั้งแรกตั้งแต่วันแรกเมื่อออกจากไข่เป็นตัวลูกเปิด ช่วง 1-2 เดือนเริ่มออกขนแท้ ทั้งตัวผู้และตัว
เมีย ช่วง 2 เดือนสามารถแยกเพศด้วยการดูและการสังเกต ช่วง 3 เดือนขนจะมีขนงอนมันขึ้นขึ้น 2 เส้นที่ปลาย
หาง (เฉพาะเพศผู้เท่านั้น) ช่วง 4 เดือนโตเต็มวัย สมบูรณ์ ช่วง 5 เดือนเริ่มผสมพันธุ์ และวางไข่ ช่วงอายุ 6
เดือน - 3 ปี ช่วงนี้เป็นช่วงที่เปิดบ้านนา ออกไข่เต็มที่ เพราะฉะนั้นอาหารที่ให้อาจจะต้องเพียงพอต่อความ
ต้องการของเปิดบ้านนา และจะออกไข่ตลอดระยะเวลา 3 ปี โดยที่ไม่สูญเสียคุณภาพเนื้อเลย และยังขาย
ได้ราคาเท่ากับเปิดพันธุ์อีกด้วย

เปิดบ้านนาจึง เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางของคนระนอง เวล่านำเสนอจะได้ความสนใจเป็น
พิเศษเปิดบ้านนาแต่ละชนิดมี ปัจจุบันเปิดบ้านนาได้รับความนิยมจากบุคคลภายในและภายนอกท้องถิ่นมาก
มีผู้นำออกไปเลี้ยงต่างจังหวัดใกล้เคียงและไปไกลถึงภาคอีสานจังหวัดสุรินทร์และจังหวัดอื่นอีกมาก ทำให้
ทางกลุ่มอนุรักษ์ฯ มีความเป็นห่วงเรื่องการกลายพันธุ์

เกิดการเรียนรู้และนำข้อมูลองค์ความรู้เรื่องวงจรชีวิต มาถ่ายทอดให้คนทั่วไปได้เรียนรู้และ
นำไปขยายผลให้โรงเรียนบ้านนาไปใช้เป็นหลักสูตรท้องถิ่นสอนเด็กในโรงเรียนบ้านนาเพื่อปลูกฝัง
จิตสำนึกให้เด็กในชุมชนได้ตระหนักถึงคุณค่าของเปิดบ้านนา วงจรชีวิตเปิดบ้านนา ลักษณะประจำพันธุ์
การเจริญเติบโตแต่ละช่วงวัย สามารถสร้างงาน สร้างเป็นอาชีพที่เชื่อมโยงภายในชุมชนโดยนำผลผลิต

ทางด้านพืชแปรรูปเป็นอาหารเปิดบ้านนาและเปิดบ้านนาเป็นอาหารในครัวเรือน แปรรูปเพื่อจำหน่ายเป็นเมนูหลักเชื่อมกับการท่องเที่ยวชุมชนสร้างรายได้ให้กับผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาได้

5.1.3 เรียนรู้สาเหตุการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนาและวิธีการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา

ผู้เลี้ยงเปิดบ้านนาในปัจจุบัน มีความต้องการที่หลากหลาย เป็นเกษตรกรที่มีการเลี้ยงอยู่แล้วแต่ไม่ประสงค์เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์เปิดบ้านนา จากการประชาสัมพันธ์ที่กว้างขวางและหลากหลายมีคนรู้จักและสนใจที่จะนำไปเลี้ยงเชิงธุรกิจการค้าและไว้โชว์ในเชิงธุรกิจท่องเที่ยว แต่การขยายพันธุ์ของเปิดบ้านนามีปัญหาและอุปสรรค เนื่องจากเปิดบ้านนามีนิสัยไม่ฟักไข่เพื่อผลิตลูกเองซึ่งเป็นธรรมชาติที่แสดงออกทางพันธุกรรมของเปิดบ้านนาต้องอาศัยแม่ไก่หรือแม่เปิดเทศฟักแทน ซึ่งต้องใช้เวลาและช่วงจังหวะที่แม่ไก่หรือแม่เปิดเทศไข่เพื่อฟักไข่ โดยการสับเปลี่ยนไข่ออกแล้วนำไข่เปิดบ้านนาเข้าฟักแทน ทำให้การผลิตลูกเปิดบ้านนาเพื่อขยายพันธุ์ล่าช้าและไม่มากพอตามความต้องการ ซึ่งอาจทำให้มีผู้เลี้ยงนำเปิดพันธุ์อื่นมาผสมข้ามสายพันธุ์ ทำให้ขาดแคลนเปิดบ้านนาพันธุ์แท้ เพราะปัจจุบันมีกระแสค่านิยมที่สูงมากแต่การผลิตลูกเปิดบ้านนามีความล่าช้าเพราะเปิดบ้านนามีนิสัยไม่ฟักไข่เพื่อออกลูกเองต้องอาศัย เครื่องฟักไฟฟ้า ซึ่งที่ผ่านมาไม่เคยประสบความสำเร็จกับการฟักด้วยเครื่องฟักไฟฟ้า ต้องอาศัยแม่ไก่หรือแม่เปิดเทศช่วยฟักซึ่งจะต้องรอจังหวะและ โอกาสที่มีความพร้อมของแม่ไก่และแม่เปิดเทศประสบความสำเร็จในการฟักแต่มีความล่าช้า

กระแสการบริโภคเปิดบ้านนามีมากขึ้นกว่าผู้เลี้ยง และไม่เกี่ยงราคา แม้ปัจจุบัน ราคาขายตัวละ300-400 บาท มีตลาดกว้างขวางทั้งเนื้อและไข่ แต่การผลิตลูกเปิดบ้านนาออกสู่ตลาดยังมีจำนวนน้อยกว่าความต้องการ ทางกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ประจำถิ่น เปิดบ้านนา เคยได้ทดลอง เครื่องฟักไฟฟ้า แต่ที่ผ่านมามีเคยประสบความสำเร็จในการฟักด้วยเครื่องฟักไฟฟ้า เปอร์เซ็นต์การแตกของตัวลูกมีน้อยมากเพียง 10 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ทางกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนา จึงยังต้องอาศัยแม่ไก่หรือแม่เปิดเทศช่วยในการฟักไข่ ซึ่งจะต้องรอจังหวะและโอกาสที่มีความพร้อมของแม่ไก่และแม่เปิดเทศในการฟักไข่ด้วย

ส่วนวิธีการอนุรักษ์ ทางกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา ได้พยายามทำความเข้าใจกับทางเกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดบ้านนา ในการสร้างความร่วมมือในการอนุรักษ์สายพันธุ์แท้เปิดบ้านนาเอาไว้ให้คงอยู่กับคนบ้านตลอดไป เพื่อเป็นการขึ้นชั้นแหล่งพันธุกรรม โดยมีกฎระเบียบกลุ่มห้ามไม่ให้ นำเปิดสายพันธุ์อื่นๆมาเลี้ยงรวมกันกับเปิดบ้านนาเพื่อป้องกันการผสมข้ามสายพันธุ์ และพยายามการขยายสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์เปิดบ้านนาพันธุ์แท้เพิ่มขึ้นพร้อมให้คำแนะนำแต่สมาชิกใหม่ต้องยึดถือกฎระเบียบกลุ่มให้เคร่งครัดเพื่อขยายพันธุ์ให้พันธุ์แท้ครอบคลุมเต็มพื้นที่ทั้งในตำบลบ้านนาและพื้นที่ใกล้เคียง มอบพ่อแม่พันธุ์ให้โรงเรียนบ้านนาได้ขยายพันธุ์พร้อมกับติดตามดูแลและให้คำแนะนำในการเลี้ยงและการขยายพันธุ์อีกด้วย

จากการพยายามของสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ฯ ที่ปัจจุบันมีกว่า 25 ราย ที่ลงพื้นที่สร้าง
ความเข้าใจให้เห็นถึงความสำคัญของสายพันธุ์เป็ดบ้านนา รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปาก การ
จัดประชุมแจ้งรายละเอียดถึงผลดี ผลเสียอยู่เป็นประจำ ทำให้ชาวบ้านเริ่มให้การยอมรับทีละคนสองคน จน
สามารถขยายพันธุ์เป็ดบ้านนาได้เพิ่มขึ้น ลดความเสี่ยงที่จะสูญพันธุ์ได้อย่างมากในปัจจุบัน

5.1.4 แนวทางการส่งเสริมการขยายพันธุ์และการเลี้ยงเป็ดบ้านนา

กลุ่มได้ข้อมูลองค์ความรู้นำมาใช้ประโยชน์โดยทำเป็นหนังสือดีพิมพ์เป็นสื่อ
ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เรื่องเป็ดบ้านนาให้คนทั่วไปได้เรียนรู้ใช้ต่อรองกับหน่วยงานเพื่อขอรับการ
สนับสนุนส่งเสริมให้กับกลุ่มอนุรักษ์ฯ กองทุนอาหารเปิดและที่ทำการกลุ่มอนุรักษ์ฯ ได้กลุ่มเข้มแข็งจากการ
ทำข้อมูลแผนแม่บทชุมชน รณรงค์สร้างจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นหวงแหนและอนุรักษ์สัตว์ประจำถิ่น
ส่งเสริมให้มีการเลี้ยงเป็ดเพิ่มมากขึ้น (โดยจัดทำธนาคารเป็ดบ้านนา) และมีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์
ให้คนในพื้นที่เลี้ยงเพื่อบริโภคเองทั้งเนื้อและไข่รวมถึงการเลี้ยงเพื่อจำหน่ายไข่ทั้งไข่สดและแปรรูปเป็นไข่
เค็มการจำหน่ายเป็นเป็ดเนื้อมีแนวคิดที่จะร่วมกันค้นหาเมนูเด็ดแปรรูปเป็นอาหารท้องถิ่นให้เป็นที่ยอมรับ
คนบริโภคเพื่อต้อนรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำหน่ายในตลาดนัดใกล้บ้าน และขยายออกไปที่ตลาดเมือง
ระนองต่อไป

อาจกล่าวได้ว่าจากกระบวนการเรียนรู้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ทำให้ชุมชนเกิดความ
ตระหนัก และเห็นความสำคัญถึงของเป็ดบ้านนา ที่บอกถึงความเป็นอัตลักษณ์ของคนในชุมชนบ้านนาได้
เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม ทางกลุ่มอนุรักษ์สายพันธุ์เป็ดบ้านนาได้คาดหวังให้ชุมชนเกิดเป็นแหล่งศูนย์
เรียนรู้เรื่องเป็ดบ้านนาครบวงจร และเสนอผลักดันให้สร้างเป็นหลักสูตรการศึกษาภายในโรงเรียนบ้านนา
เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกให้เด็กท้องถิ่นได้เรียนรู้และได้รู้จักของดีท้องถิ่นที่เป็นความภาคภูมิใจของคนบ้านนา

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะต่อทีมวิจัย

1. ในการทำงานจะต้องระบุงเวลาการทำงานด้วย และตรงต่อเวลาในการเข้าร่วมประชุมในแต่ละครั้ง
2. มีการทำงานดี มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย
3. อยากให้มีการส่งเสริมการเลี้ยงเป็ดบ้านนาให้ลึกกว่านี้และอย่างต่อเนื่อง เช่น ด้านอาหาร ด้าน
งบประมาณ เป็นต้น และควรที่จะติดตามผลการปฏิบัติงานตลอดเวลา อย่าทิ้งขว้างกัน เพื่อที่จะได้
ขยายพันธุ์และอนุรักษ์สายพันธุ์เป็ดบ้านนา

4. ควรที่จะมีการวิจัยในด้านอื่นบ้าง เพื่อให้ครบรูปแบบ เช่น ปัญหาในการฝึกไข่เปิด
5. อยากให้มีโครงการวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อต่อยอดโครงการเดิม สามารถสร้างเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนได้
6. การทำงานวิจัยสร้างความเข้มแข็งภายในกลุ่มโดยการเชื่อมโยงกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

5.2.2 ข้อเสนอแนะต่อพี่เลี้ยงนักวิจัย

1. อยากให้เจ้าหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องช่วยปรึกษาหารือเกี่ยวกับการอนุรักษ์เปิดบ้านนา หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
2. พี่เลี้ยงมีการทำงานตรงต่อเวลาดีมาก
3. พี่เลี้ยงมีความเป็นกันเอง รู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน ให้คำปรึกษาหารือ ให้ข้อเสนอแนะคำแนะนำดีมากและพี่เลี้ยงมีการติดตามผลงานอย่างใกล้ชิด
4. อยากให้พี่เลี้ยงนักวิจัยจัดกิจกรรมสร้างสรรค์นอกรอบบ้าง เพื่อสร้างความผ่อนคลาย
5. พี่เลี้ยงนักวิจัยกระตุ้นทีมวิจัยให้เกิดความคิดในการค้นหาข้อมูลทุกอย่าง รู้จักการวิจัยเป็นอย่างมาก ทำให้ทีมวิจัยได้ความรู้เพิ่มเติมและเป็นประโยชน์ต่อตัวเองและชุมชน

5.2.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน / ชุมชน

1. โรงเรียนบ้านนาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และพร้อมให้การสนับสนุนและพร้อมขยายความรู้เข้าร่วมหลักสูตรการศึกษาต่อไป
2. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา เข้าร่วมประชุมและเสนอการเลี้ยงเปิดบ้านนาเป็นกิจกรรมบ้านนาโมเดล และผลักดันเข้าสู่แผนการส่งเสริมอาชีพ การอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา
3. เสนอให้สำนักกองทุนฟื้นฟูเกษตรกรจังหวัดระนอง เข้ามีสนับสนุนกลุ่มการอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา ให้ความรู้ในการพัฒนาเป็นอาชีพ สร้างรายได้ให้กับเกษตรกร
4. อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน ส่งเสริมการเลี้ยงอาชีพเปิดบ้านนาให้ครบวงจร สามารถเป็นอาชีพของเกษตรกรและเชื่อมโยงกับอาชีพทางการเกษตร เพื่อเอื้อต่อเศรษฐกิจชุมชน
5. อยากให้ทุกหน่วยงานที่เข้าหนุนเสริมกับกลุ่ม ติดตามผลการปฏิบัติงานอยู่ตลอด เพื่อที่จะเห็นว่าทางกลุ่มมิได้ทำงานเพียงลำพัง แต่ทำงานควบคู่ไปกับพี่เลี้ยงที่เข้ามาสนับสนุน เพราะที่ผ่านมามีหน่วยงานมากมายเข้ามาสนับสนุนกลุ่ม แต่ขาดความต่อเนื่องในการติดตามงาน
6. อยากให้หน่วยงานราชการ ช่วยเหลือสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้อนุรักษ์เปิดบ้านนาให้อยู่คู่กับบ้านนาตลอดไป.

ภาคผนวก

บรรณานุกรม

ASTVผู้จัดการออนไลน์,2556,เปิดพื้นเมืองระนองใกล้สูญพันธุ์ ชาวบ้านรวมกลุ่มอนุรักษ์ ,สืบค้นเมื่อ
วันที่ 6 มีนาคม,2556,<http://www.manager.co.th/South/ViewNews.aspx?NewsID=9560000027776>

ไร่วินทร์ฟาร์ม.2557, ข้อมูลการเลี้ยงเปิด ระบบฟาร์ม ,สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์, 2557,
[http:// www.raiwinfarm.com](http://www.raiwinfarm.com)

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดระนอง.2557,พันธุ์เปิดพื้นเมือง (เปิดบ้านนา) ๑ ในสายพันธุ์พระนโยบายทรงให้
อนุรักษ์ ,สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์,2557. <http://pvlo-rnn.dld.go.th/data1.html>

รายการแทนคุณแผ่นดิน.2558,เปิดบ้านนา ตอนที่ 1และตอนที่ 2 ,สืบค้นเมื่อวันที่ 1 วันที่ 8 มีนาคม ,2558
,<http://www.now26.tv>

ตัวอย่างแบบบันทึกข้อมูลจำนวนเปิดบ้านนา .

1.ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ-สกุล.....อายุ.....

ที่อยู่.....

โทรศัพท์.....สถานที่เลี้ยง.....

2. ข้อมูลสัตว์ปีก

เดือนที่สำรวจ	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1.ชนิดสัตว์ปีก (จำนวน/ตัว)						
ไก่						
เป็ดเทศ						
อื่นๆ						
2.เปิดบ้านนา (จำนวน/ตัว)						
3.แยกเพศ(จำนวน/ตัว)						
ผู้						
เมีย						
4.แต่ละช่วงวัย(จำนวน/ตัว)						
แรกเกิด- 1 เดือน						
2 เดือน						
3 เดือน						
4 เดือน						

5-6 เดือน						
5.พ่อแม่พันธุ์(จำนวน/ตัว)						
พ่อพันธุ์						
แม่พันธุ์						
เดือนที่สำรวจ	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
6.สาเหตุที่ทำให้ปริมาณเปิดบ้านลดลง(จำนวน/ตัว)						
การขาย						
การตาย						
การสูญหาย						
อื่นๆ						
7.อัตราการขยาย/การเกิด(จำนวน/ตัว)						
เริ่มไข่						
การฟักไข่						
แม่ไก่ฟัก						
เปิดเพศฟัก						
ผู้ฟักไข่						
8.อัตราการรอด(จำนวน/ตัว)						

3. ข้อมูลอาหาร

ชนิดอาหาร/จำนวน/ สัปดาห์	สัปดาห์ ที่ 1	สัปดาห์ ที่ 2	สัปดาห์ ที่ 3	สัปดาห์ ที่ 4	ค่าเฉลี่ย/กก./วัน
1.อาหารสำเร็จรูป (จำนวน/กระสอบ)					
2.อาหารในท้องถิ่น (ระบุอาหารที่ใช้และ ประมาณการจำนวนที่ ใช้) เช่น ใช้หอยกกล้วย 4 ตัน ต่อสัปดาห์					
3.เศษอาหาร (จำนวน/กก.)					
4.อื่นๆ					

เสียงสะท้อนจากทีมวิจัย

นางยุพา คงกระพันธ์(ยายพา) รู้สึกดีใจ ภาคภูมิใจมากที่ได้ทำการวิจัยของโครงการวิจัยเปิดบ้านนาที่ได้รับการสนับสนุนจาก สกว. จากการทำงานวิจัย ก็มีความภูมิใจเป็นอย่างมาก ที่ได้มีโอกาสทำกิจกรรมค้นหาประวัติความหลัง ความเป็นมาของตำบลบ้านนาที่เกี่ยวข้องกับเปิดบ้านนาและเชื่อมโยงอาชีพเดิมที่มีความเป็นอยู่ของคนบ้านนา พบว่าในอดีตมีความผูกพันกันมายาวนานมากเนื่องจากการประกอบอาชีพที่สำคัญคือการทำนาข้าวจะมีการเลี้ยงเป็ดไก่อาร่วมด้วย, การทำเหมืองแร่ดีบุกจะมีชาวจีนเป็นเจ้าแม่เหมืองและจะมีการประกอบพิธีกรรมตามประเพณีหลายอย่างตามความเชื่อของคนจีนและสันนิษฐานว่าอาจเป็นคนนำเปิดสายพันธุ์นี้เข้ามาเลี้ยงเพื่อใช้เป็นของเช่น ไหว้เจ้าตั้งแต่ยุคการทำเหมืองแร่ดีบุก เพราะคนจีนนิยมสัตว์ปีกเช่น เป็ด ไก่ เป็นเครื่องเช่น ไหว้ ตำบลบ้านนามีประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับอาชีพที่มีความสำคัญต่อคนบ้านนาในอดีตถึงปัจจุบัน มีทรัพยากรได้ดินเรียกว่าแร่ดีบุก เจ้าเมืองคนแรกเป็นเจ้าของเหมืองแร่ชื่อนายนองซึ่งเรียกตามนามเมืองว่าหลวงระนอง จากการทำกิจกรรมนี้เหมือนกับเป็นบททวนชีวิตของตนเองในอดีตเหมือนกับว่าย้อนเวลากลับไปนั่นเอง ได้ความรู้เดิมที่มีการเพิ่มเติมจากคนเฒ่าคนแก่ในชุมชนที่ได้เล่าให้ฟัง และได้ศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการอนุรักษ์พันธุ์เปิดบ้านนา ซึ่งเป็นสัตว์ประจำถิ่น สามารถส่งเสริมให้มีการป้องกันการสูญพันธุ์ การกลายพันธุ์ ตลอดจนให้มีการประชาสัมพันธ์ให้เห็นความสำคัญของเปิดบ้านนา ให้เป็นเปิดของจังหวัดระนอง

นางสาวศรัณญา รุ่งเรือง (แนน) ได้บอกเล่าสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้จากการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นตนเองได้ทราบถึงประวัติความเป็นมาและความสำคัญของเปิดบ้านนา ทำให้เห็นคุณค่าของสิ่งที่มีอยู่ในหมู่บ้าน ทำให้เห็นเอกลักษณ์ที่แท้จริงของเปิดบ้านนา รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ในการรวมกลุ่ม รู้ถึงปัญหาและได้รู้จักการแก้ปัญหา ได้รู้วิถีชีวิตของคนบ้านนาในอดีตที่น่าจดจำ ได้เจอเพื่อนมากมายหลากหลายนิสัยทำให้รู้สึกภาคภูมิใจในความเป็นคนบ้านนา

นายวินัย จิตหวัง (นัย) ได้สะท้อนเกี่ยวกับการเข้าร่วมเป็นทีมวิจัยเสริม ถึงแม้ว่าจะไม่ได้มาเข้าร่วมทุกกิจกรรม แต่สิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ คือเรื่องภูมิหลังเปิดบ้านนาและการสืบทอดอนุรักษ์สายพันธุ์เปิดบ้านนา ได้พบปะเรียนรู้การทำงานของกลุ่ม การวิจัยสายพันธุ์เปิดและได้รู้จักสมาชิก เจ้าที่องค์กรต่างๆ

นางอรุณศรี ทับทอง(ยายแดง) ความรู้สึกชอบกับงานนี้ เพราะได้มาเจอเพื่อนๆ ได้สังสรรค์กับเพื่อเกิดสังคมในหมู่เพื่อน ในเดือนละครึ่ง ตัวเองเป็นผู้สูงอายุแล้ว ได้ถ่ายทอดความรู้ต่างๆโดยการเล่า

ประสบการณ์ของตัวเองในอดีตให้ลูกหลานได้ฟัง เช่น การเลี้ยงเปิดบ้านนา การทำนา การทำหมืองแร่ และการประกอบอาชีพต่างๆตลอดจนวิถีการดำรงชีวิตของคนบ้านนาในอดีต จากการทำมาทำงานวิจัยนี้ ทำให้ได้รู้ประวัติความเป็นมาของคนบ้านนาเพิ่มมากขึ้น และอยากให้มีการทำงานวิจัยนี้ต่อไป เพราะจะได้มีการรวมกลุ่มปรึกษาหารือกัน เพื่อร่วมแก้ไขปัญหาด้วยกัน

นายสำเนียง ทับทอง(เนียง) ได้เรียนรู้เรื่องเปิดบ้านนา หรือเปิดกาก็ เป็นอย่างไร แตกต่างกันอย่างไร ได้พบปะเพื่อนฝูง เกิดการรวมกลุ่มกันทำงาน ทำให้รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้จากการทำงานวิจัย ทำให้ได้เรียนรู้ประวัติความเป็นมาของเปิดบ้านและวิถีชีวิตของคนบ้านนาในอดีต ได้เรียนรู้ถึงลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโตของเปิดบ้านนาแต่ละช่วงวัย ได้รู้ถึงจำนวนประชากรผู้เลี้ยงเปิดและจำนวนประชากรเปิด จะเห็นได้ว่ากระบวนการวิจัยสามารถเชื่อมคนให้ร้อยเรียงกันได้ โดยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคน ผู้ที่ให้ข้อมูลและผู้ที่ไม่สอบถามข้อมูลเกิดความสนิทสนมกันมากขึ้น และได้รู้เรื่องราวได้ลึกลงไปทีเดียว

ไม่แต่เฉพาะได้เรียนรู้การทำงานวิจัยเท่านั้น แต่ตนเองยังได้พบปะเพื่อนฝูง ได้พูดคุย ปรึกษาหารือกันในเรื่องราวต่างๆ บ้างก็แสดงความคิดเห็นให้เพื่อนฟังบ้าง

นางอัมพร หยอนแสง(ป้าพร) จากการทำงานวิจัย ทำให้ได้เรียนรู้ประวัติความเป็นมาของเปิดบ้านและวิถีชีวิตของคนบ้านนาในอดีต ซึ่งจะเห็นได้ว่าจากการเก็บข้อมูลได้รู้ถึงอันตรายที่เข้ามาอาศัยอยู่ในบ้านเป็นบุคคลแรกคือใคร การประกอบอาชีพการทำงานที่มีการเลี้ยงเปิดควบคู่กันไป เมื่อเราเลี้ยงเปิดไม่จำเปิดต้องไปซื้ออาหารสำเร็จรูป แต่จะให้ข้าวมันกินจากที่ทำนา และให้มันกินอาหารที่มีอยู่ในนา เช่น หอย ปลา เป็นต้น การเลี้ยงเปิดที่ให้อิสระแก่มัน และได้เรียนรู้ถึงลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโตของเปิดบ้านนาแต่ละช่วงวัย โดยการเรียนรู้นี้จะเริ่มตั้งแต่การเตรียมพ่อพันธุ์แม่พันธุ์เปิด การไข่ การฟักไข่ที่ต้องอาศัยการฟักไข่จากแม่ไก่ ผู้ที่เลี้ยงเปิดจะต้องเลี้ยงไก่ควบคู่ไปด้วยกัน เมื่อเริ่มแตกเป็นตัว สิ่งที่เราจะต้องดูแลคือการให้อาหารมันแบบภูมิปัญญาชาวบ้าน คือการให้ลูกเปิดกินข้าวคลุกกะปิ เพื่อป้องกันพยาธิที่จะเกิดกับลูกเปิด เมื่อ 2-3 เดือนก็มีการเลี้ยงให้อาหารแบบสำเร็จรูปบ้าง แบบธรรมชาติบ้าง ในช่วงสามารถแยกเพศได้แล้วว่า สีใดเป็นเพศผู้และสีใดเป็นเพศเมีย เมื่ออายุครบ 5 เดือน เปิดเหล่านี้ก็สามารถเป็นพ่อพันธุ์แม่พันธุ์เปิดได้แล้ว ซึ่งเป็นวงจรชีวิตของเปิดที่หมุนเวียนไปเรื่อยๆ และได้รู้ถึงจำนวนประชากรผู้เลี้ยงเปิดและจำนวนประชากรเปิดบ้านนา

นอกจากนี้ยังได้เรียนรู้ถึงการทำงานเป็นทีม ที่ต้องคอยอาศัยความร่วมมือกันจากเพื่อนสมาชิกภายในกลุ่ม จึงทำให้เกิดการทำงานเป็นทีม และได้มีการปรึกษาหารือกัน

นางวันเพ็ญ พรหมมา(นาง) จากการทำงานวิจัย ทำให้ได้เรียนรู้ประวัติความเป็นมาของเปิดบ้าน และวิถีชีวิตของคนบ้านนาในอดีต ซึ่งจะเห็นได้ว่าจากการเก็บข้อมูลได้รู้ถึงต้นตระกูลที่เข้ามาอาศัยอยู่ในบ้านเป็นบุคคลแรกคือใคร การประกอบอาชีพการทำงานที่มีการเลี้ยงเปิดควบคู่กันไป เมื่อเราเลี้ยงเปิดไม่จำเป็นต้องไปซื้ออาหารสำเร็จรูป แต่จะให้ข้าวมันกินจากที่ทำนา และให้มันกินอาหารที่มีอยู่ในนา เช่น หอย ปลา เป็นต้น การเลี้ยงเปิดที่ให้อิสระแก่มัน และการนำไปทำอะไรบ้าง เช่น การนำไปปรุงอาหาร บ้าง เอาไปเช่น ไห้วบ้าง เป็นต้น และได้เรียนรู้ถึงลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโตของเปิดบ้านนาแต่ละช่วงวัย โดยการเรียนรู้นี้จะเริ่มตั้งแต่การเตรียมพ่อพันธุ์แม่พันธุ์เปิด การไข่ การฟักไข่ที่ต้องอาศัยการฟักไข่จากแม่ไก่ ผู้ที่เลี้ยงเปิดจะต้องเลี้ยงไก่ควบคู่ไปด้วยกัน เมื่อเริ่มแตกเป็นตัว สิ่งที่เราจะต้องดูแลคือการให้อาหารมันแบบภูมิปัญญาชาวบ้าน คือการให้ลูกเปิดกินข้าวคลุกกะปิ เพื่อป้องกันพยาธิที่จะเกิดกับลูกเปิด เมื่อ 2-3 เดือนก็มีการเลี้ยงให้อาหารแบบสำเร็จรูปบ้าง แบบธรรมชาติบ้าง ในช่วงสามารถแยกเพศได้แล้วว่า สีใดเป็นเพศผู้และสีใดเป็นเพศเมีย เมื่ออายุครบ 5 เดือน เปิดเหล่านี้ก็สามารถเป็นพ่อพันธุ์แม่พันธุ์เปิดได้แล้ว ซึ่งเป็นวงจรชีวิตของเปิดที่หมุนเวียนไปเรื่อยๆ และได้รู้ถึงจำนวนประชากรผู้เลี้ยงเปิดและจำนวนประชากรเปิดบ้านนา นอกจากนี้การเลี้ยงเปิดสามารถสร้างเป็นอาชีพเสริมที่รายได้ให้กับสมาชิกในชุมชน บ้างก็เลี้ยงไว้ดูสวยงาม ดือนรับแขกบ้านแขกเมือง และเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ปัญหา การแก้ไขปัญหา ผ่านการแสดงความคิดเห็นเป็นส่วนมาก

นางสุมาลี หาญกุดตุ้ม(อ) ดีใจมากที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์เปิดบ้านนา และได้เข้าเป็นทีมวิจัย ในการศึกษาเรื่องเปิดบ้านนา เพราะโดยส่วนตัวแล้วมีความต้องการและสนใจที่จะเลี้ยงเปิดบ้านนา เหล่านี้มานานแล้ว จึงได้รับโอกาสดีๆจากประธานกลุ่มอนุรักษ์เปิดบ้านนาให้เข้ามาเป็นสมาชิกในกลุ่ม จึงได้เลี้ยงเปิดบ้านนามาจนถึงปัจจุบันนี้ สาเหตุที่อยากเลี้ยงเปิดบ้านนาก็เพราะว่า ในตอนเช้าและตอนเย็นที่เราให้อาหารมันเกิดความสุขและมีความสุขปะปนกัน ทำให้เพลิดเพลินกับเสียงร้องของมันที่กำลังต้องการอาหาร ไม่แต่จะให้อาหารมันอย่างเดียว แต่เราต้องสนใจและดูแลมันไปด้วย ถ้าในขณะที่เราให้อาหารมันอยู่นั้น ต้องสังเกตว่าเปิดตัวไหนเกิดความคิดปกติหรือไม่ปกติ ถ้าผิดปกติจะมีการปรึกษาหารือ สอบถามจากประธานกลุ่ม เพื่อที่จะข้อแก้ไขได้ทันเวลา นอกจากนี้การทำงานวิจัยนี้ได้มีโอกาสนพบปะกันทุกเดือน ถึงแม้เดือนละครั้งก็ตาม ก็มีความสุขดี ถึงแม้บางครั้งการทำงานจะมีปากเสียงกันบ้างเล็กน้อยเป็นธรรมดา แต่สามารถทำงานไปด้วยกันได้ งานเกิดความสำเร็จจากการได้เลี้ยงกัน และสำหรับตัวเองมีความปลื้มใจเป็นอย่างมากที่ได้รู้จักกับเจ้าหน้าที่หรือพี่เลี้ยง สกว. เพราะทุกคนน่ารักมาก และมาให้ความรู้เพิ่มเติมจาก

กลุ่มเลี้ยงเปิด มาให้ความรู้ในการศึกษาข้อมูลของเปิด ถ้าเราสักแต่เลี้ยงเราก็ไม่รู้ว่ามันมีพฤติกรรมเป็นอย่างไร การเจริญเติบโตแต่ละช่วงวัย แต่ที่ทำงานวิจัยนี้ได้รู้อะไรหลายๆอย่าง มากมาย

นางสิริพันธุ์ อ้อมเมือง (ปို့) จากการทำงานวิจัย ทำให้ได้เรียนรู้ประวัติความเป็นมาของเปิดบ้าน และวิถีชีวิตของคนบ้านนาในอดีต ซึ่งจะเห็นได้จากการเก็บข้อมูลได้ถึงดินตระกูลที่เข้ามาอาศัยอยู่ในบ้านเป็นบุคคลแรกคือใคร การประกอบอาชีพการทำนาที่มีการเลี้ยงเปิดควบคู่กันไป เมื่อเราเลี้ยงเปิดไม่จำเปิดต้องไปซื้ออาหารสำเร็จรูป แต่จะให้ข้าวมันกินจากที่ทำนา และให้มันกินอาหารที่มีอยู่ในนา เช่น หอย ปลา เป็นต้น การเลี้ยงเปิดที่ให้อิสระแก่มัน และได้เรียนรู้ถึงวิธีการเลี้ยงเปิด ลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโตของเปิดบ้านนาแต่ละช่วงวัย โดยการเรียนรู้จะเริ่มตั้งแต่การเตรียมพ่อพันธุ์แม่พันธุ์เปิด การไข่ การฟักไข่ที่ต้องอาศัยการฟักไข่จากแม่ไก่ ผู้ที่เลี้ยงเปิดจะต้องเลี้ยงไก่ควบคู่ไปด้วยกัน เมื่อเริ่มแตกเป็นตัว สิ่งที่เราจะต้องดูแลคือการให้อาหารมันแบบภูมิปัญญาชาวบ้าน คือการให้ลูกเปิดกินข้าวคลุกกะปิ เพื่อป้องกันพยาธิที่จะเกิดกับลูกเปิด เมื่อ 2-3 เดือนก็มีการเลี้ยงให้อาหารแบบสำเร็จรูปบ้าง แบบธรรมชาติบ้าง ในช่วงสามารถแยกเพศได้แล้วว่า สีใดเป็นเพศผู้และสีใดเป็นเพศเมีย เมื่ออายุครบ 5 เดือน เปิดเหล่านี้ก็สามารถเป็นพ่อพันธุ์แม่พันธุ์เปิดได้แล้ว ซึ่งเป็นวงจรชีวิตของเปิดที่หมุนเวียนไปเรื่อยๆ และได้รู้ถึงจำนวนประชากรผู้เลี้ยงเปิดและจำนวนประชากรเปิดบ้านนาและต้นทุนการเลี้ยงเปิด

นอกจากนี้ยังได้เรียนรู้ถึงการทำงานเป็นทีม ที่ต้องคอยอาศัยความร่วมมือกันจากเพื่อนสมาชิกภายในกลุ่ม จึงทำให้เกิดการทำงานเป็นทีม และได้มีการปรึกษาหารือกัน อีกทั้งได้รู้จักสังคัมกับเพื่อน ได้พบปะกันเดือนละครั้ง

นางวรรณ สามิโส(งา) ในการทำงานวิจัยนี้มันดีมากและก็แปลกมาก คือ การทำงานนี้มีการจดบันทึกเรื่องราวต่างๆจากในที่ประชุมหรือตอนที่ไปสำรวจก็ตาม เป็นการเก็บข้อมูลไว้เป็นหลักฐานในการเรียนรู้ แต่ก็ได้ประโยชน์เป็นอย่างมากจากที่เราไปศึกษามา เพราะถ้าเราไปศึกษาหรือเรียนรู้มาแล้ว ถ้าหากเราไม่จดบันทึก เรามีแต่ความจำต่อไปเราอาจจะลืมได้ จึงเห็นว่าการจดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ นั้นเป็นผลประโยชน์กับเมื่อเราลืมเราก็สามารถหยิบมันขึ้นมาอ่านเป็นการทบทวนความรู้ไปในตัวด้วยเช่นกัน ซึ่งการจดบันทึกนี้ตัวเองยังนำกลับไปใช้จนติดตัว เมื่อมีการเลี้ยงเปิด ก็มีการจดบันทึกว่าเปิดออกไข่เมื่อไหร่ เริ่มฟักไข่ตอนไหน แตกตัววันที่เท่าไร พฤติกรรมของเปิดแต่ละช่วงวัย การเจริญเติบโตของมันและลักษณะของมัน ซึ่งตัวเองได้ประโยชน์อย่างมากทีเดียว ทำให้มีความรู้เพิ่มเติมมากขึ้น สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับเพื่อนบ้านที่มีการเลี้ยงเปิดได้ เพราะเราเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติจริง ค้นคว้าด้วยตนเอง สังเกตและแก้ไขปัญหา จึงเกิดความรู้เฉพาะตัว สาเหตุที่ชอบเลี้ยงเปิดนั้น เพราะมันสวยดี ดูแล้วเพลิดเพลินดี

รายชื่อทีมวิจัย

ลำดับที่	ชื่อ – สกุล		บทบาทหน้าที่
1.	นางยุพา	คงกระพันท์	หัวหน้าโครงการวิจัย
2.	นายสำริง	สอนสวัสดิ์	รองหัวหน้าโครงการ
3.	นางสาวศรัณญา	รุ่งเรือง	เลขานุการ
4.	นางสาวจิตรา	เอี้ยวควน	ผู้ช่วยเลขานุการ
5.	นางพิสมัย	สิมณี	เหรัญญิก
6.	นายวินัย	จิตรหวัง	ผู้ช่วยเหรัญญิก
7.	นางสุมาลี	หาญกุดคุ้ม	ฝ่ายลงทะเบียน
8.	นายสำเนียง	ทับทอง	ฝ่ายปฏิบัติ
9.	นางสาวณัฏฐา	อินอิน	ผู้ดำเนินรายการเวที
10.	นางวันเพ็ญ	พรหมมา	กรรมการ
11.	นางอัมพร	หยอนแสง	กรรมการ
12.	นางธรรม	สุดจริง	กรรมการ
13.	นายบุญชม	ลาสมัน	กรรมการ
14.	นางสิริพันธ์	ก้อมเมือง	กรรมการ
15.	นายวินัย	จิตหวัง	กรรมการ
16.	นางอรุณศรี	ทับทอง	กรรมการ
17.	นางประพิม	วิจิตรโสภา	กรรมการ
18.	นางสุภาวดี	นาควิเชียร	กรรมการ
19.	นางสาวรัชก	อินทร์รักษา	กรรมการ
20.	นางวรรณพร	สามิโส	กรรมการ

ประมวลภาพกิจกรรม

กิจกรรมนำเสนอโครงการ

กิจกรรมประชุมทีมวิจัยที่วันที่ 23 ของทุกเดือน

กิจกรรมประชุมทีมวิจัยที่กวันที่ 23 ของทุกเดือน

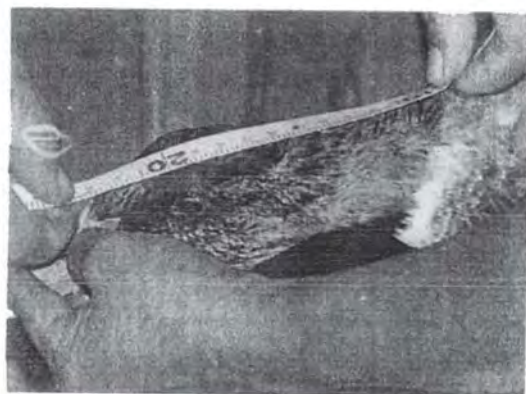
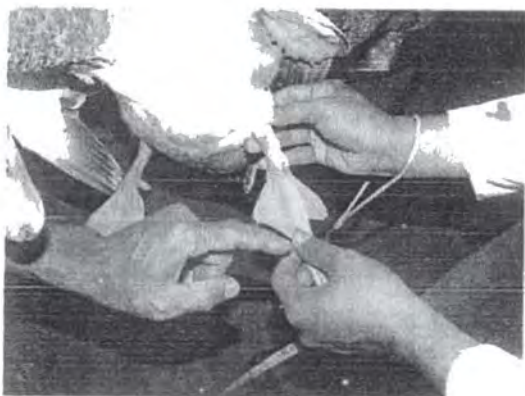

กิจกรรมประชุมทีมวิจัยที่กวันที่ 23 ของทุกเดือน

ศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโต พฤติกรรมแต่ละช่วงวัยของเป็ดบ้านนา

ศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโต พฤติกรรมแต่ละช่วงวัยของเป็ดบ้านนา

ศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ การเจริญเติบโต พฤติกรรมแต่ละช่วงวัยของเป็ดบ้านนา

กิจกรรมชี้แจงงานวิจัยต่อชุมชน

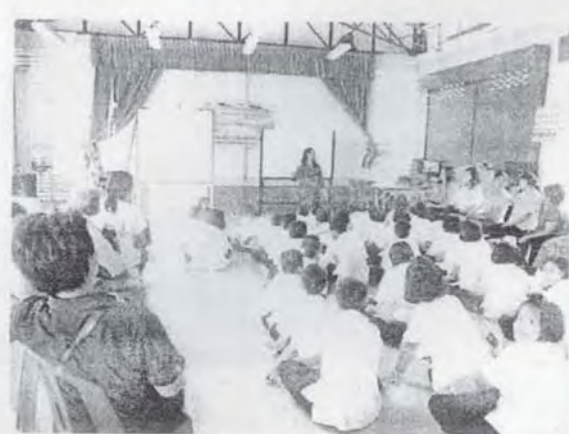
กิจกรรมคนเก่าเล่าความหลัง

กิจกรรมคนเก่าเล่าความหลัง

เวทีนำเสนอรายงานความก้าวหน้า

กิจกรรมนำเสนอผลงาน ต่อคณะผู้อำนวยการ สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมศึกษาฐาน

เวทีเชลชวนชิม

เวทีนำเสนอผลงานวิจัย

กิจกรรมจัดทำโมเดลเปิดบ้านนา

